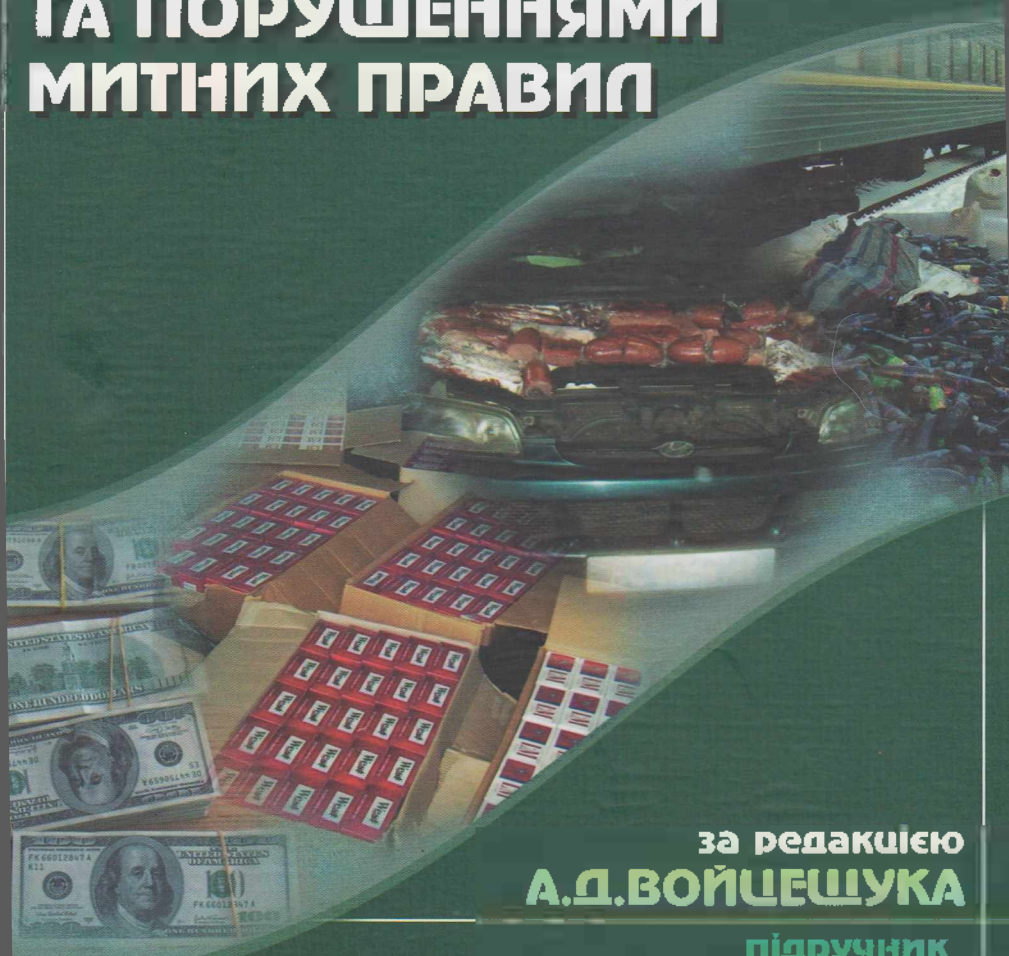

БОРОТЬБА З КОНТРАБАНДОЮ ТА ПОРУШЕННЯМИ МИТНИХ ПРАВИЛ

за редакцією
А.Д.ВОЙЦЕШУКА
підручник

БОРОТЬБА З КОНТРАБАНДОЮ ТА ПОРУШЕННЯМИ МИТНИХ ПРАВИЛ

Підручник

**За загальною редакцією
Войцещука А.Д.**

Затверджено Міністерством освіти і науки України
як підручник для студентів вищих навчальних закладів

Видавництво «Інтрада»
Хмельницький
2008

Затверджено Міністерством освіти і науки України
як підручник для студентів вищих навчальних закладів
(лист № 1.4/18-Г-1447 від 30.08.2007 р.)

Авторський колектив:

*к.е.н. Войцещук А.Д., к.е.н. Каленський М.М., Барабаш С.І.,
Гоя О.В., Савчук С.С., к.ю.н. Дорофєєва Л.М., Рівіс М.М.,
д.е.н. Огонь Ц.Г., к.е.н. Олійник Д.С., Онишкевич В.А.,
к.т.н. Пашко П.В., к.ю.н. Іванюк М.М.,
д.е.н. Крисоватий А.І., Корнійчук О.Т., к.ю.н. Калетнік І.Г.*

Рецензенти:

Войнаренко М.П., проректор з науково-педагогічної роботи Хмельницького національного університету, завідувачий кафедрою обліку і аудиту, д.е.н., професор.

Поталчук Є.М., начальник кафедри кримінального права Національної академії Державної прикордонної служби України, доктор психологічних наук, професор.

Самойлюк В.О., перший заступник начальника Західної регіональної митниці.

Чорна Г.М. заступник директора Департаменту організації боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил ДМСУ.

Боротьба з контрабандою та порушеннями митних правил:

РЗЗ Підручник / За заг. ред. Войцещука А. Д. – Хмельницький: видавництво «ІНТРАДА», 2008.-328 с.

ISBN 978-966-96765-4-2

У підручнику розглядаються питання порушення митних правил, оформлення процесуальних документів при виявленні порушення митних правил, юридичної характеристики контрабанди та дізнання у справах про контрабанду, також розкриваються психологічні аспекти та методи спостережень при виявленні митних правопорушень. Теоретичні положення у даному виданні поєднуються з практичним матеріалом. Підручник містить практичні завдання та приклади їх вирішення.

Дане видання може бути рекомендоване для студентів юридичних факультетів вищих навчальних закладів та для підготовки посадових осіб митних органів.

ББК 67.302.11

© Войцещук А.Д., 2008.

© ПАВФ „Інтрада”, 2008.

ISBN 978-966-96765-4-2

ПЕРЕДМОВА	5
РОЗДІЛ 1. ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ПРАВОВОЇ ЗАБОРОНИ ВЧИНЕННЯ КОНТРАБАНДИ ТА ПОРУШЕНЬ МИТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА В УКРАЇНІ	7
Контрольні питання до розділу 1	12
РОЗДІЛ 2. ПОРУШЕННЯ МИТНИХ ПРАВИЛ ЯК АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ	13
2.1. Поняття порушення митних правил	13
2.2. Кваліфікація порушень митних правил	14
2.3. Відповідальність за порушення митних правил. Види та строки накладення адміністративних стягнень за порушення митних правил	15
2.4. Порядок передачі до служб боротьби з контрабандою та митної варті справ про порушення митних правил, розпочатих іншими підрозділами митниці, та порядок реєстрації справ про порушення митних правил	21
2.5. Проведення в справах про порушення митних правил	23
Контрольні питання до розділу 2	53
РОЗДІЛ 3. КОНТРАБАНДА	54
3.1. Поняття контрабанди. Відповідальність за її скоєння	54
3.2. Кримінально-правова та кримінологічна характеристика контрабанди, передбаченої ст. 201 Кримінального кодексу України	54
3.3. Поняття контрабанди наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів. Відповідальність за її скоєння	71
3.4. Кримінально-правова та кримінологічна характеристика контрабанди наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів	73
3.5. Контрольовані поставки наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів	84
3.6. Дізнання у справах про контрабанду	90
Контрольні питання до розділу 3	129
РОЗДІЛ 4. ВЗАЄМОДІЯ МИТНИХ ОРГАНІВ З ПРАВООХОРОННИМИ ПІД ЧАС БОРОТЬБИ З КОНТРАБАНДОЮ ТА ПОРУШЕННЯМИ МИТНИХ ПРАВИЛ	130
4.1. Правоохоронні органи, з якими взаємодіють митні органи України. Головні напрямки взаємодії	130
4.2. Основні функції, які здійснюються під час взаємодії	131
Контрольні питання до розділу 4	137
РОЗДІЛ 5. ХАРАКТЕРИСТИКА ДЕЯКИХ СХЕМ ПОРУШЕННЯ МИТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. МІСЦЯ ПРИХОВУВАННЯ ПРЕДМЕТІВ КОНТРАБАНДИ	138
Контрольні питання до розділу 5	193

РОЗДІЛ 6. ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ТА МЕТОДИ СПОСТЕРЕЖЕНЬ ПРИ ВИЯВЛЕННІ МИТНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ. ОСОБИСТІЙ ОГЛЯД	194
Контрольні питання до розділу 6	202
РОЗДІЛ 7. ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ТА ПРИКЛАДИ ЇХ ВИРІШЕННЯ	203
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	207
ДОДАТКИ	212

ПЕРЕДМОВА

Актуальність дослідження даної теми полягає у тому, що контрабанда є одним із найнебезпечніших злочинних явищ у сфері суспільного життя. Це проблема, яка не обходить жодну з країн світу, і останнім часом, завдяки процесам світової інтеграції, стала проблемою без кордонів. Незаконне переміщення через митний кордон наркотичних засобів, зброї, боєприпасів, вибухових речовин, культурних та історичних цінностей традиційно перебуває в центрі уваги кримінальних угруповань як один із способів швидкого збагачення.

Злочинні групи використовують у своїх інтересах можливості, пов'язані з відкритістю кордонів і лібералізацією торгівлі. Слід зазначити, що розвиток зовнішньоекономічних відносин позитивно впливає на економіку країни, але є суб'єкти, які використовують, порушуючи законодавство, вищезазначені процеси, для самозбагачення.

Враховуючи географічне розташування України, через її територію транспортуються наркотичні засоби, зброя та інші, заборонені або обмежені у цивільному обігу, предмети. Досить часто трапляються випадки вивезення з України історичних та культурних цінностей, нелегально ввозяться транспортні засоби, які знаходяться у розшуку в інших країнах.

Державними програмами протидії контрабанді, які запроваджено протягом останніх років Урядом України, передбачено створення системи запобігання цьому негативному явищу, зокрема, вжиття кардинальних заходів не тільки з підвищення ефективності боротьби з контрабандою безпосередньо на кордоні, але й створення умов, що не дозволяють перевозити, зберігати й реалізовувати незаконно ввезені товари на внутрішньому ринку України.

За останні роки, особливо в період активного входження України у світовий ринок, в нашій країні набула міжнародного характеру і боротьба з незаконним обігом наркотиків.

На жаль, цю проблему в нашій країні більш детально почали досліджувати тільки останнім часом.

Серед авторів, які у своїх працях вивчали проблему боротьби з контрабандою, варто назвати: Бантишев О.Ф., Басай В.Д., Васирина М.М., Гадойбосв С.А., Давітадзе Д.Д., Диканова Т.А., Дорофєєва Л.М., Дудоров О.О., Жорін Л.Ф., Костін М.І., Лобойко Л., Омельчук О.М., Пашко П.В., Педешко А.І., Приймаченко Д.В., Фріс П.Л., Золотарьова Н., Руссков В.А., Суворкін В.А., Шевчук В.М., Шульга М.Г.

Відповідно до вимог ст. 11 Митного кодексу України боротьба з контрабандою та порушеннями митних правил є одним з головних завдань митних органів.

На даний момент Держмитслужба проводить політику пріоритету якості над кількістю у діяльності митних органів, зокрема, у напрямі боротьби з контрабандою та митними правопорушеннями, щоб відійти від негативної практики заведення справ заради кількісних показників. Держмитслужба свідомо позбулася гучних, але фактично „дутих” справ, при

цьому увагу зосереджено на виявленні митних правопорушень, які становлять реальну загрозу економіці держави.

При зменшенні кількості порушених кримінальних справ за фактами контрабанди товарів, що обумовлено об'єктивними чинниками, ситуація з виявленням та припиненням фактів контрабанди наркотичних засобів та предметів, що представляють історичну та культурну цінність залишається доволі стабільною.

Зважаючи на вище викладене, видання за такою темою підручника є вкрай актуальним.

У підручнику висвітлено основні аспекти боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил, яку здійснює Державна митна служба України; здійснено правовий аналіз митних правопорушень; висвітлено психологічні аспекти та методи спостереження при виявленні митних правопорушень; приділена увага історії боротьби з порушеннями митного законодавства. Теоретичні положення доповнюються практичними завданнями та прикладами їх вирішення.

Авторський колектив щиро вдячний за надану допомогу у створенні цього підручника фахівцям Виноградівської, Дністрянської, Західної регіональної, Південної регіональної, Київської регіональної, Хмельницької, Житомирської, Ужгородської, Чопської, Черкаської, Луганської, Кельменецької, Приморської, Івано-Франківської митниць, а також Департаменту організації боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил.

Підручник допоможе посадовим особам митних органів у практичній діяльності, та у професійній підготовці без відриву від роботи; стане у нагоді студентам юридичних факультетів; усім, кого цікавлять питання боротьби з митними правопорушеннями.

РОЗДІЛ 1. ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ПРАВОВОЇ ЗАБОРОНИ ВЧИНЕННЯ КОНТРАБАНДИ ТА ПОРУШЕНЬ МИТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА В УКРАЇНІ

Контрабанда як злочинний промисел давно відомий людству. Історія контрабанди та порушення митного законодавства тісно пов'язана з виникненням в людському суспільстві торговельно-митних відносин.

Якщо розглядати походження слова "контрабанда", існують джерела, які вказують, що вигоки даного поняття походять з італійської мови, а саме - *contrabando*, від слова *contra* – проти і *bando* – урядовий указ.

Вивчаючи законодавчі акти давніх часів, ми можемо зробити висновок, що будь-яка держава в світі питанням боротьби з контрабандою та порушенням митного законодавства приділяла дуже велику увагу. Порушення митного законодавства і боротьба з ними мали місце впродовж всієї історії становлення митної справи.

Торговельно-митні відносини мали місце і у запорізьких козаків, які жили у Середньому Подніпров'ї, зокрема, між гетьманською Україною, Литвою, Польщею і Росією з одного боку та Кримом і Туреччиною – з іншого. Вони також володіли кращою частиною «великого водного північного шляху з варяг у Цареград». Тому можна сказати, що майже вся торгівля Польщі, Литви, України і Південної Росії XVI-XVIII ст. була в руках запорізьких козаків і велася за їх посередництвом¹.

З кінця XVIII століття до початку XX століття Україна входила до складу Російської імперії. Історія розвитку України тісно переплітається з історією розвитку Російської імперії. У Російській імперії у 1729 році виходить перший указ, присвячений боротьбі з контрабандою: "О неявлениях в Таможнях и утаенных от пошлин товаров"². Поняття "контрабанди" в Росії в той час не існувало, а використовувався термін "непорядки", який розуміли як:

1. Продаж ввезених товарів без мита.
2. Продаж розмитнених товарів у роздріб.
3. Ввезення товарів "тасмно".

В Указі були запропоновані методи боротьби із зазначеними діями: так надавалась можливість власникам товарів, ввезених контрабандно, у разі виявлення порушення у двотижневий термін сплатити мито, припинити продаж товарів у роздріб. За умови, якщо власник відмовлявся, товари конфісковувалися. Митник, який знаходив контрабандний товар, отримував його у свою власність, якщо особисто сплачував мито. Такий підхід створював необхідну мотивацію у митників.

¹ Яворницький Д. Історія запорізьких козаків. – Львів, 1990. – Т. 1. – С. 291.

² Поллояк М.М. Боротьба з контрабандою митниками Радзівіловського митного округу у XIX столітті // Митна політика України в контексті європейського вибору: проблеми та шляхи їх вирішення. Матер. наук. – практ. конф., м. Дніпропетровськ, 20 – 21 листоп. 2003 р. – Д.: Акад. митної служби України, 2003. – С. 199 – 201.

У 1782 році видається іменний Указ Катерини II "Про установу особі митної прикордонної смуги і варті для відрази потасного провозу товарів", у кожній західній прикордонній губернії засновувалася митна прикордонна варта. Вона складалася з митних об'їждчиків і прикордонних наглядачів у митницях.³ Митні об'їждчики приймалися на службу радником казенної палати (губернського колегіального органу Міністерства фінансів департаменту державного казначейства) з митних справ. Передбачалося мати двох об'їждчиків на кожні 10 і одного митного прикордонного наглядача на кожні 50 верст по кордону. Якщо об'їждчик не в змозі був сам затримати контрабандистів, він повинний був переслідувати їх до найближчого селища і там звертатися за допомогою до місцевої влади. За діями об'їждчиків спостерігав митний наглядач.

Прикордонна варта несла службу на українському, польському і фінляндському (південна Прибалтика) кордонах і складалася вона з об'їждчиків. Прикордонній варті досить часто доводилося зіштовхуватися зі збройним опором контрабандистів.

У прагненні зупинити контрабандний потік, уряд Катерини II у середині 1789 р. видав Указ про заборону ввезення в Росію товарів через сухопутні митниці західного кордону. Сильною стороною прийнятого рішення було те, що всім митним служителям незалежно від їх звання, або тим, хто сприяв виявленню контрабанди, призначалася винагорода у вигляді конфіскованого товару за відрахуванням ввізного мита.

У той час предметами контрабанди досить часто були ситець, вироби з перламутру, тканина, наприклад: «З-за кордону випикували млишові камені, які склалися з деяких сегментів, стягнутих залізними обручами. Коли ці обручі зняли, а сегменти розібрали, виявилось, що всередині є порожнина, куди був закладений залізний ящик з ситцевим полотном».⁴

Предметами контрабанди у XIX столітті, вже частіше усього були чай⁵, тютюн⁶, дорогоцінні метали, хутра, невеликі металеві вироби та інші предмети, що оподатковувалися порівняно високим митом. У прикордонних зонах розвився також цілий промисел фальсифікації чаю.

Самим простим способом контрабанди було провезення товарів без оплати мита. Для цього експортовані нелегально невеликі предмети запікалися у хліб. У такий спосіб проносилися револьвери, ножі, золото, срібло, дорогоцінні камені й інші малогабаритні цінності. Хутра

³ Історія митної справи в Україні / К.М. Колесніков, О.В. Морозов, Г.М. Виноградов та ін.; За ред. П.В. Пашка, В.В. Ченцова; Вступне слово О.Б. Єгорова. – К.: Знання, 2006. – 606 с.: іл., - (Митна справа в Україні).

⁴ Багрий-Шахматов Л.В., Бойко В.М., Попов Г.В., Лозгачов І.І. Історія боротьби з контрабандою. К.: Видавель Вадим Карпенко, 2003р. – 32 ст.

О час в разорванном помещении, обнаруженном акцизным контрольным в мелочной лавке жительницы г. Хотина Хаи Вайсман. - ДАХО, ф. 309, оп. 1, спр. 963, 26 арк.

⁶ Дело об усилвишемся контрабандном провозе спиртных напитков и табака на русско - австрийской границе 1866 г. - ЦДІАУ в м.Києві, ф.442, оп. 45, спр. 553, арк.

пронесли в перинах і подушках. Для переміщення контрабанди використовувалися спеціально навчені собаки; їх обстригали, нав'ючували шовкову тканину і покривали новою штучною шкірою. Нерідко собак навчали гарчати на людину в митній формі, що істотно скорочувало процедуру огляду. Здійснювався і нелегальний імпорт. Дорогі товари несли зазвичай позаду, а вперед посилалися люди з товаром малоцінним, а іноді і зовсім без товарів з тюками, набитими сіном, які кидали у випадку тривоги і переслідування. Такий маневр скидання частини контрабанди часто використовувався і допомагав контрабандистам під час погоні за ними. У деяких місцях кордону контрабандисти перетягували барила з ромом і спиртом з одного берега річки на другий мотузками, протягненими під водою.

Митний статут 1819 року вніс революційні зміни в митне законодавство щодо боротьби з контрабандою. Боротьби з контрабандою в статуті був присвячений 6 розділ "О тайном провозе товаров", який складався з 5 глав та 114 статей. Використовується нове поняття "тайнопровозимые" товари – це товари, які ввозилися чи вивозилися поза митницями, товари, які ввозилися через митниці, але не декларувалися, вважалися "утаєними".

Таким чином, протягом XIX століття законодавець чітко визначив критерії контрабандних товарів, засоби вчинення контрабанди.

Повноваження митників у галузі боротьби з контрабандою зазначені у статтях 1058-1060 Митного статуту 1819 року. Митникам надавалося право оглядати вантажі на складах, суднах, магазинах тощо. Стаття 1060 визначала юрисдикцію митних округів на відстань 100 верст від кордону Російської імперії. За межами цієї території право на затримання контрабандних товарів надавалося поліції.

Стаття 1087 передбачала відповідальність за вчинення контрабанди безмитних товарів у вигляді штрафу в розмірі 10 % від вартості товарів, а для товарів, що підлягали обкладенню митом, – у вигляді конфіскації. Рецидивне вчинення контрабанди каралося засланням у Сибір.

У ті часи митник отримував премію у вигляді грошей, отриманих після продажу транспорту, який використовувався для перевезення контрабанди.

Слід зазначити, що у більш пізній час у XX ст. боротьба з контрабандою також велась активно.

Контрабанда завдавала збитків не лише фінансовій системі держави, з нею тісно були пов'язані такі види злочинів, як хабарництво, спекуляція, грабїж. Нерідко контрабандистів використовували сусідні держави для збору розвідувальної інформації. Саме тому проблема контрабанди завжди була в центрі уваги державних установ, і боротьбі з нею приділялась значна увага.

У двадцяті роки XX століття контрабанда в Україні набула значних розмірів. Для боротьби з нею використовувалися різні методи: затримання на кордонах, масові операції по вилученню контрабанди з квартир та магазинів, створення спеціальних загороджувальних загонів у місцях провезення товару, нагляд за особами, які підозрювалися у протиправній

діяльності, перлюстрація кореспонденції, агентурне проникнення тощо. Створювалася і мережа інформаторів у прикордонних селах. Співпрацювати з органами ГПУ їх заохочували шляхом виплати певних відсотків від вартості затриманого товару або в примусовому порядку. Застосовувалися методи виявлення контрабандного товару у магазинах та на складах, контролювалися чорні біржі та ін.

Митний Статут СРСР від 1924 року ввів положення, яким контрабанда поділялась на просту, за вчинення якої було передбачено адміністративну відповідальність, та кваліфіковану – кримінальна відповідальність. При затриманні простої контрабанди з контрабандистів стягувався штраф, а при повторному скоєнні злочину передбачалося вислання в адміністративному порядку за межі 5-кілометрової прикордонної зони.

У разі вчинення простої контрабанди рішення приймав начальник митного органу. Виявлені товари конфісковувалися, а на власників чи перевізників накладався штраф, який міг бути зменшений, якщо правопорушник вказував дійсного власника товару. У разі вчинення особою кваліфікованої контрабанди питання про притягнення до відповідальності вирішувалося судом⁷.

Важливе значення для кваліфікації контрабанди як злочину мав Кримінальний кодекс УРСР в редакції 1927 р. Стаття 114 цього документу визначала контрабанду як переміщення через державний кордон цінностей, майна та інших предметів повз митні установи або через митниці, але приховавши їх від митного контролю, тобто без сплати мита.

У ці роки боротьбою з контрабандою займалися різні державні органи та установи: спецслужби, прикордонна охорона, митниці, місцеві органи радянської влади, але ця боротьба, як зазначила у своїй статті «Боротьба з контрабандою в Україні у 20-і роки» Світлана Гнітько, здійснювалася не шляхом удосконалення та виправлення помилок у керівництві економікою, а посиленням силових та адміністративних методів. З її думкою слід погодитись і у тому, що у 20-ті роки контрабанда залишалася одним із провідних видів економічної злочинності.

У зв'язку з прийняттям у 1957 році Закону «Про кримінальну відповідальність за державний злочин» істотні зміни були внесені в поняття контрабанди. Даним законом було відмінено поняття «кваліфікована контрабанда». Нижча межа покарання була збільшена з одного року до трьох.⁸

У 1964 році Митний кодекс визначив характеристику складу контрабанди й закріпив принципи оформлення справ про контрабанду та інші порушення митних правил⁹.

⁷ Багрий-Шахматов Л.В., Бойко В.М., Попов Г.В., Лозгачов І.І. Історія боротьби з контрабандою. К.: Видавець Вадим Карпенко, 2003р. – 32 ст.

⁸ Закон Союзу ССР // Ведомости Верховного Совета СССР. – 1959. - №1. – С.8.

⁹ Таможенный кодекс 1964 года: Закон Союза ССР -- №20 – С. 2 – 12.

Визначення поняття «контрабанда» містилось і в Митному кодексі України від 12.12.91 року.

У Кримінальному кодексі Української РСР від 28.12.1960 року, контрабанду було віднесено до глави I. Особливої частини „Злочини проти держави”, відповідальність за вчинення цього злочину була передбачена у статті 70.

У 1995 році в зв'язку з посиленням боротьби з торгівлею наркотиками було прийнято Закон України, яким Кримінальний кодекс України від 28.12.1960 року було доповнено статтею 70¹, яка контрабанду наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів розглядає як окремий злочин.

Верхня межа покарання відповідно до статті 70 даного Кодексу була до десяти років позбавлення волі з конфіскацією предметів контрабанди та майна, а відповідно до статті 70¹ – позбавлення волі до п'ятнадцяти років з конфіскацією предметів злочину та майна.

У Кримінальному кодексі України, який було прийнято 5 квітня 2001 року, контрабанду віднесено до злочинів у сфері господарської діяльності, відповідальність за її вчинення передбачена у статті 201 Особливої частини цього Кодексу.

Поняття контрабанди наркотичних засобів, психотропних речовин їх аналогів або прекурсорів та відповідальність за скоєння цього злочину зазначено у розділі XIII «Злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення», у статті 305 Кримінального кодексу України.

Отже, враховуючи вищезазначене, ми побачили, що контрабанда та її взагалі митні правопорушення, – це явища не лише сьогодення, боротьба з ними велась й у давні часи.

Контрольні питання до розділу I

1. У чому полягала організація боротьби з незаконним переміщенням товарів у XVIII-XIX ст.?
2. Яким чином здійснювалося формування митної політики у XX столітті?
3. Які зміни щодо боротьби з контрабандою вніс митний статут 1918 року?
4. Які зміни ввів Закон СРСР «Про кримінальну відповідальність за державний злочин» у 1957р.?

РОЗДІЛ 2. ПОРУШЕННЯ МИТНИХ ПРАВИЛ ЯК АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ

2.1. Поняття порушення митних правил

Підставою для порушення адміністративної справи і провадження є діяння, яке містить ознаки адміністративного правопорушення, якщо відсутні обставини, що виключають провадження у справах про адміністративні правопорушення.

Порушення митних правил відносяться до категорії адміністративних правопорушень.

Згідно з статтею 9 Кодексу України про адміністративні правопорушення, адміністративним правопорушенням (проступком) визнається протиправна, винна (умисна або необережна) дія чи бездіяльність, яка посягає на громадський порядок, власність, права і свободи громадян, на встановлений порядок управління і за яку законодавством передбачено адміністративну відповідальність.

Адміністративна відповідальність за правопорушення, передбачені вище названим Кодексом, настає, якщо ці порушення за своїм характером не тягнуть за собою відповідно до чинного законодавства кримінальної відповідальності.

Ознаки адміністративного правопорушення наведено у схемі 2.1.

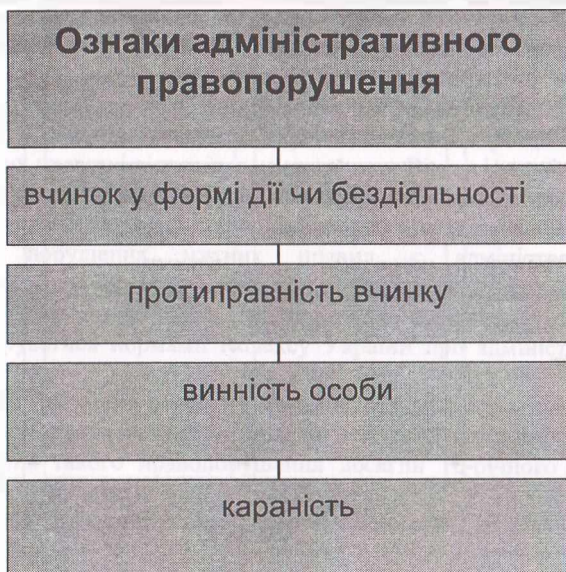

СХЕМА 2.1.

Відповідно до статті 319 Митного кодексу України порушення митних правил є адміністративним правопорушенням, яке являє собою протиправні, винні (умисні або з необережності) дії чи бездіяльність, що посягають на встановлений законодавством України порядок переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України і за які цим Кодексом передбачена адміністративна відповідальність.

2.2. Кваліфікація порушень митних правил

Кожне правопорушення, чи воно адміністративне (проступок), чи кримінальне (злочин), складається з чотирьох елементів: об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона.

Під поняттям складу адміністративного правопорушення розуміють встановлену правом сукупність ознак (елементів), при наявності яких антигромадське діяння може спричинити адміністративну відповідальність¹⁰.

З'ясувавши поняття складу адміністративного правопорушення, розглянемо склад митного правопорушення (схема 2.2).

СХЕМА 2.2.

¹⁰ Вєдєрніков Ю. А., Шкарупа В. К. Адміністративне право України. Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – С. 145.

Необхідно пам'ятати, якщо в складі діяння відсутній хоча б один з перерахованих вище елементів, то притягнути до відповідальності особу не можливо.

Слід звернути увагу на те, що ст. 247 Кодексу України про адміністративні правопорушення зазначає, що не підлягає відповідальності за адміністративне правопорушення особа, яка є неосудною.

З'ясуємо, що розуміють під поняттям „осудність”.

Осудність – психічний стан людини, коли вона у момент вчинення злочину чи адміністративного правопорушення могла усвідомлювати свої дії (бездіяльність) і керувати ними. Осудність – юридична передумова вини і кримінальної чи адміністративної відповідальності, обов'язкова ознака суб'єкта правопорушення. Лише психічно здорова людина свідомо обирає варіанти поведінки, здатна розуміти те, що чинить, і тому може бути відповідальною за свої діяння¹¹.

2.3. Відповідальність за порушення митних правил. Види та строки накладення адміністративних стягнень за порушення митних правил

Відповідальність за порушення митних правил – це специфічне реагування держави на порушення митних правил, що полягає в застосуванні стягнення до суб'єкта порушення митного законодавства.

Адміністративна відповідальність за правопорушення настає, якщо ці порушення за своїм характером не тягнуть за собою відповідно до чинного законодавства кримінальної відповідальності. Адміністративні стягнення здійснюють моральний або матеріальний вплив на правопорушника.

Норми, що встановлюють відповідальність за порушення митних правил, містяться в Митному кодексі України, а саме в розділі XVIII: “Порушення митних правил і відповідальність за них. Відповідальність осіб, які беруть участь у провадженні в справах про порушення митних правил” та розділі XIX “Провадження у справах про порушення митних правил”.

Оскільки порушення митних правил є адміністративним правопорушенням, то у випадку, якщо при провадженні в справах про порушення митних правил виникають питання, що не врегульовані Митним кодексом, слід керуватися нормами Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Стаття 320 Митного кодексу України зазначає, що суб'єктами відповідальності за порушення митних правил можуть бути громадяни, які на момент вчинення такого правопорушення досягли 16-річного віку, а також посадові особи підприємств.

Громадянами є фізичні особи: громадяни України, іноземці, особи без громадянства.

¹¹ Юридична енциклопедія: В 6 т. Т. 4: Н - П. - К.: Укр. енцикл., 2002. – С.375.

Під поняттям «посадові особи підприємств» слід розуміти керівників та інших працівників цих підприємств (як резидентів, так і нерезидентів), які в силу постійно або тимчасово виконуваних ними трудових (службових) обов'язків відповідають за виконання вимог, установлених Митним кодексом України, законами й іншими нормативно-правовими актами України, а також міжнародними договорами України з питань митної справи, укладеними в установленому законом порядку.

Іноземці й особи без громадянства, які перебувають на території України, підлягають притягненню до відповідальності за порушення митних правил на тих же підставах, що й громадяни України.

У разі виявлення у порядку, встановленому Митним кодексом України, фактів переміщення через митний кордон України особами, які користуються імунітетом від адміністративної юрисдикції України, товарів з порушеннями митного законодавства, такі товари, якщо вони є предметами цих правопорушень, не підлягають пропуску через митний кордон України й передаються для зберігання митному органу до вирішення питання про відповідальність зазначених осіб дипломатичним шляхом.

Не є порушенням митних правил дія, яка хоч і визначається Митним кодексом України як така, але вчинена в стані крайньої необхідності, тобто з метою усунення небезпеки, яка загрожує державному або громадському порядку, власності, правам і свободам громадян, установленому порядку управління, якщо ця небезпека за існуючих обставин не могла бути усунута іншими засобами, та якщо заподіяна шкода є менш значною, ніж відвернена шкода.

Відповідно до статті 321 Митного кодексу України вчинення правопорушень, передбачених статтями 331, 332, 348 – 350 Митного кодексу України, внаслідок аварії або дії непереборної сили, що підтверджується відповідними документами, не тягне за собою відповідальності, передбаченої Митним кодексом України.

Варто розглянути, що ж розуміють під поняттями “аварія”, “непереборна сила”.

Непереборна перешкода (франц. *force majeure* – непереборна перешкода) – надзвичайні непередбачувані обставини, через які виконання зобов'язань однією із сторін, що уклали угоду (контракт, договір) стає повністю або частково неможливим.¹²

Тобто, це обставини, що не залежать від волі людини.

Дія непереборної сили:

- стихійне лихо (пожежа, повінь, інше стихійне лихо чи сезонне природне явище, зокрема таке, як замерзання моря, проток, портів тощо, закриття шляхів, проток, каналів, перевалів);
- військові дії чи надзвичайний стан у регіоні;
- зафіксований у встановленому законом порядку факт учинення злочинних дій третіми особами;

інші обставини чи події.

Документи, що підтверджують факт аварії або дії непереборної сили, можуть видаватися місцевими органами виконавчої влади або органами місцевого самоврядування, органами Міністерства внутрішніх справ України, іншими спеціально вповноваженими на це державними органами, а також міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, підприємствами, які здійснюють діяльність щодо усунення наслідків аварій, тощо.

Посадова особа, яка виявила порушення митних правил, що могло статися внаслідок аварії або дії непереборної сили, керуючись законом, оцінює докази події, що стала причиною порушення митних правил, за своїм внутрішнім переконанням, яке ґрунтується на всебічному, повному й об'єктивному дослідженні всіх обставин справи в їх сукупності.

У разі підтвердження вчинення правопорушень, передбачених вище зазначеними статтями Митного кодексу України, внаслідок аварії або дії непереборної сили, справа про порушення митних правил не порушується, а порушена - підлягає закриттю.

Якщо правопорушення є малозначним, посадова особа, уповноважена розглядати справу, на підставі ст. 22 Кодексу України про адміністративні правопорушення, може звільнити порушника від адміністративної відповідальності й обмежитись усним зауваженням.

Питання щодо визначення порушення митних правил малозначним вирішується уповноваженим органом (посадовою особою) у кожному конкретному випадку, враховуючи те, що малозначним правопорушенням є дія або бездіяльність, яка не завдає або не може завдати будь-якої значної шкоди державному або громадському порядку, власності, правам і свободам громадян, встановленому порядку управління.

Далі розглянемо види стягнень, що накладаються на осіб, що вчинили порушення митних правил. У схемі 2.3. зазначено види стягнень, що передбачені у статті 322 Митного кодексу України.

СХЕМА 2.3.

Розглянемо кожний із видів стягнення.

Попередження як стягнення за порушення митних правил, є офіційним попередженням правопорушника стосовно недопустимості таких діянь у майбутньому. Рішення про попередження приймається керівником митного органу або його заступником у формі постанови про накладення адміністративного стягнення відповідно до статті 391 Митного кодексу України. Постанова оголошується правопорушникові. Який саме із заступників керівника митного органу накладає стягнення, кодексом не вказано, але, як правило, цією особою є начальник служби боротьби з контрабандою та митної варти.

Застосування попередження як до громадян, так і до посадових осіб підприємств передбачено статтями 330, 335, 344 Митного кодексу України.

Штраф є грошовим стягненням, що накладається на осіб за порушення митних правил у випадках і межах, установлених Митним кодексом України.

Адміністративні стягнення у вигляді попередження, штрафу можуть бути накладені не пізніш, як через два місяці з дня вчинення правопорушення, а при триваючому правопорушенні – протягом двох місяців з дня його виявлення.

Триваючими слід визнавати такі порушення митних правил, що характеризуються безперервністю їх учинення протягом певного часу. Такі порушення митних правил тривають доти, доки їх не буде виявлено або припинено самим правопорушником¹³.

Триваючими правопорушеннями залежно від обставин учинення можуть визнаватись такі порушення митних правил:

- неправомірні операції з товарами, транспортними засобами, що перебувають під митним контролем, зміна їх стану, користування та розпорядження ними;
- вантажні та інші операції, що проводяться без дозволу митного органу;
- порушення порядку зберігання товарів на митних ліцензійних складах та здійснення операцій з цими товарами;
- порушення зобов'язання про транзит;
- зберігання, перевезення чи придбання товарів, транспортних засобів, ввезених на митну територію України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю;
- використання товарів, стосовно яких надано пільги щодо сплати податків і зборів, в інших цілях;
- дії, спрямовані на неправомірне звільнення від сплати податків і зборів або зменшення їх розміру.

У тому разі, коли є відмова в порушенні кримінальної справи або закриття кримінальної справи, але за наявності в діях правопорушника ознак порушення митних правил, стягнення у вигляді попередження, штрафу може

Науменко В.П., Пашко П.В., Руссков В.А. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. – К.: Знання, 2004. – 403 с. – (Митна справа в Україні).¹³

бути накладено не пізніше як через місяць з дня прийняття рішення про відмову в порушенні кримінальної справи або про її закриття.

Перебіг строку накладення адміністративного стягнення починається з наступного дня після відповідної календарної дати або настання події, з якою пов'язано початок строку. При цьому, строк накладення адміністративного стягнення завершується о 24 годині його останньої доби. Якщо останній день такого строку припадає на вихідний, святковий або інший неробочий день, днем закінчення строку є перший за ним робочий день.

Конфіскація, як стягнення за порушення митних правил, полягає в примусовому вилученні безпосередніх предметів порушення митних правил, товарів зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування від митного контролю безпосередніх предметів порушення митних правил, транспортних засобів, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України, і безоплатній передачі їх у власність держави.

Конфіскація вказаних предметів, товарів і транспортних засобів застосовується незалежно від того, чи є вони власністю особи, яка вчинила правопорушення.

Застосування конфіскації вищезазначених предметів та транспортних засобів, які не є власністю особи, що вчинила правопорушення, є специфічною нормою, яка властива лише для митного права.

Не підлягають конфіскації транспортні засоби, які використовуються виключно для перевезення пасажирів і товарів через митний кордон України за визначеними маршрутами та рейсами, що здійснюються відповідно до встановленого розкладу руху на підставі міждержавних (міжвідомчих) угод про транспортне сполучення.

Даний вид стягнення застосовується виключно за рішенням суду у випадках, обсязі й порядку, що визначаються Митним кодексом України.

Застосування конфіскації передбачено статтями 336, 339-341, 345, 348-353 Митного кодексу України.

Безпосередні предмети порушення митних правил, товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування від митного контролю безпосередніх предметів порушення митних правил, транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України, підлягають конфіскації незалежно від часу вчинення або виявлення порушення митних правил.

У разі, коли неможливо конфіскувати ці предмети, з осіб, які вчинили порушення митних правил, стягується їх вартість у порядку, встановленому законодавством України.

Коли накладається стягнення, враховуються характер учиненого порушення, особа порушника, ступінь його вини, обставини, що пом'якшують чи обтяжують відповідальність.

Серед розглянутих вище видів стягнення - попередження та штраф застосовуються тільки як основний вид стягнення, а конфіскація може застосовуватись, як основний та додатковий. Необхідно зазначити, що застосування додаткового виду стягнення без основного не допускається.

Отже, якщо конфіскація буде додатковим видом стягнення, а штраф основним, і якщо штраф не буде застосовано протягом двох місяців з дня вчинення порушення митних правил, а при триваючому правопорушенні, протягом двох місяців з дня його виявлення чи одного місяця з дня прийняття рішення про закриття кримінальної справи, якщо у діянні є склад адміністративного правопорушення, то конфіскацію, як додатковий вид стягнення у даному випадку також не можливо застосувати.

Обставинами, що пом'якшують відповідальність за порушення митних правил, відповідно до статті 34 Кодексу України про адміністративні правопорушення визнаються:

- щире розкаяння винного;
- відвернення винним шкідливих наслідків правопорушення, добровільне відшкодування збитків або усунення заподіяної шкоди;
- вчинення правопорушення під впливом сильного душевного хвилювання або за збігу тяжких особистих чи сімейних обставин;
- вчинення правопорушення неповнолітнім;
- вчинення правопорушення вагітною жінкою або жінкою, яка має дитину віком до одного року, тощо.

Обставинами, що обтяжують відповідальність за порушення митних правил, відповідно до статті 35 Кодексу України про адміністративні правопорушення визнаються:

- продовження протиправної поведінки, незважаючи на вимогу припинити її з боку вповноважених на те осіб;
- повторне протягом року вчинення однорідного правопорушення, за яке особу вже було піддано адміністративному стягненню; учинення правопорушення особою, яка раніше вчинила злочин;
- втягнення неповнолітнього в здійснення правопорушення;
- вчинення правопорушення групою осіб;
- вчинення правопорушення в умовах стихійного лиха або за інших надзвичайних обставин;
- вчинення правопорушення в стані сп'яніння (посадова особа, що накладає адміністративне стягнення, залежно від характеру адміністративного правопорушення може не визнати цю обставину такою, що обтяжує відповідальність за порушення митних правил).

На відміну від обставин, що пом'якшують відповідальність за порушення митних правил, перелік обставин, що обтяжують відповідальність за порушення митних правил, є вичерпним. Тому орган (посадова особа), що розглядає справу про порушення митних правил, не має права визнавати як такі, що обтяжують відповідальність, не зазначені вище обставини.

Відповідно до ст. 36 Кодексу України про адміністративні правопорушення, у разі вчинення однією особою двох або більше

адміністративних правопорушень, адміністративне стягнення накладається на кожне правопорушення окремо, або ж за те, яке є найбільш серйозним.

Якщо особа вчинила кілька порушень митних правил, справи одночасно розглядаються одним і тим же органом (посадовою особою), стягнення накладається в межах санкції, встановленої за більш серйозне правопорушення з числа вчинених.

2.4. Порядок передачі до служб боротьби з контрабандою та митної варти справ про порушення митних правил, розпочатих іншими підрозділами митниці, та порядок реєстрації справ про порушення митних правил

Матеріали справи про порушення митних правил підлягають передачі для проведення провадження у справах про порушення митних правил до служби боротьби з контрабандою та митної варти терміново, але не пізніше трьох діб з моменту складення протоколу про порушення митних правил через начальника митниці.

Матеріали справи про порушення митних правил передаються до вищезазначеного підрозділу відповідно до Акта прийому - передачі матеріалів справи про порушення митних правил, форма якого затверджена наказом ДМСУ від 06. 01. 99 р. №8 (додаток 1).

Акт прийому-передачі матеріалів справи про порушення митних правил складається у двох примірниках, перший з яких додається до матеріалів справи, а другий лишається у інспектора митниці, який передав матеріали справи до служби боротьби з контрабандою та митної варти.

До матеріалів справи про порушення митних правил, що підлягають передачі до служби боротьби з контрабандою та митної варти, належать: протокол про порушення митних правил; пояснення або заява особи, яка притягується до відповідальності, протокол особистого огляду, якщо такий огляд проводився; протокол адміністративного затримання, якщо таке затримання застосовувалось, доповідну (службову) записку про обставини виявлення правопорушення чи інші обставини, що не можуть бути відображені в протоколі про порушення митних правил; предмети та документи, вилучені протоколом про порушення митних правил, які необхідні для розгляду справи, якщо вони вилучались; інші наявні документи та предмети, що можуть мати значення для всебічного та повного розгляду справи (листи, в тому числі й митних органів, провізні відомості, товаришопровідні документи, контракти, дозволи уповноважених органів, митні декларації, вантажні митні декларації, іломби тощо); копії описів предметів, визначених ст. 377 Митного кодексу України, які передано до складу або каси митниці; акт прийому-передачі матеріалів справи про порушення митних правил.

Вищезгадані документи у разі можливості передаються в оригіналах, якщо такої можливості немає - в копіях, автентичність (ідентичність) яких засвідчено інспектором митниці, який склав протокол про порушення митних правил.

З матеріалами справи про порушення митних правил знайомиться начальник митниці, після чого вони передаються до служби боротьби з контрабандою та митної варти, а саме - начальнику даної служби чи його заступнику.

Після отримання матеріалів справи про порушення митних правил начальник служби або його заступник своєю резолюцією на Акті прийому - передачі матеріалів справи про порушення митних правил доручає організувати провадження у справі керівнику відповідного структурного підрозділу (відділу, сектору), який, в свою чергу, визначає конкретну посадову особу, яка здійснюватиме провадження у справі.

Про отримання матеріалів справи про порушення митних правил службою боротьби з контрабандою та митної варти, а також про доручення провадження в справі конкретній посадовій особі підрозділу в „Журналі обліку справ про порушення митних правил”, затвердженому Держмитслужбою України (наказ ДМСУ від 21.12.1998 р. № 798), робиться відповідна відмітка із зазначенням дати отримання матеріалів підрозділом по боротьбі з контрабандою та порушеннями митних правил та дати, з якої провадження у справі доручено конкретній посадовій особі. При порушенні справи про порушення митних правил їй присвоюється номер (такий, що не повторюється), що у своїй структурі має відповідні цифри: 0000/00000/00 (перші 4 цифри - порядковий номер протоколу, наступні - код митниці, останні - поточний рік). Наприклад: 0005/20803/07 (5 – номер за порядком; 20803 – код митниці; 07 – протокол складено, тобто справу порушено, у 2007 році).

Підставою для реєстрації справи про порушення митних правил є факт складення протоколу про порушення митних правил, одразу після його складення дану справу необхідно зареєструвати. Справи про порушення митних правил реєструються в „Журналі обліку справ про порушення митних правил”, який ведеться у службі боротьби з контрабандою та митної варти. Журнал до початку записів прошнуровується, всі сторінки журналу нумеруються, кількість прошнурованих в журналі сторінок засвідчується начальником служби, скріплюється гербовою печаткою митниці. Даний журнал необхідно заповнювати чітко, розбірливим почерком або друкованими буквами. Виправлення або підчистки не допускаються. У разі внесення помилкового запису він лишається у журналі з відміткою про його анулювання, а правильний запис робиться нижче.

Номер, який присвоюється даній справі і є номером, що присвоюється протоколу про порушення митних правил. Якщо особа, яка порушує справу про порушення митних правил знаходиться у віддаленому структурному підрозділі митниці, даний номер вона отримує у відповідному підрозділі служби боротьби з контрабандою та митної варти, а у святкові та вихідні дні, нічний час, у оперативного чергового митниці, про що повідомляється наявними засобами зв'язку.

Якщо протокол про порушення митних правил складено з порушенням вимог чинного законодавства, начальник служби боротьби з контрабандою та митної варти, чи його заступник, звертається до

начальника митниці з мотивованою пропозицією про вжиття до особи, яка допустила таке порушення, заходів дисциплінарного впливу.

Вручення або направлення протоколу про порушення митних правил особі, яка притягується до адміністративної відповідальності, без проставлення присвоєного справі номеру заборонено.

Справи про порушення митних правил реєструються в журналі у хронологічній послідовності.

2.5. Провадження в справах про порушення митних правил

Провадження в справах про порушення митних правил можна визначити, як сукупність процесуальних дій. Під час здійснення провадження збираються докази та з'ясовуються обставини вчиненого правопорушення.

Щоб з'ясувати завдання провадження у справах про порушення митних правил, варто розглянути статтю 245 Кодексу України про адміністративні правопорушення. Оскільки порушення митних правил є адміністративним правопорушенням, такими завданнями є:

- виявлення та припинення адміністративних правопорушень;
- своєчасне, всебічне, повне та об'єктивне з'ясування обставин кожної справи;
- вирішення справи відповідно до чинного законодавства;
- забезпечення виконання постанов по справах;
- виявлення причин та умов, що сприяли вчиненню адміністративних правопорушень, вжиття заходів щодо їх усунення;
- запобігання правопорушень і зміцнення правопорядку та законності.

Процес правозастосування у справах про порушення митних правил складається з сукупності стадій. Такими стадіями є:

- порушення справи про порушення митних правил та проведення всіх необхідних процесуальних дій;
- розгляд справи і винесення рішення по справі;
- оскарження або опротестування постанови по справі;
- виконання рішення по справі.

Порушення справи є початковою, тобто першою стадією провадження. У цій стадії встановлюється особа, що його скоїла, складається протокол про порушення митних правил. Вирішується питання про необхідність застосування адміністративного затримання. Вживаються заходи для збирання доказів та з'ясування обставин, що мають значення для справи.

Закінчується стадія порушення справи з моменту передачі матеріалів справи про порушення митних правил уповноваженому органу для розгляду по суті.

Друга стадія провадження – розгляд справи і винесення рішення по справі, визнається центральною стадією провадження. Сутність цієї стадії полягає у тому, що уповноважений орган (митний орган) або суд (суддя) здійснює остаточне розслідування по справі і дає правову оцінку діям особи,

яка вчинила порушення митних правил. Дана стадія закінчується винесенням постанови у справі про порушення митних правил.

Усі інші стадії провадження мають щодо даної стадії або підготовчче або послідуєчне значення.

Третя стадія провадження у справах про порушення митних правил є переглядом винесеної постанови в справі у передбачених законом випадках.

Ця стадія є факультативною. У процесі цієї стадії перевіряється законність і обґрунтованість винесеної постанови, а також дотримання установленого законом порядку провадження в цілому, усуваються допущені порушення, забезпечується застосування до винних справедливих заходів впливу.

Четверта стадія – виконання рішення по справі, обумовлена необхідністю виконання винесеної постанови. Її сутність полягає в кінцевій практичній реалізації адміністративного стягнення, призначеного порушнику.

Провадження у справі про порушення митних правил здійснюється відповідно до Митного кодексу України, а в частині, що не регулюється ним, - відповідно до Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Провадження у справі про порушення митних правил здійснюється українською мовою або мовою більшості населення відповідної місцевості.

Особи, які беруть участь у провадженні у справі про порушення митних правил і не володіють мовою, якою здійснюється це провадження, мають право робити заяви, давати пояснення, подавати клопотання рідною мовою, а також користуватися послугами перекладача.

Провадження у справі про порушення митних правил здійснюють уповноважені посадові особи служб боротьби з контрабандою та митної варті митного органу, у зоні діяльності якого було вчинене або виявлене таке порушення.

Посадові особи підрозділу боротьби з митними правопорушеннями регіональної митниці можуть здійснювати провадження в будь-якій справі про порушення митних правил, порушеній підпорядкованими регіональній митниці митницями.

У цьому випадку справа про порушення митних правил приймається до провадження уповноваженою посадовою особою регіональної митниці за письмовим дорученням керівника підрозділу боротьби з митними правопорушеннями регіональної митниці.

Посадові особи підрозділу боротьби з митними правопорушеннями спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі митної справи можуть здійснювати провадження в будь-якій справі про порушення митних правил, порушеній будь-яким митним органом України.

У цьому випадку справи про порушення митних правил приймаються до провадження уповноваженими посадовими особами за письмовим дорученням керівника підрозділу боротьби з митними правопорушеннями спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі митної справи.

Посадова особа митного органу не може здійснювати провадження у справі, якщо вона є родичем особи, яка притягується до відповідальності за порушення митних правил, родичем її представника, інших осіб, які беруть участь у провадженні в справі, а також коли існують інші обставини, які дають підстави вважати, що ця посадова особа може бути особисто зацікавлена у відповідному рішенні у справі. Питання про передачу такої справи іншій посадовій особі митного органу вирішується керівником служби боротьби з контрабандою та митної варті цього органу або його заступником.

Якщо керівник служби боротьби з контрабандою та митної варті митного органу, у якому здійснюється провадження у справі про порушення митних правил, є родичем особи, яка притягується до відповідальності, родичем її представника, інших осіб, які беруть участь у провадженні у справі, а також коли існують інші обставини, які дають підстави вважати недоцільним здійснення провадження у справі митним органом, посадовими особами якого порушено справу, вона може бути передана до іншого митного органу. У цьому випадку питання про передачу справи до іншої митниці вирішується відповідною регіональною митницею; питання про передачу справи однією регіональною митницею до іншої вирішується спеціальним центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи.

Для порушення справи про порушення митних правил необхідна наявність приводів та підстав.

Приводами для порушення справи про порушення митних правил відповідно до статті 360 Митного кодексу України є:

- 1) безпосереднє виявлення посадовими особами митного органу порушення митних правил;
- 2) повідомлення про вчинення особою порушення митних правил, отримані від інших органів (у тому числі митних);
- 3) повідомлення про вчинення порушення митних правил, отримані від митних та правоохоронних органів іноземних держав, а також від міжнародних організацій.

Підставою для порушення справи є наявність у діянні ознак правопорушення.

Справа про порушення митних правил може бути порушена тільки при наявності встановлених законом умов – приводів і підстав для порушення справи про порушення митних правил, та при відсутності обставин, що виключають провадження у справі (ст. 247 Кодексу України про адміністративні правопорушення).

Провадження в справі про адміністративне правопорушення не може бути розпочато, а розпочате підлягає закриттю за таких обставин:

- 1) відсутність події і складу адміністративного правопорушення;
- 2) недосягнення особою на момент вчинення адміністративного правопорушення шістнадцятирічного віку;
- 3) неосудність особи, яка вчинила протиправну дію чи бездіяльність;

- 4) вчинення дії особою в стані крайньої необхідності або необхідної оборони;
- 5) видання акта амністії, якщо він усуває застосування адміністративного стягнення;
- 6) скасування акта, який встановлює адміністративну відповідальність;
- 7) закінчення на момент розгляду справи про адміністративне правопорушення строків накладення адміністративних стягнень;
- 8) наявність за тим самим фактом щодо особи, яка притягується до адміністративної відповідальності, постанови компетентного органу (посадової особи) про накладення адміністративного стягнення, або нескасованої постанови про закриття справи про адміністративне правопорушення, а також порушення за даним фактом кримінальної справи;
- 9) смерть особи, щодо якої було розпочато провадження у справі.

Для порушення справи про порушення митних правил не достатньо лише приводу, потрібна також наявність законної підстави для порушення справи, під якою слід мати на увазі фактичні дані, що вказують на ознаки правопорушення.

При наявності приводів і підстави для порушення справи уповноважені посадові особи митних органів зобов'язані перевірити відсутність обставин, що виключають провадження у справі.

Повідомлення про вчинення порушення митних правил, одержані від будь-яких органів (у тому числі митних) України й іноземних держав, а також від міжнародних організацій, повинні бути викладені в письмовій формі, підписані особами, які мають право діяти від їх імені.

Митний кодекс України не передбачає можливості порушувати справи про порушення митних правил у результаті повідомлень і заяв громадян. Такі повідомлення й заяви повинні бути перевірені, і якщо факти, викладені в них, підтвердяться, то приводом для заведення справи про порушення митних правил буде безпосереднє виявлення посадовими особами митного органу порушення митних правил.

У випадках виявлення під час перевірок або проваджень у справах про порушення митних правил інших адміністративних правопорушень, не передбачених Митним кодексом України, матеріали, що свідчать про їх учинення, передаються в державні органи, до компетенції яких належить їх розгляд.

У разі виявлення під час перевірки або провадження у справі про порушення митних правил ознак злочину, у справах про який митні органи не є органами дізнання, необхідні матеріали у строк не більше трьох діб з дня його виявлення потрібно надіслати прокуророві, органу досудового слідства чи дізнання. Одночасно митним органом у межах своєї компетенції вживаються заходи до запобігання чи припинення злочину, а також до фіксування й збереження слідів злочину, забезпечення цілості матеріальних цінностей, документів, виявлення очевидців злочину.

Справа про порушення митних правил може бути порушена тільки в тому випадку, коли є достатні дані, які свідчать про наявність ознак правопорушення.

Недопустимим є порушення справи про порушення митних правил на підставі припущень або відомостей про правопорушення, достовірність яких викликає сумніви.

Після отримання усіх матеріалів справи про порушення митних правил посадова особа, якій доручено здійснення провадження вживає всі необхідні заходи для підготовки справи до розгляду у порядку і в строки, передбачені митним законодавством України.

Під час розгляду питання щодо провадження у справах про порушення митних правил необхідно з'ясувати, які особи беруть участь у провадженні в справах про порушення митних правил.

Згідно з ст. 365 Митного кодексу України участь у провадженні у справах про порушення митних правил беруть:

- особи, які притягуються до відповідальності за порушення митних правил;
- представники осіб, які притягуються до відповідальності за порушення митних правил (законні представники, представники, що діють на підставі довіреності, доручення);
- захисники;
- свідки;
- експерти;
- перекладачі;
- поняті.

Громадяни мають право брати участь лише на етапах розгляду справи та винесення постанови. (під поняттям "громадяни", згідно п.4. ст. 1 Митного кодексу розуміються фізичні особи: громадяни України, іноземці, особи без громадянства).

Посадові особи підприємств, крім етапів розгляду справи та винесення постанови, мають право бути присутніми і при проведенні митних обстежень.

Права осіб, які притягуються до відповідальності за порушення митних правил, передбачені Митним кодексом України, а саме - відповідно до ст. 366 цього Кодексу дані особи під час розгляду справи мають право:

- з'явитися під час розгляду справи про порушення митних правил у митному органі або суді з матеріалами справи, робити з них витяги, одержувати копії рішень, постанов та інших документів, що є у справі;
- бути присутніми під час розгляду справи у митному органі та брати участь у судових засіданнях;
- подивитися докази, брати участь в їх дослідженні;
- зацікавити клопотання та відводи;
- давати усні і письмові пояснення, подавати свої доводи, міркування та заперечення;
- оскаржувати постанови митного органу, суду (судді).

Більш ширший перелік прав особи, що притягується до адміністративної відповідальності, зазначений у статті 268 Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Правом особи, яка притягується до адміністративної відповідальності, є право знати, за яке правопорушення вона притягується до відповідальності. З цією метою вказана особа має право знайомитися з матеріалами справи, робити з них витяги, одержувати копії необхідних документів.

Особа, яка притягується до адміністративної відповідальності, має право: при розгляді справи користуватися юридичною допомогою адвоката, іншого фахівця у галузі права, який за законом має право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи, виступати рідною мовою і користуватися послугами перекладача, якщо не володіє мовою, якою ведеться провадження.

Під час розгляду справи у митному органі чи суді, дана особа має право ознайомлення з матеріалами справи. Разом з тим, користуватися послугами адвоката особа, що притягується до відповідальності, може в будь-який час. Наприклад, відразу після порушення справи про порушення митних правил, звернутися до адвоката за допомогою у складанні пояснень, клопотань тощо.

Надавати пояснення по справі є виключно право, а не обов'язок особи, що притягується до відповідальності. Це передбачено Конституцією України, а саме статтею 63, де зазначається, що особа не несе відповідальності за відмову давати показання або пояснення щодо себе, членів сім'ї чи близьких родичів.

Цю норму Конституції України необхідно пам'ятати інспектору митного органу, який зобов'язаний ознайомити чи то свідка, чи особу, яка вчинила порушення митних правил, перед тим як дана особа буде давати пояснення.

Вищезазначені особи можуть заявити відвід судді, експерту, перекладачу, особі, що веде провадження у випадках, передбачених законом.

Відвід повинен бути мотивований і заявлений до початку розгляду справи по суті. Заявляти відвід після цього можна лише у випадках, коли про підставу відводу суд або особа, яка заявляє відвід, дізналися після початку розгляду справи по суті.

Представниками осіб, які притягуються до відповідальності за порушення митних правил, можуть бути законні представники та істотні представники, що діють на підставі нотаріально посвідченої довіреності.

Законні представники: батьки, усиновителі, опікуни або піклувальники на підставі документів, що посвідчують їх повноваження, - у справах осіб, які є неповнолітніми або особами, що через свої фізичні або психічні вади не можуть самі здійснювати свої права у справах про порушення митних правил. Законні представники можуть доручити участь у справі іншій особі, обраній ними як представник; інші особи - на підставі нотаріально посвідченої довіреності.

Громадяни можуть посвідчити довіреність у нотаріальній конторі, а якщо немає такої можливості, на підприємстві, де вони працюють, або в управлінні будинками, де вони проживають; військовослужбовці - у відповідній військовій частині; особи, які проживають у населених пунктах, де немає нотаріальних контор, - у виконавчому комітеті сільської, селищної, міської ради; особи, які перебувають на лікуванні, - у відповідному лікувальному закладі.

Особиста участь у справі громадянина не позбавляє його права мати в цій справі представника.

Законні представники користуються під час участі у справі усіма правами, зазначеними у статті 366 Митного кодексу України. Повноваження інших представників на участь у справі дають їм право на вчинення від імені осіб, яких вони представляють, усіх дій, зазначених у цій статті, крім передачі повноважень іншій особі (передоручення), оскарження постанови митного органу або суду (судді), одержання товарів або грошових сум у разі їх повернення. Повноваження представника на вчинення кожної із зазначених дій повинні бути спеціально обумовлені у виданій йому довіреності.

Не можуть бути представниками осіб, які притягуються до відповідальності:

- 1) особи, які не досягли повноліття;
- 2) особи, над якими встановлено опіку, піклування;
- 3) адвокати, які прийняли доручення про подання юридичної допомоги з порушенням правил, встановлених законодавством України про адвокатуру, а також особи, виключені з колегії адвокатів.

Посадові особи митних органів України, а також судді, слідчі і прокурори не можуть бути представниками осіб, які притягуються до відповідальності, крім випадків, коли вони діють як батьки, усиновителі, опікуни, піклувальники цих осіб.

Інтереси особи, яка притягується до адміністративної відповідальності, яка є неповнолітньою або особою, що через свої фізичні або психічні вади не може сама здійснювати свої права у справах про адміністративні правопорушення, мають право представляти їх законні представники (батьки, усиновителі, опікуни, піклувальники).

До категорії осіб, що не можуть самостійно здійснювати свої права, відносять і громадян, визнаних недієздатними внаслідок душевної хвороби чи недоумства або обмежено дієздатними внаслідок зловживання спиртними напоями чи наркотичними засобами.

Законні представники мають право знайомитися з матеріалами справи; робити з них витяги, одержувати копії рішень, постанов та інших документів, що є у справі, бути присутніми під час розгляду справи у митному органі та брати участь у судових засіданнях, подавати докази, брати участь у їх дослідженні, заявляти клопотання та відводи; від імені особи, інтереси якої вони представляють, подавати доводи, міркування та заперечення, приносити скарги на рішення органу (посадової особи), який розглядає справу.

Довіреності на право бути представником особи, що притягується до відповідальності за порушенням митних правил, від імені державних підприємств, установ, організацій видаються за підписом керівника або іншої уповноваженої ним службової особи і з прикладенням печатки підприємства, установи, організації.

Законні представники не можуть бути свідками по обставинах, які їм стали відомі у зв'язку з виконанням обов'язків представника.

Слід відмітити, що при розгляді справи у суді, суд, якщо визнає потрібним, може викликати особу, що вчинила порушення митних правил, для дачі особистих пояснень навіть тоді, коли у процесі бере участь його представник.

Захисник

Згідно з ст. 368 Митного кодексу України у розгляді справи про порушення митних правил може брати участь захисник, якого самостійно визначає особа, що притягується до відповідальності, з числа осіб, які є фахівцями в галузі права і за законом мають право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи.

Захисник має право:

- 1) знайомитися з матеріалами справи;
- 2) заявляти клопотання;
- 3) подавати скарги;
- 4) здійснювати інші права, передбачені законодавством.

Участь захисника у розгляді справи про порушення митних правил є одним з видів факультативної участі і цілком залежить від волі особи, яка притягується до відповідальності. Особа, яка притягується до відповідальності, самостійно обирає захисника. Науково - теоретична та довідково-енциклопедична література не містить однозначного визначення терміну "захисник".

Захисником у справі про порушення митних правил може бути професійний адвокат, тобто особа, яка має вищу юридичну освіту, стаж роботи за спеціальністю юриста або помічника адвоката не менше двох років, склала кваліфікаційні іспити, одержала свідоцтво на право заняття адвокатською діяльністю та прийняла присягу адвоката України (ч.1 ст. 2 Закону України "Про адвокатуру").

Для допуску до участі у справі адвокат повинен пред'явити ордер адвокатського об'єднання або довіреність на ведення справи, видану його клієнтом.

Відповідно до рішення Конституційного Суду України від 16.11.2000 р. № 13-рп/2000 захисниками у справі, в тому числі і тієї, яка перебуває в адміністративному провадженні, може бути будь-який фахівець в галузі права, який за законом має право на надання юридичної допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи. Процесуальною підставою участі у справі такого захисника є нотаріально посвідчене доручення, в якому зазначаються конкретні права захисника та термін дії доручення.

Захисник є самостійним учасником розгляду справи про порушення митних правил, він не заміняє особу, яка притягується до відповідальності, а діє поряд з нею. Навіть, якщо порушник визнає себе винним, захисник має право, за наявності для цього підстав, відстоювати перед органом, який розглядає його справу, невинуватість чи меншу винуватість. Адвокат не має права використовувати свої повноваження на шкоду особі, в інтересах якої він прийняв доручення (ч. 1 ст. 7 Закону України "Про адвокатуру").

Експерт

Питання щодо участі експерта врегульовано у ст. 369 Митного кодексу України. Ним може бути особа, яка має необхідні знання для надання відповідного висновку.

Експерт призначається посадовою особою органу, в провадженні якого перебуває справа про порушення митних правил, у разі потреби в спеціальних знаннях. Експерт зобов'язаний надати об'єктивні висновки з поставлених перед ним питань.

Експерт має право:

- знайомитися з матеріалами справи, що стосуються предмета експертизи;
- заявляти клопотання про надання йому додаткових матеріалів, необхідних для надання висновків.

Експерт не може брати участі в провадженні у справі, якщо:

- він особисто, прямо чи побічно зацікавлений в результаті справи;
- він є родичем осіб, які беруть участь у справі;
- він перебуває в особливих стосунках з особами, які беруть участь у справі;
- будуть встановлені інші обставини, які викликають сумнів у його безсторонності.

Крім того, експерт не може брати участі у розгляді справи, якщо він:

- знаходиться або знаходився у службовій або іншій залежності від сторін, інших осіб, які беруть участь у справі;
- провадив ревізію, матеріали якої стали підставою до порушення даної цивільної справи;
- виявився некомпетентним.

Експерт зобов'язаний з'явитися на виклик посадової особи органу, в провадженні якої перебуває справа про порушення митних правил, і дати об'єктивний висновок у поставлених перед ним питаннях.

Він має право не лише знайомитися з матеріалами справи, що стосуються предмета експертизи, і заявляти клопотання про надання йому додаткових матеріалів, необхідних для дачі висновку, а й з дозволу органу (посадової особи), в провадженні якого перебуває справа про адміністративне правопорушення, ставити особі, яка притягується до відповідальності, потерпілому, свідкам запитання, що стосуються предмета експертизи; бути присутнім при розгляді справи.

Експерт має право відмовитись від дачі висновку, якщо наданих йому матеріалів недостатньо або якщо він не має необхідних знань для виконання покладеного на нього обов'язку.

Перекладач

Перекладачем може бути особа, що володіє мовою, знання якої необхідне для здійснення перекладу під час провадження у справі про порушення митних правил (ст. 370 Митного кодексу України).

Перекладач зобов'язаний точно і у повному обсязі здійснювати доручений йому переклад, у необхідних випадках брати участь у проведенні процесуальних дій у справі про порушення митних правил.

Як перекладач може виступати посадова особа митного органу.

Перекладач призначається органом (посадовою особою), в провадженні якого перебуває справа про адміністративне правопорушення. Перекладач зобов'язаний з'явитися на виклик органу (посадової особи) і зробити повно й точно доручений йому переклад.

Перекладач не може бути залучений до процесуальних дій, якщо:

- він особисто, прямо чи побічно зацікавлений в результаті справи;
- він є родичем осіб, які беруть участь у справі;
- він перебуває в особливих стосунках з особами, які беруть участь у справі;
- будуть встановлені інші обставини, які викликають сумнів у його безсторонності.

Перекладач залучається з метою виконання лише однієї функції – повно і точно виконати переклад. Таким чином, не допускається поєднання в одній особі функцій перекладача та особи, що веде провадження у справі про порушення митних правил або розглядає дану справу, адвоката, представника, свідка чи іншого учасника процесу. Разом з тим, належність перекладача до посадових осіб митних органів не є підставою для відводу.

Свідок

Розглянемо питання щодо участі свідка у справі про порушення митних правил.

Свідком може бути будь-яка особа, якщо є підстави вважати, що їй відомі обставини, що підлягають встановленню у справі про порушення митних правил (ст. 371 Митного кодексу України).

За викликом органу, у провадженні якого перебуває справа про порушення митних правил, свідок зобов'язаний з'явитися у призначений час до цього органу і дати детальні та правдиві пояснення, повідомити все відоме йому у справі та відповісти на поставлені запитання.

Свідок зобов'язаний дати правдиві показання про відомі йому обставини. Разом з тим, свідок має право відмовитися від надання свідчень в установлених законом випадках.

Не можуть бути свідками особи, нездатні через свої фізичні або психічні вади правильно сприймати обставини, що мають значення для справи, або давати про них правильні показання.

Поняті у справі про порушення митних правил

Згідно з ст. 372 Митного кодексу України понятими є особи, які залучаються до участі у проведенні процесуальних дій у справі про порушення митних правил.

Як поняті запрошуються особи, не заінтересовані у справі. Понятим не може бути родич особи, яка притягується до відповідальності за порушення митних правил, родич її представника, а також працівники митних органів.

Поняті, присутні при проведенні процесуальних дій, засвідчують своїми підписами відповідність записів у протоколі виконаним діям.

Дані особи, в кількості не менше двох, можуть залучатися під час проведення процесуальних дій, в тому числі у наступних випадках: при пред'явленні особам, що вчинили порушення митних правил, або свідкам товарів, транспортних засобів та документів для впізнання, а також при проведенні виняткової форми митного контролю – особистого огляду.

В останньому випадку поняті повинні бути однієї статі з особою, яка проходить огляд.

Поняті запрошуються для того, щоб засвідчити в протоколі факт, зміст та результати дій, що проводяться в їх присутності. Саме про це вони можуть бути опитані в разі необхідності в якості свідків. Поняті мають право з приводу проведених дій робити зауваження, які підлягають занесенню в протокол.

Понятими можуть виступати будь-які незацікавлені в справі особи. Неприпустиме запрошення понятим особи, яка притягується до адміністративної відповідальності, адвоката, свідка, експерта або перекладача.

Понятими в справі про порушення митних правил не можуть бути працівники митних органів України, а також працівники правоохоронних органів (суд, прокуратура, СБУ), в провадженні яких може потім знаходитися справа.

Адміністративне затримання

З метою припинення порушення митних правил встановлення особи, яка вчинила порушення митних правил, а також для складення протоколу про порушення митних правил, якщо його неможливо скласти на місці вчинення правопорушення, допускається адміністративне затримання громадянина, який вчинив таке порушення, на строк до трьох годин.

Адміністративне затримання громадянина, який вчинив порушення митних правил, здійснюється посадовою особою митного органу за рішенням керівника цього органу або його заступника, керівника підрозділу

по боротьбі з контрабандою і порушеннями митних правил, керівника митного поста або його заступника, а в разі їх відсутності (в нічний час, у вихідні та святкові дні тощо) – начальника чергового відділу або старшого чергової зміни.

Військовослужбовці та працівники органів внутрішніх справ повинні надавати допомогу посадовим особам митного органу, які здійснюють адміністративне затримання, в разі вчинення опору або спроби втечі з місця події.

Строк адміністративного затримання обчислюється з моменту доставлення громадянина до службового приміщення митного органу або до іншого приміщення, де проведення необхідних дій з метою, визначеною в частині першій статті 374 Митного кодексу України, є можливим, а якщо громадянин перебуває у стані сп'яніння – з часу його витверезіння.

Щодо громадянина, який знаходиться у службовому приміщенні митного органу або в іншому приміщенні у зв'язку з проведенням митного контролю або митного оформлення, строк адміністративного затримання обчислюється з моменту закінчення митного контролю або оформлення.

Про затримання неповнолітнього обов'язково повідомляються його батьки або особи, які їх замінюють.

Адміністративне затримання здійснюється посадовою особою митного органу для документування всіх обставин здійсненого порушення митних правил у випадках вчинення опору, спроби знищення безпосередніх предметів правопорушення або запобігання втечі правопорушника з метою притягнення його до відповідальності у встановленому законом порядку.

Адміністративне затримання може бути проведене тільки за наявності правопорушення стосовно правопорушника та при наявності рішення про адміністративне затримання, затвердженої форми, з метою припинення порушення митних правил; встановлення особи, яка вчинила порушення митних правил, а також для складення протоколу про порушення митних правил, якщо його неможливо скласти на місці вчинення правопорушення.

Наказ Державної митної служби України від 10.12.2002р. № 689 «Про затвердження форм документів адміністративного затримання», встановив форми документів адміністративного затримання – рішення про адміністративне затримання та протоколу адміністративного затримання, зразок рішення та протоколу (додатки 2, 3).

Факт адміністративного затримання фіксується вищеназваним протоколом. У протоколі зазначається дата й місце складення, посада, прізвище, ім'я, по-батькові особи, яка склала протокол, ким прийняте рішення про адміністративне затримання, дані про особу затриманого, з якою метою застосовано адміністративне затримання, куди доставлено затриманого громадянина, які дії виконувались під час адміністративного затримання й строк адміністративного затримання.

У разі присутності свідків під час адміністративного затримання в протокол заносяться їхні прізвища, імена, по-батькові, адреси й роз'яснюються їхні права та обов'язки.

Якщо до затриманого застосовувалась фізична сила або спеціальні засоби, у протоколі робиться відмітка про це.

Протокол підписується посадовою особою, яка його склала та затримана правопорушника, і правопорушником. У разі відмови від підписання протоколу в ньому робиться про це запис. Копія протоколу адміністративного затримання вручається особі – правопорушнику.

Не можуть бути адміністративно затримані: Президент України, Голова Верховної Ради України, народні депутати України, Прем'єр-Міністр України, Перший віце-прем'єр міністр України, Голова та судді Верховного суду України, Голова та судді Конституційного суду України, Міністр закордонних справ, Генеральний прокурор України, судді та члени їх сімей, які примують разом з ними, громадяни, що користуються дипломатичною недоторканістю.

Процесуальні дії у справі про порушення митних правил

Відповідно до ст. 375 Митного кодексу України у справі про порушення митних правил з метою отримання доказів, необхідних для правильного вирішення цієї справи, проводяться процесуальні дії.

До процесуальних дій належать:

- 1) складання протоколу про порушення митних правил;
- 2) витребування документів, необхідних для провадження у справі про порушення митних правил;
- 3) отримання товарів, транспортних засобів і документів;
- 4) митне обстеження;
- 5) пред'явлення товарів, транспортних засобів та документів для впізнання;
- 6) призначення експертизи;
- 7) взяття проб та зразків для проведення дослідження (аналізу, експертизи).

При проведенні процесуальних дій, зазначених у пунктах 3 - 5, 7 складаються протоколи.

Протокол про порушення митних правил

Відповідно до ст. 385 Митного кодексу України, справа про порушення митних правил вважається розпочатою з моменту складання протоколу про порушення митних правил.

У ст. 363 Митного кодексу України зазначено, що у кожному випадку виявлення факту порушення митних правил, посадова особа, яка виявила дане правопорушення, зобов'язана скласти протокол про порушення митних правил. Форма, протоколу затверджена наказом Державної митної служби України від 21.04.2003 року №261 «Про затвердження форм процесуальних документів у справах про порушення митних правил».

Відповідно до зазначеної вище статті 359 Митного кодексу України складають протокол про порушення митних правил уповноважені:

а) посадові особи, які згідно із штатним розписом митного органу уповноважені здійснювати митний контроль, митне оформлення і пропуск через митний кордон України товарів і транспортних засобів і які безпосередньо виявили порушення митних правил;

б) посадові особи підрозділу по організації боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі митної справи, підрозділів по боротьбі з контрабандою та порушеннями митних правил регіональних митниць і митниць, які згідно з посадовими обов'язками мають таке право;

в) інші посадові особи, уповноважені керівником спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі митної справи або керівником регіональної митниці.

Аналіз матеріалів практичної діяльності у митних органах свідчить, що переважна більшість усіх фактів правопорушення виявляються під час проведення митного контролю, митного оформлення та пропуску через митний кордон України товарів і транспортних засобів, тому протоколи про порушення митних правил складаються у більшості випадків оперативно-інспекторським складом функціональних відділів митних органів.

У статті 363 Митного кодексу України зазначено, які дані повинні міститися у протоколі про порушення митних правил. Такими даними є:

- 1) дата і місце складення протоколу;
- 2) посада, прізвище, ім'я, по-батькові посадової особи, яка склала протокол;
- 3) необхідні для розгляду справи відомості про особу, яка притягується до відповідальності за порушення митних правил, якщо її встановлено;
- 4) місце, час вчинення та суть порушення митних правил;
- 5) посилання на статтю Митного кодексу, що передбачає відповідальність за таке порушення;
- 6) прізвища та адреси свідків, якщо вони є;
- 7) відомості щодо товарів, транспортних засобів, документів, вилучених згідно з статтею 377 Митного кодексу;
- 8) інші необхідні для вирішення справи відомості.

Протокол підписується посадовою особою, яка його склала. Якщо при складанні протоколу була присутня особа, яка притягується до відповідальності за порушення митних правил, протокол підписується і цією особою, а за наявності свідків - і свідками.

Якщо особа, яка притягується до відповідальності за порушення митних правил, відмовляється підписати протокол, до протоколу вноситься відповідний запис. Особа, яка притягується до відповідальності за порушення митних правил, має право дати пояснення та висловити зауваження щодо змісту протоколу, а також письмово викласти мотиви своєї відмови від підписання протоколу. Власноручно викладені цією особою пояснення додаються до протоколу, про що до протоколу вноситься відповідний запис із зазначенням кількості аркушів, на яких подано такі пояснення.

У разі складення протоколу особі, яка притягується до відповідальності за порушення митних правил, роз'яснюються її права, передбачені статтею 366 Митного кодексу України, про що до протоколу вноситься відмітка, яка підписується цією особою.

У разі потреби в протоколі зазначаються також місце та час розгляду справи про порушення митних правил.

Протокол складається у двох примірниках, один з яких вручається цій розпис особі, яка притягується до відповідальності за порушення митних правил.

У разі відмови особи, яка притягується до відповідальності за порушення митних правил, одержати примірник протоколу, то до протоколу вноситься відповідний запис, який підписується особою, що склала протокол, та свідками, якщо вони є, після чого зазначений примірник надсилається цій особі за повідомленою нею або наявною в митному органі адресою (місце проживання або фактичного перебування). Протокол вважається врученим, навіть, якщо особа, яка вчинила порушення митних правил і притягується до відповідальності, не перебувала за повідомленою нею адресою або місце проживання чи фактичного перебування було визначено нею неправильно.

Протокол, а також вилучені товари, транспортні засоби та документи, зазначені в протоколі, передаються до митного органу, в зоні якого виявлено порушення митних правил.

Протокол про порушення митних правил займає провідне місце в числі засобів, за допомогою яких встановлюються фактичні дані, на підставі яких у визначеному законом порядку посадові особи митних органів встановлюють наявність чи відсутність митного правопорушення, вину особи в його вчиненні та мають значення для правильного розв'язання справи. Це вимагає від посадових осіб, які складають протокол, суворо дотримуватися порядку його оформлення.

Даний документ є об'єктивним відображенням акта порушення справи про митне правопорушення і є підставою для подальшого провадження в справі про порушення митних правил.

Протокол складається у кожному випадку виявлення порушення митних правил, він є єдиною формою документа, в якому фіксується факт вчинення порушення митних правил. Від того, наскільки грамотно, повітряно і умотивовано складений протокол, залежить якість провадження справи про порушення митних правил, об'єктивність розгляду справи по суті та обгрунтованість застосування адміністративного стягнення.

Протокол про порушення митних правил - це комплексне джерело доказової інформації.

Особливе доказове значення має та частина протоколу, в якій вказується на вказівка про сутність обвинувачення і посилання на конкретну статтю Митного кодексу України. У цій частині протоколу формулюється обвинувачення. Тому однією з найважливіших частин протоколу є його вступна частина. При формуванні даної частини протоколу необхідно пам'ятати, що інформація повинна бути лаконічною, але поряд з цим давати

чітке уявлення про характер скоєного діяння. У цій частині протоколу необхідно більш детально описувати: місце та точний час скоєння, як, коли, яким способом, при яких умовах воно було виявлено, тобто деталі, фрагменти неправомірного діяння особи, що притягується до відповідальності. При складанні протоколу необхідно точно вказувати дані про особу, яка притягується до адміністративної відповідальності (прізвище, ім'я, по-батькові, посада, юридична та фактична адреса, телефон). Інспектор, який складає протокол встановлює особу - правопорушника на підставі документів, що посвідчують особу (паспорт, військовий квиток, посвідчення водія тощо).

Розглянемо декілька прикладів заповнення описової частини:

18.10.2006 р. у ММПО СП „Р” під час догляду міжнародного поштового відправлення №3051635 (посилки), яка надійшла з Канади в Україну (митна декларація CN23 №3051635 від 10.10.2006р.) відправник: Maria Bus (Марія Бас), адреса: 1549 Kennedy cz #8 Warren, отримувач: Василенко Тетяна Іванівна, адреса: м. Львів, вул. Шевченка 35, кв. 40, мною при огляді речей, вкладених у посилку, були виявлені незаявлені у митній декларації форми CN23 вісімсот доларів США, які були загорнуті в обгортку від шоколаду та знаходились серед постільної білизни.

Таким чином, громадянка Maria Bus (Марія Бас), яка проживає у Канаді, намагалася шляхом незаявлення у митній декларації CN23 та з приховуванням від митного контролю переслати через митний кордон України вісімсот доларів США.

Зазначені дії мають ознаки порушення митних правил, передбаченого статтею 352 Митного кодексу України.

17 травня 2004 р. о 09 годин 45 хвилин на митному посту „Могилів – Подільський залізничний” під час проведення митного контролю поїзда №10, сполученням „Кишинів - Москва”, вагону № 8, купе №25 було виявлено, що громадянка Молдови Барбескуміє Лідія Петрівна, яка слідувала на 30 місці, ні в усній, ні в письмовій формі не заявила про перемішувани нею 6000 доларів США, які знаходились в портмоне чорного кольору, що їй належало, чим скоїла порушення митних правил, передбачене ст. 340 Митного кодексу України.

Як відзначено вище, протокол повинен бути складений об'єктивно. Не можна приписувати особі такі дії, яких вона не вчиняла. У той же час посадові особи, що складають протокол, зобов'язані забезпечити особі, яка притягується до адміністративної відповідальності, можливість скористатися правами, що їй гарантовані законом (ст. 366 Митного кодексу України). Ці процесуальні права повинні бути їй роз'яснені, про що в протоколі робиться спеціальна відмітка.

Відсутність у протоколах підписів про роз'яснення особам, які притягуються до відповідальності, відсутність позначки про наявність чи відсутність зауважень, про вручення копій протоколів можуть бути підставою для оскарження рішень, прийнятих за результатами розгляду цих

справ. Зразок складення протоколів про порушення митних правил показано у додатку 5.

Якщо протокол складено за відсутності особи, яка вчинила порушення митних правил, копія протоколу може бути вручена іншим уповноваженим особам (капітану корабля, начальнику поїзда та ін.). Реквізити бланку протоколу, які передбачені для відомостей про місце та час розгляду справи, в цих випадках не заповнюються.

До протоколу про порушення митних правил можуть бути додані фотографії, матеріали звукозапису та відеозапису, плани, схеми, відбитки голю, фотографії, схеми, малюнки, креслення - це ілюстрації, що пояснюють зміст протоколу, та є його невід'ємною частиною.

Витребування документів, необхідних для провадження у справі про порушення митних правил

Відповідно до ст. 376 Митного кодексу України, посадова особа митного органу, у провадженні якої знаходиться справа про порушення митних правил, може витребувати документи, необхідні для розгляду справи.

Особа, якій адресовано вимогу про подання документів, зобов'язана не пізніше як у п'ятиденний строк надіслати їх посадовій особі митного органу, яка вимагає подати документи.

Письмовими доказами у справі можуть бути різного роду документи, в тому числі виготовлені не під час процесуальної діяльності (акти, довідки, відомості, розписки, листи та інше), в яких викладені або засвідчені факти, що мають значення для справи. Витребування документів - це обґрунтована вимога митного органу у встановлений відповідно до згаданого законодавства формі, до особи, щодо якої здійснюється провадження у справі про порушення митних правил. Строк надання витребуваних митними органами документів обчислюється з моменту отримання вимоги митного органу.

Вилучення товарів, транспортних засобів і документів

Згідно з ст. 377 Митного кодексу України підлягають вилученню:

- 1) товари, що є безпосередніми предметами порушення митних правил;
- 2) товари із спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю;
- 3) транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України;
- 4) документи, необхідні для розгляду справи про порушення митних правил.

У разі вчинення порушення митних правил особою, яка не має в Україні постійного місця проживання або адреси, допускається вилучення товарів, транспортних засобів у розмірах, необхідних для забезпечення стягнення штрафу або вартості товарів, транспортних засобів, зазначеної у частині третій статті 405 Митного кодексу України.

Вилучені товари, транспортні засоби та документи повинні бути перелічені у протоколі, що складається в передбачених цим Кодексом випадках, або в доданому до нього описі з точним зазначенням кількості, міри, ваги та особливих ознак цих товарів, транспортних засобів та документів, а також вартості товарів, транспортних засобів.

При вилученні товарів, транспортних засобів і документів складається протокол вилучення, форма якого затверджена наказом Державної митної служби України. Даний протокол складається у двох примірниках, другий примірник вручається особі у якій вилучаються дані предмети, а перший долучається до справи. Якщо вищезазначені предмети вилучаються під час складання протоколу про порушення митних правил, то протокол вилучення не складається, а оформляється дана процесуальна дія протоколом про порушення митних правил.

Речові докази зберігаються при справі про порушення митних правил або в іншому місці, що визначається митними органами до набрання чинності постанови по справі про порушення митних правил або рішення суду. Ті з них, що відповідно до рішення суду підлягають конфіскації, конфіскуються в порядку, передбаченому ст. 405 Митного кодексу України. Речові докази, щодо яких не було винесено рішення суду про конфіскацію підлягають поверненню законним власникам із сплатою всіх митних зборів та платежів. Документи, що виступають речовими доказами, залишаються в справі про порушення митних правил в процесі всього терміну зберігання цієї справи.

Пред'явлення товарів, транспортних засобів та документів для впізнання

За рішенням посадової особи митного органу, в провадженні якої знаходиться справа про порушення митних правил, особі, яка вчинила це порушення, а також свідку, можуть бути пред'явлені товари, транспортні засоби та документи для впізнання. Дана процесуальна дія встановлена статтею 379 Митного кодексу України.

Особу, яка бере участь у впізнанні, спочатку опитують про обставини, за яких вона бачила товари, транспортні засоби та документи, зазначені у частині першій цієї статті, ознаки, за якими вона може провести впізнання.

Товари, транспортні засоби та документи пред'являються в групі однорідних товарів, транспортних засобів і документів.

Дана процесуальна дія проводиться в присутності не менше двох понять.

Про пред'явлення товарів, транспортних засобів та документів для вжиття складається протокол, форма якого встановлена Державною митною службою України. Дані предмети пред'являються в групі однорідних товарів, транспортних засобів і документів, тобто таких, що мають приблизно однаковий розмір, форму; транспортні засоби - однакової марки, моделі, кольору; документи - однакові за розміром, за формою документа, за якісною характеристикою бланку, на якому, надруковано документ, із візуальною схожістю печатки, почерку. Загальна кількість товарів, транспортних засобів і документів, що пред'являються для вжиття, повинна бути не менше трьох.

Експертиза в справах про порушення митних правил

Відповідно до статті 380 Митного кодексу України, експертиза призначається, якщо для з'ясування питань, що виникають у справі про порушення митних правил, виникла потреба у спеціальних знаннях з окремих галузей науки, техніки, мистецтва, релігії тощо.

Експертиза проводиться експертами митних лабораторій та інших установ або окремими спеціалістами, які призначаються посадовою особою митного органу, в провадженні якої знаходиться справа про порушення митних правил.

Експерт надає висновок у письмовій формі від свого імені. У висновку викладаються суть проведеного ним дослідження та обґрунтування відповіді на поставлені запитання.

Якщо експерт під час проведення експертизи встановить обставини, що мають значення для справи, з приводу яких йому не було поставлено запитань, він має право викласти ці обставини у своєму висновку.

Висновок експерта не є обов'язковим для посадової особи митного органу, в провадженні якої знаходиться справа про порушення митних правил. У разі незгоди цієї особи з висновком експерта у постанові, яка вноситься у справі, повинно міститися обґрунтування незгоди.

У разі неналежної якості або повноти висновку експерта може бути призначена повторна експертиза, проведення якої доручається іншому експерту.

Відповідно до статті 381 Митного кодексу України, посадова особа митного органу, в провадженні якої знаходиться справа про порушення митних правил, вносить постанову, в якій визначаються підстави для призначення експертизи, прізвище експерта або найменування митної лабораторії чи іншої відповідної установи, в якій має проводитися експертиза. У цій же постанові ставляться конкретні питання, які мають бути вирішені під час проведення експертизи, а також визначаються матеріали, що передаються у розпорядження експерта, (додаток 4).

До призначення експерта з'ясовуються необхідні відомості про його професіоналізм та компетентність.

Рішення про призначення експертизи є обов'язковим для експерта, а також для посадових осіб підприємства, де працює експерт.

Посадова особа митного органу, яка безпосередньо здійснює провадження в справі про порушення митних правил, вносить вмотивовану постанову про призначення експертизи. В постанові визначаються: підстави для призначення експертизи, прізвище експерта або найменування експертної установи, яка буде проводити експертизу, визначаються пред'явлені для експертного дослідження зразки, матеріали, якщо вони є, ставляться конкретні питання. До призначення експертизи з'ясовується професіоналізм та компетентність експерта у спеціальних знаннях з метою встановлення можливості або неможливості експерту або експертної установи надати відповіді по питаннях, що ставляться. Рішення посадової особи митного органу, в провадженні якої знаходиться справа про порушення митних правил, є обов'язковим до виконання для експерта або експертної установи, щодо якої винесено постанову посадової особи митного органу про проведення експертизи.

Проведення митних обстежень

Стаття 378 Митного кодексу України передбачає, що посадові особи митних органів, які мають достатні підстави вважати, що на території або в приміщеннях підприємств, або у транспортних засобах, що їм належать, знаходяться товари, що є безпосередніми предметами порушення митних правил, або товари із спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю, транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України, а також документи, необхідні для розгляду справи про порушення митних правил, можуть проводити митне обстеження таких територій, приміщень або транспортних засобів. Митне обстеження проводиться у присутності посадових осіб підприємств, зазначених у частині першій цієї статті.

Посадові особи митних органів мають право запросити до участі у митному обстеженні спеціалістів.

Дана процесуальна дія, яка може проводитись, як до складання протоколу про порушення митних правил, так і під час провадження в справі про порушення митних правил за вмотивованим рішенням посадової особи митного органу за участю понятих (не менше двох). Митне обстеження провадиться посадовою особою митного органу для припинення порушення митних правил, пошуку та вилучення речових доказів у справі, якщо є достатні підстави вважати, де і у яких осіб вони знаходяться. Для роз'яснення питань, що потребують спеціальних знань в науці, техніці, мистецтві для участі залучаються спеціалісти. Митне обстеження територій, приміщень підприємств провадиться у присутності осіб, які є власниками приміщень або їх представників. Митне обстеження транспортних засобів проводиться в присутності власника транспортного засобу або водія транспортного засобу, або експедитора. Фіксація даної процесуальної дії здійснюється шляхом складання протоколу за відповідною формою.

Взяття проб та зразків для проведення експертизи

Згідно з ст. 382 Митного кодексу України посадова особа митного органу, в провадженні якої знаходиться справа про порушення митних правил, має право відбирати в осіб, які притягуються до відповідальності за порушення митних правил, зразки підпису, почерку, а також брати проби та зразки товарів, необхідні для проведення експертизи.

У разі потреби взяття проб та зразків може проводитися також в осіб, не зазначених у частині першій цієї статті, свідчення та участь яких у вчиненні та оцінці обставин порушення митних правил можуть мати істотне значення для провадження і розгляду справи.

Посадова особа митного органу, в провадженні або на розгляді якої знаходиться справа про порушення митних правил, виносить постанову про взяття проб та зразків.

До взяття проб та зразків у разі потреби може залучатися експерт.

Під час проведення даної процесуальної дії складається протокол.

Посадова особа митного органу, яка безпосередньо здійснює провадження у справі про порушення митних правил, має право у разі необхідності відбирати в особи, щодо якої порушено справу про порушення митних правил, зразки підпису та почерку.

Також, з метою отримання більш повної інформації по суті справи, посадова особа митного органу, що здійснює провадження у справі про порушення митних правил, має право для проведення експертизи відбирати від особи, у відношенні якої порушено справу про порушення митних правил, проби та зразки товарів, що є безпосереднім предметом порушення митних правил.

У разі потреби та з метою отримання більш конкретної інформації, необхідної для детального вивчення та оцінки обставин порушення митних правил, проби та зразки товарів, що є предметом порушення митних правил, можуть відбиратися у інших осіб, щодо яких посадова особа митного органу, в провадженні якої знаходиться справа про порушення митних правил, має достатні дані про наявність у них таких товарів.

Під час проведення даної процесуальної дії складається протокол за встановленою формою.

У разі потреби, до взяття проб та зразків може залучатися експерт, про що зазначається в протоколі про взяття проб та зразків.

Доручення на проведення окремих процесуальних дій

Необхідно зазначити, що відповідно до ст. 383 Митного кодексу України, посадова особа митного органу, яка безпосередньо здійснює провадження по справі про порушення митних правил, має право доручити посадовій особі іншого митного органу, в зоні діяльності якого фактично проживає особа, щодо якої порушена справа про порушення митних правил, або знаходиться предмет порушення митних правил, проведення конкретних

процесуальних дій. Посадова особа митного органу, в провадженні якої перебуває справа про порушення митних правил, виносить вмотивоване рішення і направляє його до виконання посадовій особі іншого митного органу.

Строк виконання доручення обчислюється з дня його отримання й складає 5 діб.

Способи фіксації процесуальних дій

Процесуальні дії у справах про порушення митних правил фіксуються у порядку, передбаченому Митним кодексом України, з використанням форм процесуальних документів, установлених Держмитслужбою.

Процесуальна дія, не оформлена в установленому порядку, втрачає доказове значення.

Основним способом фіксації процесуальних дій є протокол. Додатковими способами фіксації результатів проведення процесуальних дій може бути складання планів, схем, фотографування, відеозйомка, звукозапис. Необхідність застосування додаткових способів фіксації визначається посадовою особою митного органу, яка складає протокол про порушення митних правил або здійснює провадження у справі про порушення митних правил.

План є графічним зображенням в умовних знаках місцевості, приміщення в певному масштабі, а схема – зображенням у загальних рисах місцевості, приміщень, розташування предметів правопорушення тощо.

Як додатковий спосіб фіксації свідчень під час відібрання пояснень від осіб, відносно яких є підозра про можливість зміни свідчень, іноземців, пояснення яких перекладає перекладач, тощо може використовуватись звукозапис.

Під час проведення процесуальної дії із застосуванням звукозапису про це повідомляються всі учасники дії до початку її проведення. Повторення спеціально для звукозапису будь-якої частини дії під час її проведення не дозволяється. Монтаж фонограми є неприпустимим. Перед закінченням процесуальної дії фонограма повністю відтворюється її учасникам. Фонограма доповнюється висловленими учасниками процесуальної дії зауваженнями й доповненнями. У протоколі процесуальної дії зазначається про застосування звукозапису й повідомлення про це учасників дії, про технічні засоби та умови звукозапису, про відтворення фонограми учасникам процесуальної дії.

Отримані фотознімки, фонограми, плани, схеми не замінюють протоколу, а лише доповнюють його. Доказове значення вони будуть мати за умови належного їх оформлення.

Фотографії наклеюються на фототаблицю й нумеруються. Під кожною фотокарткою вчиняється відповідний напис, що пояснює зображення (найменування місцевості, предметів і т. д.). Фототаблиці підписуються посадовою особою митного органу, що проводила процесуальну дію, або спеціалістом, який проводив зйомку. Аудіокасети запаковуються в пакет, який опечатується й на якому вчиняються пояснювальний напис, підписи учасників процесуальної дії й посадової особи митного органу, яка її проводила.

Розгляд справи про порушення митних правил

Відповідно до ст. 386 Митного кодексу України справи про порушення митних правил, передбачені статтями 329 - 335, 337, 338, 342 - 344, 346, 347, 354, 355 Митного кодексу України, розглядаються посадовими особами митних органів. Зазначений перелік статей є вичерпним.

Справи про порушення митних правил, передбачені статтями 336, 339 - 341, 345, 348 - 353 Митного кодексу України, а також усі справи про порушення митних правил, вчинені особами віком від шістнадцяти до сімнадцяти років, розглядаються місцевими судами (суддями) за місцем розташування митних органів, посадові особи яких здійснювали провадження в цих справах.

Стаття 386 Митного кодексу України вказує, що справа про порушення митних правил розглядається за місцезнаходженням митного органу, в зоні якого було вчинено правопорушення.

Справа про порушення митних правил розглядається у строк, що не перевищує п'ятнадцяти днів з дня отримання посадовою особою, уповноваженою розглядати справу, матеріалів, необхідних для вирішення справи (ст. 389 Митного кодексу України).

Посадова особа митного органу, що здійснювала провадження у справі про порушення митних правил, перед переданням справи на розгляд систематизує й підшиває матеріали, що входять до неї, нумерує аркуші справи, складає перелік документів, що входять у справу, який підписує й ушиває у справу першим аркушем.

Посадова особа митного органу, у провадженні якої перебуває справа, а також посадова особа, яка здійснює розгляд цієї справи, забезпечують наявність у ній розрахунків витрат у справі й документів, які підтверджують ці витрати (довідок, чеків, платіжних доручень, договорів, квитків тощо).

Крім того, у разі передання справи про порушення митних правил для розгляду до суду прошиті матеріали справи рекомендовано опечатати й супроводити письмовим висновком щодо результатів аналізу обставин

правопорушення й наявних доказів з розрахованим розміром суми витрат у справі.

Справа про порушення митних правил розглядається в присутності особи, яка притягується до відповідальності, або її представника.

Справа про порушення митних правил може бути розглянута за відсутності особи, яка притягується до відповідальності, лише у випадках, коли є дані про своєчасне її сповіщення про місце й час розгляду справи і якщо від неї не надійшло клопотання про відкладення розгляду справи.

Якщо особу, яка притягується до відповідальності за порушення митних правил, під час вручення копії протоколу про порушення митних правил не було проінформовано про час і місце розгляду справи митним органом, письмове повідомлення про це передається їй під підпис або надсилається за наданою нею або наявною в митному органі адресою; у випадку тимчасової відсутності такої особи запрошення вручається дорослим членам сім'ї, що проживають з нею, представнику житлово-комунальної організації за місцем її проживання, адміністрації за місцем роботи або навчання.

Присутність представника митного органу, посадова особа якого здійснювала провадження у справі, під час її розгляду судом є необхідною.

Митний орган повинен отримувати копії постанов суду у справах про порушення митних правил у найкоротший строк після їх винесення.

Посадова особа митного органу, якій передано на розгляд справу про порушення митних правил, при підготовці до розгляду повинна з'ясувати такі питання:

- чи належить до її компетенції розгляд справи;
- чи повідомлені про час і місце розгляду всі особи, які беруть участь у розгляді справи про порушення митних правил;
- чи підлягають задоволенню клопотання особи, яка притягується до відповідальності, її представників, захисника.

Розгляд митним органом справи про порушення митних правил слід починати з представлення посадової особи, яка розглядає справу.

Ця посадова особа оголошує, яка справа підлягає розгляду, хто притягується до відповідальності, роз'яснює особам, які беруть участь у розгляді справи, їх права й обов'язки. Після цього слід оголосити текст протоколу про порушення митних правил. Під час розгляду заслуховуються особи, які беруть участь у розгляді справи, досліджуються докази й розглядаються клопотання.

Посадова особа під час розгляду справи зобов'язана з'ясувати:

- чи було вчинено порушення митних правил;

- чи винна особа, що притягується до відповідальності, у його вчиненні;
- чи підлягає вона адміністративній відповідальності;
- чи є обставини, що пом'якшують чи обтяжують її відповідальність;
- чи мали місце витрати митного органу у справі;
- інші обставини, що мають значення для прийняття правильного рішення у справі.

Відповідно до ст. 391 Митного кодексу України у справі про порушення митних правил посадова особа митного органу, що розглядає справу, вносить одну з таких постанов:

- про проведення додаткової перевірки;
- про накладення адміністративного стягнення;
- про закриття провадження у справі;
- про порушення кримінальної справи про контрабанду.

Постанова повинна містити:

- найменування органу, який виніс постанову, місце й дату розгляду справи;
- прізвище, ім'я, по-батькові особи, справа щодо якої розглядається;
- інформацію про обставини вчинення правопорушення, установлені під час розгляду справи;
- посилення на статті Митного кодексу України, які передбачають відповідальність за порушення митних правил, а також на підставі яких вноситься постанова;
- відомості про обставини, що пом'якшують чи обтяжують відповідальність;
- суму витрат у справі;
- зміст прийнятого у справі рішення;
- строки оплати штрафу;
- відомості про строк і порядок оскарження постанови.

У разі виявлення в матеріалах справи про порушення митних правил недоліків, які унеможливають здійснення об'єктивного розгляду справи, особі, що її розглядає, слід винести постанову про проведення додаткової перевірки, у якій зазначити конкретних суб'єктів, завдання й строки перевірки.

За наявності достатніх доказів учинення особою порушення митних правил, після оцінки всіх обставин справи, обставин, що пом'якшують чи

обтяжують відповідальність, посадовою особою митного органу, що розглядає справу про порушення митних правил, виноситься постанова про накладення адміністративного стягнення. Адміністративне стягнення застосовується виключно в межах санкції статті, що передбачає відповідальність за вчинення порушення митних правил, справу про яке розглянуто.

У разі з'ясування під час розгляду справи обставин, які виключають провадження у справі, посадовою особою митного органу, яка розглядає справу про порушення митних правил, повинна виноситься постанова про закриття провадження у справі. Постанова про закриття провадження у справі виноситься також, коли правопорушення визнано малозначним, при цьому правопорушнику оголошується усне зауваження.

У разі виявлення під час розгляду справи обставин, передбачених статтею 321 Митного кодексу України, тобто правопорушення, передбачені статтями 331, 332, 348 – 350 цього Кодексу, вчинені внаслідок аварії або дії непереборної сили, що підтверджується відповідними документами, то дане діяння не тягне за собою відповідальність, а справа про порушення митних правил також підлягає закриттю.

Постанова про порушення кримінальної справи виноситься в разі виявлення під час провадження у справі про порушення митних правил ознак контрабанди. Постанова про порушення кримінальної справи є одним із передбачених Митним кодексом України видів постанов у справах про порушення митних правил.

Постанова у справі про порушення митних правил підписується посадовою особою, яка розглянула справу. Постанова повинна бути оголошеною негайно після закінчення розгляду справи. Копія постанови протягом трьох днів з дня її винесення вручається особі, щодо якої її винесено, про що в постанові робиться відповідний запис. Якщо під час розгляду справи про порушення митних правил особа, яка притягується до відповідальності за порушення митних правил, була відсутня або в разі відмови особи, щодо якої винесено постанову, одержати копію постанови, остання надсилається цій особі за повідомленою нею або наявною в митному органі адресою (за місцем проживання або фактичного перебування).

Постанова вважається врученою, навіть якщо особа, щодо якої її винесено, не перебувала за повідомленою нею адресою або місце проживання чи фактичного перебування було названо нею неправильно.

Посадовій особі митного органу, яка розглядає справу, у разі встановлення причин і умов, що сприяли вчиненню порушення митних правил, слід вносити до відповідних підприємств пропозиції з посиланням на відповідну статтю Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо вжиття заходів до усунення цих причин і умов. Підприємства, що одержали такі пропозиції від митного органу, зобов'язані прийняти їх до

розгляду й протягом місяця з дня їх надходження повідомити про вжиття заходів митний орган, який вніс пропозицію.

Пропозиції можуть вноситися не тільки у зв'язку з конкретними фактами правопорушень, а й за результатами узагальнення, проведеного митним органом.

Оскарження постанов у справах про порушення митних правил

Постанова у справі про порушення митних правил може бути оскаржена особою, стосовно якої вона винесена, або представником такої особи (ст. 393 Митного кодексу України).

Скарга на постанову митного органу подається протягом десяти днів з дати отримання копії постанови у справі або повідомлення про прийняте рішення.

Дотримання встановленого строку для подання скарги може бути підтверджене квитанцією або датою на поштовому конверті, даними журналів реєстрації вихідної/вхідної кореспонденції, іншими відомостями.

Якщо закінчення строку припадає на неробочий день, то останнім днем строку вважається перший наступий за ним робочий день. Строк не вважається пропущеним, якщо скарга була здана на пошту чи передана іншими відповідними засобами зв'язку до його закінчення.

У разі пропуску цього строку з поважних причин він за письмовою заявою може бути поновлений митним органом, який повинен розглядати скаргу.

Скарга на постанову митниці може бути подана до відповідної регіональної митниці, Держмитслужби або до місцевого суду за місцезнаходженням митниці, яка винесла постанову.

Постанова регіональної митниці, митниці прямого підпорядкування може бути оскаржена до Держмитслужби або до місцевого суду за місцезнаходженням відповідної регіональної митниці, митниці.

Якщо в зазначених випадках постанову митного органу одночасно оскаржено до митного органу вищого рівня й до суду, і суд приймає скаргу до розгляду, розгляд аналогічної скарги митним органом вищого рівня припиняється, про що цьому митному органу потрібно повідомити особу, яка подала скаргу.

Постанова Держмитслужби може бути оскаржена до місцевого суду за місцем її знаходження.

Законність і обґрунтованість постанови митного органу у справі про порушення митних правил можуть бути перевірені митним органом вищого

рівня у зв'язку з поданням скарги, внесенням подання (протесту) прокурором, а також під час здійснення систематичного контролю, передбаченого статтею 327 Митного кодексу України.

Подання скарги або внесення подання (протесту) призупиняє виконання постанови митного органу у справі про порушення митних правил до закінчення розгляду скарги/подання (протесту).

Подання (протест) прокурора на постанову у справі про порушення митних правил, винесену митним органом, розглядається митним органом вищого рівня.

Згідно з статтею 396 Митного кодексу України скарга й подання (протест) прокурора на постанову у справі про порушення митних правил розглядаються в десятиденний строк з дня їх надходження до митного органу вищого рівня, уповноваженого приймати рішення по суті скарги/подання (протесту), якщо інше не встановлено законом. За результатами розгляду скарги або подання (протесту) рішення приймається відповідно до вимог Митного кодексу України.

Про результати розгляду подання (протесту) прокурора повідомляється прокурор, а також особа, відносно якої винесено постанову, протест на яку розглядався.

Копія постанови, винесеної митним органом вищого рівня за результатами розгляду подання (протесту) прокурора на постанову у справі про порушення митних правил, протягом трьох днів надсилається особі, стосовно якої її винесено. Копія постанови, якщо така виносилась митним органом вищого рівня за результатами розгляду скарги на постанову у справі про порушення митних правил, повинна бути надіслана особі, стосовно якої її винесено, з дотриманням строку, передбаченого для розгляду звернень громадян Законом України "Про звернення громадян".

Виконання постанов митних органів про накладення стягнення за порушення митних правил

Згідно зі ст. 398 Митного кодексу України постанови митних органів про накладення стягнення у справі про порушення митних правил є обов'язковими для виконання.

Постанова митного органу про накладення стягнення за порушення митних правил підлягає виконанню після закінчення строку її оскарження – десяти днів з дня вручення копії постанови особі, щодо якої її винесено.

У разі оскарження постанови або внесення на неї прокурором подання (протесту), виконання постанови призупиняється до прийняття митним органом вищого рівня рішення за результатами розгляду скарги або подання (протесту).

У разі винесення митним органом кількох постанов про накладення стягнень за порушення митних правил щодо однієї особи, кожна постанова виконується окремо (ст. 399 Митного кодексу України).

Постанова митного органу про накладення стягнення за порушення митних правил у вигляді попередження виконується митним органом, який виніс постанову, шляхом оголошення постанови порушнику з врученням копії такої постанови.

Якщо постанова митного органу про накладення стягнення у вигляді попередження вноситься за відсутності порушника, копія постанови надіється або висилається йому протягом трьох днів з дня винесення постанови, після чого така постанова вважається виконаною.

Штраф сплачується особою, визнаною винною в порушенні митних правил, безпосередньо в касі митного органу, що виніс постанову у справі, або в банківських установах України в установленому порядку.

У разі внесення суми штрафу безпосередньо в касу митного органу порушнику видають квитанцію встановленого зразка. Копію квитанції слід додати до матеріалів справи.

У разі внесення суми штрафу в установи банків України копію квитанції банківської установи також слід долучити до матеріалів справи.

У разі несплати штрафу в установлені ст. 403 Митного кодексу України строки постанова митного органу надсилається для примусового виконання до районного, міського (міста обласного значення), районного в місті відділу Державної виконавчої служби.

Постанова митного органу чи суду за якою стягнення штрафу проведено повністю, з відміткою про виконання повинна бути повернута органом Державної виконавчої служби до органу, що виніс постанову.

Сума штрафу перераховується до Державного бюджету.

Сплата особою, яка вчинила порушення митних правил, податків і зборів, установлених законами України, проводиться незважаючи на сплату штрафу.

У разі несплати штрафу в установленій строк він стягується за рахунок сум, одержаних від реалізації в установленому порядку товарів, транспортних засобів, вилучених митним органом для забезпечення стягнення штрафу.

У разі сплати штрафу товари, транспортні засоби, вилучені для забезпечення стягнення штрафу, можуть бути отримані особою, у якої вони були вилучені, або її представником у митному органі, яким здійснено вилучення, протягом установлених законом строків.

Витрати митного органу, пов'язані зі зберіганням товарів, транспортних засобів, щодо яких винесено постанову у справі про

порушення митних правил, відшкодовуються особою, яка вчинила порушення митних правил, у порядку, установленому законом.

Якщо у строки, передбачені для добровільного виконання постанови про накладення адміністративного стягнення, постанову у справі про порушення митних правил у частині відшкодування порушником витрат митного органу у справі не виконано, така постанова повинна бути надіслана до відповідного органу Державної виконавчої служби для примусового виконання.

Не підлягає виконанню постанова митного органу про накладення стягнення за порушення митних правил, якщо її не було звернуто до виконання протягом трьох місяців з дня винесення (ст. 400 Митного кодексу України).

Постанова у справі про порушення митних правил, винесена судом, звертається до виконання судовими органами.

Товари, транспортні засоби, вилучені митним органом, щодо яких винесена постанова суду про конфіскацію, передаються державному виконавцеві.

Після виконання постанови митного органу прошита, з пронумерованими аркушами й опечатана справа здається в архів митного органу, який виніс постанову у справі.

Контрольні питання до розділу 2

1. Дати визначення поняття порушення митних правил.
2. Назвати склад митного правопорушення.
3. Назвати види стягнень, що накладаються на осіб за вчинення порушення митних правил.
4. Які строки накладення стягнень за порушення митних правил?
5. Назвати обставини, що пом'якшують, обтяжують відповідальність в справі про порушення митних правил.
6. Які посадові особи є уповноваженими складати протоколи про порушення митних правил.
7. Дати визначення провадження в справі про порушення митних правил.
8. Назвати стадії провадження у справах про порушення митних правил.
9. Які є приводи і підстави для порушення справи про порушення митних правил?
10. З якого моменту справа про порушення митних правил вважається розпочатою?
11. Які дані повинен містити протокол про порушення митних правил?
12. Які особи беруть участь у провадженні в справах про порушення митних правил?
13. Який порядок прийняття рішення про застосування адміністративного затримання? Який строк адміністративного затримання?
14. Який порядок передачі матеріалів справи про порушення митних правил до підрозділу по боротьбі з контрабандою та порушеннями митних правил?
15. Куди передається вилучена інспектором валюта та дорогоцінні метали?
16. Назвати процесуальні дії у справах про порушення митних правил?
17. Які є способи фіксації процесуальних дій?
18. Які є види постанов у справі про порушення митних правил? Хто є суб'єктами їхнього винесення?
19. Які строк і порядок оскарження постанов у справах про порушення митних правил?

3.1. Поняття контрабанди. Відповідальність за її скоєння

Контрабандою, згідно зі ст. 201 Кримінального кодексу України, є переміщення товарів через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю, вчинене у великих розмірах, а також незаконне переміщення історичних та культурних цінностей, отруйних, сильнодіючих, радіоактивних або вибухових речовин, зброї та боєприпасів (крім гладкоствольної мисливської зброї та бойових припасів до неї), а так само контрабанда стратегічно важливих сировинних товарів, щодо яких законодавством встановлено відповідні правила вивезення за межі України.

Караються винні особи – позбавленням волі на строк від трьох до семи років з конфіскацією предметів контрабанди.

Кваліфікуючими ознаками злочину (ч. 2 ст. 201 Кримінального кодексу України) є вчинення його: 1) за попередньою змовою групою осіб; 2) особою, раніше судимою за злочин, передбачений цією статтею, карається позбавленням волі на строк від п'яти до дванадцяти років з конфіскацією предметів контрабанди та з конфіскацією майна.

Згідно з ч. 2 статті 28 Кримінального кодексу України, злочин вважається вчинений за попередньою змовою групою осіб, якщо у ньому брали участь декілька осіб (дві або більше), які заздалегідь, тобто до початку злочину, домовилися про спільне його вчинення.

Раніше судимою за злочин, передбачений статтею 201 Кримінального кодексу України, є особа, яка була засуджена за ч. 1 чи ч. 2 ст. 201 і судимість з якої не знята чи не погашена у встановленому законом порядку.

3.2. Кримінально-правова та криминологічна характеристика контрабанди, передбаченої ст. 201 Кримінального кодексу України

Основним безпосереднім об'єктом злочину є встановлений порядок переміщення відповідних товарів через митний кордон України, який є необхідною умовою нормальної діяльності митних органів по стягненню передбачених законодавством платежів, здійсненню митного контролю і митного оформлення предметів. Додатковим факультативним об'єктом контрабанди можуть виступати встановлений порядок обігу предметів дозвільної системи, порядок сплати податків, зборів та інших обов'язкових платежів, громадська безпека, здоров'я населення.

Предмет злочину

Якщо злочин має свій предмет, його називають предметним злочином. Предмет – це речі (фізичні утворення) матеріального світу, з

приводу яких чи у зв'язку з якими вчиняється злочин¹⁴.

Саме до предметних злочинів відноситься злочин, передбачений ст. 301 Кримінального кодексу України.

Усі предмети контрабанди поділяються на дві групи. Більш детально розглянемо даний перелік у схемі 3.4.

ПРЕДМЕТИ КОНТРАБАНДИ

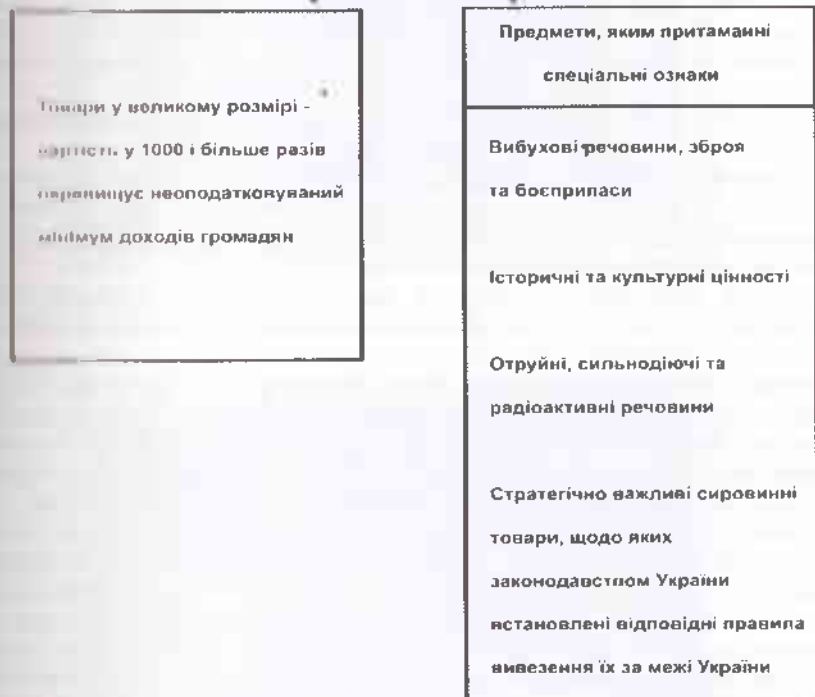

СХЕМА 3.4.

Предмети, яким притаманні спеціальні ознаки, надають підстави для кваліфікації їх незаконного переміщення через митний кордон України за ст. 301 Кримінального кодексу України незалежно від розміру контрабанди.

Культурні цінності – об'єкти матеріальної та духовної культури, що мають художнє, історичне, етнографічне та наукове значення і потребують збереженню, відтворенню та охороні відповідно до

¹⁴ Кримінальне право України. Загальна частина: Підручник. (Ю.В. Александров, В.І. Антіпов, М.О. Волощак та ін.). Вид. 3-тє, переробл. та допов./ За ред. М.І. Мельника, В.А. Клименка.- К.: Вільямс думка, 2004. – 352с.

законодавства України¹⁵. До таких об'єктів відносяться: оригінальні художні твори живопису, графіки та культури; предмети, пов'язані з історичними подіями, розвитком суспільства та держави, історією науки та культури; предмети музейного значення, знайдені під час археологічних розкопок; унікальні та рідкісні музичні інструменти; рідкісні монети, ордени, медалі, печатки та інші предмети колекціонування; рідкісні поштові марки, архівні матеріали, стародруки тощо.

Щоб встановити, чи предмет, який переміщувався з приховуванням від митного контролю чи поза митним контролем, є історичною чи культурною цінністю, необхідно провести експертизу. Проведення державної експертизи культурних цінностей забезпечує Державна служба контролю за переміщенням культурних цінностей через державний кордон України.

Аналіз виявлених випадків незаконного переміщення вищезазначених предметів свідчить, що серед даних предметів, які вилучаються митними органами, 35 % становлять предмети релігійних культів (ікони, старовинні церковні книги, хрести), 31 % - предмети старовини та мистецтва (ювелірні вироби, картини, посуд), 34 % - старовинні монети, ордени, медалі та інше.

У 2005 році до найбільш вагомих затримань предметів, що становлять історичну та культурну цінність, можна віднести факт виявлення Чонської митницею при здійсненні спільного прикордонно-митного контролю вантажного автомобіля „Iveco” під керуванням громадянина Італії, який слідував з України до Італії, 50 старовинних ікон у п'яти дорожніх валізах. Валізи були складені на верхній спальній полиці та закриті тканинною шторкою, що утруднювало візуальний огляд даної полиці. Згідно з експертним висновком експертів Ужгородського краєзнавчого музею та Служби контролю за переміщенням культурних цінностей в Закарпатській області ікони представляють історичну та культурну цінність. За даним фактом порушено кримінальну справу за ознаками злочину, передбаченого ч.2 ст. 15 та ч.1 ст. 201 КК України. За результатами розгляду цієї справи Ужгородським міськрайонним судом винесено вирок, згідно з яким особу визнано винною і призначено покарання у вигляді 4 років позбавлення волі та конфіскації ікон в дохід держави. На фото 3.1 і 3.2 показано дві з 50 ікон, вилучених митниками.

У 2006 році Глухівською митницею під час митного контролю поїзда виявлено 57 золотих прикрас, датованих VII-XI сторіччям, загальною вартістю 100 тис. грн., що були приховані у туалеті неробочого тамбуру.

¹⁵ Закон України „Про ввезення, вивезення та повернення культурних цінностей” від 21 вересня 1999р. // ВВР. - 1999. - №48.

Фото 3.1. Ікона, незаконне переміщення якої виявлено працівниками Чопської митниці на верхній спальній полиці вантажного автомобіля

Фото 3.2. Ікона, незаконне переміщення якої виявлено працівниками Чопської митниці на верхній спальній полиці вантажного автомобіля

Кримською регіональною митницею під час митного контролю вантажного автомобіля „Mercedes” виявлено близько 180 предметів старовини, а саме: нашу мозаїчну – кам’яне; металевий, керамічний, скляний і кам’яний посуд; керамічні, кам’яні і металеві статуєтки; прикраси з металу жовтого або білого кольору; монети з металу білого кольору (фото 3.3), які знаходились в спеціально пристосованому сховищі, виготовленому в баку для води. За цим фактом митницею порушено кримінальну справу за ознаками злочину, передбаченого ч. 1 ст. 201 Кримінального кодексу України.

У 2007 році Чернігівською митницею під час здійснення спільного прикордонно-митного контролю поїзду № 85 сполученням „Київ-Міськ” припинено спробу незаконного переміщення через державний кордон України історико-культурних цінностей: 14 статуєток з фарфору, загорнутих в газетний папір та упакованих в окремі поліетиленові пакети, які знаходились в конструктивній порожнині під нижньою полицєю купе, 3 художні полотна картин, які знаходились в ніші на полиці купе в поліетиленовому пакеті, обмотаному скотчем (фото 3.4, 3.5).

Фото 3.3. Металевий, керамічний, скляний і кам’яний посуд; керамічні, кам’яні і металеві статуєтки; прикраси з металу жовтого або білого кольору; монети з металу білого кольору, виявлені кримськими митниками

Фото 3.4. Одна із статуєток, виявлених працівниками Чернігівської митниці

Фото 3.5. Одна із трьох художніх картин, виявлених працівниками Чернігівської митниці

Розглянемо інші предмети контрабанди.

Отруйні речовини — це отрути, токсини (бойові, лікарські, сільськогосподарські та інші), які, потрапляючи всередину організму людини через органи дихання, травлення або через шкіру, здатні викликати смерть людини або психоневрологічний розлад, порушення дихання чи функції серцево – судинної системи, ураження нирок чи печінки тощо. Вони можуть бути мінерального (миш'як, стрихнін, ртуть та сулема, сицилійна кислота та інші, ціаністий калій, пестициди тощо), рослинного (отрута, виділена із мухомора, блідої поганки тощо), тваринного (змійна отрута та отрута, що виробляється членистоногими тваринами) або змішаного чи штучного

(хімічного) походження¹⁶.

Сильнодіючі речовини — це лікарські, побутові, промислові та інші хімічні речовини, здатні своїм впливом на живий організм заподіяти йому шкоди. До них, зокрема, віднесені аміназин, бісептол, гресептол, еритроміцин, сфералган, камфора, корвалол, ністатин, нітрогліцерин, новокаїн, сульфадимезин, тетрациклін, фурацилін, деякі інсуліни та вітаміни, кислота нікотинова, настоянки женьшеню і прополісу, розчин йоду спиртовий. До сильнодіючих речовин належать і інші кислоти, луги, солі¹⁷.

Незаконне переміщення зазначених сильнодіючих речовин через митний кордон України передбачає кримінальну відповідальність за ст. 201 тільки у тих випадках, коли кількість зазначених лікарських засобів значно перевищує розміри, необхідні для лікування конкретної особи.

Під поняттям «радіоактивні речовини» слід розуміти ядерне паливо, яке може виділяти енергію шляхом самопідтримуваного ланцюгового процесу ядерного поділу поза ядерним реактором, радіоактивні продукти та відходи, а також речовини природного або штучного походження, що містять у своєму складі радіоактивні ізотопи, які здатні до первісного випромінювання (руда уранова або торієва, уран – 233, плутоній – 239, америцій – 242 тощо). Обладнання та установки (технічні пристрої) – джерела іонізуючого випромінювання (обладнання ядерних реакторів, установки для поділу ізотопів, системи конверсії тощо) – не є в прямому розумінні слова речовинами. Речі, що набули радіоактивності внаслідок впливу радіоактивних матеріалів (проби ґрунту, техніка, одяг тощо), також не можуть визнаватися радіоактивними речовинами¹⁸.

Широке розповсюдження радіоактивних матеріалів у різних сферах промисловості, медицини, різних досліджень, оборони та освіти, підвищують радіологічний ризик використання цих матеріалів.

Інспектор, який виявив контейнер із написом «небезпечно» або «радіоактивно», повинен пам'ятати, що перед тим як його відкрити необхідно проконсультуватися з спеціалістом (експертом).

Використання радіоактивних матеріалів регулюється законами України, міжнародними договорами, а також іншими нормативно-правовими актами.

Якщо порівняти кількість кримінальних справ, порушених митними органами України упродовж 2005 року – 5 місяців 2007 року, то відповідно до даних Держмитслужби, у 2005 році було порушено 1 кримінальну справу за фактом незаконного переміщення через митний кордон України отруйних, сильнодіючих та радіоактивних речовин, у 2006 році – 3 справи, а за 5

¹⁶ Науково - практичний коментар Кримінального кодексу України від 5 квітня 2001 року / За ред. М. І. Мельника, М. І. Хаврошока. - К:Каннон, А.С.К.,2002.- 1104 с.

¹⁷ Науково - практичний коментар Кримінального кодексу України від 5 квітня 2001 року / За ред. М. І. Мельника, М. І. Хаврошока. - К:Каннон, А.С.К.,2002.- 1104 с.

¹⁸ Там само

місяців 2007 року порушено 3 кримінальні справи¹⁹. Зазначене вище свідчить про збільшення випадків незаконного переміщення даних речовин через митний кордон України.

Зброя – це пристрої і засоби, які застосовуються у збройній боротьбі для знищення живої сили і технічних засобів супротивника.²⁰

За 5 місяців 2007 року митними органами України порушено 4 справи про контрабанду зброї²¹.

Зброя поділяється на вогнепальну та холодну.

Вогнепальна зброя – це усі види бойової, спортивної та нарізної мисливської зброї як серийно виготовленої, так і саморобної чи переробленої, в якій для пострілу та ураження цілі використовується сила тиску газів, що утворюється при згоранні вибухової речовини (пороху або інших спеціальних горючих сумішей)²².

Для того, щоб віднести зброю до предмету контрабанди, крім технічних характеристик вона повинна мати призначення для ураження живої цілі (у даному випадку людини), або руйнування матеріальних об'єктів. Гладкоствольна мисливська рушниця, пневматична рушниця, сигнальні, будівельні, стартові, газові пістолети не є предметами контрабанди. Звичайно це в тому випадку, коли це є не обріз із гладкоствольної мисливської рушниці і якщо вище названі стартові, газові чи сигнальні пістолети не перероблені для ураження людини (розсвердлені стволи, вставлені стволи і та ін.).

Для віднесення зброї до предмету контрабанди не має значення, чи вона переміщується в зібраному вигляді, чи розібраному, наприклад, серед особистих речей, або дитячих іграшок.

Пневматична зброя буде відноситись до предмета контрабанди, якщо її калібр більше 4,5 мм і швидкість польоту кулі понад 100 метрів за секунду.

До предмета контрабанди може відноситись і ядерна, біологічна, хімічна та інша зброя масового знищення.

Розглянемо інший вид зброї – холодну зброю.

Холодна зброя – це предмети, що спеціально виготовлені для безпосереднього нанесення тілесних ушкоджень, за допомогою м'язової сили людини чи механічного пристрою (ручна та холодно-метальна, наприклад арбалет), призначені для нападу і активного захисту, а також не мають прямого виробничого чи господарсько-побутового призначення.

Холодна зброя поділяється на клинкову та не клинкову (ударно-роздроблювальної дії), також можуть траплятися комбінована, що включає в себе ознаки клинкової та не клинкової холодної зброї, та замаскована холодна зброя.

¹⁹ Лист ДМСУ від 11.06.07. №20/03568 ЕП

²⁰ Укр. Сов. Енциклопедія. К., 1982. Т.7. С.543.

²¹ Лист ДМСУ від 11.06.07. №20/03568 ЕП

²² Постанова Пленуму Верховного суду України від 26 04 2002 р. №3 «Про судову практику в справах про вкра»

Не є холодною зброєю предмети, які використовуються в побуті чи на виробництві (сокира, кухонний ніж) тому, що вони мають пряме суспільно-подарсько-побутове чи виробниче призначення.

До клинкової зброї відносяться такі види холодної зброї:

- коротко-клинкова: кинжал, кортики, стилети, штики, ножі мисливські, ножі фінські та ін;
- довго-клинкова: саблі, шашки, мечі, шпаги та ін;
- з прямим клинком: шпаги, рапіри, мечі;
- з вигнутим клинком: саблі, шашки, кинжалі ("Бebut");
- колюча: кортики; стилети; шпаги;
- рубача: мечі, саблі;
- колюче-ріжуча: кинжалі, тесаки;
- колюче-рубача: шашки.

Ударно-роздроблювальна холодна зброя:

кастет, бойова плітка, надолошик, бойовий бич, ударний перстень, перстень бітурного, булава, дубина, бойова рукавичка, биток, пернач.

Замаскована холодна зброя може бути:

тростина-шпага, парасолька-стилет, авторучка-кинжал, рукояті перемикання швидкостей-кинжал та ін.

Бойові припаси – це патрони до парізної вогнеспальної зброї, артилерійські снаряди, бомби, міни, бойові частини ракет та торпед, фугаси, ядерні босголовки, а також інші вироби та знаряддя, що споряджені вибуховою речовиною та призначені для ведення стрільби або руйнування різноманітних об'єктів шляхом зриву.

Сюди ж відносяться ядерні, хімічні та бактеріологічні босприпаси.

Босприпаси до гладкоствольної мисливської рушниці, як вказано в ст. 201 Кримінального кодексу України, не є предметом контрабанди.

Протехнічні, імітаційні та інші подібні засоби, що не містять вибухових речовин, не відносяться до бойових припасів.

Вибухові речовини – це хімічні речовини, їх сполуки або суміші, що завдяки впливові зовнішнього імпульсу до самопоширення з великою швидкістю хімічної реакції з утворенням газоподібних продуктів та виділенням тепла, тобто спроможні вибухнути без доступу кисню (амоніт, амоніач, динаміт, порох, тротил, нітрогліцерин, пропан).

Існують випадки незаконного переміщення через митний кордон України вибухових пристроїв типу портфелів, бандеролей, електроріхтарів, радіоприймачів, банок з соком тощо.

Названі вище предмети надають підстави для кваліфікації їх незаконного переміщення через митний кордон України за ст. 201 Кримінального кодексу України незалежно від розміру контрабанди.

Товари у великих розмірах

Відповідно до ст. 1 Митного кодексу України, під поняттям «товар» слід розуміти будь-яке рухоме майно (в тому числі валютні цінності, культурні цінності), електричну, теплову та інші види енергії, а також транспортні засоби, за винятком транспортних засобів, що

використовуються виключно для перевезення пасажирів і товарів через митний кордон України.

Це можуть бути продовольчі або непродовольчі товари, лікарські засоби (крім отруйних, сильнодіючих, наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів) і вироби медичного призначення, гладкоствольна мисливська зброя (зброя, конструкція якої не дозволяє стріляти нарізною кулею) та бойові припаси до неї, друкована продукція, промислові вироби, у т.ч. такі продукти, які переміщуються через митний кордон України з використанням трубопровідного транспорту (нафта, природний газ) та лінії електропередач (електроенергія).

Згідно з приміткою до статті 201 Кримінального кодексу України контрабанда товарів вважається вчиненою, якщо вартість даних товарів, що незаконно переміщуються через митний кордон України, у тисячу і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян.

З 1 січня 2004р. набрав чинності Закон України від 22. 05. 03 № 889-IV "Про податок з доходів фізичних осіб", яким введено поняття "податкова соціальна пільга". Даним Законом встановлено, що розмір податкової соціальної пільги дорівнює одній мінімальній заробітній платі, встановленій Законом на 1 січня звітного податкового року, але цей документ передбачає, що зазначеного рівня податкова соціальна пільга досягне поступово.

У 2008 році податкова соціальна пільга, відповідно до підпункту 6.1.1 пункту 6.1 статті 6 вищезазначеного Закону, становить 50% однієї мінімальної заробітної плати. Отже, оскільки мінімальна заробітна плата 1 січня 2008 року, відповідно до ст.59 Закону України від 29.12.07 № 107- VI «Про Державний бюджет України на 2008 рік та внесення змін до деяких законодавчих актів України» становить 515 грн., то розмір податкової соціальної пільги на 2008 рік становить 257,5 грн., а контрабанда товарів вважається вчиненою у великих розмірах, згідно з приміткою до ст. 201 Кримінального кодексу України, якщо їх вартість у тисячу і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян, тобто контрабандою буде вважатися у 2008 році переміщення товарів поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю, якщо їх вартість становить 257500 гривень і більше.

При визначенні вартості предмета контрабанди чи порушення митних правил потрібно виходити з нормативних актів про ціни її ціноутворення на відповідні товари. У разі потреби це питання може бути вирішено на підставі висновку експертизи²³. Вартість предметів контрабанди визначається за національною валютою України.

Якщо предмет контрабанди чи порушення митних правил вивезено за межі України, реалізовано, знищено або ж місце його знаходження не

²³ Постанова Пленуму Верховного суду України від 3. 06. 2005 року № 8 "Про судову практику в справах про контрабанду та порушення митних правил"

встановлено, при визначенні його вартості можуть бути використані шлюми, наявні у митних, товаросупровідних та інших документах²⁴.

У випадку, якщо предметом порушення митних правил є іноземна валюта, вчинене слід кваліфікувати залежно від розміру її вартості, яка вказується за офіційним курсом Національного банку України на час вчинення правопорушення, – як злочин чи як адміністративне правопорушення²⁵.

Якщо особа мала умисел на незаконне переміщення через митний кордон товарів у великих розмірах, але перемістила їх невеликими частинами, вартість кожної з яких є меншою від 1000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, її дії належить розглядати як продовжуваний злочин і кваліфікувати за ст. 201 Кримінального кодексу України.

Дії, спрямовані на незаконне переміщення товарів у невеликих розмірах, є адміністративним правопорушенням, і відповідальність за них настає за статтями 351, 352 чи іншими статтями Митного кодексу України.²⁶

До стратегічно важливих сировинних товарів, щодо яких законодавством встановлено відповідні правила вивезення за межі України, належать передусім товари, на які поширюється режим ліцензування і квотування зовнішньоекономічних операцій. Переліки товарів, експорт та імпорт яких підлягає квотуванню і ліцензуванню, затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Предметом контрабанди є не будь-які стратегічні товари, а лише ті з них, які є сировинними товарами і у тому випадку, коли вони вивозяться з України. Дозвіл на вивезення (експорт) таких товарів надається Державною службою експортного контролю України, а в окремих випадках такі дозволи можуть надаватися за рішенням Кабінету Міністрів України або Ради національної безпеки і оборони України.

Відповідно до даних Держмитслужби України, впродовж 2005 року – 5 місяців 2007 року кримінальні справи про контрабанду стратегічно важливих сировинних товарів митними органами не порушувались. Але у червні 2007 року порушено кримінальну справу за фактом контрабанди буритингу вагою 20,7 кг, який віднесено до стратегічно важливих сировинних товарів, щодо яких законодавством встановлено відповідні правила вивезення за межі України²⁷.

Об'єктивна сторона контрабанди виражається в діях, які полягають у незаконному переміщенні відповідних предметів через митний кордон України.

Незаконне переміщення може відбуватись двома способами (схеми 3.3., 3.6., 3.7.).

²⁴ Там само

²⁵ Там само

²⁶ Постановка Пленуму Верховного суду України від 3. 06. 2005 року № 8 “Про судову практику в справах про контрабанду та порушення митних правил

²⁷ Інст ДМСУ від 11.06.07. №20/03568 ЕП

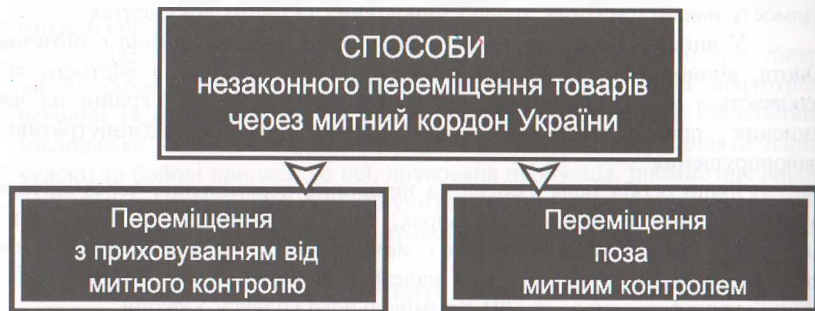

СХЕМА 3.5.

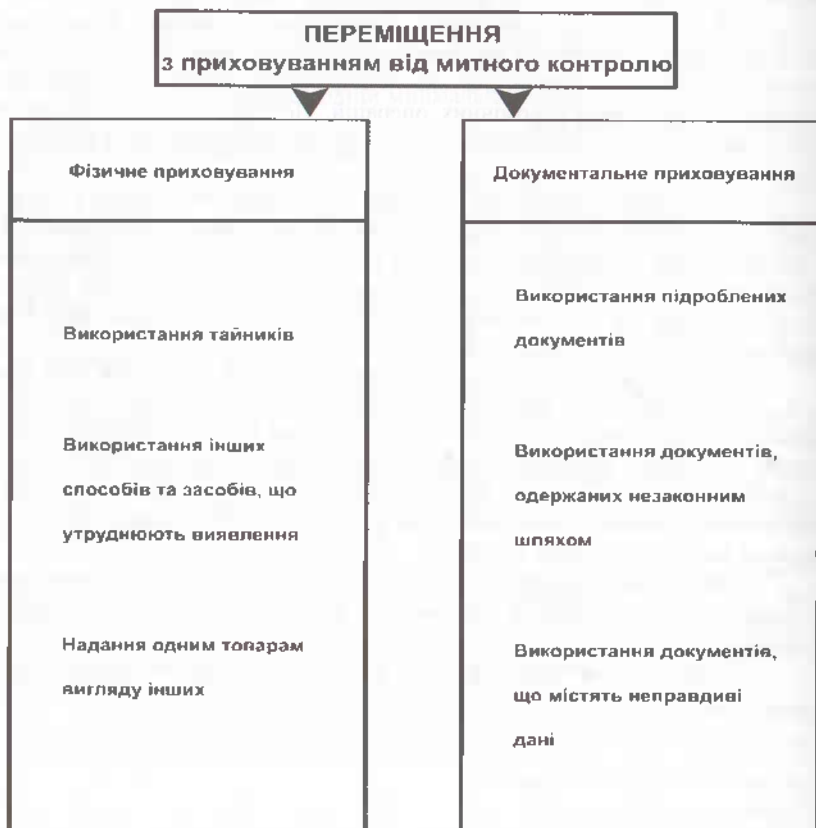

СХЕМА 3.6.

**ПЕРЕМІЩЕННЯ
поза митним контролем**

**поза місцем розташування
митного органу**

**поза часом здійснення
митного оформлення**

**використання незаконного
звільнення від митного
контролю**

СХЕМА 3.7.

Розглянемо більш детально способи переміщення предметів контрабанди через митний кордон України з приховуванням від митного контролю.

Фізичне приховування:

1) з використанням спеціально виготовлених сховищ (тайників), відповідно до п. 37 ст. 1 Митного кодексу України. Під спеціально виготовленим сховищем (тайником) треба розуміти сховище, виготовлене з метою незаконного переміщення товарів через митний кордон України, а також обладнані і пристосовані з цією ж метою конструктивні ємності та предмети, які попередньо піддавалися розбиранню, монтажу тощо.

2) з використанням інших засобів, способів, що утруднюють виявлення предметів (з приховуванням предметів в організмі чи на тілі людини або тварини, в одязі, взутті, головному вбранні, в порожнинах транспортного засобу, в багажі, продуктах харчування, речах особистого користування тощо);

3) шляхом надання одним предметам вигляду інших через істотну заміну зовнішніх ознак предметів, а також їх тари, упаковки, ярликів тощо, що дозволяє віднести предмети контрабанди до предметів іншого виду (наприклад, так зване камуфлювання справжності).

Документальне приховування:

1) використання підроблених документів. Підробленими треба вважати як фальшиві документи, так і справжні, до яких внесено неправдиві відомості чи окремі зміни, що перекручують зміст інформації щодо фактів, які ними посвідчуються, а також документи з підробленими підписами, відбитками печаток та штампів;²⁸

2) використання документів, одержаних незаконним шляхом, тобто отриманих особою за відсутності законних підстав чи з порушенням встановленого порядку;

3) використання документів, що містять неправдиві дані, зокрема, такі, в яких відомості щодо суті угоди, найменування, асортименту, ваги, кількості чи вартості товарів, а також їх відправника чи одержувача, держави, з якої вони вивезені чи в яку переміщуються, не відповідають дійсності.

Переміщення предметів контрабанди через митний кордон України поза митним контролем:

1) поза місцем розташування митного органу – поза зонами митного контролю (наприклад, об'їздними шляхами, тощо);

2) поза часом здійснення митного оформлення – до відкриття чи після закриття пункту пропуску, який тимчасово не працює або працює не цілодобово);

3) використання незаконного звільнення від митного контролю - внаслідок зловживання посадовими особами митного органу своїм службовим становищем.

²⁸ Постанова Пленуму Верховного суду України від 3. 06. 2005 року № 8 "Про судову практику в справах про контрабанду та порушення митних правил"

Підставою для переміщення предметів через митний кордон є означені нормативними актами документи, без яких неможливо одержати дозвіл митниці на пропуск предметів через митний кордон. Зокрема, це можуть бути митна декларація, контракт, коносамент, ліцензія, квота, товарно-провідні документи, дозвіл відповідних державних органів.

Контрабанда є злочином з формальним складом. До визначення моменту закінчення контрабанди потрібно підходити диференційовано і враховувати чи, відбувається ввезення (вивезення) предметів злочину, а також місце здійснення протиправних дій. В Україні створені і діють спеціальні митні зони, функціонують внутрішні митниці, які розміщені на митному кордоні там, де він збігається з межами спеціальних митних зон. Якщо предмети ввозяться на митну територію України або вивозяться із спеціальних митних зон на іншу частину митної території, контрабанда має розглядатись як закінчений злочин у разі фактичного переміщення предметів через митний кордон. При цьому не має значення, вдаюся чи ні винному вивести предмети контрабанди за межі зони митного контролю.

Умисне незаконне переміщення через митний кордон України без спеціального дозволу, який надається в установленому відповідними нормативними актами порядку, історичних і культурних цінностей, порушаних, сильнодіючих, радіоактивних або вибухових речовин, зброї та боєприпасів (крім гладкоствольної мисливської зброї та бойових припасів до неї), а так само стратегічно важливих сировинних товарів, щодо яких законодавством встановлено відповідні правила вивезення за межі України, є контрабандою і тягне кримінальну відповідальність незалежно від способу переміщення, вартості чи розміру предмета цього злочину²⁹.

Відповідно до Постанови Пленуму Верховного суду України від 03.06.2005 року № 8 “Про судову практику в справах про контрабанду та порушення митних правил”, якщо товари ввозяться в режимі тимчасового ввезення або під виглядом транзиту через територію України, але з метою їх реалізації в Україні, то дане діяння необхідно кваліфікувати як контрабанду або порушення митних правил.

Якщо предмети вивозяться за межі митної території України або ввозяться з іншої частини митної території до спеціальних митних зон, контрабанда визнається закінченою після вчинення дій, спрямованих на реалізацію наміру відповідно ввезти чи вивезти предмети, – з моменту вчинення їх під час митного контролю.

Суб'єктом злочину є фізична осудна особа, яка досягла 16-річного віку, в тому числі особа, яка користується правом дипломатичного імунітету. Як службової особи, яка сприяла незаконному переміщенню предметів через митний кордон, слід розглядати як пособництво у контрабанді та, за наявності підстав, як відповідний злочин у сфері службової діяльності.

²⁹ Постанова Пленуму Верховного суду України від 3.06.2005 року № 8 “Про судову практику в справах про контрабанду та порушення митних правил”

Якщо контрабандою займається службова особа з використанням свого службового становища (наприклад, посадові особи митної служби, прикордонної служби, капітани суден, дипломатичні працівники), дії винного потрібно кваліфікувати за сукушістю злочинів³⁰.

Важливо підкреслити, що контрабанда може бути також вчинена і спеціальним суб'єктом.

У теорії кримінального права спеціальним суб'єктом злочину визнаються суб'єкти, наділені не тільки загальними властивостями всіх суб'єктів злочину, але й характеризуються додатково особливими, лише їм притаманними якостями.

Поняття спеціального суб'єкта охоплює лише ті суттєві ознаки, які характеризують його в рамках складу злочину і необхідні для правильної кваліфікації вчиненого діяння.

Досить повне і розгорнуте визначення спеціального суб'єкта злочину запропонував В.В. Устименко: "Спеціальний суб'єкт злочину – це особа, яка поряд з осудністю і віком кримінальної відповідальності наділена ще й іншою (ми) додатковою (ми) юридичною (ми) ознакою (ми), передбаченою (ми) в кримінальному законі або прямо впливаючим (ми) з нього обмеженням (ми) кола осіб, які можуть нести кримінальну відповідальність за цим законом"³¹.

Ознаки спеціального суб'єкта – це додаткові ознаки, оскільки вони мають місце не в усіх злочинах³².

Зрозуміло, якщо контрабанда хоча і вчинюється службовою особою або представником влади, але без використання ними свого службового становища або владних повноважень, вона визнається вчиненою загальним суб'єктом.

Для наявності цієї ознаки необхідно, щоб службова особа використовувала своє службове становище для незаконного переміщення товарів через митний кордон. Наприклад, начальник пасажирського поїзда, використовуючи своє службове становище, провозить через кордон у поштовому вагоні партію придбаних за межами своєї країни наркотичних засобів.

Особливістю цього посягання, якої не мають більшість інших діянь, є та обставина, що його порівняно часто вчинюють іноземні громадяни (зокрема, студенти, аспіранти, працівники закордонних фірм, працівники спільних підприємств, туристи), які мають змогу відносно часто та регулярно виїжджати за кордон.³³

Останнім часом досить часто контрабанду вчиняють суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності.

³⁰ Науково - практичний коментар Кримінального кодексу України від 5 квітня 2001 року / За ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. - К: Каннон, А.С.К., 2002. - 1104 с.

³¹ Устименко В.В. Спеціальний суб'єкт преступлення. - Харьков: Вища школа. Изд-во при ХГУ, 1989. - 104 с., с. 23.

³² Бажанов М.И. Уголовное право Украины. Общая часть. Днепропетровск: "Пороги" - 1992 - 166 с., с. 43.

³³ О. Омельчук. Суб'єкт контрабанди // Митна справа. - 2001. - №3 - С. 18 - 23.

Суб'єктивна сторона злочину характеризується прямим умислом. Незакладування відповідних предметів, вчинене з необережності, не містить ознак компетованого складу злочину. Не може бути притягнута до відповідальності за контрабанду особа, яка добросовісно помиляється щодо того, чи є даний предмет культурною цінністю або отруйною речовиною (наприклад, якщо ця культурна цінність тривалий час перебувала у родині особи або якщо ця речовина була вільно придбана особою в крамниці іншої країни).

Добровільна відмова від вчинення контрабанди можлива до моменту прийняття митним органом митної декларації.

3.3. Поняття контрабанди наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів. Відповідальність за її скоєння

Проблема боротьби з протиправним обігом наркотичних засобів і психотропних речовин залишається вкрай актуальною, як у нашій країні, так і за її межами. Особливість проблеми полягає в тому, що наркобізнес став важливою частиною світової економіки і регулюється законами попиту та пропозиції. Для ринків найрізноманітніших послуг та товарів, в тому числі і вироблених для продажу, великі наслідки мало укладення економічних та політичних угод й зростання споживчого попиту. Із заборонених до продажу товарів, наркотики, як і раніше, дозволяють отримувати високі прибутки при мінімальних затратах з мінімальним закладеним ризиком.

У ХХ столітті вживання наркотиків стає світовою медичною та соціальною проблемою як з точки зору масовості й слідствічного характеру, так і з точки зору наслідків, які не можливо передбачити і які дуже сильно впливають на здоров'я людини та суспільства в цілому.

Наркоманія (грец. *narkotikos* – той, що призводить до оціпеніння, тобто маія) – хворобливий психічний стан, зумовлений хронічною інтоксикацією внаслідок зловживання наркотичними засобами, що віднеслі до таких конвенціями ООН чи Комітетом з контролю за наркотиками при Міністерстві охорони здоров'я України, і який характеризується психічною або фізичною залежністю від них.³⁴

Незаконний обіг наркотичних засобів та психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів є проблемою, над вирішенням якої працюють як правоохоронні органи, так і інші державні структури.

Кримінальний кодекс України у розділі XIII передбачає кримінальну відповідальність за злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин їх аналогів або прекурсорів. У статті 305 цього Кодексу передбачено, що контрабандою зазначених вище предметів є їх переміщення через митний кордон України поза митним контролем або з ухилянням від митного контролю, та встановлено відповідальність за їх переміщення.

За скоєння цього злочину особа, яка його вчинила карається

³⁴ Популярна юридична енциклопедія / Кол. Авт.: В.К. Гіжевський, В.В. Головаченко... В.С. Бобовський (кер.) та ін. – К.: Юріком Літер, 2003. – 528с.

позбавленням волі на строк від трьох до восьми років з конфіскацією наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, що були предметом контрабанди.

Кваліфікуючими ознаками злочину (ч. 2 ст. 305 Кримінального кодексу України) є вчинення контрабанди наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів: 1) повторно; 2) за попередньою змовою групою осіб; 3) якщо предметом цих дій були особливо небезпечні наркотичні засоби чи психотропні речовини або 4) наркотичні засоби, психотропні речовини, їх аналоги чи прекурсори у великих розмірах - караються позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років з конфіскацією наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, що були предметом контрабанди, та з конфіскацією майна.

Особливо кваліфікуючими ознаками (ч. 3 ст. 305 Кримінального кодексу України) є вчинення злочину: 1) організованою групою, 2) якщо предметом цих дій були наркотичні засоби, психотропні речовини, їх аналоги чи прекурсори в особливо великих розмірах - карається позбавленням волі на строк від восьми до двадцяти років із конфіскацією наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, що були предметом контрабанди, та з конфіскацією майна.

Наркотичні засоби і психотропні речовини відповідно до законодавства згруповують у таблиці, які, у свою чергу, поділяються на списки відповідно до ступеня їх небезпечності.

Особливо небезпечні наркотичні засоби і психотропні речовини - це ті наркотичні засоби і психотропні речовини, які є особливо небезпечними для здоров'я населення і у зв'язку з цим включені до списків № 1 і №2 таблиці 1 Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого Кабінетом Міністрів України (ч. 9 ст. 1 Закону України від 15.02.95 №60/95 (із змінами) "Про обіг в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів").

До особливо небезпечних, відповідно до списку №1, належать такі наркотичні засоби: героїн, канабіс, смола канабісу, екстракти і настоянки канабісу, кокаїновий кушт, кока - лист, макова солома або концентрат з макової соломи, усі частини макової соломи за винятком дозрілого насіння, опій, кустарно виготовлені препарати з ефедрину, псевдоефедрину, фенілпропаноламіну, дезоморфіну, еторфін і інші.

Психотропні речовини, що належать до особливо небезпечних згідно з списком № 2: бромлафетамін, катинон, мескалін, фенциклін, ЛСД, МДМА, етриптамін та інші.

Обіг зазначених наркотичних засобів та психотропних речовин заборонено.

Щодо визначення великого чи особливо великого розміру наркотичних засобів чи психотропних речовин, то для вирішення даного питання керуються Таблицями невеликих, великих та особливо великих розмірів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, які знаходяться у незаконному обігу. Дані таблиці затвердженні наказом

4.4. Кримінально-правова та кримінологічна характеристика контрабанди наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів

Об'єкт злочину

А. А. Музика, вважає, що за родовим об'єктом цей злочин можна віднести до таких, що посягають на здоров'я населення³⁵.

Отже, родовим об'єктом складу злочину "Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин їх аналогів або прекурсорів", передбаченого ст. 303 Кримінального кодексу України, є здоров'я населення.

Слід відзначити, що об'єкт є обов'язковим елементом даного складу злочину. Не визначивши правильно об'єкт контрабанди, не можна говорити про вирішення питання кваліфікації даного діяння. Безпосереднім об'єктом цього злочину є установленний порядок обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів.

Отже, об'єктом злочину, передбаченого ст. 303 Кримінального кодексу України, є охоронювані кримінальним законом суспільні відносини з приводу здоров'я населення, а також встановлений з метою охорони здоров'я населення порядок переміщення наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів через митний кордон України.

Предмет злочину

Предметом цього злочину є:

- 1) наркотичні засоби;
- 2) психотропні речовини;
- 3) аналоги вищезазначених речовин;
- 4) прекурсори.

Кримінально карним буде діяння, якщо предметом є хоча б один вид наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів.

В Україні існує Перелік наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів (далі – Перелік) – згруповані в списки наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори, включені до таблиць I-IV згідно з законодавством України та міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Перелік затверджується Кабінетом Міністрів України за поданням спеціально уповноваженого органу виконавчої влади в галузі охорони здоров'я і публікується в офіційних друкованих виданнях (Постанова Кабінету Міністрів України від 06.05.2000р. №770 "Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів").

Наркотичні засоби – включені до Переліку речовини природного чи штучного походження, препарати, рослини, які становлять небезпеку для здоров'я населення у разі зловживання ними.

³⁵ Музика А. Об'єкт злочинів, пов'язаних з наркоманією // Право України. – 1997. – № 12. – С. 69-71, с. 70.

Психотропні речовини – включені до Переліку речовини природного чи синтетичного походження, препарати, природні матеріали, які здатні викликати стан залежності та справляти депресивний або стимулюючий вплив на центральну нервову систему або викликати порушення сприйняття, або емоцій, або мислення, або поведінки і становлять небезпеку для здоров'я населення у разі зловживання ними.

Прекурсори – це речовини та їх солі, що використовуються при виробництві, виготовленні наркотичних засобів і психотропних речовин, включених до Переліку.

Аналоги наркотичних засобів і психотропних речовин – це заборонені до обігу в Україні речовини природного чи синтетичного походження, не включені до Переліку, хімічна структура і властивості яких подібні до хімічної структури і властивостей наркотичних засобів і психотропних речовин, психоактивну дію яких ці речовини відтворюють.

Класифікація наркотиків ґрунтується на різноманітних концепціях і поняттях і далека від якоїсь універсальної схеми, яка враховувала б усі критерії. Наркотики можна класифікувати на основі їх хімічного складу, клініко – терапевтичній придатності, потенціальної загрози для здоров'я, наслідків передозування або впливу на визначені психологічні процеси.

Види наркотичних засобів, які найчастіше незаконно переміщуються через митний кордон України.

ОПІЙ

Найбільше поширення, як сировина, одержав мак снодійний /*Papaver Semniferum*/. Головне призначення цього виду – одержання опію для цілей медицини.

Вигляд: пластична липка маса схожа на пластилін, темно – коричневого або чорного кольору.

Упаковують у папір, целофан, консервні або скляні банки.

МАКОВА СОЛОМА

Усі частини рослини – цілі, подрібнені, висушені, не висушені за винятком спілого насіння будь-якого сорту маку, що містять наркотично активні алкалоїди опію.

Колір: від світло-жовтого до коричневого і від світлого до темно-зеленого.

МОРФІН

Основний алкалоїд опію, що є порошком білого кольору, розчини – безбарвні або злегка жовтуваті, трапляється в таблетках.

ГЕРОЇН

Дуже сильний і небезпечний наркотик. Має вигляд від пудроподібного порошку до маленьких кристалів, схожий на цукор і на пінопласт, коричневого, сіро-коричневого, рожевого, сірого, світло – блакитного, білого кольору.

Упаковують у банки, поліетиленові мішечки, презервативи, фольгу.

АЦЕТИЛЬОВАНИЙ ОПІЙ

Напівсинтетичний препарат, який одержують шляхом ацетилювання опію або екстракту макової соломи. Має вигляд рідини від темно-

коричневого до жовтого кольору.

КОДЕЇН

Кодеїн є наркотичним анальгетиком, який властивий і опійному маку, і опію. Використовують як протикашлевий засіб. Входить до складу лікарських препаратів "Кодтерлін", "Седалгін", "Пенталгін".

Вигляд: таблетки, капсули або порошок, рідше розчин, від білого до коричневого кольору.

Упаковують в упаковки для таблеток або спеціально згорнутий папір.

Існують країни, де цей засіб знаходиться у вільному використанні.

ЕТИЛМОРФІН

Синтетичний засіб, вироблений з морфіну, має вигляд таблеток чи порошку білого кольору.

Упакування: упакування для таблеток з написом „Етилморфіна гідрохлорид”, спеціально згорнутий папір.

БАРБИТУРАТИ

Барбітурати являють собою групу лікарських препаратів, вироблених з барбітурової кислоти.

Барбітурати – синтетичні засоби, які випускаються у вигляді таблеток, можуть траплятися у вигляді порошку, в основному білого кольору.

МЕТАДОН

Метадон – синтетичний засіб. Синтезований після Другої Світової війни як замітник наркотичних засобів. Має вигляд таблеток білого кольору або безбарвної рідини.

МАРИХУАНА

Марихуана – наркотичний засіб, що представляє собою верхівкові частини коноплі з квітами, плодами і листям (подрібнені висушені або не висушені).

Вид: здрібнена маса, схожа на тютюн або чай.

ГАШИШ

Гашиш – наркотична речовина, яку одержують з конопель. Вигляд: брикети різних форм, таблетки, плитки, пігулки.

Дана речовина має колір: хакі, коричневий, чорний, світло – зелений.

Упакування: папір, целофанові мішечки, обмотані клейкою стрічкою, бляшані банки, тканина.

ГАШИШОВА ОЛІЯ

Гашишова олія: (рідкий гашиш) екстракт смолистих виділень. Дуже сильний і небезпечний наркотик, має вигляд темної густої рідини, коричневого, темно-зеленого, чорного кольору. Упакування: флакони для ліків.

ЛСД

Напівсинтетичний засіб, один із самих сильнодіючих наркотичних засобів, що викликає сильний ефект у мізерно малих дозах. Незважаючи на його рослинне походження, у даний час виробляють цілком синтетичним

шляхом.

Вигляд: порошок, таблетки, пропитані шматочки паперу, на яких зображені містичні символи, або персонажі мультфільмів, марки
Упакування: марки, наклейки, смктальні цукерки, капсули.

МДМА - ЕКСТАЗИ (ECSTASY)

Вигляд - таблетки з заглибинами на поверхні у формі різних фігур, символів і т. і.

КОКАЇН

Кокаїн - це легкий білий кристалічний порошок, має кристалічну структуру, схожу на англійську сіль, іскриться на сонці. У зв'язку зі схожістю також на сніг часто носить саме таку назву.

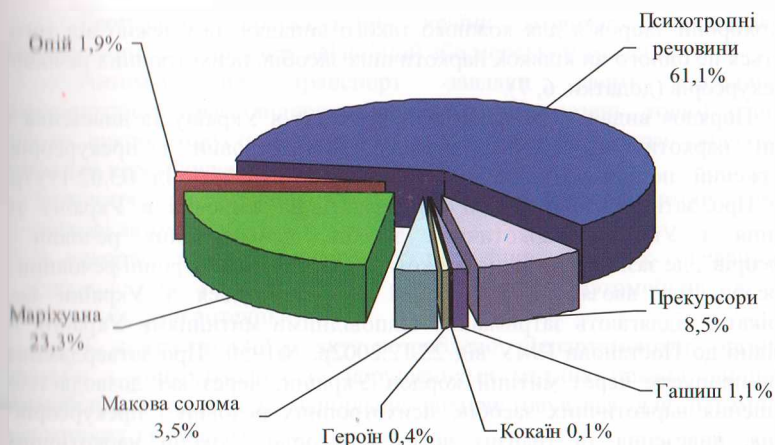
Упаковують: у маленьких кількостях – у презервативи, у гумові кульки, пластичні мішечки; у великих кількостях – у фольгу і поліетиленові мішечки.

АМФЕТАМІН

Синтетичний засіб, стимулятор нервової системи, трапляється у вигляді таблеток, порошку, розчинів. Колір: білий, світло - коричневий, жовтий.

Упаковують у фольгу, папір, картонні коробочки, скляні ємності.

Наведемо дані про кількість справ, порушених про контрабанду наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів митними органами України за останні роки. У 2005 році порушено 113 кримінальних справ, у 2006 році цей показник уже збільшився, і становить – 120, за 5 місяців 2007 року – 54 кримінальні справи. Кількість затриманих за видами даних предметів у відсотках наведено у діаграмі 3.1.

Діаграма 3.1.

Як видно з діаграми, основна маса речовин, які вилучені митними органами, – це психотропні речовини. Це дає змогу стверджувати, що саме цим речовинам належить значна частка незаконного переміщення через митний кордон України, у 2006 році частка переміщення даних речовин збільшилась у таблетках, але збільшилась в ампулах (32 930 таб. та 74 ампл. – у 2005 році, у 2006 році – 34 233 таб. та 238 ампл.).³⁶

Любителі легкої наживи постійно намагаються винайти нові препарати, які можуть бути не включені до переліку, що є в законодавстві. Тому контролюючим органам необхідно постійно слідкувати та вносити доповнення до переліку наркотичних засобів. У таких злочинах предмет є об'єктом складовою складу злочину, тому, якщо немає предмету – немає злочину.

Об'єктивна сторона

Контрабанда наркотичних, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів є злочином з формальним складом. Характерною особливістю злочину з формальним складом є те, що єдиною обов'язковою ознакою об'єктивної сторони є лише суспільно небезпечне діяння. У деяких випадках до обов'язкової ознаки виступають окремі факультативні ознаки (місце, час та ін.).

Важливо наголосити на тому, що ні думки, ні наміри, ні почуття особи, а тільки її суспільно небезпечне, протиправне і винне діяння є кримінально караним.

Імпорт, експорт або транзит наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів здійснюються відповідно до сертифіката (окремого дозволу), виданого спеціально уповноваженим органом виконавчої влади в

галузі охорони здоров'я для кожного такого випадку, незалежно від того, стосується це одного чи кількох наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів (додатки 6, 7).

Порядок видачі сертифікатів на ввезення в Україну та вивезення з України наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 03.02.1997р. №146 "Про затвердження видачі сертифікатів, на ввезення в Україну та вивезення з України наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів", де зазначається, що наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори, що ввозяться в Україну або вивозяться з України без сертифіката, підлягають затриманню відповідними митницями України. А відповідно до Постанови КМУ від 25.12.2002р. №1950 "Про затвердження пунктів пропуску через митний кордон України, через які дозволяється переміщення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів" ввезення, вивезення та транзит через територію України наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів дозволяється тільки через визначені вищезадалим переліком пункти пропуску.

Таким чином, тільки при наявності вищевказаного сертифіката та у вказаних митних постах та пунктах пропуску юридичними та фізичними особами можуть переміщуватися наркотичні засоби, психотропні речовини та прекурсори. Підприємства та фізичні особи, які порушують правила здійснення імпорту та експорту наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів, встановлені відповідними законодавчими актами, несуть відповідальність згідно із законодавством України.

Об'єктивна сторона злочину, передбаченого ст. 305 Кримінального кодексу України, полягає у незаконному переміщенні наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів через митний кордон поза митним контролем чи з приховуванням від митного контролю. Тут об'єктивна сторона, передбачає два альтернативні способи вчинення даного злочину:

перший - переміщення наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів через митний кордон поза митним контролем;

другий - з приховуванням від митного контролю.

Контрабандою визнається переміщення цих засобів і речовин шляхом їх ввезення в Україну з іншої держави або вивезення за межі України чи їх транзитне перевезення з однієї держави в іншу через митний кордон України, що здійснюється поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю. Ввезення, вивезення і транзит останніх способами, які ускладнюють їх виявлення і огляд, пред'явлення інших найменувань, що не відповідають їх фактичній назві.

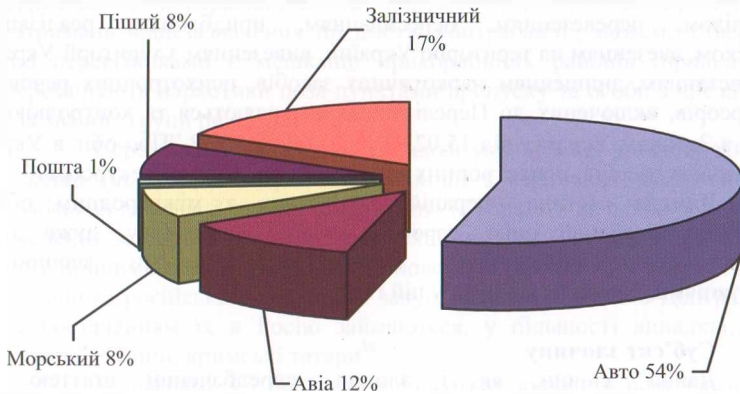
Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів визнається закінченим злочином із моменту їх фактичного незаконного переміщення через митний кордон України. Незаконне переміщення може бути здійснене шляхом як перевезення, так і пересилання зазначених предметів через митний кордон.

Географічне розташування країни дозволяє використовувати автомобільний, залізничний, авіаційний або морський транспорт.

Автомобільний транспорт завдяки своїм особливостям (різноманітність трас, відносна дешевизна перевезень тощо) найбільш широко використовується у всьому світі. Виявлені факти свідчать, що наркотики переміщувались двома шляхами:

1. Безпосередньо пасажирами у власних речах (рейсові автобуси, власні легкові автомобілі).
2. З використанням технологічних порожнин легкових та вантажних (технологічні смонти кабін, речові ящики) автомобілів, а також автомобільній аптечці.

З діаграми (3.2.), яку розроблено Департаментом організації боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил, видно, що автомобільний транспорт найбільше використовувався для переміщення наркотичних засобів.

Діаграма 3.2.

Залізничний транспорт також широко використовують для незаконного переміщення наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів, враховуючи відносно дешевизну транспортування пасажирів і вантажів, схоронність вантажу та гарантію доставки і т.д.

Хоча необхідно зазначити, що мають місце фактори, які утруднюють виявлення правопорушень (злочинів). Серед них такі, як: нестача часу (по причині короткочасної стоянки поїздів) для більш ефективного і повного огляду технологічних порожнин пасажирських вагонів поїздів, багажу та речей громадян при масовій міграції останніх.

Також сьогодні використовується морський та авіаційний транспорт для контрабанди наркотичних речовин.

Якщо предмети контрабанди виявлено під час огляду чи переогляду речей або ж особистого огляду, при виїзді за межі України, вчинене правопорушення кваліфікується за ст. 15 і ст. 305 КК України. Незаконне переміщення на територію України предметів контрабанди, які виявлено під час митного контролю, утворює закінчений склад цього злочину.

Посилене з контрабандою наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів, незаконне їх виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення з метою збуту чи без такої мети, збут, утворюють сукупність злочинів, передбачених ст. 305 і ст. 307 або ст. 309 Кримінального кодексу України.

Наркотичні засоби і психотропні речовини потрапляють до сфери незаконного обігу в результаті підпільного виробництва чи виготовлення або внаслідок витоку наркотиків під час їх проходження законними каналами. Незаконний обіг може здійснюватися в рамках однієї країни чи набирати транснаціонального характеру.

Обіг наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів – це види діяльності, пов'язані з: культивуванням рослин, включених до Переліку; розробкою, виробництвом, виготовленням, зберіганням, розподілом, перевезенням, пересиланням, придбанням, реалізацією, випуском, ввезенням на територію України, вивезенням з території України, використанням, знищенням наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до Переліку, що дозволяються та контролюються згідно з Законом України від 15.02.95 р. № 60/95 – ВР "Про обіг в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів".

Чимала частина операцій, пов'язаних з міжнародним обігом наркотиків, особливо опію, героїну, кокаїну і канабісу, дуже добре організована і здійснюється тасмо міжнародними злочинними організаціями, спеціалізованими у цій галузі³⁷.

Суб'єкт злочину

Даний злочин, як і злочин, передбачений статтею 201 Кримінального кодексу України, може вчиняти як загальний суб'єкт, так і спеціальний – службові особи, представники влади, до яких належать офіцери контрольно-пропускних пунктів Державної прикордонної служби, співробітники митних органів та інші службові особи.

Згідно з Кримінальним кодексом України, кримінальній відповідальності за контрабанду наркотичних засобів, психотропних речовин їх аналогів або прекурсорів підлягають як громадяни України, так і іноземні громадяни, а також особи без громадянства, які є осудними та яким до вчинення злочину минуло 16 років³⁸.

Вчинення злочину за попередньою змовою групою осіб вже розкрито вище у пункті 3.1 цього розділу.

³⁷ Посібник з питань організації боротьби з контрабандою наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів. Державна митна служба України. Київ, 1998. 250 с.

³⁸ Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року. – К.: Атіка, 2001. – 160 с.

Оскільки цей вид контрабанди може бути скоєний не лише за попередньою змовою групою осіб, а й організованою групою, то важливе значення для кваліфікації вчиненого за ч. 3 ст. 305 має правильне визначення ознак організованої групи, відмінностей від групи за попередньою змовою. Згідно з ч. 3 ст. 28 контрабанда може бути кваліфікована за ознакою організованої групи, якщо в її підготовці чи вчиненні брали участь декілька осіб (троє і більше), які до вчинення злочину зорганізувалися у стійке об'єднання і діяли після цього за єдиним планом з розподілом технічних ролей у груповому скоєнні даного злочину, спрямованих на досягнення плану, відомого всім учасникам групи.

Характерною ознакою міжнародної організованої групи може бути домовленість, коли одна особа ввозить в Україну в задалегідь визначене місце наркотичні засоби, психотропні речовини, їх аналоги і прекурсори, друга перевозить їх в інше місце, третя збуває засоби. У такому випадку скоєне організованою групою кваліфікується за сукупністю злочинів – ч. 3 ст. 305 і ч. 3 ст. 307 Кримінального кодексу України.

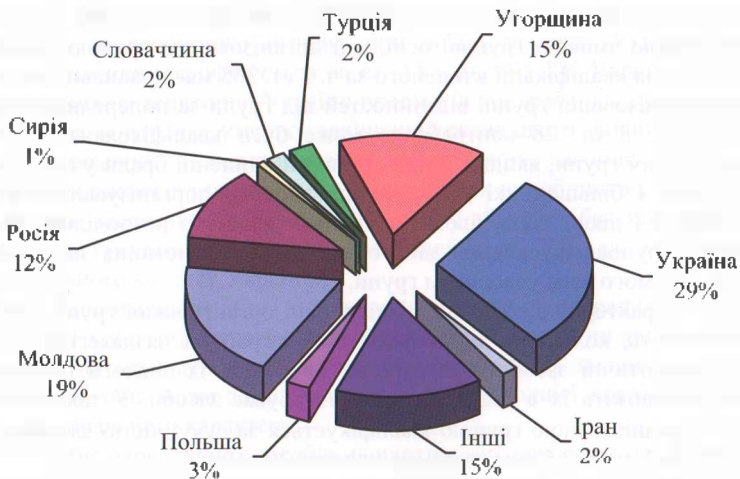
Відповідно до проведеного та наданого Департаментом організації боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил, аналізу затримань вищезазначених предметів контрабанди, можемо стверджувати, що перевізниками є мешканці прикордонних районів (провідники), які переміщують наркотики поза пунктами пропуску та особи з числа громадян так званої “групи ризику”.

Серед них, як правило, студенти українських навчальних закладів або біженці (нелегальні мігранти) – вихідці з азіатських, африканських або арабських держав. З іншого боку, згідно інформації правоохоронних органів, численні земляцтва (насамперед вихідців з Азії та Африки) в Україні є потенційними отримувачами та розповсюджувачами наркотиків. Наприклад, за даними російських спецслужб закупівлею наркотиків в Центральній Азії та постачанням їх в Росію займаються, у більшості випадків, таджики, узбеки, афганці, кримські татари³⁹.

У діаграмі 3.3 показано у відсотках кількість осіб з різних країн, причетних до незаконного обігу наркотиків.

³⁹ Лист ДМСУ від 11.06.07. №20/03568 ЕП

Діаграма 3.3.

Суб'єктивна сторона

Злочинна діяльність людини – це психофізична єдність зовнішніх форм поведінки і її внутрішньої, психічної сторони, яку становить певне співвідношення свідомості та волі, мотиву й мети діючого суб'єкта. У реальній дійсності будь-яка дія особи, у тому числі і злочинна – це єдність її зовнішньої – об'єктивної і внутрішньої – суб'єктивної сторін. Лише теоретично можна розділити ці сторони і розглядати їх окремо одна від одної, маючи, однак, на увазі, що в житті вони є нерозривною єдністю об'єктивного і суб'єктивного в будь-якому акті людських вчинків.

Важливість дослідження суб'єктивної сторони злочину полягає в тому, що її ознаки мають вирішальне значення для правильної оцінки суспільної небезпечності діяння; відмежування злочинної вини від невинно заподіяної шкоди; виключення об'єктивного інкримінування; кваліфікації злочину, призначення покарання⁴⁰.

Суб'єктивна сторона складу злочину, передбаченого ст. 305 та ст. 201 КК України, напевно, один з видів злочинів, характеристика якого у теоретиків і практиків не викликає значних розбіжностей, хоча за своїм внутрішнім змістом вона має низку особливостей і тому потребує більш глибокого дослідження, ніж це спостерігається в юридичній літературі, а також у практичній діяльності органів досудового слідства і судів.

Наука кримінального права поняттям “суб'єктивна сторона злочину” охоплює психічне ставлення особи до вчиненого нею суспільно

⁴⁰ Мулика А. Особливості суб'єктивної сторони злочинів, пов'язаних з наркомафією // Право України. – 1997. – № 9. – С. 50-55, с. 50.

небезпечного діяння і його наслідків, тобто, так би мовити, внутрішню сторону суспільно небезпечного діяння⁴¹.

Визначаючи поняття суб'єктивної сторони складу злочину, П.С. Матишевський вказав, що це процес мислення, бажання і волі людини, у якому відображаються її об'єктивна поведінка та інші зовнішні обставини, пов'язані з вчиненням злочину⁴².

До ознак, які утворюють суб'єктивну сторону злочину, віднесені вина, мотив і мета вчинення злочину.

Суб'єктивна сторона контрабанди виражає психічні процеси суб'єкта під час вчинення переміщення предметів (предмета) контрабанди через митний кордон.

Вина – це психічне ставлення особи до вчиненого нею суспільно небезпечного діяння і його наслідків у формі умислу й неосторожності⁴³. Без вини особи кримінальна відповідальність не може настати. Принцип відповідальності тільки за наявності вини є одним із найважливіших принципів кримінального права, покладений в основу кримінального законодавства. Чинне законодавство чітко закріплює цей принцип. Зокрема, в ст. 62 Конституції України зазначено: "Особа вважається невинуватою у вчиненні злочину і не може бути піддана кримінальному покаранню, доки її вина не буде доведена в законному порядку і встановлено обвинувальним вироком суду"⁴⁴. Аналогічне положення міститься і у ч. 2 ст. 2 Кримінального кодексу України.

Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів передбачає наявність умисної форми вини під виглядом прямого умислу. Щодо вчинення цього злочину з непрямым умислом, то Д.Д. Давидадзе справедливо вказує на неможливість такого вчинку, оскільки контрабанда нормативно сконструйована в законі як злочин з формальним складом⁴⁵. У злочинах із формальним складом умисел визначається лише ставленням до суспільно небезпечного діяння (адже наслідки лежать за межами складу). Прямий умисел у злочинах з формальним складом полягає в усвідомленні особою суспільно небезпечного характеру вчиненого нею діяння. Тому злочини з формальним складом можуть вчинятися лише з прямим умислом – адже всі інші форми вини обов'язково передбачають ставлення до наслідків і, відповідно, неможливі у

⁴¹ Уголовное право. Общая часть: Учебник / Под ред. М.П.Журавлева, А.И.Рарога. – М.: Институт международного права и экономики. – 1996. – 181 с., с. 61; Уголовное право УССР. Часть общая. – К.: Вища школа. – 1984. – 383 с., с. 114.

⁴² Кримінальне право України. Загальна частина: Підруч. для студентів юрид. вузів і фак. / Г.В.Андрусів, П.П.Андрушко, В.В.Беньківський та ін. За ред. П.С.Матишевського та ін. – К.: Юриком-Інтер, 1997. – 512 с., с. 169.

⁴³ Наумов А.В. Российское уголовное право. Общая часть: Курс лекций. – М.: Издательство БЕК, 1996. – 560 с., с. 206.

⁴⁴ Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. – К.: Українська правнича фундація, 1996. – 127 с., ст. 62.

⁴⁵ Давидадзе Д.Д. Уголовная ответственность за контрабанду: вопросы квалификации (по материалам республики Грузия): Автореф. дис... к.ю.н. 12.00.08 / Украинская юридическая академия. Харьков. 1992. – 21 с., с. 19.

формальних складах. Формальний склад злочину повністю виключає відсутність прямого умислу⁴⁶. При цьому особа усвідомлює суспільну небезпеску своїх дій і прагне їх вчинити.

Щодо контрабанди наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, то розуміння суспільно небезпесного характеру вчиненого діяння означає усвідомлення суті суспільних відносин, які порушуються злочинною дією (тобто відносин, що виникають внаслідок встановленого порядку переміщення предметів через митний кордон), змісту цього злочинного діяння (тобто переміщення предметів шляхом незаконного перетину кордону поза митним контролем або приховування від нього переміщуваних предметів) і однієї або кількох ознак, які надають цьому переміщенню кримінально – правового змісту. Причому для суб'єкта це обов'язково знати юридичну суть цих ознак, а досить усвідомлювати їх фактичну наявність (наприклад, що переміщення наркотиків відбувається поза митним контролем).

Аналіз ст. 24 Кримінального кодексу України дає можливість з'ясувати поняття і види умислу. Умисел за своїм змістом – це певне поєднання інтелектуального і волевого моментів, виражає їхню взаємозалежність. Винний усвідомлює не тільки фактичні обставини, які становлять об'єктивну сторону складу злочину, але й їхню суспільну властивість – суспільну небезпеску, характер об'єкта злочину, оскільки суспільна небезпеска визначається всіма об'єктивними ознаками діяння⁴⁷.

Суб'єктивна сторона у цьому злочині характеризується прямим умислом. Отже, при здійсненні цього діяння вищий усвідомлює незаконність своїх дій по переміщенню згаданих засобів і речовин через митний кордон поза митним контролем і бажає в обхід встановлених правил ввезти їх в Україну чи вивезти з неї.

3.5. Контрольовані поставки наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів

Вельми важливим заходом боротьби з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів є контрольовані поставки.

Стаття 317 Митного кодексу України зазначає, що відповідно до законів України митні органи з метою виявлення джерел і каналів незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, осіб, які беруть участь у цьому, разом з іншими державними органами (підрозділами), що мають право здійснювати оперативну – розшукову діяльність, можуть використовувати метод контрольованої поставки зазначених засобів, речовин і прекурсорів.

⁴⁶ Бажанов М.И. Уголовное право Украины. Общая часть. Днепропетровск: "Пороги" – 1992 – 166 с., с. 49.

⁴⁷ Курс советского уголовного права. Часть общая. Т. 1. – Л.: Изд-во ЛГУ. – 1968. – 646 с., с. 143.

Контрольована поставка – це комплекс оперативно-розшукових та інших заходів, що проводяться митними та іншими державними органами (підрозділами), які мають право здійснювати оперативно-розшукову діяльність, при яких партія наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів, що незаконно переміщується або така, що викликає підозру і про яку стало відомо правоохоронним органам, допускається під контролем і оперативним наглядом цих органів до ввезення в Україну, вивезення з України або транзиту через її територію.

Підставою для здійснення контрольованої поставки наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів є достатня інформація про їх незаконне переміщення, а також інформація, що отримана в рамках ведення оперативно-розшукових справ щодо зайняття особою чи групою осіб наркобізнесом.

Можуть проводитися такі види контрольованих поставок:

- 1) за видами отриманої інформації:
  - внутрішні (які проводяться на території України);
  - зовнішні (здійснюються на території декількох держав у відповідності до порядку, встановленого міжнародними договорами);
- 2) за територіальними ознаками:
  - не зв'язані з перегином державного кордону України;
  - пов'язані з вивезенням з України;
  - пов'язані з ввезенням в Україну;
  - пов'язані з транзитним переміщенням через територію України;
- 3) за способами переміщення:
  - в контейнерах, спеціальних ємностях, в окремо слідуючих багажах;
  - в особистих речах, з використанням природних порожнин тіла людини;
  - в поштових відправленнях;
  - з використанням інших способів.

Контрольовану поставку проводять посадові особи митних органів, органів МВС, СБУ, Державної прикордонної служби України.

Рішення про використання методу контрольованої поставки у митних органах України приймається спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи.

Про результати проведення контрольованої поставки повідомляються органи прокуратури.

Проведення даного методу здійснюється на підставі положень Закону України від 15.02.1995 р. № 62/95-ВР “Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними”, Закону України від 18.02.1992р. № 2135 - XII “Про оперативно – розшукову діяльність”, Митного кодексу України, що набрав чинності 1 січня 2004 року, та інших нормативно – правових актів.

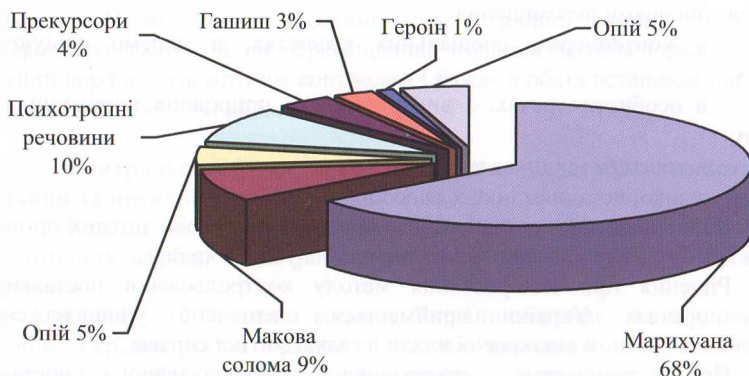
Ситуація по боротьбі з контрабандою наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів на кордонах України

Ситуація по боротьбі з контрабандою наркотиків на кордоні України з іншими суміжними державами, як і раніше визначалась географічним розташуванням, станом транспортної мережі (стан доріг), соціально-економічною та політичною ситуацією в Україні, а також суміжних державах, потенційною можливістю сил та засобів митних органів.

Крім того, слабка захищеність кордонів між Білоруссю та Російською Федерацією, значний потік нелегальних емігрантів, соціально-економічні обставини в цих країнах створюють умови для використання території України, для транзиту наркотиків.

Кордон з Російською Федерацією

Характеризується переміщенням наркотичних речовин з Росії в Україну і навпаки. Головним чином – це наркотики рослинного походження: опіати та марихуана. Найчастіше затримуються при ввезенні в Україну наркотики, що походять з країн Середньої Азії й Кавказу, де історично вирощують та вживають наркотики рослинного походження. Значна частина з них ввозиться з метою подальшого транспортування до країн Східної Європи.

Діаграма 3.4.

З України вивозять переважно наркотичну сировину місцевого походження. З внутрішніх областей України вона доставляється до прикордонних районів для переробки і подальшого переправлення на територію Російської Федерації.

Діаграма 3.4. показує відсоткове співвідношення фактів затримань наркотиків у 2005 році на українсько-російському кордоні.

За даними Держмитслужби найбільш криміногенними напрямками є московський напрямок (поїзди № 238 "Донецьк – Москва", № 68 "Сімферополь – Москва", № 66 "Миколаїв – Москва" та інші) та середньоазіатський (поїзд "Астана – Київ"), а також рейсові автобуси з Молдови. На ці напрямки припадає близько 57% усіх виявлених на залізничному транспорті наркотиків.

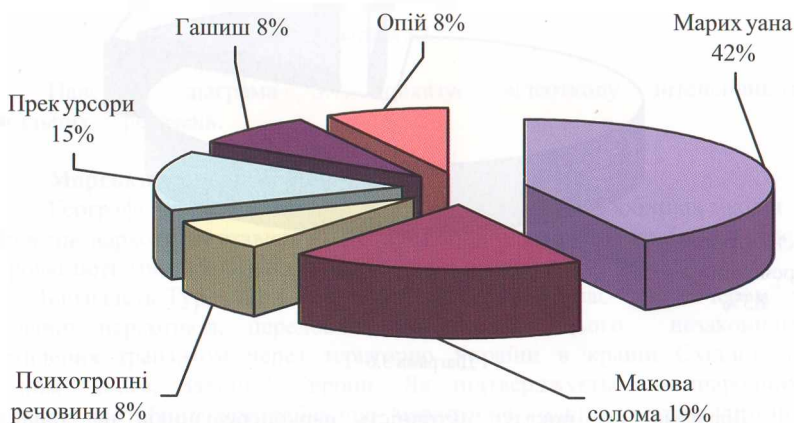
Ціни на наркотичні засоби рослинного походження в Росії вищі, ніж ціни на дані речовини у Молдові та Україні, це зумовлює переміщення громадянами переважно саме макової соломи, опію та марихуани. А також все частіше затримуються психотропні речовини, що ввозяться з метою транзиту з територій Молдови, Угорщини та Польщі.

Кордон з Республікою Білорусь

Ця ділянка кордону України є особливо привабливою для наркоперевезень з огляду на можливість використання Білорусі в якості транзитної території з настижною переправою до країн Балтії, Російської Федерації та на північний захід.

Значною мірою злочинній активності сприяє відсутність митного контролю на кордоні Республіки Білорусь та Російської Федерації.

Виходячи із зазначеного вище, переважно в цьому напрямку переміщується наркотична сировина, на яку є попит у країнах Балтії та Росії. Відсоткове співвідношення випадків затримань наркотиків на українсько-білоруській ділянці кордону наведено на діаграмі 3.5.

Діаграма 3.5.

Кордон з Республікою Молдова

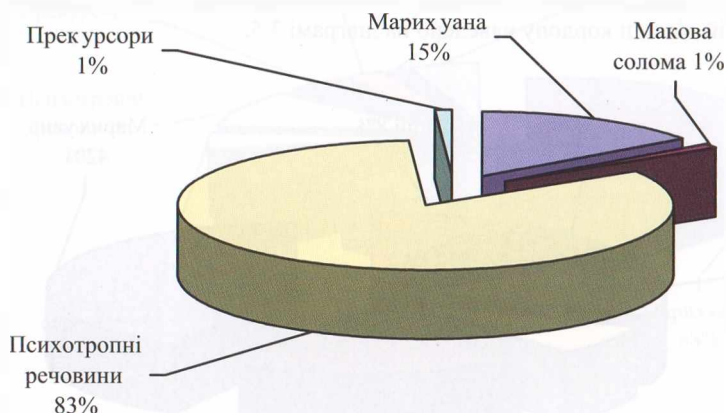
Характерним є те, що на цій ділянці має місце контрабанда наркотиків рослинного походження та психотропних речовин, причому у більшості випадків з Молдови в Україну. Ці засоби призначаються для споживання в Україні, але частіше – в інші держави.

Слід враховувати те, що в Республіці Молдова деякі лікарські засоби, визнані в Україні психотропними речовинами, продаються в аптеках без рецепта лікаря і є у вільному обігу на території країни. Тому збільшення випадків незаконного переміщення останніх через митний кордон України обумовлено, насамперед, цим фактором.

Як свідчить аналіз затримань, територія України використовується наркоділками для транзитних перевезень наркотиків, в першу чергу рослинного походження, з Молдови до Російської Федерації. Для цього ж часто використовується залізничний транспорт – пасажирські поїзди “Кишинів – Москва”, “Кишинів – Санкт-Петербург” тощо.

Однак, проведений аналіз вказує, що останнім часом проявляється тенденція переміщення наркотичних речовин рейсовими автобусами.

Поряд з цим, завдяки відсутності реальних кордонів (не проведена делімітація кордонів з країнами СНД), наркоділками використовуються об’їзні шляхи для контрабанди наркотиків. У більшості з таких випадків затримані особи є циганами, які мають громадянство Молдови, або особами із Придністровської Молдавської республіки.

Діаграма 3.6.

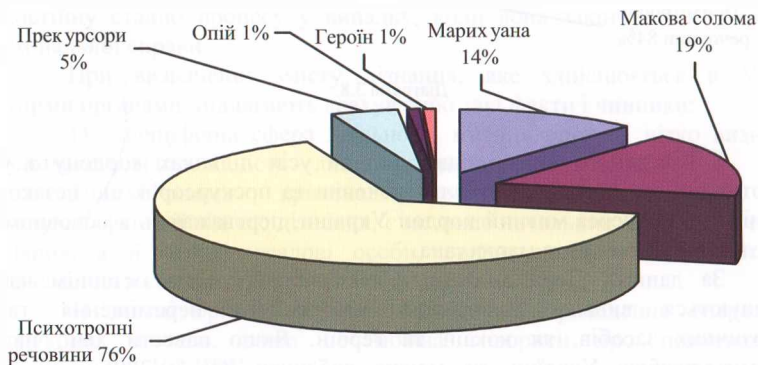
Діаграма 3.6. показує активність наркоперевізників на ділянці українсько-молдавського кордону.

Західна ділянка кордону з країнами Європи

На цих ділянках кордону з такими країнами як Польща, Словаччина, Угорщина та Румунія має місце переміщення майже всього спектра наркотичних речовин, на які існує попит, серед них:

- наркотики рослинного походження;
- психотропні речовини;
- синтетичні наркотичні засоби.

У західному регіоні України виробляються, розповсюджуються й вживаються наркотичні речовини, насамперед, місцевого походження з коноплі, маку, які традиційно вирощуються в Івано-Франківській, Чернівецькій та Закарпатській областях. Останнім часом на “чорному” ринку все частіше з’являються “важкі” наркотичні речовини (героїн, опій), що надходять з південних та східних регіонів України й транзитом прямують у Західну Європу.

Діаграма 3.7.

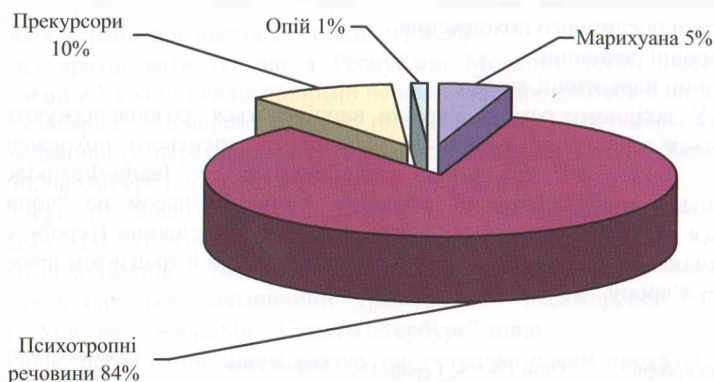
Наведена діаграма 3.7. показує відсоткову інтенсивність нелегальних перевезень.

Морський кордон

Географічне розташування України щодо країн-виробників і країн – споживачів наркотиків ставить нашу державу в один ряд із країнами, через які пролягають транзитні шляхи наркотичних речовин.

Близькість Туреччини, яка в значній мірі виступає “диспетчером” у постачанні наркотиків, передбачає можливість їхнього незаконного переміщення транзитом через територію України в країни Східної та, головним чином, Західної Європи. Як підтверджується міжнародним досвідом боротьби з контрабандою наркотиків, одним з транспортних засобів, які найчастіше використовуються для переміщення наркотиків, є морський.

Діаграма 3.8. показує відсотковий рівень нелегального ввезення наркотиків транспортом.

Діаграма 3.8.

З наведеного вище видно, що на усіх ділянках кордону з усіх наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів, що незаконно переміщуються через митний кордон України, переважають в основному – психотропні речовини та марихуана.

За даними Державної митної служби України, останнім часом збільшуються випадки виявлення незаконного переміщення таких наркотичних засобів, як кокаїн та героїн. Якщо навести дані, надані Держмитслужбою України, то можна побачити, що у 2005 році було вилучено 0,004 кг кокаїну, у 2006 році – 8,4 кг, а за 5 місяців 2007 року – 19,242 кг. Щодо героїну: у 2006 році – вилучено 0,0042 кг, за 5 місяців 2007 року – 0,03 кг⁴⁸.

Наведені вище дані свідчать, що митними органами активно ведеться боротьба з контрабандою наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів, але поряд із цим, оскільки збільшується кількість вилучених наркотичних засобів, особливо так званих «тяжких»

3.6. Дізнання у справах про контрабанду

Поняття дізнання. Органи дізнання та їх повноваження

Чинний Кримінально – процесуальний кодекс України передбачає дві форми розслідування: дізнання та досудове слідство.

⁴⁸ Лист ДМСУ від 11.06.07. №20/03568 ЕП

Дізнання – це основана на законі розшукова, доказувальна та правозастосовча діяльність наділених процесуальними повноваженнями органів адміністративної та оперативної – розшукової юрисдикції, спрямована на виявлення, попередження, запобігання та розкриття злочинів, розшук та викриття винних, забезпечення вирішення завдань кримінального судочинства.

Це початкова форма досудового розслідування кримінальних справ. Від досудового розслідування дізнання відрізняється строком провадження та обсягом повноважень органу дізнання.

Під поняттям «дізнання в митних органах України», розуміють початкову форму досудового розслідування кримінальних справ про контрабанду, яка здійснюється уповноваженими посадовими особами митних органів і полягає у виконанні невідкладних слідчих дій, направлених на виявлення та припинення злочинів, встановлення осіб, підозрюваних у їх вчиненні, що закінчується передачею кримінальної справи слідчому, або самостійну стадію процесу у випадку, коли вона закінчується закриттям кримінальної справи.

При визначенні змісту дізнання, яке здійснюється в Україні митними органами, підлягають врахуванню такі факти і чинники:

1) специфічна сфера діяльності митних органів, чітко визначена законодавством підслідність – лише в справах про контрабанду;

2) суб'єктами кримінально-процесуальної діяльності, що виконують функції під час дізнання, є не лише начальник митниці як органу дізнання, а й певні посадові особи, призначені ним для здійснення провадження в конкретній кримінальній справі;

3) митні органи не мають права на проведення оперативно-розшукових заходів, отже не можна говорити про повноваження, передбачені ст. 103 КПК;

4) для дізнання, у тому числі в митних органах, характерний дуалізм, який проявляється у тому, що у переважній більшості кримінальних справ дізнання є початковою формою досудового розслідування, а у тих випадках, коли органи дізнання закривають кримінальну справу, – самостійною стадією процесу.

Митні органи з'явилися в переліку органів дізнання, зазначених у статті 101 Кримінально-процесуального кодексу, лише в 1992 році. Законом України від 17 червня 1992 року „Про внесення змін і доповнень до Кримінального, Кримінально-процесуального кодексів Української РСР, Української РСР про адміністративні правопорушення та Митного кодексу України” було вдосконалено законодавчу базу з метою розширення повноважень митних органів у боротьбі з контрабандою та порушеннями митних правил. Цей нормативно-правовий акт включив митні органи до переліку суб'єктів кримінально-процесуальної діяльності та фактично став підправною точкою у формуванні правоохоронного напрямку їх діяльності.

Оскільки митні органи є органами адміністративної юрисдикції і не застосовують оперативно-розшукових методів, до їх повноважень належить лише доказувальна та правозастосувальна діяльність, а розшукова функція

проявляється виключно через призму процесуальних дій та адміністративних заходів. У справах про контрабанду досить часто виникає необхідність розшуку злочинця, оскільки організатори вчинення протиправного переміщення товарів через митний кордон намагаються використати безособовий, безконтактний методи такого переміщення. При цьому використовуються пересилання несупроводжуваним багажем, поштової та контейнерні відправлення, приховування в конструктивних порожнинах транспортних засобів, що належать експедиторам та іншим організаціям, в тому числі державним (наприклад, Укрзалізниця). У таких випадках розшук включає цілий комплекс розшукових та оперативнорозшукових дій. На етапі провадження дізнання митні органи змушені обмежитись реалізацією лише невідкладних слідчих дій. Проведення працівниками митниці таких дій, як переслідування злочинця по гарячих слідах, опитування свідків-очевидців на місці події, застосування службоворозшукової собаки, розшук особи за залишеними нею відбитками і предметами тощо, законодавством не передбачено.

Органи дізнання, в тому числі митниці, не мають права розслідувати справу в повному обсязі зі складанням підсумкового процесуального документа і передачею матеріалів справи в суд. Дізнання може лише передувати досудовому слідству, але не замінювати його. Для митних органів це не основна форма діяльності, а лише одна із багатьох функцій.

Кримінально-процесуальний кодекс надає митним органам статус органів дізнання у справах про контрабанду, не розкриваючи переліку тих установ або підрозділів, що уповноважені на вчинення процесуальних дій у кримінальному судочинстві.

Митний кодекс України 1991 року в ст. 15 наводив роз'яснення, що під „митницею”, „митним органом” у ньому слід розуміти митний орган України будь-якого рівня, що також не визначало кола установ, до повноважень яких належить здійснення невідкладних слідчих дій на першому етапі розслідування кримінальних справ про контрабанду. Діючий паралельно зі старим Митним кодексом Закон України „Про митну справу в Україні” наводив систему митних органів, яка не узгоджувалась із Кримінально – процесуальним кодексом України. Так, у ст. 5 Закону зазначалось, що її складають: Державна митна служба України, регіональні митниці, митниці, спеціалізовані митні управління та організації, установи і навчальні заклади. Останні чотири структурні підрозділи, однак, ніколи не виконували функцій кримінального судочинства. При підготовці проекту Митного кодексу України (2002 р.) зазначені невідповідності були враховані та виправлені. Сьогодні митними органами є спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади в галузі митної справи, регіональні митниці та митниці. Спеціалізовані митні установи і організації разом з митними органами складають загальнодержавну систему – Митну службу України. Абсолютно логічно безпосереднє здійснення митної справи, враховуючи і боротьбу з контрабандою, покладається на митні органи, оскільки лише вони наділені спектром повноважень, достатнім для виявлення, документування, закріплення слідів, припинення та

розслідування посягань на незаконне переміщення товарів через кордон. Спеціалізовані митні установи та організації відіграють допоміжну роль і за жодних обставин не можуть бути суб'єктами кримінально-процесуальної діяльності.

До структури Державної митної служби України входить Департамент організації боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил. У регіональних митницях та митницях одним із структурних підрозділів служби боротьби з контрабандою та митної варті є відділ дізнання та провадження у справах про порушення митних правил. Однією із функцій саме цього відділу є проведення дізнання у справах про контрабанду.

Досудове слідство у справах про контрабанду у відповідності до вимог ст. 112 Кримінально-процесуального кодексу України проводять слідчі підрозділи Служби безпеки України.

Практика провадження у справах про контрабанду свідчить, що факти контрабанди, як правило, виявляються посадовими особами митниць під час здійснення ними митного контролю, оформлення вантажів у митному відношенні, у процесі провадження справ про порушення митних правил.

Митні органи, як органи дізнання, зобов'язані своєчасно, якісно проводити невідкладні слідчі дії для виявлення та закріплення слідів контрабанди, осіб, що вчинили злочин, а також детально вивчати, аналізувати причини та умови, що сприяють здійсненню контрабанди. При цьому слід зазначити, що жоден із підрозділів митної служби не уповноважений на оперативно-розшукову діяльність, що суттєво впливає на об'єктивність, своєчасність та якість проведення дізнання. Дізнавач у митних органах здійснює провадження у справі про контрабанду виключно в межах своєї компетенції, після чого передає справу через прокурора до Служби безпеки України. На відміну від слідчого, дізнавач має меншу процесуальну самостійність. Його основні процесуальні рішення потребують затвердження органом дізнання.

При виконанні слідчих дій дізнавач зобов'язаний суворо дотримуватися вимог Кримінально-процесуального кодексу України: вести дізнання об'єктивно, забезпечувати дотримання прав учасників кримінального судочинства, використовувати надані йому законом повноваження для швидкого та повного розкриття злочину, викривати винних та забезпечувати правильне застосування закону з тим, щоб кожний, хто вчинив злочин, був притягнутий до відповідальності і жоден невинний не був покараний.

Дізнавач несе особисту відповідальність за обґрунтованість своїх рішень, за законність та якість слідчих дій, які він проводить.

Дізнавач не може проводити дізнання (або брати участь у його провадженні) у кримінальній справі, якщо він є родичем потерпілого, цивільного позивача або їх представником, родичем підозрюваного чи його представника, тобто осіб, зацікавлених у результатах справи; або якщо є

наявні інші обставини, які викликають сумнів в об'єктивності дівзнавача. За наявності вказаних підстав дівзнавач повинен заявити самовідвід.

Рішення про порушення кримінальної справи приймається Головою Держмитслужби України, а в митницях — начальником митниці або особою, яка його замішує.

Керівництво дівзнанням у митній системі України здійснює Департамент організації боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил, а в митницях дівзнанням безпосередньо керує начальник митниці або особа, яка його замішує. Постанови дівзнавача з найбільш складних питань підлягають затвердженню начальником відповідного органу дівзнання.

Як і інші органи дівзнання, митні органи мають право при дотриманні встановлених процесуальним законодавством правил, відмовити в порушенні кримінальної справи. Підставою для прийняття такого рішення є достатні дані, які вказують на наявність обставин, зазначених в ч. 1 ст. 6 Кримінально-процесуального кодексу України.

Порушення кримінальної справи

Порушення кримінальної справи — початкова стадія кримінального процесу, в якій орган дівзнання, слідчий, прокурор або суддя приймають, реєструють, перевіряють і вирішують заяви, повідомлення та іншу інформацію про злочин. Стадію порушення кримінальної справи не може оминати жодна кримінальна справа. Тільки після порушення кримінальної справи дозволяється проводити слідчі дії, крім тих, які були можливі до порушення справи, як виняток, — огляд місця події (ч. 2 ст. 190 Кримінально-процесуального кодексу України) та накладення арешту на кореспонденцію і зняття інформації з каналів зв'язку (ч. 3 ст. 187 Кримінально-процесуального кодексу України).

Для порушення кримінальної справи необхідні передбачені ст. 94 Кримінально-процесуального кодексу України приводи та підстави. Їх чітке визначення в законі — обов'язкова умова для гарантування законності в діяльності органів дівзнання.

Приводами для порушення кримінальної справи є:

- заяви або повідомлення підприємств, установ, організацій, посадових осіб, представників влади, громадськості або окремих громадян;
- повідомлення представників влади, громадськості або окремих громадян, які затримали підозрювану особу на місці вчинення злочину або з речовими доказами;
- явка з повинною;
- повідомлення, опубліковані в пресі;
- безпосереднє виявлення органами дівзнання, слідчим, прокурором або судом ознак злочину.

Кримінальна справа порушується тільки в тих випадках, коли є достатні підстави, які вказують на наявність ознак злочину. Кримінальна справа про контрабанду може бути порушена лише при одержанні даних про

ознаки злочинів, передбачених статтями 201 та 305 Кримінального кодексу України.

Про порушення кримінальної справи про контрабанду начальник органу дізнання (начальник митниці чи особа, що виконує його обов'язки) вносить постанову. В постанові зазначаються: час і місце її винесення, посада, обставини (приводи та підстави), якими обґрунтовується рішення про порушення кримінальної справи, та призначається дізнавач, якому доручається провадження у справі (дод. 8).

Про порушення кримінальної справи не пізніше однієї доби інформується прокурор та Департамент організації боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил Державної митної служби України.

Розглянемо детальніше приводи для порушення кримінальної справи.

Заяви і повідомлення про злочин

Заяви або повідомлення (ст. 95 Кримінально-процесуального кодексу України) представників влади, громадськості чи окремих громадян про злочин можуть бути усними або письмовими. Усні заявиносяться до протоколу, який підписують заявник та посадова особа, що прийняла заяву. Письмова заява повинна бути підписана особою, від якої вона подається. До порушення справи слід пересвідчитися в особі заявника, попередити його про відповідальність за неправдивий донос і відібрати від нього відповідну підписку, про що відмічається в протоколі.

Повідомлення підприємств, установ, організацій і посадових осіб повинні бути викладені в письмовій формі.

Повідомлення представників влади, громадськості або окремих громадян, які затримали підозрювану особу на місці вчинення злочину або з речовими доказами, можуть бути усними або письмовими.

Прийняття заяв і повідомлень про злочини є обов'язковим.

Згідно зі ст. 97 Кримінально-процесуального кодексу України орган дізнання зобов'язаний приймати заяви і повідомлення про вчинені або підготовлювані злочини, в тому числі і в справах, які не підлягають їх компетенції.

За заявою або повідомленням орган дізнання зобов'язаний не пізніше тридцятиого строку прийняти одне з таких рішень:

- 1) порушити кримінальну справу;
- 2) відмовити в порушенні кримінальної справи;
- 3) направити заяву або повідомлення за належністю.

Одночасно вживаються усі можливі заходи, щоб запобігти злочинові, або припинити його. За наявності відповідних підстав, що свідчать про реальну загрозу для життя та здоров'я особи, яка повідомила про злочин, слід вжити необхідних заходів для забезпечення безпеки заявника, а також членів його сім'ї та близьких родичів, якщо шляхом погроз або інших протиправних дій щодо них робляться спроби вплинути на заявника.

Коли необхідно перевірити заяву або повідомлення про злочин до порушення справи, така перевірка здійснюється органом дізнання в строк не більше десяти днів шляхом відібрання пояснень від окремих громадян чи посадових осіб або витребування необхідних документів.

Явка з повинною

У разі явки з повинною (ст. 96 Кримінально-процесуального кодексу України) встановлюється особа того, хто з'явився, після чого складається протокол, в якому детально викладається зроблена заява. Протокол підписує особа, що з'явилася з повинною, і посадова особа, що складала протокол.

Не є явкою з повинною заява особи про вчинення нею злочину, якщо вона надіслана у відповідні органи поштою чи була зроблена телефоном, тому що ст. 96 Кримінально-процесуального кодексу України передбачає необхідність тільки особистої явки в ці органи.

При явці з повинною, як і при іншому приводі, орган дізнання повинен до порушення кримінальної справи про контрабанду, встановити наявність необхідних для цього підстав, тобто ознак цього злочину.

Згідно з Кримінальним кодексом України явка з повинною розглядається як обставина, що пом'якшує відповідальність за вчинений злочин.

Повідомлення у пресі як привід для порушення кримінальної справи - це статті, замітки, нариси тощо про здійснений злочин або підготовчі дії до його здійснення. Особливістю цього приводу для порушення кримінальної справи є те, що за повідомленнями, опублікованими в пресі, з метою недопущення паралельних проваджень, справи порушують лише прокурори.

Безпосереднє виявлення органом дізнання, слідчим, прокурором, суддею ознак злочину означає, що ці органи та особи самі, незалежно від чийось заяв або повідомлень (тобто, приводів, зазначених вище), виявляють ознаки злочину при здійсненні своїх посадових обов'язків.

У митній системі безпосереднє виявлення органами дізнання ознак контрабанди має свої особливості. Митний орган самостійно, незалежно від будь-яких заяв чи повідомлень, має можливість виявити контрабанду в результаті здійснення митного контролю та митного оформлення.

Ознаки контрабанди можуть бути безпосередньо виявлені під час провадження у справах про порушення митних правил.

Особливістю діяльності митних органів слід назвати поєднання у митницях функцій з виявлення та розслідування як адміністративних правопорушень, так і злочинів. Ці питання тісно взаємопов'язані, насамперед, через те, що визначення поняття „контрабанда” в кримінальному законодавстві трактується через дві кваліфікуючі ознаки, які, в свою чергу, є самостійними видами адміністративних правопорушень, передбачених Митним кодексом України.

Кримінальна справа про контрабанду може бути порушена при наявності приводів та підстав, зазначених у статті 94 Кримінально-процесуального кодексу України. Приводом у переважній більшості

випадків є безпосереднє виявлення митним органом ознак злочину в процесі виконання своїх основних адміністративних функцій по здійсненню митного контролю та митного оформлення. Щодо наявності підстави для початку кримінально-процесуальної діяльності – наявності ознак злочину, слід звернути увагу на особливості процесу їх встановлення, що мають місце при вчиненні правопорушень, пов'язаних із незаконним переміщенням товарів та предметів через митний кордон.

Нагадаємо, що згідно зі ст. 201 Кримінального кодексу України, контрабандою визнається переміщення товарів через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю, вчинене у великих розмірах, а також незаконне переміщення історичних та культурних цінностей, отруйних, сильнодіючих, радіоактивних або вибухових речовин, зброї та боєприпасів, а так само стратегічно важливих сировинних товарів. Аналіз чинного законодавства дозволяє зробити висновок, що в кримінальному праві відсутні норми, які б визначали ці два поняття та однозначно тлумачили, яким саме способом має бути переміщено товар через митний кордон, щоб вчинене діяння давало підставу для порушення кримінальної справи. Визначення об'єктивної сторони злочину як дій по незаконному переміщенню відповідних товарів через митний кордон, також не дає повної картини ознак контрабанди, що є обов'язковим для встановлення при порушенні кримінальної справи.

Способи незаконного переміщення предметів через митний кордон визначені лише в Митному кодексі. На це звернув увагу Пленум Верховного Суду України в Постанові від 3 червня 2005 року № 8 „Про судову практику в справах про контрабанду та порушення митних правил”. Згідно з Митним кодексом України порушенням митних правил визнано переміщення товарів з приховуванням від митного контролю (ст. 352 МК) та переміщення поза митним контролем (ст. 351 МК). Ці порушення за певних умов (великий розмір переміщуваних товарів, обмеження їх легального обігу тощо) можуть із розряду адміністративних правопорушень переходити до кримінально каранних діянь та становити об'єктивну сторону такого злочину, як контрабанда.

Визначені митним законодавством способи вчинення незаконного переміщення (з приховуванням або поза митним контролем) виступають обов'язковою ознакою складу контрабанди.

У відповідності до диспозиції ст. 352 Митного кодексу України, приховування передбачає подання документів, що містять неправдиві дані, як підстави для переміщення (серед них: митна декларація, контракт, коносамент, ліцензія, квота, товаросупровідні документи, дозволи відповідних державних органів). При цьому документами, що містять неправдиві дані – є документи, в яких дані щодо суті угоди, найменування, асортименту, кількості чи вартості предметів, їх відправника чи отримувача тощо не відповідають дійсності.

Розмежування між приховуванням від митного контролю або переміщенням предметів поза митним контролем (адміністративними правопорушеннями) та злочином „контрабанда” відбувається за ознакою

великого розміру товарів, що переміщуються, або через віднесення товарів до таких, що заборонені до вільного обігу в Україні. Оскільки об'єктивна сторона і контрабанди, і таких порушень митних правил, як приховування від митного контролю та переміщення поза митним контролем, виражається в діях, які полягають у незаконному переміщенні відповідних предметів через кордон, то в момент їх виявлення не завжди однозначно можна встановити, яке саме діяння має місце – злочин чи порушення митних правил.

При наявності приводів і підстав, зазначених у статті 94 Кримінально-процесуального кодексу України, орган дізнання зобов'язаний винести постанову про порушення кримінальної справи (ст. 98 Кримінально-процесуального кодексу України), вказавши приводи і підстави до порушення справи, статтю кримінального закону, за ознаками якої порушується справа, а також подальше її спрямування.

Після порушення кримінальної справи орган дізнання (дізнавач), керуючись вимогами Кримінально-процесуального кодексу України, провадить з метою отримання та закріплення доказів невідкладні слідчі дії.

Відповідно до ст. 64 Кримінально-процесуального кодексу України при провадженні розслідування і розгляді в суді кримінальної справи про контрабанду підлягають доказуванню:

- 1) подія злочину (час, місце, спосіб та інші обставини вчинення злочину);
- 2) обставини, що впливають на ступінь і характер відповідальності підозрюваного, а також інші обставини, що характеризують особу обвинуваченого;
- 3) характер і розмір шкоди, завданої злочинцем.

Доказування — це діяльність суб'єктів кримінального процесу (слідчих, прокурорів, суддів, потерпілих, обвинувачених, захисників тощо) по збиранню (формуванню), перевірці й оцінці доказів та їх процесуальних джерел, а також формулювання ними на цій підставі певних тез (наприклад, про винність або невинність даної особи) і наведення аргументів для обґрунтування з метою встановлення обставин, які мають значення для прийняття законного і справедливого рішення.

Доказами згідно зі ст. 65 Кримінально-процесуального кодексу України в кримінальній справі про контрабанду є будь-які фактичні дані, на підставі яких у визначеному законом порядку орган дізнання, слідчий і суд встановлюють наявність або відсутність суспільно небезпечного діяння, винність особи, яка вчинила це діяння, та інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи.

Ці дані встановлюються: показаннями свідків, показаннями підозрюваного, показаннями обвинуваченого, висновком експерта, речовими доказами, протоколами слідчих і судових дій, протоколами з відповідними додатками, складеними уповноваженими органами за результатами оперативно-розшукових заходів, та іншими документами.

У кримінальних справах про контрабанду, перш за все, встановлюються (досліджуються) ознаки складу цього злочину - факти, визначені диспозиціями ст. 201, ст. 305 Кримінального кодексу України.

Встановлені по кримінальних справах факти та обставини можуть бути підтверджені лише передбаченими законом доказами.

Речові докази повинні бути уважно оглянуті, по можливості, сфотографовані, докладно описані у протоколі огляду і приєднані до справи постановою дізнавача, у якого ця справа знаходиться у провадженні. Дані докази можуть бути оглянуті під час обшуку, виїмки, освідування. У цих випадках результати огляду заносяться до протоколів названих слідчих дій.

Речові докази зберігаються, як правило, при справі, а при передачі матеріалів справи до слідчого підрозділу Служби безпеки України вони передаються разом зі справою. Речові докази у вигляді громіздких предметів можуть зберігатися в органі дізнання за місцем провадження у справі або передаватися на зберігання відповідному підприємству, установі чи організації. В окремих випадках речові докази до вирішення справи в суді можуть бути повернуті їх власникам, якщо це можливо без шкоди для успішного провадження у справі.

Протоколи слідчих і судових дій (ст. 82 Кримінально-процесуального кодексу України), складені і оформлені в порядку, передбаченому Кримінально-процесуальним кодексом України, носії інформації, на яких з допомогою технічних засобів зафіксовані процесуальні дії, є джерелом доказів, оскільки в них підтверджуються обставини і факти, що мають значення для вирішення справи.

Документи є джерелом доказів (ст. 83 Кримінально-процесуального кодексу України), якщо в них викладені або засвідчені обставини, які мають значення для справи. У тих випадках, коли документи мають ознаки, вказані в статті 78 Кримінально-процесуального кодексу України, а саме, якщо вони були знаряддям вчинення злочину, зберегли на собі сліди злочинних дій, або були об'єктом злочинних дій чи можуть бути засобом для розкриття злочину, виявлення винних або для спростування обвинувачення чи пом'якшення відповідальності, вони є речовими доказами.

У кримінальних справах про контрабанду документи збираються, головним чином, у процесі проведення дізнавачем слідчих дій (допиту свідків, обшуків, виїмок тощо).

Разом з тим, документи можуть бути подані підозрюваним, іншими громадянами, підприємствами, установами та організаціями за їх ініціативою.

Особа, яка провадить дізнання, слідчий, прокурор і суд в справах, які перебувають в їх провадженні, мають право викликати в порядку, встановленому Кримінально-процесуальним кодексом України, будь-яких осіб як свідків і як потерпілих для допиту, або як експертів для дачі висновків; вимагати від підприємств, установ, організацій, посадових осіб і громадян пред'явлення предметів і документів, які можуть встановити необхідні в справі фактичні дані; вимагати проведення ревізій. Виконання

цих вимог є обов'язковим для всіх громадян, підприємств, установ і організацій.

Докази можуть бути подані підозрюваним, обвинуваченим, його захисником, обвинувачем, їх представниками, а також будь-якими громадянами, підприємствами, установами і організаціями.

Відповідно до ст. 67 Кримінально-процесуального кодексу України, суд, прокурор, слідчий і особа, яка провадить дізнання, оцінюють докази за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на всебічному, повному і об'єктивному розгляді всіх обставин справи в їх сукупності, керуючись законом.

Ніякі докази для суду, прокурора, слідчого і особи, яка провадить дізнання, не мають наперед встановленої сили.

Невідкладні слідчі дії, що проводяться митними органами

Митні органи, як органи адміністративної юрисдикції, наділені статусом органу дізнання, здійснюють розслідування лише в тих випадках, коли в результаті основної діяльності із забезпечення митного контролю й оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон, встановлюють приводи та підстави до порушення кримінальної справи про злочини, передбачені ст. 201 Кримінального кодексу України – контрабанда та ст. 305 Кримінального кодексу України – контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів.

До сфери кримінально – процесуальної діяльності митних органів відносяться не всі функції, передбачені Кримінально – процесуальним кодексом України для органів дізнання, а лише деякі. Серед них:

— вирішення питання про порушення або відмову в порушенні кримінальної справи у разі наявності приводів та підстав до порушення кримінальної справи про контрабанду, а також направлення матеріалів за належністю у випадку виявлення ознак будь-яких інших злочинів (ст. 94- 98 Кримінально – процесуального кодексу України);

— провадження дізнання в справах про контрабанду (ч. 2 ст. 104 КПК);

— використання заходів процесуального примусу (затримання, запобіжні заходи й обмеження), організаційного та забезпечуючого характеру (ст. 106, 148-149, 98¹ Кримінально – процесуального кодексу України);

— провадження слідчих дій у порядку виконання окремих доручень слідчого чи іншого органу дізнання (ст. 114-118 Кримінально – процесуального кодексу України);

— надання допомоги в окремих слідчих діях, що провадяться слідчим (ч. 3 ст. 114 Кримінально – процесуального кодексу України).

Контрабанда відноситься до злочинів, по яких провадження досудового слідства є обов'язковим, а тому дізнання може проводитись у строк не більше десяти днів від моменту порушення справи, а у разі обрання до підозрюваного запобіжного заходу - у порядку, передбаченому статтею

165² Кримінально – процесуального кодексу України, — у строк не більше п'яти діб від моменту обрання запобіжного заходу.

Проведення дізнання митними органами включає процесуальну діяльність спеціально уповноважених на це посадових осіб таких органів, направлену на порушення кримінальної справи і провадження невідкладних слідчих дій, передбачених кримінально-процесуальним законодавством. Діяльність митних органів направлена, насамперед, на фіксацію доказів незаконного переміщення товарів через митний кордон та збереження слідів злочину і не ставить за мету виконання в повному обсязі всіх завдань кримінального судочинства, передбачених в ст. 2 Кримінально-процесуального кодексу України. Невідкладність тієї чи іншої слідчої дії та їх послідовність визначається в кожному конкретному випадку особою, яка провадить дізнання.

Організація розслідування передбачає, насамперед, формулювання та з'ясування мети розслідування, її конкретизацію відносно дій кожного учасника, що бере участь у ньому. Така організація стосовно справ про контрабанду обумовлена характером ситуацій, які складаються на момент порушення кримінальної справи. Можна виділити три найбільш розповсюджені ситуації, що мають місце при виявленні контрабанди:

- 1) коли в розпорядженні митниці є достатньо даних про діяння, що містить ознаки контрабанди, при цьому повністю відсутня інформація про особу, яка її вчинила, або такої інформації недостатньо для встановлення такої особи – так звана безгосподарна контрабанда;
- 2) коли в розпорядженні митниці є достатньо даних про діяння, що містить ознаки контрабанди, і про особу, причетну до її вчинення, проте місцезнаходження такої особи невідоме, або особа перебуває за межами України;
- 3) коли в розпорядженні митниці є достатньо даних про діяння, що містить ознаки контрабанди, та особу, що її вчинила, про її місцезнаходження – при цьому особа затримана, або відомо, де вона знаходиться.

Першочерговими завданнями органу дізнання в першій ситуації є встановлення характеру необхідної інформації, за допомогою якої можна встановити особу, що вчинила злочин, у найкоротші терміни та джерела її отримання; негайне виявлення та фіксація доказів вчиненого злочину.

При виявленні „безгосподарної” контрабанди висувуються версії про коло осіб, причетних до контрабанди, місце їх знаходження, про мотиви та мету злочину, а також про об'єктивні сторони злочину: джерела отримання предметів контрабанди, способи переміщення і приховування, місця зберігання та збуту, можливих співучасників, про вчинення інших злочинів, пов'язаних з виявленням, – крадіжок, посадових злочинів.

У процесі дізнання у таких справах дізнавач виконує всі слідчі дії, можливі без участі особи, підозрюваної у вчиненні злочину: огляд місця події, огляд предметів контрабанди й інших предметів, що можуть бути речовими доказами, допит свідків (співробітників митниці, прикордонників, працівників інших контролюючих служб, транспортних службовців), призначення експертизи, а якщо це необхідно – то і виїмку. Дії, спрямовані

на виявлення додаткових слідів злочину й унеможливлення їх знищення, повинні бути виконані максимально швидко.

Якщо протягом десяти днів підозрюваний не буде встановлений, то справа, відповідно до ст. 108 Кримінально – процесуального кодексу України, передається через прокурора за підслідністю. Якщо ж під час дізнання буде встановлена особа, що вчинила контрабанду, перша слідча ситуація може перетворитись в один із різновидів іншої, коли в розпорядженні дізнавача є інформація про підозрюваного, але місцезнаходження його не відоме або він перебуває за кордоном.

За таких обставин завданнями дізнавачів митниці буде встановлення місцезнаходження особи, що вчинила злочин, з'ясування даних про нього, його родичів і зв'язки; виявлення співучасників і свідків злочину; фіксація наявних та отримання додаткових доказів злочинної діяльності особи, яка переховується. У таких ситуаціях обсяг наявної інформації про особу, що вчинила злочин, може бути різноманітним. Зазначимо, що в будь-якому випадку дізнавач має можливість у загальних рисах врахувати особливості особистості підозрюваного (український громадянин чи іноземець, вік, рід занять тощо).

У випадку, коли точно встановлено, що злочин вчинено особою, яка перебуває за кордоном, дізнання обмежується виконанням невідкладних слідчих дій, які проводяться без підозрюваного, далі справа передається за належністю. Взаємодія із зарубіжними колегами в рамках розслідування кримінальної справи передбачена лише при проведенні досудового слідства.

Третя слідча ситуація, коли на момент порушення кримінальної справи в розпорядженні дізнавача є достатньо даних щодо вчиненого злочину, особи (осіб), яка його вчинила (вчинили), та про місцезнаходження такої особи (вона затримана або відомо, де знаходиться на території України), найбільш сприятлива.

На початковому етапі розслідування в цій типовій ситуації дізнавачем вирішуються завдання із встановлення стадії готування до злочину, закріплення наявних матеріалів, їх доповнення, деталізація, доказування вини підозрюваного. До невідкладних процесуальних дій, що мають місце під час дізнання у справах про контрабанду, слід віднести: затримання підозрюваного або обрання запобіжного заходу; допит підозрюваного; огляд вилучених предметів контрабанди і місць її виявлення; засобів її переміщення та приховування; допити свідків; призначення експертиз, витребування предметів та документів у відповідних установах, організаціях, підприємствах; обшук і виїмка.

Проаналізовані ситуації є типовими, і в практиці розслідування контрабанди мають місце в різних поєднаннях. А тому, приймаючи рішення щодо спрямування своїх дій на відпрацювання окремих версій, дізнавач митниці повинен виходити із конкретних ситуацій, оцінювати сукупність усіх факторів, що можуть вплинути на хід розслідування.

Згідно зі ст. 104 Кримінально – процесуального кодексу України, митний орган, як орган дізнання у справах про контрабанду, порушивши кримінальну справу і керуючись правилами кримінально – процесуального

закону, проводить невідкладні слідчі дії, після виконання яких передає справу слідчому Служби безпеки України через прокурора.

Після вступу слідчого у справу орган дізнання зобов'язаний виконувати доручення слідчого щодо проведення слідчих та розшукових дій.

Невідкладність слідчих дій зумовлюється необхідністю діяти по гарячих слідах, тобто в умовах, коли особа, яка вчинила злочин, може втекти або перейти на нелегальне становище, а докази можуть бути знищені або переховані.

Проведення огляду

Огляд - слідча дія, за допомогою якої з'ясовуються обставини вчинення злочину та інші обставини, які мають значення для справи.

Дізнавач проводить огляд місцевості, приміщень, транспортних засобів, предметів та документів з метою виявлення та закріплення слідів злочину та інших речових доказів.

Огляд місця події у невідкладних випадках може бути проведений до порушення кримінальної справи. У цих випадках, при наявності для того підстав, кримінальна справа порушується негайно після огляду місця події.

Огляд житла чи іншого майна особи проводиться лише за вмотивованою постановою судді, що виноситься з додержанням порядку, встановленого частиною п'ятою статті 177 Кримінально-процесуального кодексу України. Постанова судді оскарженню не підлягає.

У невідкладних випадках, пов'язаних із врятуванням життя людей та майна чи з безпосереднім переслідуванням осіб, які підозрюються у вчиненні злочину, а також за письмовою згодою власника, огляд житла чи іншого майна особи може бути проведено без постанови судді.

Для проведення у невідкладних випадках огляду місця події в житлі чи іншому володінні особи, який здійснюється за її заявою або повідомленням про вчинений щодо неї злочин, а так само у разі відсутності цієї особи або неможливості отримати від неї згоду на проведення невідкладного огляду місця події, рішення суду не потребується.

У випадках, передбачених частинами п'ятою і шостою статті 177 Кримінально-процесуального кодексу України, особа, що проводить огляд, в протоколі огляду обов'язково зазначає причини, що обумовили проведення огляду без постанови судді, та протягом доби з моменту проведення цієї дії надсилає копію протоколу обшуку прокуророві.

Дізнавач для участі в огляді може залучати підозрюваного чи свідка.

Огляд проводиться в присутності не менше двох понятих. Понятими не можуть бути особи, зацікавлені в результатах справи (родичі підозрюваного, працівники органів дізнання і досудового слідства).

Перекладач, який у необхідних випадках залучається до участі в огляді, попереджується про відповідальність за завідомо неправдивий переклад (ст. 178 Кримінально-процесуального кодексу України), про що також повинен бути відповідний запис у протоколі цієї слідчої дії.

Учасникам огляду завчасно повідомляється про застосування технічних засобів, а про застосування кінозйомки, відеозапису та звукозапису - перед початком.

Протокол огляду (ст. 195 Кримінально-процесуального кодексу України) обстановки та обставин події складається з дотриманням правил статті 85 Кримінально-процесуального кодексу України. У протоколі зазначають підстави для проведення цих дій, описують все, що було виявлено, в тій послідовності, в якій це відбувалося, і в тому ж вигляді, в якому спостерігалось під час проведення дії. До протоколу додають відповідні схеми, фотознімки, плани, документи.

При огляді документів у протоколі повинні бути зазначені: найменування документа, ким, коли, де, з якою метою був виданий, хто його підписав, спосіб виготовлення документа, його короткий зміст та інші фактичні дані.

Якщо під час огляду були застосовані: експрес-аналізи, фотографування, кінозйомка, відеозапис та звукозапис або були виготовлені зліпки та відбитки слідів, то у протоколі повинно бути зазначено, ким саме і які технічні засоби (прилади) були застосовані, відносно яких об'єктів застосувалися, та одержані результати.

У справах про контрабанду орган дізнання (дізнавач) поряд з оглядом місця події, предметів та документів, може проводити огляд живих тварин як знарядь цього злочину з метою встановлення його слідів на тілі тварин.

Огляд тварин провадиться у присутності їх власників або осіб, що супроводжують цих тварин.

Для участі в огляді залучаються спеціалісти (ветеринар).

У протоколі огляду місця події чи в окремому протоколі огляду тварин детально зазначається все те виявлене, що має значення для кримінальної справи.

У кінці протоколу огляду повинні бути перелічені всі предмети та документи, які були вилучені, в тому числі і ті, які підлягають направленню на експертизу.

Якщо ці предмети і документи були запаковані та опечатані, то про це робиться відповідний запис у протоколі огляду.

До протоколу огляду також додаються складені при огляді плани і схеми, фотонегативи та знімки, кінострічки, відео- та аудіокасети, протоколи про проведення експрес-аналізів.

Протокол оголошується всім особам, що брали участь у проведенні огляду. При цьому їм роз'яснюється їх право робити зауваження та уточнення до змісту протоколу. Зазначені особи можуть ознайомитися з протоколом та додатками до нього особисто.

Уточнення та зауваження повинні бути внесені до протоколу огляду та завірені підписами дізнавача, понятих та осіб, які їх вносили.

Якщо зауваження не надходили, то ця обставина зазначається у протоколі.

Основними завданнями огляду місця події зі справ про контрабанду

є: фіксування обстановки, з'ясування способу переміщення контрабанди, пристроїв, тайників, які застосовуються для цього, аналіз усієї сукупності фактичних даних про характер події, його учасників, висування необхідних версій і т. д.

Оскільки одним із способів переміщення товарів чи інших предметів через митний кордон є переміщення, здійснене поза митним контролем, то виявлені поза місцями митного контролю злочинці, з метою ухилення від кримінальної відповідальності вдаються до різноманітних хитрощів, заявляючи, що з'явилися в цій місцевості випадково чи перетнули митний кордон помилково.

У таких ситуаціях потрібно здійснювати ретельний огляд транспортного засобу і, можливо, виходячи з обставин, що склалися, й навколишньої місцевості. У протоколі огляду місця події повинні бути відображені всі деталі обстановки, які могли б свідчити про навмисний перетин кордону. Це може бути підтверджено наявністю речових доказів: виявленням на місці контрабандним товаром у значній кількості, відсутністю на нього належних документів чи пред'явленням підроблених документів з вказівкою в них вигаданих відправника й отримувача, вивченням осіб, які переправили через митний кордон контрабандний товар, оглядом транспортного засобу та вивченням документів про його належність.

Під час огляду об'єктами детального вивчення є місця (місце) розміщення контрабандного товару. При цьому предмет контрабанди має бути докладно оглянутий і описаний у протоколі з фіксацією його індивідуальних ознак. У протоколі вказують найменування товару, його кількість, тару та інші дані. До протоколу огляду місця події повинна бути складена карта-схема з позначенням на ній місця затримання контрабандистів і схема з позначенням місця виявлення товару. У деяких випадках огляд на місці контрабандного товару потребує знань спеціалістів, тому їх потрібно залучати до огляду, якщо є така можливість.

При виявленні приховання товару чи інших предметів слід провести ретельний огляд цього місця. Якщо товар знайдено у транспортному засобі, наприклад, в автомобілі, купе пасажирського поїзда, потрібно повністю оглянути автомобіль, розширити межі огляду вагона пасажирського поїзда з метою встановлення додаткових тайників і пристроїв, а також місць приховування контрабанди. Місце виявлення слід описати в протоколі огляду, потрібно також скласти схему, позначивши на ній місце розташування тайника чи спеціального сховища. Схему, підписану учасниками огляду, долучають до протоколу огляду місця події.

Якщо під час огляду місця події проводиться вилучення речових доказів, наприклад, зброї чи інших предметів і на них виявлено сліди пальців чи якихось речовин, які згодом можуть мати доказове значення, при пакуванні зброї слід дотримуватися відповідних правил поводження з такими об'єктами. При цьому слід оглянути та вилучити упаковку, в якій була зброя. Під час огляду бажані: фотозйомка, відеозапис, вимірювання, виготовлення зліпків і відбитків слідів.

Під час огляду предметів важливо в протоколі відобразити їх вигляд

і загальний стан, а в окремих випадках — обсяг, розмір та інші дані, які їх характеризують і мають значення для справи. Повинні бути визначені індивідуальні ознаки, вивчені виявлені на них сліди та інші особливості, які вказують на їхній зв'язок із злочином.

Для огляду виробів із дорогоцінних металів і каміння (чи каміння окремо від виробів), вибухових речовин, зброї, отруйних і наркотичних речовин бажано залучати відповідних спеціалістів. Під час опису не рекомендовано вживати назви: золото, діаманти тощо. Потрібно вказувати характерні ознаки предметів, наприклад, «метал жовтого кольору». Обов'язково вказують масу виробу, при цьому для зважування використовують спеціальні лабораторні терези, про що записують у протоколі. Якщо на предметах, які оглядають, є маркування, проби, бірки, їх обов'язково описують у протоколі огляду. Завжди потрібно звертати увагу на упаковку предметів контрабанди, тому що надалі, під час обшуків, можливо, знайдуть аналогічні частини або навіть його складові, які раніше були єдиним цілим з упаковкою контрабанди.

Зазвичай, оглядають документи, що мають відношення до справи: митна декларація, проїзні квитки, накладні тощо. Обов'язково оглядають і описують усі реквізити документів і наявні в них ознаки підробки.

Під час огляду валюти й цінних паперів описують їхню назву, рік і місце випуску, серії і номери, під час огляду монет вказують їх пробу й масу.

У процесі огляду транспортних засобів можуть бути виявлені тайники - як з контрабандою, так і порожні. Оглядаючи тайники та предмети контрабанди, потрібно звертати увагу на мікрооб'єкти, які там можуть виявитися, і з допомогою яких можна довести причетність до контрабанди певних осіб. Особливе значення це має під час огляду «безгосподарної» контрабанди.

До участі в огляді місця події, окремих предметів і документів із справ про контрабанду доцільно залучати спеціалістів за розсудом дізнавача, залежно від предмета та способів контрабанди, її приховання: товарознавців, мистецтвознавців, ювелірів, банківських службовців та ін.

Виклик спеціаліста є обов'язковим для керівника підприємства, установи чи організації, де працює спеціаліст.

Спеціаліст зобов'язаний: з'явитися на виклик, брати участь у проведенні слідчої дії, використовуючи свої спеціальні знання і навички для сприяння дізнавачу у виявленні, закріпленні та виділенні доказів; звертати увагу слідчого на обставини, пов'язані з виявленням та закріпленням доказів; давати пояснення з приводу спеціальних питань, які виникають при проведенні слідчої дії.

Під час огляду транспортного засобу (судна, літака, вагона, автомобіля) доцільно присутність керівника підприємства, якому належить транспортний засіб (його власника), спеціалістів з числа інженерів транспорту, які можуть підказати дізнавачу, де саме є порожнини, ємності, в яких може бути захована контрабанда, яким чином їх відкрити тощо.

Огляд предметів контрабанди вимагає обережності для забезпечення безпеки присутніх під час огляду. Це, насамперед, стосується огляду

наркотичних, психотропних, отруйних, вибухових та інших подібних засобів, речовин, предметів. Тому потрібно виявляти максимальну обережність, запрошувати до участі в оглядах спеціалістів з митних лабораторій. Під час огляду вантажів, підозрілих на наявність радіоактивних речовин і радіоактивних відходів, треба застосовувати прилади реєстрації радіаційного випромінювання, датчики та дозиметри. При цьому потрібно подбати про заходи безпеки: ізолювати ці об'єкти, відгородити небезпечну зону, обмежити доступ людей.

Освідування особи

При необхідності виявити або засвідчити наявність у обвинуваченого, підозрюваного чи свідка особливих прикмет дізнавач вносить про це постанову і проводить освідування (ст. 193 Кримінально-процесуального кодексу України).

Освідування слідча дія, спрямована на виявлення різних слідів на тілі людини або встановлення її психічного стану, ознак алкогольного сп'яніння тощо.

Якщо необхідно провести судово-медичне освідування обвинуваченого, підозрюваного, потерпілого або свідка, то таке освідування за вказівкою слідчого проводить судово-медичний експерт або лікар.

Дізнавач не має права бути присутнім при освідуванні особи іншої статі, коли це зв'язане з необхідністю оголювати особу, що підлягає освідуванню. При освідуванні не допускаються дії, які принижують гідність освідуваної особи або небезпечні для її здоров'я.

Про результати освідування, проведеного дізнавачем, складається протокол, який підписують дізнавач та освідуваний. Про необхідність проведення освідування дізнавач складає постанову, яка затверджується начальником органу дізнання.

Постанова оголошується особі, яка підлягає освідуванню. Якщо особа, стосовно якої винесено постанову про проведення освідування, відмовляється від участі в цій слідчій дії, освідування може бути здійснене примусово.

Освідування проводиться дізнавачем у присутності понятих в ізольованому приміщенні (аеропорту, вокзалі, купе, каюті) з дотриманням правил гігієни та санітарії. Для участі в освідуванні особи, яка не володіє українською мовою, залучається перекладач.

У такому випадку за вказівкою дізнавача освідування здійснює лікар у присутності запрошених на цю слідчу дію понятих однієї з освідуваною особою статі.

При необхідності використання знань з окремих галузей медицини, психології тощо для участі в освідуванні залучаються відповідні спеціалісти.

У протоколі освідування зазначають підстави для проведення цих дій, описують все, що було виявлено, в тій послідовності, в якій це відбувалося, і в тому саме вигляді, в якому спостерігалось під час проведення дії. До протоколу додають відповідні схеми, фотознімки, плани, документи.

У цьому протоколі фіксується все те, що було виявлене чи встановлене під час обслідування: різні тілесні ушкодження, шрами, татування, родимки, інші специфічні ознаки (прикмети), за допомогою яких здійснюється ідентифікація особи; предмети контрабанди, що були виявлені на тілі освідуваної особи; сліди речовин, які могли з'явитися на тілі освідуваної особи у зв'язку з її причетністю до незаконного переміщення через митний кордон України або замаху на таке переміщення, отрути, сильнодіючих речовин, наркотиків тощо; проби на алкоголь, які були взяті при використанні відповідної апаратури чи пристроїв.

Частини цих речовин, а також відібрані проби, опечатуються і зберігаються для подальших досліджень.

Протокол освідування підписують дізнавач, особа, щодо якої проводилась ця слідча дія, поняті.

Якщо в освідуванні брав участь лікар чи інший спеціаліст, то його підпис також повинен бути у протоколі.

У разі відмови особи, яка була освідувана, від підпису у протоколі робиться відповідний про це запис, що засвідчується підписами дізнавача, понятих.

Названа особа має право зробити заяву з приводу її освідування та неправильних, на її погляд, дій дізнавача чи інших осіб. Усна заява заноситься до протоколу, письмова додається до протоколу.

Протокол освідування складається у двох примірниках: один - залишається у матеріалах кримінальної справи, другий - видається освідуваній особі.

У ряді випадків при освідуванні особи дізнавач одержує підстави не тільки для допиту цієї особи як підозрілої, а й для цілеспрямованого проведення інших невідкладних слідчих дій.

Обшук і виїмка

Відповідно до ст. 177 Кримінально-процесуального кодексу України, обшук проводиться в тих випадках, коли є достатні підстави вважати, що знаряддя злочину, речі й цінності, здобуті злочинним шляхом, а також інші предмети і документи, які мають значення для встановлення істини в справі чи забезпечення цивільного позову, знаходяться в певному приміщенні або місці чи в якої-небудь особи.

Обшук проводиться також і в тому випадку, коли є достатні дані про те, що в певному приміщенні або місці знаходяться розшукувані особи, а також трупи чи тварини.

Обшук проводиться за вмотивованою постановою дізнавача з санкції прокурора чи його заступника, за винятком житла чи іншого майна особи.

У постанові про проведення обшуку зазначаються підстави для цієї слідчої дії, можливість виявлення в місці обшуку (помешканні, службовому приміщенні тощо) та вилучення предметів (речей), документів та цінностей, які мають значення для кримінальної справи. Перший примірник постанови

залишається в матеріалах кримінальної справи, другий - у прокурора для контролю.

У невідкладних випадках обшук, за винятком житла чи іншого майна особи, може бути проведений без санкції прокурора, але з наступним повідомленням прокурора в добовий строк про проведений обшук та його результати.

У невідкладних випадках обшук, за винятком житла чи іншого майна особи, коли обставини складаються так, що при зволіканні предмети, які підлягають виявленню під час обшуку та вилученні, можуть бути переховані або знищені, а особа, яка розшукується, зникнути, перейшовши на нелегальне становище, обшук проводиться дізнавачем за винесеною ним постановою без санкції прокурора, але з подальшим повідомленням прокурора в добовий строк про зроблений обшук та його результати.

Обшук житла чи іншого майна особи, за винятком невідкладних випадків, проводиться лише за мотивованою постановою судді. При виникненні необхідності провести обшук слідчий за погодженням з прокурором звертається з поданням до судді за місцем провадження слідства. Суддя негайно розглядає подання і матеріали справи, за наявності підстав виносить постанову про проведення обшуку чи постанову про відмову в проведенні обшуку. Постанова судді про проведення обшуку оскарженню не підлягає. На постанову судді про відмову в проведенні обшуку протягом трьох діб з дня її винесення прокурором може бути подана апеляція.

У невідкладних випадках, пов'язаних із врятуванням життя та майна чи з безпосереднім переслідуванням осіб, які підозрюються у вчиненні злочину, обшук житла чи іншого володіння особи може бути проведено без постанови судді. При цьому в протоколі зазначаються причини, що обумовили проведення обшуку без постанови судді. Протягом доби з моменту проведення цієї дії слідчий направляє копію протоколу обшуку прокуророві.

Відповідно до ст. 178 Кримінально-процесуального кодексу України, виїмка проводиться у випадках, коли є точні дані, що предмети чи документи, які мають значення для справи, знаходяться в певній особі чи в певному місці.

Виїмка проводиться за вмотивованою постановою дізнавача (дод. 9).

Виїмка документів, що становлять державну таємницю, проводиться тільки з санкції прокурора або його заступника і в порядку, погодженому з керівником відповідної установи.

Примусова виїмка із житла чи іншого майна особи проводиться лише за вмотивованою постановою судді, яка виноситься з додержанням порядку, встановленого частиною п'ятою статті 177 Кримінально-процесуального кодексу України.

Видача і огляд документів, що містять дані, які становлять державну таємницю, проводяться з додержанням існуючих правил, що забезпечують охорону державної таємниці.

Обшуки і виїмки, крім невідкладних випадків (ст. 180 Кримінально-процесуального кодексу України) повинні проводитись вдень.

Згідно зі ст. 181 Кримінально-процесуального кодексу України, обшук і виїмка проводяться в присутності двох понятих і особи, яка займає дане приміщення, а при відсутності її - представника житлово-експлуатаційної організації або місцевої Ради народних депутатів.

Обшук і виїмка в приміщеннях, що їх займають підприємства, установи і організації, проводяться в присутності їх представників. Під час обшуку, по можливості, повинна бути забезпечена присутність особи, в якій проводиться обшук, або повнолітнього члена його родини.

Особі, в якій проводиться обшук, понятим і відповідним представникам повинно бути роз'яснено їхнє право бути присутніми при всіх діях слідчого і робити заяви з приводу цих дій. Ці заяви підлягають занесенню до протоколу.

Коли особа, в якій проводиться обшук, не володіє українською мовою, а також на випадок можливого виявлення під час обшуку записів та інших матеріалів іноземною мовою, для участі у проведенні обшуку залучається перекладач (перекладачі).

Залежно від місця проведення обшуку та обставин у кримінальній справі про контрабанду обшук проводиться у присутності двох і більше понятих.

Присутність цих осіб під час обшуку забезпечується дізнавачем завчасно - до виїзду на місце обшуку або безпосередньо на місці його проведення.

Відповідно до ст. 182 Кримінально-процесуального кодексу України, у приміщеннях, що їх займають дипломатичні представництва, а також в приміщеннях, де проживають члени дипломатичних представництв та їх сім'ї, які користуються правом дипломатичної недоторканності, обшук і виїмка можна проводити лише за згодою дипломатичного представника.

Про згоду дипломатичних представників на обшук або виїмку робиться запит через Міністерство закордонних справ України.

Обшук і виїмка в зазначених приміщеннях проводяться обов'язково в присутності прокурора і представника Міністерства закордонних справ.

Тактика дізнавача при проведенні обшуку у кримінальних справах про контрабанду визначається шляхом всебічного аналізу матеріалів справи з урахуванням можливої протидії з боку особи (осіб), у якій проводиться ця слідча дія, розташування та наявних особливостей тих місць, що підлягають обшуку: помешкань ізольованих, комунальних тощо; службових приміщень підприємств, установ, організацій; характеру місцевості тощо.

Якщо у процесі обшуку були виявлені тайники, то кожен з них, як і їх вміст та місцезнаходження, повинні бути сфотографовані та оглянуті з додержанням вимог ст. 190 та ст. 191 Кримінально-процесуального кодексу України. Предмети та документи, які були в тайнику, а також, при можливості, сам тайник підлягають вилученню.

Результати огляду заносяться до протоколу обшуку помешкання (службового приміщення тощо), а виявлені предмети та документи приєднуються до цього протоколу.

З урахуванням особливостей місцезнаходження виявленого під час обшуку тайника та важливості його вмісту для кримінальної справи результати детального огляду тайника, документів, цінностей та інших предметів, що в ньому знаходились, можуть бути оформлені окремим протоколом.

Чинним кримінально-процесуальним законодавством не передбачено обмеження тривалості обшуку. Практика дізнання у справах про контрабанду свідчить, що обшук може займати багато часу. Ця слідча дія завершується з урахуванням її результатів та інших обставин.

Під час тривалого обшуку дізнавач може робити перерви для короткого відпочинку, надання медичної допомоги тим присутнім, кому вона потрібна, тощо. У таких випадках повинен забезпечуватись надійний контроль за місцями, де обшук ще не був проведений.

Обшук особи та виїмка у неї предметів і документів

За наявності підстав, передбачених частиною першою статті 177 Кримінально-процесуального кодексу України, з метою вилучення предметів і документів, які можуть мати доказове значення і які знаходяться при певній особі, дізнавач може провести обшук особи (ст. 184 Кримінально-процесуального кодексу України) чи виїмку у неї цих предметів або документів.

Обшук особи або виїмка у неї предметів і документів проводяться в порядку, передбаченому статтями 177 і 178 Кримінально-процесуального кодексу України.

Обшук особи та виїмка у неї предметів і документів можуть бути проведені без постанови у таких випадках:

- 1) при фізичному захопленні підозрюваного уповноваженими на те особами, якщо є достатні підстави вважати, що затриманий має при собі зброю або інші предмети, які становлять загрозу для оточуючих, чи намагається звільнитися від доказів, які викривають його чи інших осіб у вчиненні злочину;
- 2) при затриманні підозрюваного;
- 3) при взятті підозрюваного, обвинуваченого під варту;
- 4) за наявності достатніх підстав вважати, що особа, яка знаходиться в приміщенні, де проводиться обшук чи примусова виїмка, приховує при собі предмети або документи, які мають значення для встановлення істини в справі.

Особі, які беруть участь у виконанні цих слідчих дій, повинні бути однієї статі з особою, яку обшуковують, чи у якої проводиться виїмка.

Не підлягають особистому обшуку народні депутати, інші представники місцевої влади, а також громадяни, які зайшли до приміщення під час його обшуку у службових справах, для надання медичної допомоги тощо.

Під час обшуку або виїмки слідча особа повинна вживати заходів для того, щоб не були розголошені виявлені при цьому обставини особистого життя обшукуваного та інших осіб, які проживають або тимчасово перебувають у цьому приміщенні.

Відповідно до ст. 186 Кримінально-процесуального кодексу України, при обшуку або виїмці можуть бути вилучені лише предмети і документи, які мають значення для справи, а також цінності і майно звинуваченого або підозрюваного з метою забезпечення цивільного позову або можливої конфіскації майна. Предмети і документи, які вилучені з обігу, підлягають вилученню незалежно від їх відношення до справи.

Всі документи і предмети, які підлягають вилученню, дізнавач повинен пред'явити понятим та іншим присутнім особам і перелічити в протоколі обшуку або виїмки чи в доданому до нього опису з зазначенням їх назви, кількості, міри, ваги, матеріалу, з якого вони виготовлені, та індивідуальних ознак, а також місця, де вони знаходились до моменту їх виявлення. Крім того, у протоколі (або в описі) повинно бути зазначено, чи був предмет (документ) виданий особисто особою, в якій проводився обшук, чи вилучений примусово.

Вилучені предмети та документи, як додатки до протоколу обшуку, в необхідних випадках запаковуються та опечатуються на місці обшуку (ст.186 Кримінально-процесуального кодексу України). Кожен пакунок чи пакет повинен мати свій номер, про що зазначається у протоколі обшуку, та підписи дізнавача, понятих, а також особи, у якій проводився обшук.

При виявленні під час обшуку предметів та документів необхідно забезпечити їх цілість та недоторканність поверхні в тих місцях, де можуть бути сліди пальців рук підозрюваного чи інших осіб.

Експертиза

Експертиза – це слідча дія, передбачена ст. 196 Кримінально – процесуального кодексу України, яка призначається у випадках, коли для вирішення певних питань при провадженні в справі потрібні наукові, технічні або інші спеціальні знання.

На стадії досудового розслідування експертизи проводяться практично в усіх кримінальних справах про контрабанду, тому що тільки з використанням спеціальних знань можна встановити, які саме предмети фактично переміщувались через митний кордон, їхні якісні, кількісні та вартісні характеристики; пересвідчитись у дійсності або підробці документів. Вважаємо за можливе приділити більше уваги проблемним питанням, пов'язаним із призначенням і використанням результатів експертизи в справах про контрабанду через те, що в залежності від точного встановлення певних характеристик (чи належить речовина до наркотичних, чи є предмет історичною або культурною цінністю, чи належить вилучений товар до зброї тощо) може залежати вирішення питання про порушення або відмову в порушенні кримінальної справи. Митні органи в таких випадках встановлюють необхідну інформацію шляхом проведення експертизи у

справі про порушення митних правил, але залишається неврегульованим питання використання інформації, що міститься у висновку експертизи, призначеної в рамках адміністративного провадження в подальшому.

У практиці митних органів кримінальні справи досить часто порушуються саме після отримання висновків експертів, в результаті якої встановлюється, що вартість товарів перевищує розмір в 1000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, або належність перемішуваних предметів до сильнодіючих, отруйних, вибухових, наркотичних речовин чи прекурсорів, або інші ознаки контрабанди. Так, Верховний Суд України у Постанові Пленуму Верховного Суду України від 26.04.02 № 4 „Про судову практику в справах про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів” визнав, що оскільки для встановлення виду, назви і властивостей наркотичного засобу, психотропної речовини, їх походження, а також належності нарковмісних рослин необхідні спеціальні знання, у справах даної категорії обов'язково має бути висновок експерта з цих питань. У постанові про порушення кримінальної справи ці фактичні дані зазначаються як підстави для її порушення.

Однак, в процесі кримінального судочинства виникає потреба отримати докази, оскільки спеціальне дослідження в рамках адміністративного провадження призначається та проводиться без дотримання вимог, що містяться в Кримінально-процесуальному кодексі України та Законі України „Про судову експертизу”. Деякі науковці роблять висновок про необхідність призначати нову експертизу, визначивши для неї той самий предмет дослідження, що і для експертизи, проведеної в адміністративному порядку, і таким чином залучати висновки експерта до системи доказів по розслідуваній кримінальній справі про контрабанду. Ця думка є послідовною і логічною, узгодженою із чинним кримінально-процесуальним законодавством, але її практичне втілення має кілька негативних аспектів.

Пропонуємо звернути увагу на проблеми, що неминуче виникають у практичній діяльності. Проведення експертизи передбачає затрати часу фахівців на проведення дослідження; витрачання реактивів і амортизацію обладнання та технічних засобів; руйнування або знищення зразків, що досліджуються. У випадку повторної експертизи по одному і тому ж предмету дослідження ці витрати підвищуються вдвічі. Крім того, втрачається час: окремі експертизи тривають кілька місяців, а це суперечить вимозі, яка міститься в ст. 2 Кримінально-процесуального кодексу України, щодо швидкого розкриття злочинів.

Експерт, якому доручається проведення експертизи у справі про порушення митних правил, не попереджається про кримінальну відповідальність за неправдивий висновок, але наслідком останнього може бути встановлення фактичних даних, які свідчать про наявність ознак контрабанди, у зв'язку з чим митними органами буде порушено кримінальну справу. Якщо експерт у рамках кримінального судочинства надає висновок, який відрізняється від того, що надавався в справі про

порушення митних правил, то виникає ситуація, коли у слідчого або прокурора є законні підстави для закриття кримінальної справи за відсутністю складу або події злочину. Таким чином, при оцінці доказів буде взято до уваги останній висновок, оскільки він отриманий належним чином, а попередній не буде вважатись допустимим доказом у кримінальній справі.

У такому випадку особа, яка внаслідок незаконного порушення кримінальної справи зазнала матеріальної і моральної шкоди, має право у відповідності до Закону України „Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду” на отримання різного роду виплат від митного органу.

Натомість, отримавши в результаті призначеної у справі про адміністративне порушення інформацію про наявність ознак злочину, митниця, як орган дізнання, через публічність кримінально-процесуальної діяльності зобов'язана в кожному випадку порушити кримінальну справу та розпочати дізнання. На основі вищенаведеного можна зробити висновок про необхідність комплексного врегулювання низки процесуальних питань, які виникають на перетині інтересів митного, адміністративного та кримінально- процесуального законодавства.

Цілком виправданою і необхідною є можливість проведення експертизи до порушення кримінальної справи про контрабанду. Взаємопов'язані зміни в законодавстві дозволять віднести експертизу до обмеженого кола слідчих дій, які можуть мати місце до порушення кримінальної справи, що дозволить запобігти необгрунтованому порушенню кримінальних справ митними органами. Водночас, це здешевить та прискорить процес розслідування контрабанди.

Допит свідка

Свідок - це особа, яка має відомості про обставини, що підлягають установленню у кримінальній справі. У цій справі свідок не є ні потерпілим, ні підозрюваним.

Як свідок може бути викликана кожна особа, про яку є дані, що їй відомі обставини, які відносяться до справи (ст. 68 Кримінально-процесуального кодексу України).

Як правило, у справах про контрабанду, в першу чергу, як свідки допитуються працівники прикордонної служби, митних органів, які виявили контрабанду, також працівники транспортних засобів та пасажирів, які слідували в одному транспортному засобі, в одному купе і т. д.

Свідок може бути допитаний про обставини, які підлягають встановленню у даній справі, в тому числі про факти, що характеризують особу обвинуваченого або підозрюваного, та його взаємовідносини з ними.

Якщо контрабанда виявлена у тайнику транспортного засобу, встановлюються такі обставини:

- звідки та куди переміщується вантаж;
- на яких зупинках відбувались якісь операції з вантажем;

- хто з членів бригади (екіпажу) мав доступ до місця, де виявлено приховані предмети;
- хто має ключі до місця схову;
- чи можливий доступ сторонніх осіб до даного місця і т. д.

Якщо предмети контрабанди виявлені у громадян, що переміщуються поїздом, літаком, судном, встановлюються такі обставини:

- де підозрюваний сів на поїзд, судно, літак;
- хто його проводжав;
- хто заносив речі;
- чи не цікавився підозрюваний правилами та порядком огляду при перетині митного кордону;
- встановлюється, чи не було чогось підозрілого у поведінці даної особи і т.д.

Не можуть бути доказами дані, повідомлені свідком, джерело яких невідоме. Якщо показання свідка базуються на повідомленнях інших осіб, то ці особи повинні бути також допитані.

Не можуть бути допитані як свідки (ст. 69 Кримінально-процесуального кодексу України):

1) адвокати та інші фахівці у галузі права, які за законом мають право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи, нотаріуси, лікарі, психологи, священнослужителі - з приводу того, що їм довірено або стало відомо при здійсненні професійної діяльності, якщо вони не звільнені від обов'язку зберігати професійну таємницю особою, що довірила їм ці відомості;

2) захисник підозрюваного, обвинуваченого, підсудного, представник потерпілого, позивача, відповідача - про обставини, які стали їм відомі при наданні юридичної допомоги підзахисним або довірителям;

3) особи, які згідно з висновком судово-психіатричної чи судово-медичної експертизи через свої фізичні або психічні вади не можуть правильно сприймати факти, що мають доказове значення, і давати показання про них;

4) свідок, який відповідно дає показання під псевдонімом, - щодо дійсних даних про його особу;

5) особа, яка має відомості про дійсні дані про свідка, який відповідно до статті 52¹ Кримінально-процесуального кодексу України дає показання під псевдонімом, - щодо цих даних.

Відмовитися давати показання, як свідки, мають право:

1) члени сім'ї, близькі родичі, усиновлені, усиновителі підозрюваного, обвинуваченого, підсудного;

2) особа, яка своїми показаннями викривала б себе, членів сім'ї, близьких родичів, усиновленого, усиновителя у вчиненні злочину.

Не можуть без їх згоди бути допитані як свідки особи, які мають право дипломатичної недоторканності, а також працівники дипломатичних представництв - без згоди дипломатичного представника.

Дізнавач, слідчий, прокурор і суд перед допитом осіб зобов'язані роз'яснити їм право відмовитись давати показання, про що зазначається в протоколі допиту чи в протоколі судового засідання.

Свідок викликається повісткою, яка вручається під розписку свідкові, а в разі його тимчасової відсутності - кому-небудь з дорослих членів його сім'ї, житлово-експлуатаційній організації, виконавчому комітету селищної або сільської Ради народних депутатів чи адміністрації за місцем його роботи. Свідок може бути викликаний також телеграмою або телефонограмою.

У повістці повинно бути зазначено, хто викликається як свідок, куди і до кого, день і час явки, наслідки неявки, передбачені статтями 70 і 71 Кримінально-процесуального кодексу України.

Неповнолітній свідок викликається через законних представників.

Свідок допитується окремо і за відсутності інших свідків. При цьому слідчий вживає заходів для того, щоб свідки, викликані в одній справі, не могли спілкуватися між собою до закінчення допиту.

Перед допитом слідчий (дізнавач) встановлює особу свідка, повідомляє його, в якій справі він викликаний, і попереджає про обов'язок розповісти все відоме йому в справі, а також про кримінальну відповідальність за відмову дати показання і за дачу завідомо неправдивих показань. Потім з'ясовуються стосунки між свідком і підозрюваним або обвинуваченим, а також потерпілим, і починається допит. Після того, як свідок закінчить дачу показань, слідчий ставить йому запитання. Забороняється ставити запитання, у формулюванні яких міститься відповідь, частина відповіді або підказка до неї (навідні запитання).

Після закінчення допиту дізнавач пред'являє свідкові протокол для ознайомлення. На прохання свідка протокол може бути зачитаний дізнавачем. Якщо допит свідка, який не володіє українською мовою, проводиться за участю перекладача або в допиті німого чи глухонімого свідка брала участь особа, яку він розуміє, то в першому випадку протокол допиту зачитує також перекладач, який володіє мовою свідка, у другому - зміст протоколу під час його зачитування дізнавачем, перекладається названою особою свідкові сурдоперекладом, зрозумілою йому жестикуляцією (артикуляцією).

Звукозапис чи відеозапис, що проводиться під час допиту за згодою свідка, повністю відтворюється (демонструється) в кінці допиту. Висловлені свідком і перекладачем зауваження та доповнення заносяться на фонограму чи відеоплівку, про що зазначається у протоколі.

Якщо протокол допиту написаний на кількох сторінках, свідок підписує кожен сторінку окремо, поправки до тексту протоколу допиту після його прочитання вносяться на прохання свідка за згодою дізнавача. Ці поправки зазначаються у кожній частині відповідної сторінки протоколу або в кінці протоколу та завіряються підписами свідка, слідчої особи, а також перекладача, який брав участь у допиті.

Після фіксації у протоколі допиту всіх зауважень та уточнень його оформлення завершується власноручно написаною фразою свідка про те, що

зі змістом протоколу він ознайомлений і його показання записані правильно. Нижче цієї фрази ставлять свої підписи свідок та особа, що проводила допит, а також інші особи, якщо вони були присутніми на допиті.

Показання свідка (свідків) перевіряються та оцінюються з дотриманням вимог ст. 67 Кримінально-процесуального кодексу України. Зокрема, для забезпечення об'єктивності в оцінці треба враховувати:

- дані про особистість свідка і його ставлення до своїх обов'язків як громадянина;

- умови, в яких проходило сприймання свідком тих чи інших обставин, які мають відношення до справи;

- обстановку, в якій проводився допит, і поведінку свідка під час цієї слідчої дії;

- відповідність чи невідповідність його показань іншим зібраним у справі доказам.

При оцінці показань свідків треба також урахувати, що їх неправдивість може зумовлюватись різними мотивами: особистими інтересами свідка у вирішенні справи (внаслідок побоювання відповідальності, наявності матеріальних інтересів, почуття сорому та інших причин), дружніми стосунками з підозрюваним чи потерпілим, побоюванням помсти, а також професійною солідарністю, круговою порукою, національними почуттями, релігійною належністю тощо. Виникнення мотивів, які впливають на характер показань свідка, може бути результатом впливу на нього, умовлянь, погроз, шантажу, підкупу.

Від правильності результатів оцінки показань свідків залежить подальший порядок дій у справі про контрабанду.

Допит неповнолітнього свідка

Відповідно до ст. 168 Кримінально-процесуального кодексу України, допит неповнолітнього свідка віком до чотирнадцяти років, а за розсудом дізнавача, особи - віком до шістнадцяти років, проводиться за правилами статті 167 Кримінально-процесуального кодексу України в присутності педагога, а при необхідності - лікаря, батьків чи інших законних представників неповнолітнього.

До початку допиту зазначеним особам роз'яснюється їх обов'язок бути присутніми при допиті, а також право викладати свої зауваження і з дозволу дізнавача ставити свідкові запитання. Запитання, поставлені свідкові законними представниками, педагогом або лікарем, і їх зауваження заносяться до протоколу. Дізнавач має право відвести поставлене запитання, але відведене запитання повинно бути занесене до протоколу.

Свідкові, який не досяг шістнадцятирічного віку, роз'яснюється його обов'язок говорити тільки правду, але про кримінальну відповідальність за відмову від дачі показань та за завідомо неправдиві показання він не попереджується.

Протокол допиту свідка

Про допит свідка (ст. 170 Кримінально-процесуального кодексу України) складається протокол з додержанням правил, зазначених у статті 85 Кримінально-процесуального кодексу України. Крім того, у протоколі допиту вказуються: прізвище, ім'я та по-батькові свідка, його вік, громадянство, національність, освіта, місце роботи, рід занять або посада, місце проживання, а також відомості про його стосунки з обвинуваченим і потерпілим.

У протоколі зазначається, що свідкові роз'яснені його права, обов'язки і відповідальність за відмову давати показання і за дачу завідомо неправдивих показань. Показання свідка та відповіді на поставлені йому запитання викладаються в першій особі і за можливістю дослівно.

Свідкові, коли він про це просить, може бути надана можливість особисто написати свої показання в присутності слідчого, про що зазначається в протоколі.

Після закінчення допиту дізнавач пред'являє свідкові протокол для ознайомлення. За проханням свідка протокол може бути йому прочитаний дізнавачем. Свідок і особи, які були присутні при допиті, мають право просити про внесення доповнень і поправок у протокол. Ці доповнення і поправки заносяться слідчим до протоколу.

Протокол підписують свідок, дізнавач, особи, що були присутні при допиті. Якщо протокол написаний на декількох сторінках, свідок підписує кожну сторінку окремо.

Затримання органом дізнання підозрюваного у вчиненні злочину

Підозрюваним (ст. 43¹ Кримінально-процесуального кодексу України) визнається:

1) особа, затримана за підозрою у вчиненні злочину;

2) особа, до якої застосовано запобіжний захід до винесення постанови про притягнення її як обвинуваченого.

Підозрюваний має право: знати, в чому він підозрюється; давати показання або відмовитися давати показання і відповідати на запитання; мати захисника і побачення з ним до першого допиту; надавати докази, заявляти клопотання і відводи; вимагати перевірки судом чи прокурором правомірності затримання; подавати скарги на дії і рішення особи, яка провадить оперативно-розшукові дії та дізнання, слідчого і прокурора, а за наявності відповідних підстав - на забезпечення безпеки.

Про роз'яснення прав підозрюваному зазначається у протоколі затримання або постанові про застосування запобіжного заходу.

Затримання, як захід процесуального примусу і як слідча дія, проводиться дізнавачем тільки по порушеній кримінальній справі. Затримана особа, яка підозрюється у вчиненні злочину, позбавляється волі на короткий строк і поміщається до спеціального приміщення - ізолятора тимчасового утримання.

Рішення дізнавача про затримання підлягає обов'язковому затвердженню начальником органу дізнання.

Оскільки необхідність у затриманні, як правило, виникає раптово і має невідкладний характер, попереднє отримання санкції прокурора на позбавлення волі затриманого законом не передбачено.

Орган дізнання має право затримати особу, підозрювану у вчиненні злочину, за який може бути призначено покарання у вигляді позбавлення волі (ст. 106 Кримінально-процесуального кодексу України), лише при наявності однієї з таких підстав:

- 1) коли цю особу застали при вчиненні злочину або безпосередньо після його вчинення;
- 2) коли очевидці, в тому числі й потерпілі, прямо вкажуть на дану особу, що саме вона вчинила злочин;
- 3) коли на підозрюваному або на його одязі, при ньому або в його житлі буде виявлено очевидні сліди злочину.

При наявності інших даних, що дають підстави підозрювати особу у вчиненні злочину, її може бути затримано лише в тому разі, коли ця особа намагалася втекти, або коли вона не має постійного місця проживання, або коли не встановлено особи підозрюваного.

Про кожний випадок затримання особи, підозрюваної у вчиненні злочину, орган дізнання зобов'язаний скласти протокол із зазначенням підстав, мотивів, дня, години, року, місяця, місця затримання, пояснень затриманого, часу складання протоколу про роз'яснення підозрюваному в порядку, передбаченому частиною другою статті 21 Кримінально-процесуального кодексу України, права мати побачення із захисником з моменту затримання. Протокол підписується особою, яка його склала, і затриманим.

Копія протоколу з переліком прав та обов'язків негайно вручається затриманому і направляється прокурору. На вимогу прокурора йому також надсилаються матеріали, що стали підставою для затримання.

Про затримання особи, підозрюваної у вчиненні злочину, орган дізнання негайно повідомляє одного з його родичів.

Протягом сімдесяти двох годин після затримання орган дізнання:

- 1) звільняє затриманого - якщо не підтвердилась підозра у вчиненні злочину, вичерпався встановлений законом строк затримання або затримання було здійснено з порушенням вимог, передбачених частинами першою і другою статті 106 Кримінально-процесуального кодексу України;
- 2) звільняє затриманого і обирає щодо нього запобіжний захід, не пов'язаний з триманням під вартою;
- 3) доставляє затриманого до судді з поданням про обрання йому запобіжного заходу у вигляді взяття під варту.

У разі оскарження затримання до суду, скарга затриманого негайно надсилається начальником місця попереднього ув'язнення до суду. Скарга розглядається суддею одночасно з поданням органу дізнання про обрання запобіжного заходу. Якщо скарга надійшла після обрання запобіжного заходу, вона розглядається суддею протягом трьох діб з часу надходження.

Якщо подання не надійшло або коли скарга надійшла після закінчення сімдесятидвогодичного строку після затримання, скарга на затримання розглядається суддею протягом п'яти діб з часу надходження.

Скарга розглядається з додержанням вимог, передбачених статтею 165² Кримінально-процесуального кодексу України. За результатами розгляду суддя виносить постанову про законність затримання чи про задоволення скарги і визнання затримання незаконним. Копія постанови направляється прокурору, органу дізнання, затриманому і начальнику місця попереднього ув'язнення.

На постанову судді протягом семи діб з дня її винесення може бути подана апеляція прокурором, особою, щодо якої прийнято рішення, або її захисником чи законним представником. Подача апеляції не зупиняє виконання постанови суду.

Затримання підозрюваного у вчиненні злочину не може тривати більше сімдесяти двох годин.

Якщо у встановлений законом строк затримання постановою судді про застосування до затриманої особи запобіжного заходу у вигляді взяття під варту або постановою про звільнення затриманого не надійшла до установи для попереднього ув'язнення, начальник місця попереднього ув'язнення звільняє цю особу, про що складає протокол і направляє повідомлення про це посадовій особі чи органу, який здійснював затримання.

У справах про контрабанду особи, затримані за підозрою у вчиненні цього злочину, підлягають особистому обшуку. При його проведенні необхідно мати на увазі, що ці особи намагаються звільнитися від предметів, які їх компрометують. Дані про особистий обшук та про його результати зазначаються у протоколі затримання.

Іноземці, щодо яких є достатні підстави підозрювати їх у здійсненні контрабанди і на яких не поширюється право дипломатичної недоторканності, затримуються в тому ж порядку, що і громадяни України. При затриманні іноземця, який не володіє українською мовою, повинна бути забезпечена участь перекладача. Також дані особи мають право на адвоката. Про затримання іноземних громадян за підозрою в контрабанді начальник органу дізнання в добовий термін надсилає письмове повідомлення у Державну митну службу, Консульське управління Міністерства закордонних справ України, а також прокуророві, якій здійснює нагляд за законністю дій органу дізнання.

Строк затримання особи, як підозрюваної у справі про контрабанду, відраховується з моменту доставки цієї особи в органи дізнання для складання протоколу.

Якщо затримання та протоколювання затримання здійснювалися в місці вчинення особою злочину чи в іншому місці її перебування (в помешканні, за місцем роботи тощо), то строк затримання відраховується з моменту фактичного затримання.

Особи, які затримуються за підозрою у здійсненні контрабанди, мають право:

- мати адвоката і побачення з ним до першого допиту;
- знати, в чому вони підозрюються;
- вимагати перевірки прокурором правомірності затримання;
- оскаржувати дії дізнавача, який проводить затримання;
- давати пояснення, надавати докази, заявляти клопотання.

Підозрюваному роз'яснюються його права не тільки при затриманні та складанні протоколу затримання, а й при його допиті чи під час участі в інших слідчих діях.

Особи, затримані за підозрою у здійсненні контрабанди, звільняються з місць тимчасового утримання, якщо: не підтвердилась підозра у здійсненні злочину, відсутня необхідність застосування до затриманого запобіжного заходу у вигляді утримання під вартою, закінчився встановлений законом строк затримання.

Дізнавач, установивши відсутність підстав для подальшого затримання, зобов'язаний негайно звільнити особу, що була затримана.

Звільнення затриманого проводиться за постановою дізнавача, який веде дізнання, прокурора.

Постанова надсилається адміністрації місця тимчасового утримання і є підставою для негайного звільнення затриманого.

Якщо стосовно цієї особи підозра у здійсненні контрабанди не відпала, то застосовується такий запобіжний засіб як підписка про невиїзд, для чого дізнавачем виноситься окрема постанова.

Підписка про невиїзд полягає у відібранні від підозрюваного письмового зобов'язання не відлучатися без дозволу дізнавача з місця постійного проживання або з місця тимчасового перебування (ст. 151 Кримінально-процесуального кодексу України).

Якщо підозрюваний порушить дану ним підписку про невиїзд, то вона може бути замінена більш суворим запобіжним заходом. Про це підозрюваному повинно бути оголошено при відібранні від нього підписки про невиїзд.

У випадках злісного ухилення підозрюваного від явки на виклики дізнавач згідно зі ст. 135, ст. 136 Кримінально-процесуального кодексу України здійснює стосовно цієї особи привід або застосовує із санкції прокурора такий запобіжний захід, як взяття під варту.

Право підозрюваного на захист забезпечується шляхом надання йому органом дізнання (дізнавачем) реальної можливості користуватися послугами захисника (адвоката). При цьому враховується бажання підозрюваного викликати для здійснення його захисту відомого йому захисника.

До участі у справі про контрабанду захисник допускається у разі затримання підозрюваного у вчиненні цього злочину або обрання стосовно нього запобіжного заходу у вигляді взяття під варту до пред'явлення обвинувачення - з моменту оголошення йому протоколу затримання чи постанови про застосування запобіжного заходу, але не пізніше 24 годин з моменту затримання.

Якщо в цей строк явка обраного підозрюваним захисника неможлива, орган дізнання (дознавач) може запропонувати підозрюваному іншого захисника або забезпечити йому захисника за призначенням.

Порядок допиту підозрюваного у вчиненні злочину

Виклик і допит підозрюваного (ст. 107 Кримінально-процесуального кодексу України) проводяться з додержанням правил, встановлених статтями 134 - 136, 145 і 146 Кримінально-процесуального кодексу України.

Якщо підозрюваний був затриманий або до нього було обрано запобіжний захід у вигляді взяття під варту, його допит проводиться негайно, а при неможливості негайного допиту - не пізніше двадцяти чотирьох годин після затримання. При допиті такого підозрюваного присутність захисника є обов'язковою, за винятком випадків, коли він відмовляється від нього і його відмова прийнята.

Перед допитом підозрюваному обов'язково роз'яснюються його права, про що робиться відмітка в протоколі його допиту.

Підозрюваний викликається на допит телефоном, телефонограмою або повісткою з дотриманням правил, установлених ст. 134 Кримінально-процесуального кодексу України.

Підозрюваний зобов'язаний з'явитися за викликом до дізнавача у призначений строк. У разі неявки без поважних причин підозрюваний підлягає приводу (ст.ст. 135 та 136 Кримінально-процесуального кодексу України).

Коли місце перебування підозрюваного невідоме, а також, коли він ухиляється від слідства, дізнавач зобов'язаний вжити всіх необхідних заходів, у тому числі через органи міліції або Служби безпеки України, до встановлення місця перебування цієї особи.

Підозрюваному повинно також бути оголошено, у вчиненні якого злочину він підозрюється, про що (як і в роз'ясненні йому його права) робиться відповідний запис у протоколі допиту.

Він допитується про обставини, що стали підставою для його затримання чи взяття під варту, а також з приводу відомих йому обставин у справі.

Давати показання - це право підозрюваного, а не його обов'язок, тому він не попереджається про кримінальну відповідальність за відмову дати показання чи за дачу завідомо неправдивих показань (ст. 107 Кримінально-процесуального кодексу України).

Перед початком допиту доцільно роз'яснити підозрюваному, що бажано отримати від нього повні та правдиві показання.

У протоколі допиту зазначається місце і дата допиту, час його початку і закінчення, посада та прізвище дізнавача, який проводив допит, дані про осіб, які були присутні на допиті, прізвище, ім'я та по-батькові підозрюваного, рік, місяць, день і місце його народження, громадянство, освіта, сімейний стан, місце роботи або посада, місце проживання, судимість підозрюваного та інші необхідні за обставинами справи відомості про нього.

Показання підозрюваного та відповіді на поставлені йому запитання викладаються від першої особи і по можливості дослівно.

Протокол допиту пред'являється підозрюваному для прочитання або на його прохання прочитується дізнавачем вголос. Якщо у підозрюваного є доповнення або він вимагає внести поправку до протоколу, вони підлягають обов'язковому внесенню до протоколу.

Після прочитання протоколу підозрюваний своїм підписом завіряє правильність запису його показань. Перед підписом підозрюваного у протоколі відмічається, чи прочитав підозрюваний протокол особисто, чи він був прочитаний йому дізнавачем.

У протоколі, складеному на кількох сторінках, підозрюваний підписує кожен сторінку окремо. Всі доповнення і поправки у протоколі повинні бути засвідчені підписами підозрюваного та дізнавача.

Для участі в допиті підозрюваного, який не володіє українською мовою, залучається перекладач, який володіє рідною мовою підозрюваного, а в допиті німого чи глухонімого підозрюваного повинна бути забезпечена участь сурдоперекладача для роз'яснення знаків.

Перед початком допиту підозрюваного перекладач отримує згідно зі ст. 128 Кримінально-процесуального кодексу України роз'яснення щодо його обов'язків та попереджається про кримінальну відповідальність за відмову від цих обов'язків, а також за завідомо неправдивий переклад (сурдопереклад).

У кінці протоколу допиту підозрюваний, який не володіє українською мовою, своїм підписом підтверджує, що зроблений йому в усній формі переклад протоколу відповідає показанням, які він дав на допиті.

Німий чи глухонімий підозрюваний своїм підписом у кінці протоколу підтверджує, що сурдопереклад був йому зрозумілий і відповідає показанням, які він давав на допиті. Після цього протокол підписують перекладач (сурдоперекладач) та дізнавач.

Протокол допиту підозрюваного може бути складений і тоді, коли він усно дає показання, підтверджує їх, але безпричинно не бажає ставити свої підписи у протоколі.

У цьому разі дізнавач запрошує двох понятих, у присутності яких після прочитання тексту протоколу робить запис про відмову підозрюваного від підписання протоколу. Цей запис завіряється підписами дізнавача та понятих.

Якщо викликаний на допит підозрюваний обмежується лише заявою про відмову від дачі показань або заявою про те, що показання він даватиме у присутності захисника, у протоколі допиту за підписами підозрюваного та дізнавача зазначається суть заяви та її мотивація.

Допит підозрюваного після його затримання здійснюється у присутності захисника.

Захисник, присутній при проведенні допиту підозрюваного, має право ставити йому запитання, робити зауваження з приводу неправильності

та неповноти записів у протоколі допиту, а також заявляти клопотання щодо відображення у протоколі інших обставин.

Ці запитання, як і відповіді підозрюваного на них, зауваження та клопотання заносяться до протоколу і в подальшому враховуються дізнавачем у процесі слідства або відхиляються, про що виноситься відповідна постанова, яка затверджується начальником органу дізнання.

Ця постанова оголошується підозрюваному та його захисникові (ст. 221 Кримінально-процесуального кодексу України).

За наявності достатніх підстав про несумлінне та необ'єктивне ставлення захисника до покладених на нього обов'язків із захисту, дізнавач повідомляє про це начальника органу дізнання та прокурора.

Показання підозрюваного підлягають перевірці, у тому числі шляхом зіставлення їх з іншими доказами у справі.

Строки проведення дізнання, закінчення дізнання. Передача справи слідчому

Дізнання провадиться у строк не більше 10 днів з моменту порушення кримінальної справи, у разі обрання до підозрюваного запобіжного заходу у порядку, передбаченому статтею 165² Кримінально-процесуального кодексу України, дізнання провадиться у строк не більше п'яти діб з моменту обрання запобіжного заходу (ст. 108 Кримінально-процесуального кодексу України). Продовження цього строку законом не передбачено.

Існують дві форми закінчення дізнання: передача справи слідчому та закриття справи.

Дізнання у справах закінчується складанням постанови про направлення справи для провадження досудового слідства (додаток 10). Постанова затверджується прокурором.

За наявності обставин, передбачених ст.6 Кримінально-процесуального кодексу України, орган дізнання закриває справу мотивованою постановою, копію якої в добовий строк надсилає прокуророві та до Департаменту організації боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил.

Кримінальна справа про контрабанду після проведення невідкладних слідчих дій у межах строків передбачених ст. 104 та ст. 109 Кримінально-процесуального кодексу повинна бути передана за підслідністю до слідчого органу Служби безпеки України разом з речовими доказами.

Про закінчення дізнання дізнавачем складається мотивована постанова відповідно до загальних вимог ст. 130 Кримінально-процесуального кодексу України.

У постанові про закінчення дізнання та передачу справи коротко викладаються обставини цієї справи та зазначається, до якого саме слідчого органу Служби безпеки України вона передається.

Постанова про направлення справи для провадження досудового слідства підлягає затвердженню прокурором.

Кримінальну справу слідчий Служби безпеки України отримує через прокурора. Усі документи, інші матеріали справи повинні бути підшиті, пронумеровані та занесені до опису. Приєднувати до справи матеріали, що містять державну таємницю, забороняється.

У кримінальній справі про контрабанду, яка надійшла від органу дізнання, слідчий Служби безпеки України має право давати цьому органу доручення та вказівки. Такі доручення і вказівки є для органу дізнання обов'язковими (ст. 114 Кримінально-процесуального кодексу України).

Доручення слідчого щодо проведення окремих слідчих дій у кримінальній справі про контрабанду можуть при необхідності надсилатись до будь-якої митниці як органу дізнання. Ці доручення органи дізнання зобов'язані виконати в десятиденний строк (ст. 118 Кримінально-процесуального кодексу України).

Слідчий орган Служби безпеки України може приступити до провадження досудового слідства в будь-який момент, не чекаючи виконання органом дізнання дій, передбачених ст. 104 Кримінально-процесуального кодексу України.

Безпосередня участь слідчого Служби безпеки України у проведенні хоча б однієї невідкладної слідчої дії після порушення органом дізнання кримінальної справи про контрабанду означає взяття слідчим цієї справи до свого провадження.

За погодженням з органом дізнання після цієї перевірки слідчий Служби безпеки України має право порушити кримінальну справу про контрабанду особисто.

За наявності підстав, передбачених ст. 6 Кримінально-процесуального кодексу України, начальник органу дізнання закриває мотивованою постановою кримінальну справу про контрабанду, копію якої в добовий строк надсилає прокуророві.

Начальник органу дізнання не має права закрити кримінальну справу з підстав, передбачених у статтях 7-10, п. 2 ст. 213 Кримінально-процесуального кодексу України.

Суб'єкти провадження дізнання в митних органах

Органом дізнання у справах про контрабанду виступає начальник митниці, який наділений максимальними повноваженнями у випадку вступу в кримінально-процесуальні відносини у зв'язку з виявленням ознак злочину. Лише він наділений процесуальною самостійністю, яка дозволяє йому особисто проводити дізнання або брати участь у проведенні окремих слідчих дій, приймати процесуальні рішення, а також приймати рішення виняткової компетенції органу дізнання шляхом затвердження підготовлених дізнавачем постанов та протоколів.

На керівника митниці покладається відповідальність не лише по проведенню дізнання, як діяльності з перевірки наявності ознак злочинів та забезпечення вирішення завдань кримінального судочинства, а й за організацію боротьби з контрабандою у підпорядкованій установі в цілому. Начальники митних органів несуть відповідальність за стан справ по

протидії спробам незаконного переміщення товарів через митний кордон, що включає:

- забезпечення митниці кваліфікованими спеціалістами, здатними виявляти протиправні діяння на всіх напрямках діяльності митного органу;
- організацію діяльності спеціальних підрозділів з метою здійснення аналітичної роботи та своєчасного оперативного реагування;
- матеріально-технічне та інформаційне забезпечення діяльності спеціальних підрозділів (транспорт, технічне та криміналістичне оснащення, озброєння та ін.);
- належну організацію взаємодії з іншими правоохоронними органами (прокуратурою, СБУ, органами внутрішніх справ) та їх спеціальними підрозділами, які надають допомогу митникам у боротьбі з контрабандою.

Характерною рисою організації провадження дізнання є персональна відповідальність керівника органу дізнання за найважливіші рішення і дії у справі. При цьому процесуальні дії та рішення інших посадових осіб, здійснені від імені органу дізнання, не мають юридичного значення, оскільки повноваження органу дізнання за жодних умов не можуть бути реалізовані без відома його керівника.

З урахуванням проведеного аналізу можна зробити висновок, що органом дізнання у справах про контрабанду є начальник митниці (регіональної митниці), Голова Держмитслужби України або особа, яка у встановленому порядку тимчасово виконує їх обов'язки.

Крім органу дізнання, кримінально-процесуальними повноваженнями наділена особа, яка провадить дізнання. При цьому, начальник органу дізнання призначає осіб для його проведення, керує ними, несе повну відповідальність за якість проведення дізнання.

Керівник митниці ніколи не проводить самостійно огляду місця події, не готує тексту постанови про порушення кримінальної справи і не виконує жодної слідчої дії. Ці дії, як і всі наступні, на початковому етапі досудового розслідування провадить дізнавач – співробітник відділу дізнання підрозділу по боротьбі з контрабандою. Відомча нормативно-правова база передбачає, що право на провадження дізнання мають дізнавачі Департаменту організації боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил Держмитслужби, регіональних митниць та митниць. Іншим працівникам митних органів не може бути доручено провадження дізнання у кримінальних справах.

Виходячи із специфіки дізнання в справах про контрабанду, наводимо аналіз повноважень посадової особи митниці у справах, які прийняті нею до свого провадження. Дізнавач митниці наділений досить широким колом прав, а саме:

1) викликати свідків і підозрюваного для допиту та провадження тих процесуальних дій, у яких їх участь є необхідною, а також експертів для надання висновків; вимагати від підприємств, установ, організацій, службових осіб та громадян пред'явлення предметів та документів, які

можуть встановити необхідні у справі фактичні дані; вимагати проведення ревізій (ст. 66 Кримінально – процесуального кодексу України);

2) допускати до участі у справі (ст. 44 Кримінально – процесуального кодексу України) та призначати захисника (ст. 47 Кримінально – процесуального кодексу України), а також усувати захисника від участі у справі (ст. 61¹ Кримінально – процесуального кодексу України);

3) приймати рішення про забезпечення передбаченої конфіскації майна шляхом вилучення та накладення арешту на вклади, цінності та інше майно підозрюваного (ст. 125, 126 Кримінально – процесуального кодексу України);

4) приймати рішення (за винятком випадків, коли за законом передбачено одержання санкції прокурора або дозволу суду) і провадити такі невідкладні слідчі дії, як допит, очна ставка, пред'явлення для впізнання, обшук, виймка, накладення арешту на кореспонденцію і зняття інформації з каналів зв'язку, огляд, освідування, відтворення обстановки та обставин події; призначення експертизи (ст. 167, 171, 172, 174, 175, 177, 178, 184, 187, 187¹, 190, 193, 194, 196 Кримінально – процесуального кодексу України);

5) залучати понятих (ст. 127 Кримінально – процесуального кодексу України), перекладача (ст. 128 Кримінально – процесуального кодексу України) і спеціаліста (ст. 128¹ Кримінально – процесуального кодексу України) для участі у проведенні слідчих дій;

6) оглядати та приєднувати до справи в якості речових доказів предмети і документи (ст. 74 Кримінально – процесуального кодексу України);

7) об'єднувати справи і виділяти в окреме провадження (ст. 26 Кримінально – процесуального кодексу України);

8) оцінювати докази за своїм внутрішнім переконанням (ст. 67 Кримінально – процесуального кодексу України);

9) доручати підрозділам, які здійснюють оперативно – розшукову діяльність, провести оперативно-розшукові заходи чи використати засоби для отримання фактичних даних, які можуть бути доказами у кримінальній справі (ч. 3 ст. 66 Кримінально – процесуального кодексу України);

10) оскаржувати вказівки керівника органу дізнання та прокурора, не зупиняючи їх виконання.

Не всі із названих прав однаково часто використовуються дізнавачами митних органів. У проаналізованих Дорофєєвою Л.М. 336 кримінальних справах жодного разу дізнавач не усував захисника, не виділяв справи в окреме провадження і не оскаржував вказівки начальника митниці або прокурора. В одиничних випадках були використані права, зазначені в пунктах 3 та 9.

У справі, яка знаходиться у провадженні, дізнавач зобов'язаний:

1) до першого допиту підозрюваного роз'яснити йому право мати захисника і надати йому можливість захищатися встановленими в законі заходами та забезпечити охорону його особистих і майнових прав (ст. 21 Кримінально–процесуального кодексу України);

2) вживати всіх передбачених законом заходів для всебічного, повного і об'єктивного дослідження обставин справи, виявляти як ті обставини, що викривають, так і ті, що виправдовують підозрюваного, не перекладаючи при цьому обов'язок доказування на нього; не примушувати підозрюваного, свідків та інших до дачі показань і виконання своїх процесуальних обов'язків (ст. 22 Кримінально-процесуального кодексу України);

3) роз'яснювати особам, що беруть участь у справі, їх права та забезпечувати можливість здійснення останніх (ст. 53 Кримінально-процесуального кодексу України);

4) при наявності обставин, що унеможливають участь у справі, заявляти самовідвід (ст. 60 Кримінально-процесуального кодексу України);

5) вирішувати відводи, заявлені перекладачеві, спеціалістові та експерту (ст. 62 Кримінально-процесуального кодексу України);

6) розглядати докази у їх сукупності, оцінювати за своїм внутрішнім переконанням, не надаючи будь-якому з них наперед встановленої сили, керуючись законом (ст. 67 Кримінально-процесуального кодексу України);

7) роз'яснити особам, які не можуть бути допитані як свідки, їх право на відмову давати показання (ст. 69 Кримінально-процесуального кодексу України);

8) забезпечувати зберігання речових доказів і документів, що мають значення для справи (ст. 79 та 83 Кримінально-процесуального кодексу України);

9) забезпечувати належне оформлення протоколів при провадженні слідчих дій, в тому числі із застосуванням звукозапису та відеозапису (ст. 84–85² Кримінально-процесуального кодексу України);

10) виконувати письмові вказівки начальника митниці та прокурора.

У досліджених Дорофєєвою Л.М. кримінальних справах у дізнавачів не виникало підстав для виконання пунктів 4, 5 та 7.

Під поняттям «особа, яка провадить дізнання в справах про контрабанду», слід розуміти дізнавача митниці, регіональної митниці або Департаменту організації боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил Держмитслужби, який уповноважений керівником відповідного митного органу в межах своєї компетенції здійснювати дізнання у справі про контрабанду та виконувати інші види кримінально-процесуальної діяльності.

Контрольні питання до розділу 3

1. Дати визначення поняття контрабанди.
2. Який склад контрабанди?
3. Яка відповідальність за скоєння контрабанди?
4. Що є предметом контрабанди відповідно до ст. 201 Кримінального кодексу України?
5. Які є способи переміщення предметів контрабанди з приховуванням від митного контролю?
6. Які є способи переміщення предметів контрабанди поза митним контролем?
7. У чому полягає суб'єктивна сторона контрабанди?
8. Що є предметом злочину, передбаченого ст. 305 Кримінального кодексу України?
9. Яка відповідальність за скоєння контрабанди наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів?
10. Що таке контрольовані поставки наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів?
11. Дати визначення поняття дізнання.
12. Які органи є органами дізнання у справах про контрабанду?
13. Які є приводи і підстави для порушення кримінальної справи?
14. Які строки провадження дізнання?
15. Які форми закінчення дізнання?
16. Який термін та порядок затримання підозрюваного у вчиненні злочину?
17. Назвати невідкладні слідчі дії в справах про контрабанду.
18. Який порядок проведення огляду місця події?
19. Який порядок проведення обшуку і виїмки?

РОЗДІЛ 4. ВЗАЄМОДІЯ МИТНИХ ОРГАНІВ З ПРАВООХОРОННИМИ ПІД ЧАС БОРЬОБИ З КОНТРАБАНДОЮ ТА ПОРУШЕННЯМИ МИТНИХ ПРАВИЛ

4.1. Правоохоронні органи, з якими взаємодіють митні органи України. Головні напрямки взаємодії

Під час боротьби з митними правопорушеннями митні органи взаємодіють з органами міністерства внутрішніх справ, Служби безпеки України, Державної прикордонної служби України, державною податковою адміністрацією у відповідності до своєї компетенції організують роботу із взаємодії на основі чинного законодавства, нормативних актів та інструкцій.

За час проведення операції „Профілактика - 2006” у взаємодії з підрозділами МВС України митними органами виявлено 1 335 порушень митного законодавства, затримано товарів і транспортних засобів на суму 21,5 млн. грн. За матеріалами адміністративних справ порушено 14 кримінальних справ про контрабанду на суму майже 4 млн. грн.

Реалізовується План скоординованих дій правоохоронних органів і контрольних служб України та Республіки Молдова, відповідно до якого проводяться спільні операції, зокрема проведено спільну операцію щодо контролю українсько-молдовської ділянки державного кордону „Кур’єр”. За результатами цієї операції митними органами заведено 163 справи про порушення митних правил на суму майже 1,5 млн. грн., у тому числі вилучено понад 47 тонн м’ясопродуктів, 19,3 тонни овочів і фруктів, 13 тонн спиртних напоїв, 217 тис. шт. сигарет, 4,1 кг. наркотичних речовин.

Головними напрямками взаємодії є:

1. Видання спільних відомчих нормативних актів щодо порядку взаємодії у процесі здійснення заходів по боротьбі з контрабандою.

2. Здійснення обміну інформацією про наміри та спроби порушення Державного кордону, переміщення через Державний кордон зброї, боєприпасів, вибухових, отруйних речовин і наркотиків, а також, про джерела придбання і канали незаконного переміщення через кордон валюти, сировинних ресурсів, великих партій промислових виробів, товарів народного споживання, культурних цінностей і крадених автомобілів.

3. Виявлення осіб, які займаються переміщенням через кордон предметів контрабанди, та порушують порядок проведення зовнішньоекономічних операцій, здійснення спільних заходів щодо документування їх злочинної діяльності.

4. Створення спільних банків даних осіб, причетних до контрабанди, незаконного обігу зброї та наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, а також до злочинів у кредитно-фінансовій та зовнішньоекономічній сферах.

5. Здійснення спільних заходів із локалізації надзвичайних подій та ситуацій в пунктах пропуску через Державний кордон України та на підступах до них.

6. Внесення у відповідні інстанції, міністерства і відомства пропозицій для усунення причин і умов, які сприяють здійсненню контрабанди.

7. Проведення спільних оперативних заходів та спеціальних операцій, з метою виявлення і розкриття злочинів у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

8. Узагальнення підсумків, розробка нових напрямів взаємодії.

4.2. Основні функції, які здійснюються під час взаємодії

Органи МВС України та його підрозділи на місцях:

- Проводять у зоні своєї діяльності оперативно-розшукові та інші заходи, що направлені на виявлення фактів підготовки до переміщення через Державний кордон предметів контрабанди, встановлюють осіб, які причетні до цих операцій.

- Ведуть облік викрадених культурних цінностей, автотранспортних засобів, а також облік збувачів наркотиків, зброї, предметів культурної та історичної спадщини тощо і в залежності від характеру інформації доводять її до відповідних підрозділів Служби безпеки України і Державної митної служби України, а у відношенні викраденої зброї - командування Адміністрації Державної прикордонної служби України.

- При отриманні з митниць інформації про виявлення великої кількості товарів, що незаконно вивозяться за кордон, вживають заходи по встановленню місць та обставин їх придбання.

- Вживають заходи, у тому числі з використанням оперативних можливостей, для виявлення суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД), які порушують норми Митного кодексу та інших актів чинного законодавства України. Спільно з митними органами здійснюють взаємопогоджені дії щодо попередження, локалізації та усунення таких порушень.

- Надають допомогу працівникам Адміністрації Державної прикордонної служби у виявленні, затриманні і висланні іноземних громадян, які незаконно проникли на територію України.

- Забезпечують охорону громадського порядку і безпеку руху автотранспорту на дорогах і в місцях, що прилягають до зон митного контролю та пунктів пропуску через кордон; у разі звернення керівників КПП або митних органів надають допомогу в забезпеченні громадського порядку на території зазначених органів.

- При наявності належно оформлених документів і на підставі чинних норм Кримінально-процесуального кодексу України, адміністрація ізоляторів тимчасового утримання у будь-який час приймає заарештованих або затриманих митницями та органами Державної прикордонної служби осіб.

- У взаємодії з відповідними підрозділами Служби безпеки України, Державної митної служби України і Адміністрації Державної прикордонної

служби України проводять оперативні заходи із запобігання, припинення контрабанди та інших злочинів.

- Інформують відповідні підрозділи Служби безпеки, митних органів, прикордонної служби про:

а) осіб, які підозрюються в причетності до здійснення контрабанди, незаконних зовнішньоекономічних операцій та незаконному виїзді за кордон або в'їзді в Україну;

б) появу у незаконному обігу на внутрішньому ринку наркотиків та зброї іноземного виробництва;

в) викрадені культурні цінності з музеїв, місць відправлення релігійного культу і з приватних колекцій із зазначенням місця і часу скоєння злочину, докладним описуванням предметів і доданням фотографій;

г) автомобілі, що знаходяться в розшуку (в тому числі по лінії Інтерполу), з зазначенням марки автомобіля, його кольору, номерів основних вузлів та агрегатів, державного номера та відомостей про місце і час викрадення;

д) іноземних громадян (в тому числі таких, які користуються правом дипломатичного імунітету та митними пільгами), громадян України та осіб без громадянства, які мають намір незаконно вивезти за кордон культурні цінності (з зазначенням часу і напрямку вивезення та переліку підготовлених до вивезення предметів), а також, які порушили правила перебування на території України і транзитного проїзду через її територію;

ж) зміни порядку оформлення і видачі закордонних документів, зразки яких з повними реквізитами своєчасно подаються в КПП прикордонної служби;

з) загострення або можливе загострення криміногенної обстановки у прикордонних областях (районах) або конфліктні ситуації в районі пунктів пропуску.

Органи Служби безпеки України:

- Сприяють в організації контролю за об'єктами оперативної зацікавленості митних органів та органів внутрішніх справ.

- Вживають заходів, у тому числі з використанням оперативних можливостей, для виявлення суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД), які порушують норми Митного кодексу та інших актів чинного законодавства при переміщенні вантажів через митний кордон України. Спільно з митними органами здійснюють взаємопогоджені дії щодо попередження та усунення таких порушень.

- Орієнтують митні органи і органи внутрішніх справ про можливі канали ввезення наркотиків і зброї в Україну, засобах і маршрутах їх перевезення, фактах контрабанди наркотичних засобів, зброї, сировини тощо в інші країни, в тому числі транзитом.

- Готують і проводять спільно з Державною митною службою операції по припиненню широкомасштабної діяльності організованих груп контрабандистів і зарубіжних контрабандних центрів.

- Приймають в ізолятори тимчасового утримання громадян, затриманих митницями і КПП прикордонної служби відповідно до ст. 106

КПК України, а також відносно яких застосовано запобіжний захід у вигляді утримання під вартою.

- Здійснюють оперативне забезпечення контрольованих поставок наркотичних засобів та психотропних речовин.

- У разі необхідності, за запитом керівників митних органів виділяють в тимчасове користування технічні засоби (в т.ч. засоби спецзв'язку) для проведення спільних заходів або окремих видів митного контролю.

- Інформують відповідні підрозділи митних органів, Адміністрації Державної прикордонної служби та органи внутрішніх справ про:

- а) осіб, які підозрюються у причетності до здійснення контрабанди, незаконних зовнішньоекономічних операцій, фактах їх підготовки і здійснення, а також, які мають намір незаконно виїхати з України чи в'їхати на її територію;
- б) появу в незаконному обігу на внутрішньому ринку наркотиків та зброї іноземного виробництва;
- в) факти підготовки до незаконного переміщення через Державний кордон наркотичних засобів, сильнодіючих, отруйних, радіоактивних, вибухових речовин, зброї та боєприпасів, валюти, культурних та інших цінностей, а також про нові форми та методи приховування предметів контрабанди;
- г) іноземних громадян (в т.ч. таких, які користуються правом дипломатичного імунітету та митними пільгами), громадян України та осіб без громадянства, які мають намір незаконно вивезти за кордон культурні цінності (з зазначенням часу і напрямку вивезення та переліку підготовлених до вивезення предметів);
- д) збройні та інші провокації або можливі провокації в районі пунктів пропуску через державний кордон на території України.

Митні органи:

- Виявляють шляхи, способи і засоби проникнення на територію України та вивезення за її межі предметів контрабанди, причини та умови, що цьому сприяють.

- Допускають під своїм контролем і за домовленістю з відповідними органами іноземних держав або на підставі міжнародних договорів ввезення в Україну, вивезення з України або транзит через її територію наркотичних засобів та психотропних речовин.

- Організують та проводять у взаємодії з відповідними підрозділами Служби безпеки і міністерства внутрішніх справ України оперативні заходи по запобіганню та припиненню контрабанди.

- Спільно з іншими органами використовують наявні технічні засоби митного контролю (наприклад, рентген апарати у аеропортах і т.д.).

- Приймають від КПП прикордонної служби і підрозділів міліції виявлені, затримані або вилучені ними наркотичні засоби, валюту, історичні та культурні цінності, інші предмети, які незаконно переміщувались через

кордон, для складення відповідних процесуальних документів (протоколу про порушення митних правил та ін.).

- Спільно з КІПІ періодично контролюють іноземні та національні судна на зовнішньому рейді з метою попередження та припинення контрабандних операцій.

- Приймаючи участь у міжнародному співробітництві з питань боротьби з контрабандою наркотиків та психотропних речовин, зброї, предметів культурної та історичної спадщини, узагальнюють та розповсюджують міжнародний досвід.

- Розробляють і видають документи на автотранспортні засоби, що ввозяться на територію України з зазначенням дійсних номерів агрегатів, а також номерних знаків "транзит" замість іноземних.

- Проводять експрес-аналізи наркотичних засобів.

- Інформують відповідні установи Служби безпеки, внутрішніх справ і Державної прикордонної служби про:

а) факти затримання громадян при спробі незаконного вивезення з України чи ввезення на територію наркотичних засобів, зброї, валюти, автомобілів, предметів культурної та історичної спадщини;

б) суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності, щодо яких викрито спробу незаконного вивезення за межі України сировини, матеріальних ресурсів, великих партій промислових товарів та товарів народного вжитку;

в) вилучені під час митного контролю зброю та боєприпаси, вибухові речовини і засоби зв'язку;

г) громадян України, які декілька раз були затримані як порушники митних правил, а також громадян, які виїхали за кордон на автомашині, а повернулися без них, або на інших автомашині, куплених за кордоном.

Необхідно зазначити, що митні органи України постійно беруть участь у проведенні спільних операцій разом з іншими органами, у тому числі і з правоохоронними. Створюються спільні групи, метою яких є виявлення незаконного ввезення в Україну транспортних засобів, заниження митної вартості при ввезенні товарів чи виявлення ввезення в Україну заборонених до обігу предметів.

Зокрема, наприклад, у 2006 році, взято участь у міжнародній операції «Пурпур» з недопущення надходження перманганату калію в незаконний обіг для виробництва кокаїну; у двох етапах спільної операції правоохоронних органів і контрольних служб України та Республіки Молдова «Апрель – 2006», у міжнародній операції «Pallas» з недопущення контрабанди прекурсорів.

Митні органи України активно взаємодіють з митними органами інших країн. Прикладом є те, що протягом 2006 року було направлено 3016 запитів до правоохоронних органів іноземних держав, за їх результатами порушено 63 кримінальних справ та складено 440 протоколів про порушення митних правил⁴⁹.

⁴⁹ Підсумки роботи митних органів України : Державна митна служба України - 2006

Державна прикордонна служба України:

- Виявляють канали та способи незаконного переміщення через кордон України осіб, транспортних засобів, а також зброї, боєприпасів та інших предметів контрабанди.

- У разі необхідності виділяють органам митного контролю спеціальні технічні засоби та засоби зв'язку.

- Інформують органи внутрішніх справ, служби безпеки та митних органів про виявлення в пунктах пропуску осіб, які мають намір здійснити незаконні операції по ввезенню чи вивезенню зброї, наркотиків, валюти та інших цінностей.

- Надають, у разі необхідності, підтримку митним органам в затриманні осіб, які скоїли контрабанду чи порушення митних правил.

- Підтримують режим в пунктах пропуску через Державний кордон України та встановлюють додаткові режимні правила у вищезгаданих пунктах. Організують і здійснюють допуск в пункти пропуску співробітників контролюючих служб, органів Служби безпеки і МВС України.

- Передають митним органам затримані прикордонними нарядами предмети контрабанди.

- Координують проведення спільних заходів у пунктах пропуску.

Відповідно до спільного наказу Адміністрації Державної прикордонної служби України та Державної митної служби України від 24.11.2003 р. № 297/793 «Про затвердження Технології прикордонного та митного контролю в пунктах пропуску через державний кордон», посадові особи органів охорони державного кордону спільно з митними органами, на підставі аналізу та оцінки ризиків, проводять виведення із загального потоку транспортний засіб чи пасажир для подальшого їх огляду.

Під час здійснення спільного огляду основними завданнями представників спільних спеціальних оглядових груп є:

для посадових осіб підрозділів прикордонного контролю:

- пошук та затримання осіб, причетних до спроб порушення державного кордону;

- виявлення зброї, наркотичних, вибухових, отруйних та небезпечних речовин;

- контроль виконання режимних правил під час здійснення огляду транспортних засобів

для посадових осіб митних органів:

- визначення об'єктів декларування й оподаткування, потреби в проведенні інших видів контролю;

- пошук і затримання товарів та інших предметів, що переміщуються з порушенням законодавства.

За результатами проведення огляду спільною спеціальною оглядовою групою складається акт огляду транспортного засобу (додаток 10), оформлений ініціатором - інспектором митниці або інспектором

прикордонного контролю. Акт огляду складається в трьох примірниках за формою, визначеною у вищезгаданому наказі.

Перший примірник акта огляду надається власнику (особі) транспортного засобу, другий та третій примірники залишаються у справах органів охорони державного кордону та митних органів. Усі примірники акта огляду підписуються всіма членами спільної групи з визначенням ініціатора проведення огляду.

Реєстрація актів огляду транспортних засобів здійснюється в електронному або паперовому вигляді.

Аналіз та оцінку ризиків здійснює старший зміни прикордонних нарядів, старший зміни митниці або вповноважена ними особа на підставі вивчення паспортних та інших документів осіб, товаросупровідних та транспортних документів, а також враховуючи маршрут та напрямок руху, національну приналежність або державну реєстрацію об'єкта контролю, поведінки підконтрольної особи та інших зовнішніх ознак об'єкта контролю, до яких можуть також належати вік, стать, манера та психофізичні особливості поведінки особи; рік випуску, марка, зовнішній вигляд, конструктивні особливості транспортного засобу; відповідність товару, його ваги заявленим у документах і поданим до митного контролю, країни походження та країни отримання вантажу; наявність орієнтувань правоохоронних органів, Адміністрації Державної прикордонної служби України і Держмитслужби України тощо.

Контрольні питання до розділу 4

1. З якими правоохоронними органами взаємодіють митні органи України?
2. Які головні напрямки взаємодії?
3. Які основні функції органів МВС, що здійснюються під час взаємодії?
4. Які основні функції органів СБУ під час взаємодії?
5. Які основні функції Державної прикордонної служби України?
6. Які основні функції митних органів України?

РОЗДІЛ 5. ХАРАКТЕРИСТИКА ДЕЯКИХ СХЕМ ПОРУШЕННЯ МИТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. МІСЦЯ ПРИХОВУВАННЯ ПРЕДМЕТІВ КОНТРАБАНДИ

На сучасному етапі порушення законодавства у сфері зовнішньоекономічних відносин мають риси добре організованої діяльності, яка має транснаціональний характер. Все частіше виявляються випадки вчинення контрабанди та порушення митних правил, які характеризуються технологічною складністю, вдосконалюються схеми порушення митного законодавства, що ускладнює виявлення даних правопорушень.

Мають місце факти незаконного звільнення товарів від митного оформлення, їх ввезення на митну територію України під виглядом транзиту, переміщення товарів через митний кордон поза пунктами пропуску, недекларування та приховування предметів від митного контролю шляхом подання митному органу документів, що містять неправдиві відомості стосовно вартості товару, його опису (коду товару згідно з УКТ ЗЕД), кількості вантажу, країни його походження, відправника товару тощо. При цьому активно використовуються фіктивні фірми або такі, що перебувають на обліку як учасники зовнішньоекономічної діяльності, але без укладення відповідних контрактів.

Найбільшою є питома вага контрабандної продукції на ринку автомобілів, аудіо-, відеотехніки, комп'ютерної та побутової техніки, виробів легкої промисловості, продуктів харчування (м'ясної продукції), тютюну, алкогольних напоїв, нафтопродуктів, ювелірних виробів тощо.

Усі ці негативні явища становлять значну частину тіньової економіки нашої країни.

Мета протиправної діяльності шахраїв:

- 1) ухилитися від сплати мита (податків) за переміщення товарів;
- 2) обминути будь-які заборони або обмеження стосовно товарів, які переміщуються;
- 3) одержати або спробувати одержати будь-які форми оплати, субсидії або інші виплати, у яких немає легального підтвердження;
- 4) одержати або спробувати одержати незаконну перевагу, що шкодить принципам і практиці законної ділової конкуренції.

Наслідки даних діянь:

- 1) держава втрачає прибутки;
- 2) нечесна конкуренція;
- 3) промисловість зазнає збитків;
- 4) нанесення шкоди економічній безпеці;
- 5) поширення корупції.

Поряд з вищевказаним необхідно назвати фактори, що призводять до поширення контрабанди. Серед таких факторів на сучасному етапі є:

- існування економічних передумов;
- недосконалість нормативно-правової бази у сфері регулювання імпорту та боротьби з контрабандою;
- високі ставки ввізного мита, акцизного збору та податку на додану вартість під час імпорту;
- наявність значної різниці між світовими і внутрішніми цінами на окремі групи товарів;
- корупція в митних органах, органах охорони державного кордону, інших правоохоронних та контролюючих органах;
- недостатня ефективність митного і прикордонного контролю;
- не облаштування державного кордону з державами СНД;
- неоднакове податкове навантаження на суб'єктів господарювання;
- відсутність належного контролю за реалізацією товарів на внутрішньому ринку;
- недосконалість обміну інформацією між державними органами, що здійснюють контроль за зовнішньоекономічною діяльністю.

Поширеним видом протиправної діяльності є діяльність, направлена на ухилення від сплати податків, митних платежів або зменшення їх розміру.

Даний вид протиправної діяльності здійснюється за допомогою надання неправдивих відомостей щодо бази оподаткування різними способами, серед яких варто назвати такі:

- подвійне фактурування (митному органу надається зовсім інша фактура, згідно з якою митна вартість товару, що ввозиться в Україну, значно менша за ту, яка є насправді);
- фальшування документів, що підтверджують дійсну вартість товарів;
- приховування частини коштів, що витрачені на придбання товарів, шляхом віднесення їх до сплати за фіктивні послуги, надані продавцем цих товарів;
- неправильне відображення умов поставки товарів та, як правило, не включення до митної вартості товару витрат на транспортування і страхування, сплачених за доставку цих товарів до митного кордону України, чи інших витрат, пов'язаних з купівлею та транспортуванням цих товарів тощо;
- ввезення товарів підакцизної групи під іншим найменуванням;
- офіційного декларування лише частини імпортованого підакцизного товару;
- ввезення транспортного засобу під виглядом агрегатів;
- ввезення товарів під виглядом комплектуючих;
- неправильно вказується країна походження товару;
- незаконне звільнення вантажів від митного огляду;
- оформлення документів про вивезення за межі території держави товарів, що мали переміщуватися через територію України транзитом, але були реалізовані в Україні;
- опломбування транспортних засобів без огляду вантажу;

- використання сертифікатів про переміщення лісоматеріалів через митний кордон України, які вже були використані при відправках попередніх партій товару.

Розглянемо більш детально деякі схеми ухилення від сплати податків.

Подвійне фактурування

Переміщення вантажу за подвійним комплектом документів. Тобто на кордоні країни відправлення подається комплект документів із фактичною (реальною) вартістю з метою підтвердження факту вивезення вантажу та повернення сум податку на додану вартість в повному обсязі. На кордоні України, працівникам митних органів подається другий комплект документів із заниженою вартістю товарів, що дозволяє уникнути сплати податків в повному обсязі. Дана схема найчастіше трапляється при ввезенні побутової техніки, продуктів харчової промисловості, текстилю, транспортних засобів, запасних частин до транспортних засобів тощо. Також імпортерами (особливо текстильних товарів, взуття тощо) ввозяться товари в режимі реекспорту з зон вільної торгівлі або митних складів за фактурами з заниженою вартістю, оскільки в такому випадку законодавством дозволяється зміна фактурної вартості реекспортних товарів.

Ввезення вантажу за подвійним комплектом документів як правило супроводжується наданням митним органам документів, що містять неправдиві дані. Зазначені дії мають ознаки статті 352 Митного кодексу України. Якщо товар, що переміщується становить великий розмір, то дані діяння містять ознаки контрабанди.

Незаконне ввезення автотранспорту за підробленими документами

Існують випадки, коли громадяни України купують викрадені автомобілі у країнах Європи, як правило, - це Німеччина, Польща. Автомобілі з підробленими відповідними документами ввозяться в Україну і після проходження митного контролю оформляються в Державтоінспекції, а потім реалізуються. Інколи громадяни, купуючи на авторинках автомобіль, навіть не підозрюють, що їхній, щойно придбаний, автомобіль, можливо навіть за прийнятною ціною, є викраденим і знаходиться у розшуку.

Виноградівською митницею здійснено аналіз матеріалів справ про порушення митних правил та на підставі цього було зроблено висновок про формування в зоні діяльності митниці тенденції до вчинення правопорушень з протиправного переміщення на митну територію України легкових транспортних засобів з метою:

- реалізації (з подальшою легалізацією) на митній території України транспортних засобів, як в цілісному стані, так і в розібраному;
- ухилення від сплати належних митних зборів та платежів за переміщення на митну територію України транспортних засобів;
- демонтажу (розбирання) транспортних засобів на запасні частини;

- заміни пошкоджених в результаті ДТП номерних вузлів та агрегатів (кузовів, двигунів тощо) або цілих транспортних засобів;
- шляхом подачі митному органу документів, що містять неправдиві дані (підроблених або отриманих незаконним шляхом), а також з використанням викрадених реєстраційних номерних знаків (документів) з метою з ухилення від сплати належних зборів та платежів.

У зоні діяльності вищезазначеної митниці у 2006 р. стали фіксуватися випадки переміщення на митну територію України легкових автомобілів за схемою:

- до митного контролю представлялися підроблені (отримані незаконним шляхом) доручення на право користування транспортними засобами, придбаними на території іншої країни (Угорської Республіки) в кредит або отримані в користування на умовах оренди (лізингу);
- такі транспортні засоби на митній території України передавалися перевізниками (водіями-перевізниками, яких ще називають "пілотами") іншим особам для подальшого протиправного розпорядження (реалізації замовнику, легалізації в органах ДАІ тощо).

Практика у даному регіоні свідчить, що нотаріально засвідчується не зміст самого доручення на право користування транспортним засобом, а лише підписи осіб, між якими укладалася така угода, оскільки, відповідно до положень чинного законодавства Угорщини (відомості отримані від НЦБ Інтерполу в Україні з посиланням на інформацію правоохоронних органів Угорщини) такі транспортні засоби являються виключною власністю орендодавця і не підлягають передорученню, як і переміщенню за межі країни без його згоди.

Схема ввезення транспортного засобу (легкового автомобіля) з приховуванням від митного контролю, яка була виявлена посадовими особами Одеської (на даний час Південної регіональної) митниці

У 2006 році громадянином В. з Туреччини на адресу приватного підприємства був ввезений автомобіль Mercedes Benz CLS 320 D, 2005 р.в. Як підстава для переміщення автомобіля через митний кордон України громадянин надав посадовим особам Одеської митниці такі документи: свідоцтво про реєстрацію автомобіля у Австрії (м. Відень), договір купівлі-продажу автомобіля. Згідно з наданими документами, автомобіль був зареєстрований у Австрії та його власником є громадянин, що подав документи до митного органу.

Під час проведення перевірки законності ввезення транспортного засобу та відповідно до інформації, зазначеної у спеціальному оперативному звіті Європейської місії з допомоги на кордоні Молдові та Україні, Національного центрального бюро Інтерполу в Україні, було встановлено, що зазначений автомобіль знаходиться на обліку в Іспанії (м. Мадрид), державний номер зовсім інший, його власником є громадянин Іспанії. Автомобіль було викрадено у 2006 р. Також було встановлено, що державний номер, який нібито належав даному автомобілю, належить

іншому транспортному засобу (мотоцикл Kawasaki), а свідоцтво про реєстрацію автомобіля є підробленим.

Таким чином було встановлено, що громадянином В., як підстава для переміщення автомобіля Mercedes Benz CLS 320 D через митний кордон України були подані документи (свідоцтво про реєстрацію, договір купівлі-продажу автомобіля), що містять неправдиві відомості відносно місця реєстрації та власника автомобіля та є підробленими, тобто автомобіль переміщувався через митний кордон України з приховуванням від митного контролю, у зв'язку з чим у відношенні до громадянина В. було складено протокол про порушення митних правил за ознаками правопорушення, передбаченого ст. 352 МК України.

Відповідно до висновку спеціаліста науково-дослідного експертно-криміналістичного центру при ГУМВС України в Одеській області встановлено, що свідоцтво про реєстрацію та договір купівлі-продажу є підробленими, оскільки свідоцтво виготовлено не на підприємствах, які здійснюють виготовлення даної продукції в Австрії, а за допомогою лазерного принтера до персонального комп'ютера. Відтиск штампу нотаріуса на бланку договору купівлі-продажу також нанесений за допомогою лазерного принтера до персонального комп'ютера, що свідчить про технічну підробку документа.

Відповідно до висновку Одеського науково-дослідного інституту судових експертиз, вартість автомобіля Mercedes Benz CLS 320 D становить 378 631, 81 грн., що перевищує 1000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян та становить великий розмір.

У даному випадку у вищезазначеному діянні є ознаки злочину, у зв'язку з чим Одеською митницею було порушено кримінальну справу.

Подекуди трапляються випадки, коли при ввезенні вживаного автомобіля в Україну у документах зазначають занижений робочий об'єм двигуна, для чого використовують сфальсифіковані іноземні документи. Також досить часто правопорушники підробляють документи, у яких відповідно до зазначеного року випуску, автомобіль значно молодший або взагалі новий.

Приклади такого ввезення транспортних засобів виявляються у багатьох регіонах, зокрема, під час митного контролю на митному посту "Ужгород" Ужгородської митниці автомобіля марки "Mercedes-Benz" виникли сумніви щодо поданих до митного контролю документів. У результаті проведеної перевірки та інформації отриманої від групи НЦБ Інтерполу УМВСУ у Закарпатській області встановлено, що вказаний автомобіль вартістю майже 450 тис. гривень, ввезено в Україну із приховуванням від митного контролю (надано документи, що містять неправдиві дані, в яких заявлено вищевказаний транспортний засіб як новий), а також вчинено дії спрямовані на неправомірне зменшення податків та зборів.

Ухилення від сплати акцизного збору при ввезенні транспортного засобу

Одним із способів ухилення від сплати акцизного збору, який досить часто використовуються, є зміна типу автомобіля з легкового на вантажний, що в свою чергу веде до зменшення розміру сплати мита, не сплати акцизного збору (наприклад, автомобіль позашляховик «Toyota» ввозиться під виглядом вантажного автомобіля), а також має місце заниження реальної вартості автомобілів на 20-30%, що призводить до зменшення сплати мита тощо.

Незаконне ввезення транспортних засобів. фактичний рік виготовлення яких не відповідає відомостям, вказаних у документах

У рамках спеціальної митної операції "Автобус", яка проводилася працівниками Чопської митниці, було запроваджено 9 справ про порушення митних правил на суму 2 387 917 грн. за ознаками правопорушень, передбачених ст. 352 Митного кодексу України. В усіх випадках безпосередніми предметами порушень були автобуси, що здійснювали міжнародні перевезення пасажирів та були зареєстровані на території України в органах ДАІ. За результатами перевірки відповідності даних, зазначених у свідоцтвах про реєстрацію транспортних засобів, з даними, нанесеними на агрегатах автобусів, встановлено, що в кожному випадку фактичний рік виготовлення транспортного засобу не відповідає відомостям, вказаним в свідоцтвах про реєстрацію автобусів.

У результаті 9 автобусів різних марок вилучено як безпосередні предмети правопорушень.

За аналогічними обставинами складено протоколи про порушення митних правил та вилучено транспортні засоби іншими митницями на західному кордоні України.

Порушення законодавства при переміщенні товарів митною територією України в режимі "Транзит"

Найпоширенішими товарами, які є предметами порушень митних правил в режимі «транзит» є: м'ясопродукти, товари легкої промисловості, килимові покриття, аудіо- та відеотехніка. Основним способом здійснення правопорушення в даному випадку є – "документальне вивезення", а також фактичне вивезення з подальшим його ввезенням об'їзними шляхами (поза митним контролем). В цьому напрямку слід приділяти особливу увагу встановленню (наявності) фірм-одержувачів вантажу.

Актуальним залишається питання "документального" вивезення вантажу, як за ВМД, так і за провізними відомостями, кількість випадків яких останнім часом не зменшується. Тобто правопорушники повертаються до схем дій 1995-1996 років (коли було "втоплено" значну кількість

експортних та транзитних вантажів), шляхом службового підлогу працівниками митниці.

Під час здійснення перевірок, особливу увагу слід приділяти аналізу транзитних перевезень, а саме: наявності фірм-перевізників, доцільності маршруту руху, характеру вантажу, податкове навантаження на вантаж в Україні та в країні-імпортері тощо.

При здійсненні аналізу транзитних переміщень (в зоні діяльності Хмельницької митниці) вантажу – яблука свіжі, який періодично та в значній кількості прямував транспортними засобами з Польщі до Молдови (на адреси різних фірм), встановлено, що протягом 1-2 діб даний вантаж вже прямує в напрямку Молдова – Росія тими ж транспортними засобами, але яблука прямують за документами, що свідчать їх молдовське походження. Відповідно до відповіді Управління фінансово-економічної поліції значна кількість даного вантажу не надходить до одержувача, а за фіктивними сертифікатами прямує до Росії. Так, Кельменецькою митницею було затримано 3 автомашини з даним вантажем, що прямували на одну із фірм м. Кишинів, яка не є учасником ЗЕД. За даним фактом було порушено три кримінальні справи про контрабанду.

Ввезення товарів під виглядом гуманітарної допомоги

Поширеним способом, що дозволяє уникнути сплати митних платежів та податків, є ввезення на територію України товарів, під виглядом гуманітарної допомоги. Після перетину митного кордону, ввезений як гуманітарна допомога товар передається підприємницьким структурам, які його реалізують на загальних підставах, а отримані кошти привласнюють⁵⁰. Відповідно до документів даний товар вважається переданим до установ, які дійсно потребують такого товару (лікарні, інваліди тощо), що на практиці далеко не так. Згідно з законодавством даний товар не дозволяється реалізовувати. Митним кодексом України ст. 354: „Використання товарів, стосовно яких надано пільги щодо сплати податків і зборів, в інших цілях”, передбачено адміністративну відповідальність за дані діяння. Через низку причин, основною із яких можна назвати те, що митні органи не наділені правом здійснювати оперативно – розшукові заходи, притягнути правопорушників до відповідальності не завжди вдається.

Використання сертифікатів про переміщення лісоматеріалів через митний кордон України, які вже були використані при відправках попередніх партій товару

Існує дана схема переважно у регіонах, які характеризуються значними лісовими насадженнями, зокрема у Закарпатті.

⁵⁰ Предборський В.А. Економічна безпека держави: Монографія. – К.: Кондор, 2005 – 391 с.

У зоні діяльності Ужгородської митниці співробітниками служби боротьби з контрабандою та митної варті проведено перевірку законності здійснення учасниками ЗЕД експортних операцій з лісоматеріалами.

У результаті проведеного заходу, станом на 20.02.2007 року порушено одинадцять справ про порушення митних правил за ознаками правопорушення, передбаченого ст. 352 Митного кодексу України, за фактами подання митному органу сертифікатів про переміщення лісоматеріалів через митний кордон України, які вже були використані при відправках попередніх партій товару.

Сертифікати подавались для експорту лісоматеріалів загальною кількістю 629,248 м куб. та загальною вартістю 336 511,59 грн.

Результатом виявлення даного правопорушення є порушення кримінальної справи за ознаками ст. 201, ч. 1 Кримінального Кодексу України на суму 208 665,84 грн.

Ввезення нових товарів під виглядом секонд-хенду

Останнім часом у митній практиці спостерігаються випадки виявлення ввезення в Україну під виглядом секонд-хенду нових швейних виробів та взуття.

Оскільки, для включення до цієї товарної позиції вищезазначені вироби повинні одночасно відповідати ряду вимог, таким як: мати ознаки значного зношення, поставлятися навалом (без упаковки) або у тюках, мішках чи аналогічних упаковках, то правопорушники намагаються їх дотримуватися при переміщенні нових виробів. Тому працівникам митних органів необхідно звертати увагу не лише на зовнішні ознаки, але і на вміст даного товару.

Ще один вид порушення законодавства у сфері зовнішньоекономічної діяльності - незаконне відшкодування податку на додану вартість.

Незаконне відшкодування ПДВ використовується суб'єктами господарської діяльності при здійсненні ними експортних операцій.

Податок на додану вартість є одним із основних джерел формування доходної частини бюджету.

Податок на додану вартість був запроваджений в Україні Декретом Кабінету Міністрів України "Про податок на додану вартість" від 26 грудня 1992 року № 14-92. До Декрету вносилися численні зміни та доповнення і на сьогодні адміністрування податку на додану вартість проводиться в новій редакції згідно із Законом України від 03.04.97 р. № 168/97-ВР "Про податок на додану вартість" з урахуванням змін та доповнень.

Українським законодавством передбачені такі способи відшкодування податку на додану вартість (далі - ПДВ):

1) зарахування бюджетного відшкодування у рахунок майбутніх платежів з ПДВ;

2) перерахування грошових коштів з бюджетного рахунку на банківський рахунок платника ПДВ;

3) видача на суму бюджетного відшкодування казначейського чека (цей спосіб не використовується через відсутність порядку випуску та обігу казначейських чеків).⁵¹

Відповідно до вищезазначеного Закону у випадку, якщо за результатами звітного періоду сума, що була визначена як різниця між загальною сумою податкових зобов'язань (виникла у зв'язку з продажем товарів (робіт, послуг) протягом звітного періоду) і сумою податкового кредиту звітного періоду, має від'ємне значення, то така сума підлягає відшкодуванню платнику податків із Державного бюджету України протягом місяця, наступного після подання декларації.⁵²

Досить часто суб'єкти господарської діяльності значно завищують дійсну вартість товару, який експортується, для отримання значно більшої суми відшкодування ПДВ.

Як приклад, розглянемо спробу незаконного відшкодування ПДВ у великих розмірах, яка була виявлена посадовими особами Івано-Франківської митниці.

Через Івано-Франківську митницю на адресу одного з російських підприємств, підприємцями поставлялося промислове обладнання. Згідно з товаросупровідними документами до Росії мали прямувати п'ять енергосистем модульних одноступінчатих гідроагрегатів загальною вартістю 69 млн. гривень. Але після перевірки з'ясувалося, що дане обладнання можна продати лише, як металобрухт і вартість його не більша 100 тис. гривень. Разом з тим з'ясувалося, що фірма-адресат у базі даних Московської обласної ресстраційної палати не значилася.

Таким чином Івано-Франківські митники попередили незаконне відшкодування ПДВ на суму 14 млн. грн.⁵³

Незаконне вивезення з України брухту кольорових металів

Дана схема виявлена Рава-Руською митницею, суть якої полягає у тому, що підприємці одного із приватних підприємств м. Полтави, звернулися у Полтавську митницю з проханням провести митне оформлення експортної поставки 30 кг каталізатора синтезу метилхлорсиланів як взірця продукції. Даний товар був досліджений у митній лабораторії Східної регіональної митниці. Згідно з довідкою № 02/515 від 25.03.2004 року взірець каталізатора синтезу метилхлорсиланів представляє собою суміш порошку міді з хлоридом натрію (кухонна сіль) і може бути використаний, як каталізатор метилхлорсиланів.

⁵¹ Копа О.В. Актуальні проблеми реформування системи відшкодування ПДВ // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). - Науково-практичний журнал 2005. - №12

⁵² Предборський В.А. Економічна безпека держави: Монографія. - К.: Кондор, 2005. - 391 с.

⁵³ www.ІІАР.org.ua

Після отримання довідки про дослідження та рішення про визначення коду товару вищезазначені підприємці звертаються у Полтавську митницю з проханням провести митне оформлення експортної поставки 20000 кг. каталізатора синтезу метилхлорсиланів. Оскільки товар є аналогічний попередньому і не відноситься до групи ризику, він оформляється на митниці без додаткового дослідження і направляється у Рава-Руську митницю для вивезення в Німеччину.

У Рава-Руській митниці під час проведення огляду та відбору зрізків було вивантажено один мішок та висилано його вміст. У результаті встановлено, що хлорид натрію (кухонна сіль) знаходиться лише у верхній частині мішка. Практично весь мішок заповнений подрібненим мідним дротом. Після проведення дослідження було встановлено, що даний товар є механічною сумішшю подрібненого мідного дроту та кухонної солі (фото 5.1.)

Згідно з товаросупровідними документами, вартість однієї тонни «каталізатора» становила 4400 доларів США. Одну тунну міді підприємство закуповувало за 6650 грн. Сума відшкодування ПДВ від незаконної операції склала б біля 90 тис. гривень.

Фото 5.1. Суміш подрібненого мідного дроту та кухонної солі

Крім вищезазначених прикладів, суб'єкти господарювання досить часто утворюють фіктивні фірми на рахунки яких на підставі підроблених документів експортер перераховує кошти для того, щоб придбати товар,

який повинен експортуватися, створюють документи про сплату фіктивною фірмою ПДВ і звичайно вартість товару значно завищується, далі подається заява до податкової служби про відшкодування ПДВ, після чого експортер отримує кошти з бюджету.

Використання подібних схем призводить до значних витрат бюджетних коштів, що досить негативно впливає на економічну безпеку держави.

Схема спроби незаконного відшкодування ПДВ при експорті журавлини

У 2006 році приватним малим підприємством проведено митне оформлення товару "журавлини замороженої сорту екстра урожаю 2006 року" в кількості 60030 кг та загальною фактурною вартістю 3 990 959,19 грн. Зовнішньоекономічна угода (контракт) на поставку товарів укладалася між приватним малим підприємством (Україна) та фірмою у Великобританії за ціною 10,5 ЄВРО (66,5 грн.) за 1 кг.

Товар "журавлина заморожена сорту екстра урожаю 2006 року" в кількості 60 030 кг трьома вантажними автомобілями переміщений на територію Республіки Польща через митний кордон України в зоні діяльності Ягодинської митниці.

Враховуючи можливість здійснення зовнішньоекономічних операцій на підставі фіктивних документів з подальшим незаконним відшкодуванням податку на додану вартість, Рівненською митницею направлено запит у митні органи Республіки Польща.

За інформацією митних органів Республіки Польща при ввезенні товарів у Республіку Польща подавалися рахунки-фактури, відповідно до яких вартість товару заявлена 1,12 ЄВРО за 1 кг, що є меншою заявленою митним органам України.

Разом з тим, в матеріалах є лист, у якому зазначено, що середня ринкова ціна журавлини замороженої, яка склалася на території Республіки Польща на момент проведення даних поставок складає 1,12 євро за 1 кг, тобто 7,09 грн. за один кілограм.

Відповідно до висновку експертного товарознавчого дослідження, встановлено, що ринкова вартість журавлини замороженої станом на 09.10.06 становила 9,50 грн. за 1 кг, а отже загальна ринкова вартість журавлини замороженої, що експортувалась приватним малим підприємством відповідно до рахунків-фактур становила 570 285,00 грн.

Отже, при вивезенні за межі митної території України товару "журавлини замороженої сорту екстра урожаю 2006 року" в кількості 60 030 кг до митного оформлення подавалися документи, що містили неправдиві дані щодо вартості товару.

Дане діяння містить ознаки злочину передбаченого ст.201 Кримінального кодексу України.

*Незаконне ввезення товарів та транспортних засобів в Україну за
сприяння посадових осіб митних органів*

У зовнішньоекономічній діяльності трапляються випадки причетності посадових осіб митних органів до незаконного переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України, в тому числі вчинення корупційних діянь посадовими особами митних органів.

Відповідно до Закону України від 05 10. 1995р. №356/95-ВР „Про боротьбу з корупцією”, під поняттям «корупція» розуміється діяльність осіб, уповноважених на виконання функцій держави, спрямована на протиправне використання наданих їм повноважень для одержання матеріальних благ, послуг, пільг або інших переваг.

Корупційними діяннями згідно з пунктом а) ст.1 вищезазначеного Закону є незаконне одержання особою, уповноваженою на виконання функцій держави, у зв'язку з виконанням таких функцій матеріальних благ, послуг, пільг або інших переваг, у тому числі прийняття чи одержання предметів (послуг) шляхом їх придбання за ціною (тарифом), яка є істотно нижчою від їх фактичної (дійсної) вартості;

До суб'єктів корупційних діянь та інших правопорушень, пов'язаних з корупцією даний Закон відносить державних службовців, а отже і посадових осіб митних органів, які є державними службовцями.

За інформацією митних органів, що надійшла до Департаменту внутрішньої безпеки протягом 2007 року, правоохоронними органами стосовно посадових осіб митної служби складено 106 адміністративних протоколів про корупційні діяння або інші правопорушення, пов'язані з корупцією (у 2006 р – 92), у тому числі:

- спецпідрозділами Служби безпеки України – 91 (у 2006 р – 83);
- МВС – 6 (у 2006 р. – 3);
- органами прокуратури – 9 (у 2006 р. – 6).

З початку 2007 року за ознаками злочинів у сфері службової діяльності порушено 62 кримінальних справи стосовно 22 осіб. Засуджено одну особу.

Із загальної кількості протоколів 50% складено на підставі матеріалів митних органів (у 2006 р. – 44,6%).

Серед поширених словживань посадовими особами митних органів наведемо такі:

- здійснення неналежним чином митного огляду рейсових автобусів та багажу пасажирів, що призводить до пропуску на митну територію України товарів без сплати передбачених законодавством митних платежів, зафіксовані факти у митницях західного регіону;

- внесення до протоколу про порушення митних правил за змовою з власником вантажу недостовірної інформації щодо ваги вантажу з метою реалізації у подальшому його частини, який вилучений відповідно до ст. 377 Митного кодексу України;

- внесення недостовірних даних до акту про проведення митного огляду транспортних засобів з метою заниження його митної вартості й суми паркування митних платежів;

- здійснення пропуску на митну територію України товарів, що ввозяться громадянами, без справляння митних платежів, встановлених Законом України від 13.09.01 № 2681 „Про порядок ввезення (пересилання) в Україну, митного оформлення й оподаткування особистих речей, товарів та транспортних засобів, що ввозяться (пересилаються);

- проведення митного оформлення увезеного в Україну товару без передбаченого чинним законодавством дозволу суміжних служб (карантинної служби та ін.);

- досить поширеним є незаконне звільнення від митного контролю та митного оформлення вантажу, що ввозиться, неодноразово виявлялися випадки, коли вантажний транспортний засіб, яким ввозиться вантаж, оформляється (за сприяння посадових осіб митного органу) як порожній;

- не складення протоколу про порушення митних правил за фактом ввезення на територію України поза митним контролем вантажу та не вилучення безпосереднього предмету правопорушення;

- незаконне прийняття рішення про повернення транспортного засобу, вилученого у справі про порушення митних правил, без наявності постанови суду про повернення товарів і транспортних засобів власнику;

- надання незаконних переваг підприємству при прийнятті рішення про застосування виду гарантії доставки товарів у митницю призначення, надання недостовірної інформації до ЄАІС Держмитслужби України про фактичну вартість задекларованого товару, несанкціоноване вилучення інформації в ЦБД ЄАІС Держмитслужби щодо пропущених товарів на митну територію України, з метою отримання за це матеріальних благ.

Розглянемо приклади деяких зловживань:

Наведемо приклад причетності посадових осіб Західної регіональної митниці до переміщення через державний кордон України товарів без належного митного оформлення.

Службовим розслідуванням, яке проводилось відповідно до наказу Держмитслужби України встановлено наступне.

У ході перевірки інформації щодо ввезення значних партій вантажу електроніки без митного оформлення 59 транспортними засобами, встановлено факт здійснення митного оформлення 45 транспортних засобів, що підтвердилось лише інформацією у контрольних талонах.

Пропуск вказаних транспортних засобів здійснювали, відповідно до відміток у контрольних талонах, посадові особи відділу митного оформлення.

У своїх особистих поясненнях вищезазначені посадові особи вказали, що пропуск транспортних засобів здійснювали без оподаткування, тому що товари переміщувалися громадянами та їх митна вартість не перевищувала 200 Євро, а вага менше 50 кг, що передбачено Законом України „Про порядок ввезення (пересилання) в Україну, митного оформлення й оподаткування особистих речей, товарів та транспортних засобів, що ввозяться (пересилаються) громадянами на митну територію України”.

Держмитслужбою України від Служби безпеки України отримано копії документів митного оформлення товарів в Республіці Польща на 35 транспортних засобів. Згідно з товаросупровідними документами вказані транспортні засоби переміщували через митний кордон Республіки Польща різноманітні товари (аудіо відсотехніку, мобільні телефони, комп'ютерну та побутову техніку, взуття та ін.) партіями вартістю від 6 до 642 тис. дол. США, загальною вагою понад 440 тонн на загальну суму близько 5 050 тис. дол. США.

Ввезення 7 транспортними засобами, на які наявні копії документів, оформлених митними органами Республіки Польща, здійснено згідно з чинним законодавством, про що свідчать документи, що зберігаються на митному посту „Краківсьць” та інформація з ЄАІС Держмитслужби України.

Інформація з копій документів митного оформлення в Республіці Польща свідчить, що посадові особи відділу митного оформлення митного поста „Краковець” Західної регіональної митниці, на яких, відповідно до посадових обов'язків, покладено обов'язок здійснення митного контролю та митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України, в порушення вимог статті 96 Митного кодексу України та своїх посадових обов'язків, визначених посадовими інструкціями, не здійснили належним чином митний контроль та митне оформлення товарів, що переміщувались через митний кордон України.

Особисті пояснення вищезазначених працівників суперечили інформації, яка була надана Службою безпеки України.

Встановлено, що такі порушення вищезазначеними працівниками були допущені внаслідок неналежного контролю за дотриманням підлеглими працівниками вимог чинного законодавства з питань митної справи та не організували роботу підпорядкованих секторів в напрямку виявлення і припинення спроб контрабандного переміщення товарів та інших предметів. Посадовими особами митного органу в особистих поясненнях поважних причин неналежного виконання службових обов'язків не було наведено.

Зважаючи на допущені порушення та неналежне виконання посадовими особами митного поста, своїх службових обов'язків, відносно цих осіб було прийнято відповідні рішення.

Ще один приклад, що мав місце на західному кордоні.

Протягом 2004 року на митну територію України в зоні діяльності Рава-Руської та Чопської митниць ввезено автомобільним транспортом і недоставлено до митниць призначення 106 партій товарів на загальну суму 42 709 205 гривень. Зазначені порушення законодавства України призвели до ненадходження до державного бюджету податків та зборів на суму понад 24 мільйони гривень.

Із 106 випадків ввезення товарів на митну територію України, по 103 - у справах Рава-Руської і Чопської митниць, а також в Управлінні по боротьбі з контрабандою та порушеннями митних правил (на даний час Департамент організації боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил) Держмитслужби наявні документи, що підтверджують пропуск товарів на митну територію України згідно з чинним митним законодавством. Паперові витяги з електронних копій попередніх повідомлень (далі - ПП) та попередніх декларацій (далі - ПД) з Єдиної автоматизованої інформаційної системи (далі - ЄАІС) Держмитслужби містять відмітки про пропуск товарів на митну територію України. При цьому в ЄАІС Держмитслужби такі відмітки в електронних копіях ПП та ПД відсутні, що є припущенням того, що після фактичного пропуску даних товарів на митну територію України за ПП/ПД, відмітки про їх пропуск могли бути вилучені з ЄАІС Держмитслужби особами, що мають доступ до цієї інформації.

Встановлено факти передачі недостовірної інформації про повне завершення переміщення по 5 книжкам МДП, яка передавалась згідно з виявленими протоколами з УІЗМС до АСМАП України. При цьому, інформація від митниць про оформлення вантажів за цими книжками МДП в ЄАІС Держмитслужби відсутня. В міжнародній системі Safe TIR, інформація до якої направляється АСМАП України, відмітки про оформлення цих книжок МДП наявні. Файли з поштовими відправками інформації про оформлення згаданих книжок МДП з Київської РМ (митниці призначення) в УІЗМС відсутні. Зазначені факти свідчать про направлення недостовірної інформації з УІЗМС про оформлення вантажів по книжкам МДП до АСМАП України.

Листом АСМАП України проінформовано Держмитслужбу України про наявність в АСМАП електронних повідомлень, надісланих з УІЗМС по 8 книжкам МДП (факт передачі 5-ти із них наведено вище). При цьому поштові протоколи відправки в АСМАП електронних повідомлень по 3 книжкам МДП в УІЗМС відсутні.

Відсутність інформації про оформлення вантажів за книжками МДП в ЄАІС Держмитслужби на момент, коли проводилось службове розслідування, вказує на можливість несанкціонованого формування та видалення недостовірної інформації з ЦБД ЄАІС Держмитслужби по зазначеним книжкам МДП для направлення її до АСМАП України.

Також, встановлено непоодинокі випадки пропуску на митну територію України товарів за одним ПП або за однією ПД декількох партій товарів.

Із 30 пропусків товарів, на які законодавством передбачено обов'язкове застосування заходів гарантування доставки, в 28 випадках у справах Рава-Руської митниці знаходились витяги із електронних копій ПД, які містили інформацію про обрання одержувачем такого заходу гарантування доставки як грошова застава. Насправді, при оформленні всіх цих ПД в Київській регіональній митниці (далі – Київська РМ) заходом гарантування доставки товарів по них визначено перевезення на умовах Конвенції МДП. Тобто грошова застава одержувачем на депозит Київської РМ не сплачувалась. Зазначений факт підкреслює витонченість і детальну продуманість існуючого каналу контрабандного наповнення внутрішнього ринку високоліквідними товарами. І підкреслює те, що організатори, які за цим стоять подбали і про те щоб уникнути відшкодування державі нанесених збитків шляхом їх перерахування із депозитного рахунку митниці до державного бюджету.

Крім цього, виявлено випадок пропуску Рава-Руською митницею у 2004 році партії моніторів за ПД без застосування заходів гарантування доставки. Витяг з електронної копії ПД містить інформацію про обрання одержувачем заходу гарантування - перевезення товарів на умовах конвенції МДП, а перевезення цих товарів здійснювалось без використання книжки МДП або іншого заходу гарантування їх доставки, передбаченого статтею 161 Митного кодексу України, що є порушенням вимог пункту 3.7 Положення про порядок контролю за ввезенням на митну територію України окремих видів товарів, затвердженого наказом Держмитслужби України від 28.02.2003 № 129.

Встановлені факти недоставляння вантажів в митниці призначення являються складовою продуманого інтелектуального механізму уникнення від оподаткування високоліквідних товарів при їх ввезенні на територію України автомобільним видом транспорту, який враховує прогалини в технологічних схемах контролю за переміщенням товарів Чонської й Рава-Руської митниць та особливості здійснення контролю доставки товарів за допомогою програмно-інформаційного комплексу ЄАІС Держмитслужби.

Кількість встановлених фактів недоставляння товарів (105 фактів) свідчить про системний характер цих правопорушень, в тому числі, це підтверджується тим, що отримувачами цих товарів були п'ять підприємств, які знаходяться у м. Київ та Київській області.

Виявлені порушення законодавства України призвели до недоотримання державним бюджетом податків та зборів на суму понад 24 мільйони гривень.

Таким чином, в ЦБД ЄАІС Держмитслужби здійснювалось:

- видалення інформації за відмітками про пропуск вантажів за ШІ/ПД;
- внесення змін до електронних копій ПД
- внесення та видалення інформації за книжками МДП;

внесення інформації про відмітки „умовне завершення переміщення вантажу” і „повне завершення переміщення вантажу” за ПП

За даними фактами було проведено службове розслідування у результаті якого ряд посадових осіб митниць було притягнуто до відповідальності, щодо деяких посадових осіб було розглянуто питання щодо доцільності перебування їх на займаних посадах.

Ще один із прикладів зловживання у сфері службової діяльності було встановлено в ході службового розслідування, що проводилось у Приморській митниці. Під час перевірки всіх ВМД, які були оформлені на товари народного споживання, встановлено ряд недоліків у роботі митного поста вищезазначеної митниці та порушень чинного законодавства, а саме:

- систематично порушувалися вимоги Порядку здійснення митного контролю та митного оформлення товарів із застосуванням вантажної митної декларації;

- не вживались необхідні заходи щодо контролю правильності визначення митної вартості товарів;

- порушувалася Інструкція про організацію митного контролю та митного оформлення суден і товарів, що переміщуються ними, затверджена наказом Держмитслужби України від 17.09.04 № 678.

- протягом 2007 року та 18.01.08 року при митному оформленні вантажів, які надходили на одному із теплоходів, не враховувались витрати на транспортування при імпорті товару фізичними особами під час декларування митної вартості, що призвело до несплати податків і зборів у розмірі щонайменше 83 383 грн.

Необхідно зазначити, що у ряді митниць було встановлено факти штучного затягування заступниками керівників митних органів, строків притягнення до адміністративної відповідальності осіб, які скоїли порушення митних правил. У результаті чого в зв'язку з пропусканням строків притягнення до відповідальності за вчинення порушення митних правил, накласти адмінстягнення було неможливим.

За даними фактами керівництвом Держмитслужби України було прийнято відповідні рішення, щодо осіб причетних до даних правопорушень.

Слід зазначити, що у митних органах постійно ведеться боротьба з цими протиправними діями. Вживаються заходи направлені на профілактику правопорушень серед працівників митної служби.

Одним із заходів є забезпечення цілодобової роботи телефону довіри з метою оперативного вирішення проблемних питань, що виникають під час здійснення митної справи. За телефоном довіри приймаються повідомлення про:

- а) можливе скоєння злочинів у сфері службової діяльності, корупційних та інших неправомірних діянь з боку працівників митної служби;

б) затримки здійснення митного контролю й митного оформлення предметів, у тому числі про можливе створення при цьому штучних перешкод з боку посадових осіб митної служби;

в) замах на контрабанду й порушення митних правил;

г) черги в пунктах пропуску через державний кордон України; а також:

г) пропозиції (зауваження) щодо організації роботи митних органів, спеціалізованих митних установ і організацій тощо.

Протягом 2007 року на телефон довіри надійшло 66 повідомлень, які містили інформацію про можливі правопорушення з боку працівників митної служби.

Інформація, що надходить за даним телефоном перевіряється Департаментом внутрішньої безпеки Держмитслужби України. За результатами перевірки цієї інформації приймаються відповідні рішення про:

- проведення службового розслідування стосовно осіб митного органу;

- проведення профілактичних заходів;

- притягнення до відповідальності посадових осіб митного органу та ін.

Оскільки вищезазначені зловживання досить часто відбуваються за подання митному органу підроблених документів, розглянемо, які документи підлягають підробці та які є найбільш поширені способи підробки

Досить важливо для інспекторів митних органів для ефективності перевірки документів знати, які документи найбільше підлягають підробці, способи підробки, а також ознаки підроблених документів, за якими вони можуть бути виявлені.

Документи, які фальсифікуються:

- інвойси;
- митні декларації та транспортні накладні;
- транзитні документи;
- сертифікати походження;
- сертифікати достовірності;
- повітряні накладні;
- акредитиви;
- письмові дозволи на імпорт та експорт;
- пакувальні листи і ін.

Коротко розглянемо, які є найбільш поширені способи підробки документів⁵⁴.

Розуміють часткову та повну підробку документів. Часткова підробка документа полягає в зміні змісту його реквізитів шляхом заміни, видалення, дописування, додрукування.

⁵⁴ Салтєвський М.В. Криміналістика. Підручник: У 2 – х ч. Ч. I. – Х.: Консул, Основа, 1999. 416 с.

Способи часткової підробки:

Підчистка — це механічне видалення штрихів, літер, знаків, слів тексту шляхом відділення часток матеріального носія разом з сигналами відображення інформації. На місці підчистки шар носія стає тоншим, проклеїка і глянсуватість зникають, волокна трохи підняті (кошлаті). Для виявлення слідів підчистки треба оглянути документ "на просвіт", тобто в проникаючому світлі. У місці підчистки буде світла пляма.

Якщо документи добре захищені, злочинці застосовують кваліфіковану підчистку, використовуючи для цього голку, мікроскальпель, якими видаляють тільки штрих знаку, не порушуючи поверхні між штрихами. Сліди такої підчистки можна виявити за допомогою мікроскопа.

Заміна частин документа частіше стосується фірмових знаків, номерів та серій в цінних паперах.

Часто виявляються випадки переклеювання фотознімків при підробці посвідчень особи, паспортів та ін. На фотознімку, як правило, є відтоки рельєфної та плоскої печаток. Тому на знов наклеєній фотокартці злочинць дорисовує відтиск рельєфних знаків і мастичної печатки. При цьому виникають розбіжності в розташуванні окружностей, нахилу окремих літер, їх форми і розміру. По краях фотознімка іноді помітні сліди нового клею.

Заміна великих частин здійснюється в документах у вигляді книжки з кількома аркушами (паспорт, трудова книжка). Тут можлива заміна аркушів, наприклад, з одного паспорта в інший (складання нового, "комбінованого" паспорта з кількох).

Дописка, виправлення — це внесення до первісного змісту тексту реквізиту документа з метою зміни його змісту. Дописка літери, штриху, знака змінює загальне розташування (інтервали між літерами, нахил і ширина штрихів). Взагалі виникає неприродне розташування дописаного або вставленого тексту між словами, знаками. Крім того, дописані знаки мають інший відтінок барвника, що можна помітити при дослідженні за допомогою світлофільтрів.

Травлення — це хімічний спосіб внесення змін у документ. Воно здійснюється в рідкому середовищі, тому документ занурюють у розчин травлячої речовини або її наносять на текст, який необхідно видалити. Як травлячі речовини використовують кислоти, луги, окислювачі, які, вступаючи в реакцію з речовиною, що формує знак, розчиняють його, руйнують і переводять в іншу речовину або знебарвлюють. Текст, таким чином, або зникає взагалі, а продукти його розклад видалюються з поверхні документа, або барвник тексту знебарвлюється (перетворюється на сіль або окисел) і стає таким, що не відрізняється від фону.

При візуальному огляді виявляється за допомогою ультрафіолетового проміння, або у відбитому світлі.

Підробка відтисків печаток, штампів шляхом рисування та застосування друкарських способів. Ознаками даного виду підробки є:

- різноманітний обрис і розміри однойменних літер;
- нахил і зміщення літер щодо лінії рядка;
- нестандартна форма шрифту;
- несиметричність форми і змісту рисунка;
- неоднакова відстань між літерами і штрихами;
- рисунок має великі спрощення та помилки.

Виявляється за допомогою ультрафіолетового проміння, або у відбитому світлі.

Повна підrobка документів полягає у виготовленні матеріального носія і виконашні на ньому змісту певного документа. Це, як правило, несапкціоноване виготовлення документа у повному обсязі.

Найчастіше повної підrobки зазнають посвідчення особи, права на здійснення конкретної діяльності, атестати, дипломи тощо. Ознаки повної підrobки встановлюють шляхом порівняльного дослідження спірного документа і справжнього зразка.

Повна підrobка – це підrobка, при якій відповідно до справжнього документа відтворюють ще раз всі його складові частини (папір, палітурний матеріал та ін.), текстовий і фоновий друк, рукописне та машинописне заповнення бланку, підписи посадових осіб, відтиски печаток і інші рсквізити.

За способами виготовлення повна підrobка документів може здійснюватися:

- ксерокопіюванням,
- електрографією,
- термокопіюванням;
- виготовленням документів з форм плоского офсетного друку, зроблених фотохімічним засобом;
- виготовлення документів, надрукованих з кліше;
- фотографічним способом.

Місця приховування предметів контрабанди та порушень митних правил

Однією із найважливіших умов боротьби з контрабандою, без яких дана діяльність буде неефективною, є знання посадовими особами органів, які протидіють даному злочинному явищу, способів нелегального переміщення через митний кордон України предметів контрабанди та характерних місць їх приховування.

Варто розглянути місця приховування, які найчастіше використовуються контрабандистами:

1. Приховування предметів контрабанди при переміщенні товарів громадянами через митний кордон України.

Предмети контрабанди переміщуються у супроводжуваному та несупроводжуваному багажі.

Дані предмети можуть переміщуватись:

- під застібками-блискавками;
- під картоонним дном сумок;
- у подвійному дні валіз;
- у кишенях предметів одягу;
- у багажі;
- у банках, пакетах, коробках з харчами, у начках з соком, як показано на фото 5.2., 5.3.;
- у банках з кавою та варенням (у березні 2003 року митники Роздільнянської митниці виявили 29 г марихуани в банці з варснням);
- у гребінцях для зачісування – фото 5.4.;
- у цигарках, косметичних засобах, і т.п. фото 5.5., 5.6.

Фото 5.2. Цигарки у пачках для соку

Фото 5.3. Цигарки у пачках для соку

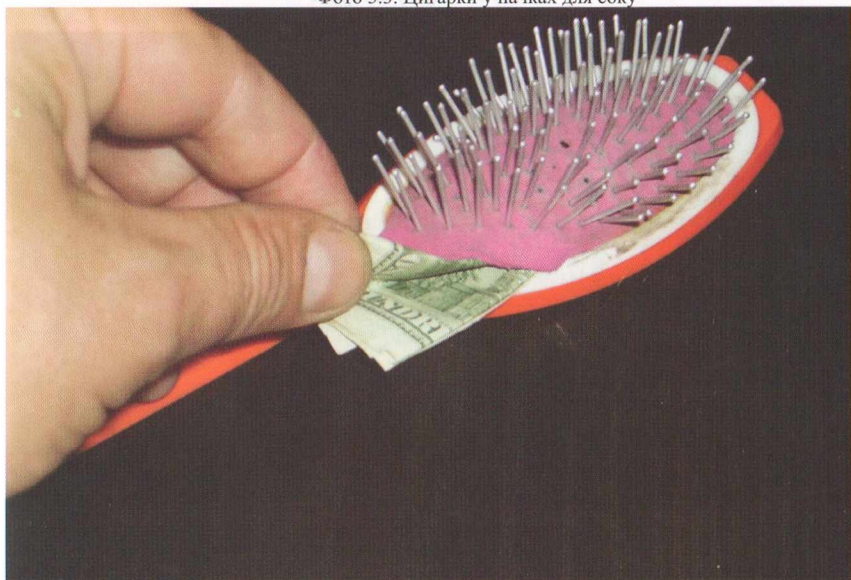

Фото 5.4. Валюта у гребінці для зачісування

Фото5.5. Опіум у цигарках

Фото 5.6. Кокаїнова паста у лосьоні

Фото 5.7. Екстази у поясі для спортивних штанів

Переміщення предметів контрабанди безпосередньо на пасажирі – в предметах одягу або взуття, що не нероблялися (в кишнях, під підкладкою, в шкарпетках тощо); в спеціально приготовлених місцях в одязі або взутті (спеціально підшиті непомітні кишені або предмети вишиваються в одяг, в порожнинні каблука тощо), під перукою, у гіпсових пов'язках, у порожнинах протезів тощо.

На фото 5.8., 5.9. приклад переміщення героїну під виглядом декоративних ланцюжків.

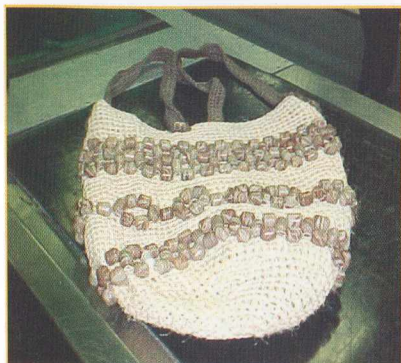

Фото 5.8. Героїн

Фото 5.9. Героїн

На фото 5.10. та 5.11. показано приховування кокаїну у підшвах взуття

Фото 5.10. Кокаїн

Фото 5.11. Кокаїн

Можливе також переміщення предметів контрабанди в різний спосіб прикріплених до частин тіла (приклесні медичним пластиром, скотчем, бинтом тощо) (фото 5.12., та 5.13.), а також у тілі з використанням природних отворів тіла (ротової порожнини, анального отвору, піхви), шляхом ковтання переміщуваних предметів, шляхом зашивання під шкіру.

Фото 5.12. Предмети контрабанди, приклесні до тіла

Фото 5.13. Предмети контрабанди, приклеєні до тіла

Переміщення кокаїну, який заплетений у волосся, фото 5.14., 5.15.

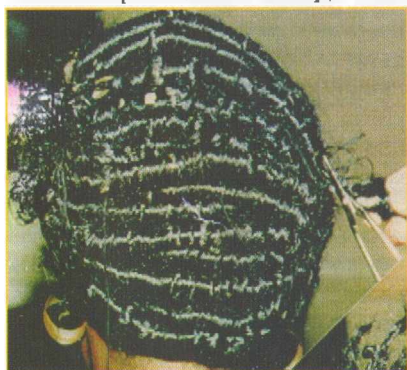

Фото 5.14. Кокаїн у волоссі

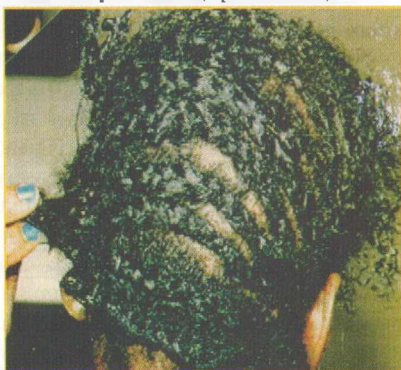

Фото 5.15. Кокаїн у волоссі

Контрабандисти, які переміщують наркотичні засоби у шлунку, заковтують від 10 до 150 кульок, помічених у презервативи (вага кожної кульки складає від 20 до 40 г).

Коли використовують порожнини тіла для переміщення наркотичних засобів, дані речовини запаковують так само, як і для ковтання, але в даному випадку вони їх ще загортають в чорний пластик і обмотуються спеціальною чорною плівкою підвищеної еластичності і лише після цього покривають

змазкою. Потім ці закладки, частіше всього циліндричної форми, вкладаються або в пряму кишку, або в піхву.

Характерні ознаки внутрішніх приховувань наркотиків:

- перебування в країні виробника наркотиків, транзитне прямування в країну-споживач наркотиків з країни потенційного їх виробника (короткочасність такої поїздки);

- наявність в багажі пасажирів наступних предметів, матеріалів та сполук :

а) гумові контрацептиви (презервативи);

б) гумові кульки і обрізки хірургічних рукавичок;

в) медичні препарати, що знижують кислотність шлунку, скріплюючі таблетки;

г) фруктові соки, оливкова, соняшникова, кокосова олії;

д) шовкові нитки (для зав'язування контейнерів);

е) креми, мазі, вазелін;

ж) заспокійливі ліки для зняття болю.

Фізичні ознаки, які можуть свідчити про приховування наркотиків усередині тіла:

- пасажир мало їсть і п'є під час поїздки;

- підвищена нервовість при усному опитуванні;

- неприродна поза при сидінні, обережна хода;

Необхідно знати, що у випадку порушення герметизації упаковок наркотиків, які містились в середині тіла пасажирів, наступас передозованість організму наркотиками, що проявляється в надмірній зблідності чи почервонінні, спостерігається у нього сонний ("скляний") погляд. У таких випадках необхідно негайно звернутися за послугами медичних працівників, оскільки це може призвести до загибелі особи.

Для переміщення наркотичних засобів також використовується так званий метод "дублювання ручної поклажі", який полягає в слідуючому: поруч із ручною поклажею, в тайнику якої схований наркотичний засіб, особа має при собі аналогічну, але "чисту" поклажу (однакові валізи, дорожні сумки тощо), яка спеціально залишається в багажному відділі. Для проходження митного контролю дана особа йде з поклажею, яка містить наркотичні засоби. У випадку, коли посадова особа митного органу вимагає відкрити валізу для огляду, громадянин, що переміщує заборонені речовини відмовляється від неї і заявляє, що має точно таку поклажу, а цю взяв помилково. Після розшуку і виявлення у багажному відділенні "чистої" поклажі, він впізнає її і пред'являє для контролю. У даному випадку ускладнюється затримання контрабандистів і їх "прив'язка" до вилученого наркотичного засобу.

Непоодинокі випадки використання для незаконного переміщення предметів контрабанди дітей, що прямують з контрабандистами. При цьому дані предмети переміщуються:

- простір між повітряним фільтром і карбюратором (сам повітряний фільтр);
- масляний фільтр;
- під акумуляторною батареєю;
- простір за фарами в передніх крилах.

При проведенні огляду салону автомобіля перевіряються:

- внутрішній бік приборної дошки;
- верхня і бокові частини ящика для рукавиць (простір за ним);
- повітряні шляхи системи вентиляції;
- люльовища та її вміст (простір за нею);
- коврики (необхідно звернути увагу на випуклість, розриви, шви, наявність пустот);
- предмети в салоні (пакети, згортки, особисті речі, наявність шприців, ацетону, розчинників, наявність медикаментів, вміст аптечки першої допомоги);
- зворотні сторони педалей;
- сидіння і спинки крісел, а також простір під передніми та задніми сидіннями. Як приклад, можна навести виявлення та вилучення Луганськими митниками, під час здійснення митного контролю, в автомобілі "Субару Легасі", за спинкою заднього пасажирського сидіння, прихованої від митного контролю валюти: 1 940 000 доларів США, на суму 9 797 000 грн. та 7 243 000 руб. РФ, на суму 1 363 857 грн. (фото 5.16) та приховування цигарок під заднім сидінням легкового автомобіля, що було виявлено співробітниками Виноградівської митниці (фото 5.17.);
- корпус інерційної котушки поясів безпеки;
- оббивки дверей і салону (стелія);
- підголівники;
- декоративний кожух коробки швидкостей;
- консоль.

Досить часто предмети ПМП та контрабанди переміщують у порожнинах дверей автомобіля, як показано на фото 5.18., 5.19.

На фото 5.20., 5.21. показано місце приховування валюти, яку було виявлено Луганськими митниками. Під час огляду салону автомобіля «Пежо», увагу інспектора привернули подряпини на гвинтах кріплення внутрішніх панелей салону, та ключ і викрутка, що знаходилися на підлозі салону, поряд з цим спостерігалася нервова поведінка осіб, що слідували даним транспортним засобом. При здійсненні поглибленого огляду автомобіля, у бокових нішах кузова під панелями, були виявлені пачки доларів США, які були упаковані у целофанову плівку. Загальна кількість вилученої валюти 3 050 000 доларів США, на суму 15402500 грн.

Фото 5.16. Валюта під заднім сидінням автомобіля

Фото 5.17. Цигарки під заднім сидінням легкового автомобіля

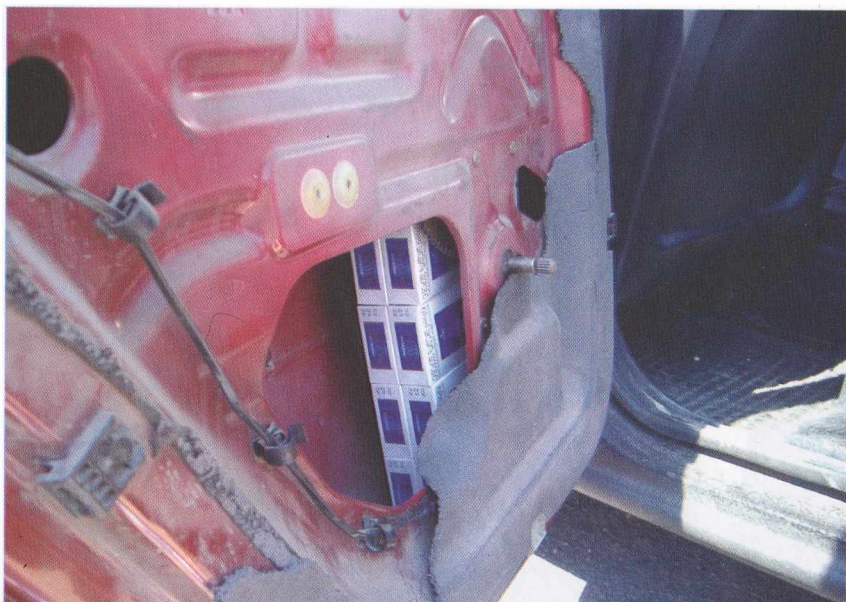

Фото 5.18. Цигарки у порожнинах дверцят легкового автомобіля

Фото 5.19. Цигарки у порожнинах дверцят легкового автомобіля

Фото 5.20. Валюта, прихована у бокових нішах кузова

Фото 5.21. Валюта, прихована у бокових нішах кузова

На фото 5.22., 5.23. зображено тайники, які були виготовлені у вантажному автомобілі для переміщення спиртних напоїв, виявлено посадовими особами Дністрянської митниці.

Фото 5.22. Спиртні напої у тайнику вантажного автомобіля

Фото 5.23. Спиртні напої у тайнику вантажного автомобіля

При проведенні огляду задньої частини автомашини перевіряються:

- внутрішня поверхня кришки багажника;
- вміст багажника;
- запасне колесо;
- простір під ковриками і декоративним оздобленням (особливу увагу зверніть на опору спинки заднього сидіння);
- задні крила і бампер, габаритні ліхтарі;
- брызговики і ковпаки задніх коліс;
- бензобак (можуть бути встановлені фіктивні баки);
- наявність герметичних контейнерів всередині бензобаку;
- глушник;
- ведучий міст.

При проведенні митного контролю слід звертати особливу увагу на наявність будь-яких конструктивних змін, не передбачених заводом-виробником, а також наявність в салоні речей, не розрахованих на особисте користування або наявність яких не викликана необхідністю (наприклад: наявність пристосувань (можливо набори швацьких голук) для замикання електричних систем і відмикання електромагнітних замків закриття тайників; наявність велосипедного насосу - для відмикання гідравлічних замків тайників) тощо.

Про наявність приховування предметів в автотransпортних засобах можуть свідчити такі ознаки, як:

- свіжі сліди відкручування шурупів, гвинтів, гайок тощо;
- помітні сліди пальців або брудні плями біля бамперів, фар, крил, коліс, ковпаків коліс тощо;
- сліди демонтажу повітряного фільтра;
- сліди ремонтних робіт, фарбування, зварювальних швів тощо, а також сліди маскуванню цих робіт;
- невідповідність показника датчика рівня палива з вмістом баку або його технічна несправність;
- невідповідність товщини елементів салону автомобіля, порогів, стелі;
- наявність додаткового паливного баку або іншого нестандартного обладнання та додаткових з'єднань шлангів в моторному відділенні біля паливного баку;
- наявність газобалонного обладнання;

Фотоз.24. Цигарки у газобалонному обладнанні

- сліди проведення зварювальних робіт на днищі автомобіля та наявність додаткових елементів, можливо, не передбачених конструкцією автомобіля;
- сліди переробки або розборки системи обігріву та вентиляції автомобіля;
- неоднакове забруднення ділянок дна автомобіля, коліс та підкрилків.

Фото 5.25. Цигарки у кришці багажника автомобіля ГАЗ - 24

На фото 5.25. зображено цигарки, що переміщувались у кришці багажника автомобіля ГАЗ – 24 які було виявлено посадовими особами митних органів у Закарпатті.

Далі у схемі 5.2. зображено місця перевірки вантажного автомобіля (видавник: Посольство Великої Британії в Україні).

Перевірка вантажного автомобіля

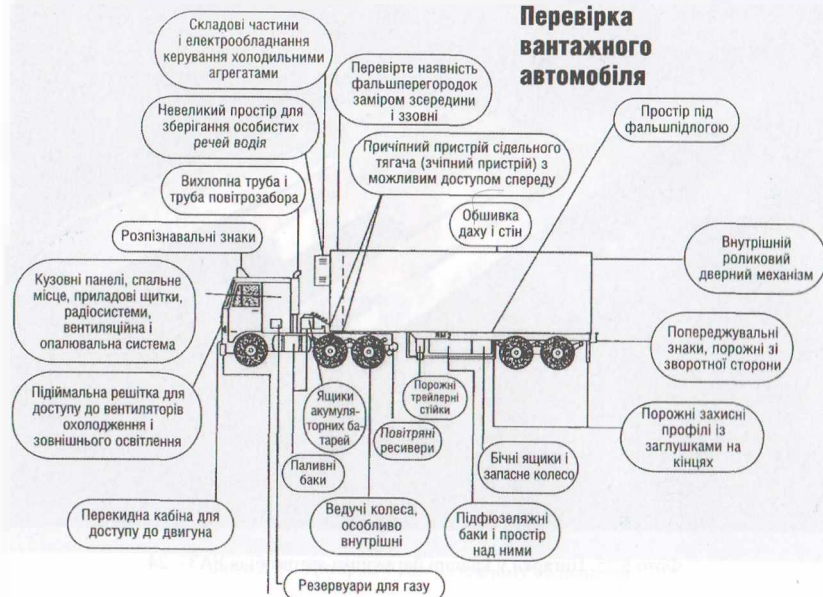

Схема 5.2.

Досить часто правопорушники переміщують товари, приховуючи їх у запасних колесах автомобіля. Самс таким способом переміщувались м'ясопродукти, що зображені на фото 5.26.

Фото 5.26 М'ясопродукти у запасному колесі

Ще ряд випадків незаконного переміщення м'ясних продуктів, виявлених на західному кордоні, показано на фото 5.27.: м'ясопродукти приховані серед вантажу з цеглою, фото 5.28.: м'ясопродукти у підкапотному просторі.

Фото 5.27. М'ясопродукти, приховані серед вантажу з цеглою

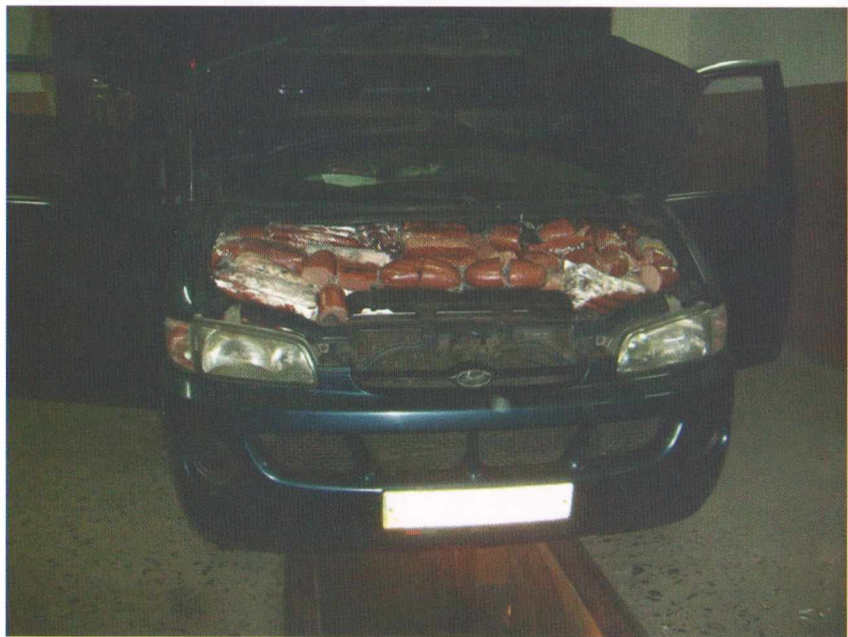

Фото 5.28. М'ясопродукти у підкапотному просторі

На фото 5.29., 5.30. показано переміщення через митний кордон України мобільних телефонів, які були виявлені посадовими особами Чопської митниці в автомобілі „Опель”. Телефони були приховані у коробках з – під прального порошку, зарядні пристрої до телефонів – у місці для зберігання запасного колеса.

Фото 5.29. Телефони у коробках з-під прального порошку

Фото 5.30. Зарядні пристрої до телефонів у місці для зберігання запасного колеса

На фото 5.31., 5.32., 5.33. можна побачити, яким способом переміщувались цигарки, що були приховані у дерев'яні бруски. Дані предмети контрабанди було виявлено на західному кордоні України.

26/05/2006

Фото 5.31. Цигарки, приховані у дерев'яні бруски

26/05/2006

Фото 5.32. Цигарки, приховані у дерев'яні бруски

Фото 5.33. Цигарки, приховані у дерев'яні бруски

Фото 5.34. Цигарки у «танк – контейнері»

Працівниками Чопської митниці були виявлені цигарки, що перемішувались з приховуванням від митного контролю у «танк – контейнері», який був поміщений у причін марки «KRONE». Даний вантаж переміщувався за допомогою ваггажного автомобіля (фото 5.34.).

Співробітниками Приморської митниці під час проведення митного контролю транспортного засобу (без вантажу), було виявлено прихований від митного контролю наркотичний засіб – героїн, у кількості 325 пакетів, вагою 162,5 кг, який знаходився в залізних шухлядах у конструктивній порожнині причепу-рефрижератора (фото 5.35.).

Фото 5.35. Шухляди з героїном у порожнині причепу-рефрижератора

У схемі 5.3. зображено місця перевірки автобуса

Перевірка автобуса

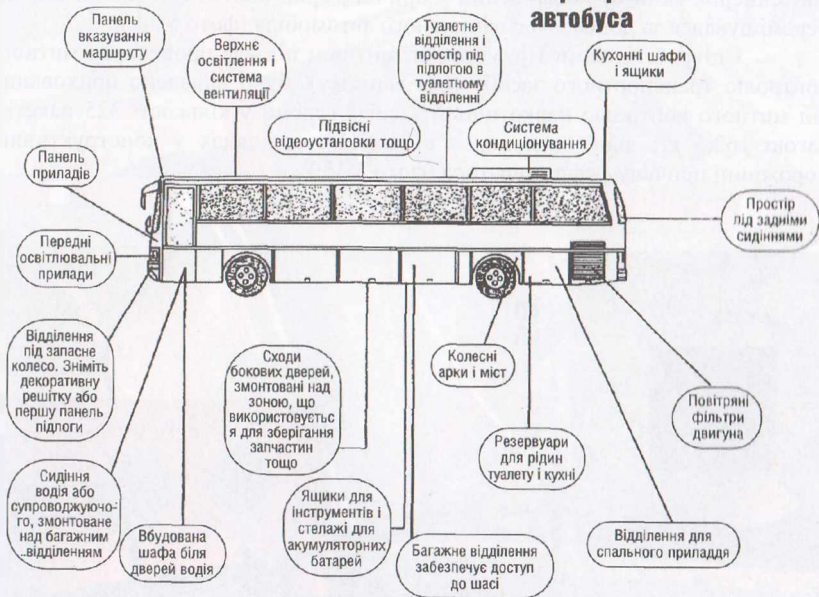

Схема 5.3.

Під час огляду автобуса значну увагу необхідно звертати:

- багажному відділенню,
- панелі вказування маршруту,
- сходам бокових дверей,
- туалетному відділенню,
- системі верхнього освітлення та вентиляції,
- просторі під сидіннями, особливо задніми,
- інші місця, що вказані у схемі 5.3.

Фото 5.36. Цигарки за обшивкою багажного відділення автобуса

Фото 5.37. Цигарки у просторі пад переднім колесом автобуса

Фото 5.38. Цигарки у шкафчику біля сидіння водія автобуса

Основними місцями приховування предметів контрабанди в поїздах є:

- ящик з інвентарем у службовому купе,
- міжстелсвий простір в коридорі вагона та купе, що закривається люком із спеціальним замком,
- повітронпроводи у неробочому тамбурі вагона,
- підвагонні високовольтні ящики,
- бункери для вугілля,
- тамбури,
- вмикачі,
- моторний відсік,
- акумуляторна шухляда та ін.

Фото 5.39. Місця приховування у міжстельовому просторі пасажирського вагону

Фото 5.40. Місце приховування у туалеті під умивальником вагону пасажирського поїзда

На фото 5.39. показано місця приховування у міжстельовому просторі пасажирського вагону, на фото 5.40. – у туалеті під умивальником вагону пасажирського поїзда.

Варто відмітити, що на залізничній перевезення припадає досить великий відсоток контрабанди наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів. Для уникнення відповідальності тут переважно використовується “безоснований” метод контрабанди, при чому використовуються технологічні порошини, сміття для вугілля, акумуляторні ящики, вентиляційні люки тощо.

Під час перевірки контейнера важливо звернути увагу на маркування контейнера (схема 5.4.) та слід розділяти:

- внутрішній огляд;
- зовнішній огляд;
- огляд шляхом порівняння;

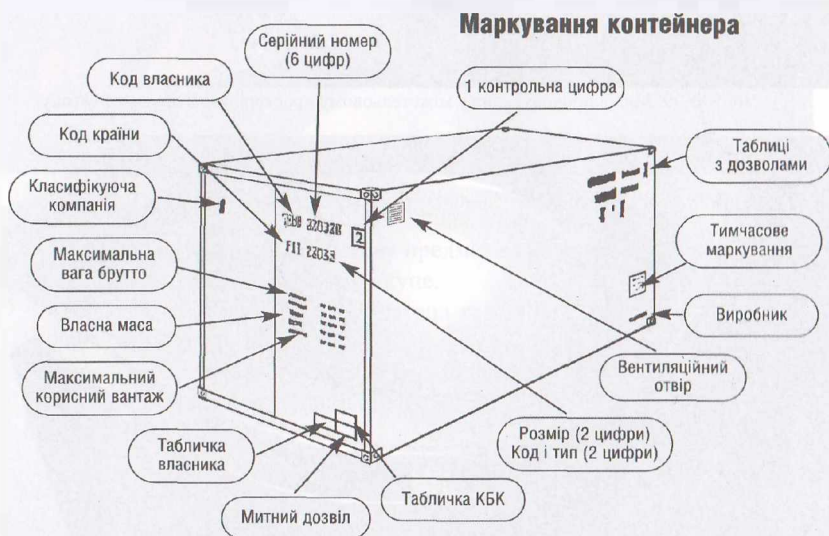

Схема 5.4.

Під час внутрішнього огляду слід звертати увагу на:

- відсутність вентиляційних отворів у верхньому правому кутку дверей або в лівому верхньому кутку задньої стінки;
- підйомні блоки не на місці;
- підлога всередині контейнера піднята з утворенням сходинки;
- підлога виглядає новою або містить гвинти, що виглядають як пові;
- підлога неправильно укладена;
- ознаки нового зварювання або сліди шліфування зварного шва;
- ознаки нового герметика;
- ознаки втручання на заклепках у стіні або даху та наявність додаткових пірушів

(фото 5.41.);

- тримачі даху занадто великі.

Під час зовнішнього огляду слід звертати увагу на:

- ділянки із знебарвленою або новою фарбою між ребрами вказують на теплове пошкодження через виконане зварювання зсередини (фальшперегородка);
- додаткові секції, заглушені під контейнером;
- ознаки нового або запліфованого зварювання;
- ознаки втручання на підлозі (під контейнером видні нові болти/балки).

Під час огляду шляхом порівняння з'ясовується:

- чи довжина зсередини не менша, ніж ззовні (менша довжина зсередини може свідчити про наявність фальшперегородки, фото 5.42.);
- наявність свіжої фарби зсередини контейнера, а ззовні, видні сліди іржі та впливу навколишнього середовища (може свідчити про наявність зсередини тайників).

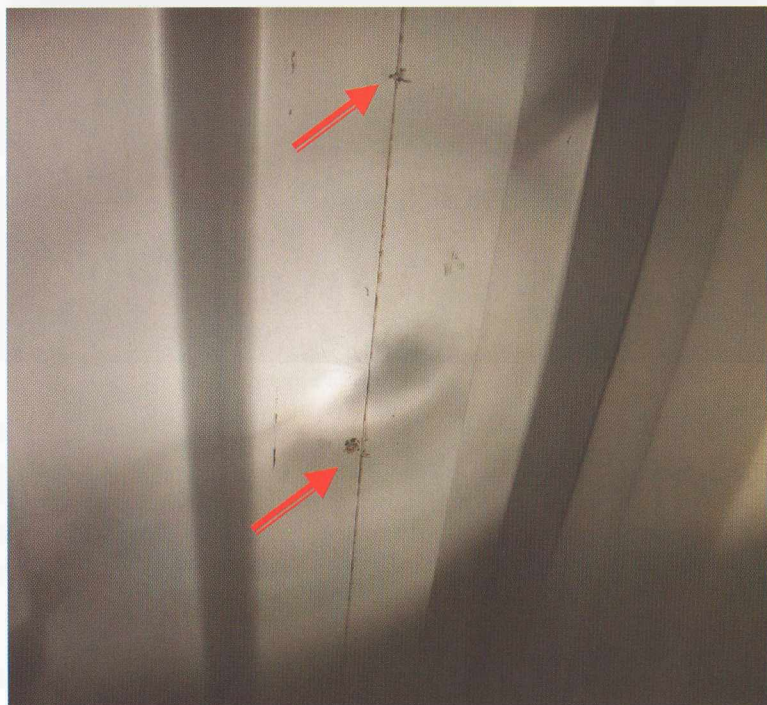

Фото 5.41. Наявність додаткових шурупів у стіні

Фото 5.42. Цигарки приховані за перегородкою

При перевезеннях предметів контрабанди на судах найчастіше використовуються місця загального користування: в каютах для членів екіпажу (під плітусом, серед особистих речей, за дзеркалами, під настільом стіпних шаф, під подушками диванів, навколо ілюмінаторів тощо), в пирососах, телевізорах, інших побутових приладах.

Аналіз інформації щодо обсягів та затримань наркотиків у зарубіжних країнах та на території України свідчить, що ринком збуту наркотичних засобів та потенційним каналом їх контрабандного переміщення дедалі частіше стають порти Балтики. При цьому злочинні організації продовжують активно використовувати різні витончені механізми і кур'єрів для пересезнення кокаїну морським шляхом. Так, останнім часом у морських портах Балтійського регіону проведено низку затримань кокаїну, який надходив з Еквадору у вантажах "банани", а також переміщувався через

кордон із залученням членів екіпажу суден, на яких такі вантажі переміщувалися. Враховуючи те, що протягом 2006-2007 років вантажопотік товарів з нарконебезпечних регіонів у зоні діяльності Південної регіональної митниці склали саме банани з Еквадору, Колумбії та Коста Ріки, особлива увага приділялась посиленню контролю за здійсненням митних процедур при митному оформленні товарів зазначеної категорії. В результаті моделювання основних ймовірних напрямків переміщення наркотичних речовин через митний кордон України, з урахуванням загальносвітових тенденцій незаконного переміщення наркотиків, було приділено особливу увагу судну «NORDIC STAR», яке в попередні періоди здійснював постійні рейси з Еквадору до Росії (Балтійські порти прибуття). За оперативною інформацією, зміна маршруту руху судна та його спрямування в Україну відбулася в той час, коли судно вже завантажилось бананами в Еквадорі та прямувало до Росії, а отже існувала велика вірогідність того, що на борту судна могли бути приховані наркотики. В результаті поглибленого митного огляду житлових та нежитлових приміщень судна ця підозра підтвердилася.

Під час здійснення митного огляду житлових та не житлових приміщень судна в Одеському морському торговельному порту, у приміщенні машинного відділення, в кишенях жилету чорного кольору, який був прихований під баком для нагріву води, були виявлені 13 квадратних пакунків, в яких знаходилася порошкоподібна речовина. Згідно з висновком спеціаліста виявлена речовина вагою 3,1 кг містить наркотичну речовину – кокаїн (фото 5.43.).

Фото 5.43. Жилет, у кишенях якого виявлено кокаїн

Фото 5.44. Кокаїн у пластмасовій канистрі

В акваторії Одеського судоремонтного заводу „Україна” у воді було виявлено пластмасову канистру з 16,1 кг порошково-подібної речовини. Згідно з висновком експертизи виявлена речовина містить кокаїн (фото 5.44, 5.45.).

Фото 5.45. Кокаїн

При переміщенні предметів контрабанди в літаках контрабандисти використовують крісла пасажирів, в тому числі попільнички у підлюкитниках, килимові покриття під кріслами пасажирів та в проході між ними, плафони ламп освітлення, відділення для особистих речей членів екіпажу, для кисневих масок, аптечки та інше.

Використання поштових відправлень для незаконного переміщення наркотиків

Результати роботи митних органів України та зарубіжних країн, правоохоронних органів вказують на збільшення випадків незаконного пересилання наркотиків з використанням міжнародних поштових відправлень.

«Привабливість» поштових каналів контрабанди наркотиків пояснюється тим, що при відносно швидкому проходженні відправлень від адресата до отримувача, наявні обставини, які зумовлюють можливість уникнення відповідальності осіб, причетних до контрабанди :

- можливість пересилання міжнародних поштових відправлень на адреси «підставних» осіб;
- відсутність відправника чи отримувача під час здійснення митного контролю;
- серйозні труднощі в роботі правоохоронних органів щодо збору доказів

у випадку виявлення злочину, встановлення умислу на незаконне пересилання, причетність до злочину отримувача і т.д.

В окремих випадках злочини, пов'язані з незаконним обігом наркотиків із використанням міжнародних поштових відправлень, викрито правоохоронними органами сусідніх з Україною держав.

До місць приховування наркотиків, які найчастіше використовуються при пересиланні у міжнародних поштових відправленнях можна віднести:

- спеціальні схованки у посылках, бандеролях;
- серед скручених чи складених періодичних видань (газети, журнали);
- металеві банки з консервами;
- різні сувеніри, дитячі іграшки;
- предмети косметики;
- поштові марки, окремі елементи наркотику.

Останнім часом збільшилась кількість випадків затримання психотропних речовин та прекурсорів у міжнародних поштових відправленнях з Ізраїлю та Сполучених Штатів Америки від емігрантів з колишнього СРСР. При таких затриманнях майже неможливо притягнути винну особу до відповідальності. Аналіз таких затримань свідчить, що заборонені до вільного обігу психотропні речовини та прекурсори ретельно приховуються, що унеможливує їх виявлення без ретельного митного огляду.

Протягом 2005 року митними органами України в міжнародних поштових відправлення виявлено (дані Держмитслужби України):

- гашиш – 1 випадок;
- макова солома – 1 випадок;
- марихуана – 10 випадків;
- опій – 1 випадок;
- психотропні речовини – 61 випадок;
- прекурсори – 28 випадків.

Контрольні питання до розділу 5

1. Яка мета протиправної діяльності шахраїв у сфері зовнішньоекономічної діяльності?
2. Які найбільш поширені схеми ухилення від сплати податків у сфері зовнішньоекономічної діяльності?
3. Яким чином правопорушники незаконно відшкодовують ПДВ?
4. Які документи найчастіше підлягають фальсифікації?
5. Назвати способи часткової підробки документів.
6. Назвати способи повної підробки документів.
7. Які найбільш поширені місця приховування предметів контрабанди та ПМП у пасажирському обігу?
8. Якими є характерні ознаки внутрішніх приховувань наркотиків під час переміщення їх у середині тіла людини?
9. Назвіть місця приховування предметів контрабанди та ПМП у вантажах та транспортних засобах.
10. На що необхідно звертати увагу під час огляду передньої частини автомобіля?
11. На що необхідно звертати увагу під час огляду салону автомобіля?
12. Які основні місця приховування предметів контрабанди у поїздах?
13. Які місця найчастіше використовуються для приховування предметів контрабанди у морському транспорті?
14. Які місця приховування наркотиків найчастіше використовуються при міжнародних поштових відправленнях?

РОЗДІЛ 6. ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ТА МЕТОДИ СПОСТЕРЕЖЕНЬ ПРИ ВИЯВЛЕННІ МИТНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ. ОСОБИСТИЙ ОГЛЯД

У міжособовому спілкуванні, яке в митній справі займає провідне місце, знання психологічних закономірностей особи має велике значення для правильного виконання службових функцій. Вивчення психологічних аспектів у митній сфері діяльності сприяє її оптимальному регулюванню, такій науковій організації митного контролю, яка визначає високий рівень професійності та культури спілкування з громадянами.

Специфіка роботи митника полягає в тому, щоб за короткий проміжок часу виділити з великої кількості людей тих осіб, які можуть бути порушниками митних правил; виявити предмети порушення митних правил.

Основними методами, що сприяють психологічній діагностиці особи у процесі декларування є методи спостереження, бесіди, незалежних характеристик. Оскільки матеріал для спостереження, який виражається у зовнішніх проявах особи, надзвичайно обмежений, то і результати його завжди мають попередній, орієнтувальний характер. У подальшому вони можуть доповнюватися і коректуватися. Залежно від ступеня прояву якостей особи метод спостереження може бути ефективним. Він має за мету виявлення певних рис характеру і ознак темпераменту, що свідчать про психологічне обличчя пасажира. Спостереження охоплює його манери, комунікабельність, реакцію на подразник (поставлені питання), психічний стан, спричинений незвичним проведенням митного контролю.

В багатьох випадках посадова особа може відмітити, що вилучення відбулося тому, що вона помітила дещо незвичне в поведінці суб'єкта, з яким вона працювала, особливо прояв "знервованості", що і призвело до більш ретельного огляду. Здатність посадових осіб читати "поведінкову мову" (мову жестів) може бути підсвідомою, однак вона може вказувати на спробу провезти контрабанду або інший спосіб обійти митні правила.

Посадова особа, яка використовує поведінковий аналіз, буде спостерігати як за фізіологічними, так й за психологічними реакціями, які проявляються в особі, щодо якої проводиться митний огляд. В основу такого поведінкового аналізу закладено те, що коли людина обманює, це викликає у неї стрес та напругу. Це зумовлює нервову систему підготувати організм до дій, включаючи "механізм боротьби та спасіння втечею". Збільшується частота роботи серця та дихання, відбувається зміна роботи інших внутрішніх органів. Разом з цим виникає ряд зовнішніх ознак того, що людина перебуває під стресом. Саме наявність цих ознак дозволяє посадовій особі митниці спостерігати стресовий стан, у якому знаходиться підконтрольна особа.

Важливо відмітити, що різні форми поведінки можуть бути викликані різними причинами. Коли спостерігається кілька різних ознак

одночас, тоді можливо припустити, що у даної особи має місце стрес та напруження і вона намагатиметься обманути. Ці ознаки не можна вважати абсолютно надійними, бо сама процедура проходження митного контролю може викликати напруження у деяких осіб. Деякі ознаки є більш надійними ніж інші, які свідчать про стресовий стан.

Ключовим фактором поведінкового аналізу є не просте виявлення конкретних поведінкових проявів, а виявлення відхилення від норми. Відхиленнями від норми можуть бути випадки, коли людина "переграє", "недограє" або веде себе в чомусь неадекватно ситуації; але всі ці відхилення сигналізують про нечесну поведінку. В умовах митниці це може проявлятися у тому випадку, коли посадова особа переходить від "безвинних" запитань, на які людина може відповідати правдиво, до "небезпечних" питань, де цій людині треба обманювати.

Голосові (вербальні) ознаки

Висота і тон голосу

Висота і тон голосу є більш надійними ознаками, ніж вираз обличчя та "поведінкова мова". Це, зокрема, пояснюється тим, що людина не чує свого голосу так, як його чують інші. У зв'язку з цим вона в значній мірі не знає про зміни того, як вона вимовляє слова, та в меншій мірі може контролювати свій голос.

Коли людина знаходиться в стресовій ситуації, як наприклад, при спробі провезти контрабанду, висота її голосу має тенденцію до збільшення. Також може мінятися й тон. Страх може призвести до того, що голос стає грубим (різким); в інших випадках, коли людина намагається приспати пильність та обманути посадову особу, яка проводить контроль, тон голосу може стати м'якшим. В усякому разі має місце зміна тону, який і є показником стресового стану.

Гучність та темп мовлення.

Таким же чином стресовий стан підтверджується гучністю та темпом мовлення. Незважаючи на те, що ці характеристики контролювати легше, ніж висоту голосу, впливає все-таки той факт, що людина не чує свого голосу так, як інші. У стресовій ситуації голос людини звичайно стає голоснішим, особливо, якщо вона намагається діяти зухвало та рішуче, переконуючи посадову особу митниці. В інших випадках, коли вона боїться видати себе, вона може понизити голос до рівня, коли її відповіді на питання посадової особи важко почути. У багатьох звітах про проведення вилучень говориться, що підозрювана особа відповідала на питання тихо чи нерозбірливо.

Темп мовлення також може змінюватися. У своїх намаганнях якнайшвидше закінчити контакт з посадовою особою, людина може розмовляти дуже швидко. Це може бути викликано знервованістю і часто може супроводжуватись наданням зайвої інформації. В інших випадках, мова людини може уповільнюватись та перериватись багаторазовими

паузами чи коливаннями при відповідях на запитання. Це може бути викликано необхідністю для людини обмірковувати свої відповіді на запитання посадової особи, оскільки вона не може розказати правду. Це також може відбуватись внаслідок того, що опитуваному необхідно обмірковувати свої відповіді для того, щоб гарантувати правдивість своєї легенди.

Ознакою може бути як збільшення, так і зменшення гучності й темпу голосу. Це може здаватися суперечливим, однак справжнім показником у даному питанні є те, що людина відхиляється від своєї нормальної манери розмовляти. Для того, щоб виявити намагання обманути, часто важливіше прислухатись до того, як людина розмовляє, ніж до того, що конкретно вона сказала.

Ознаки стресу та спроби обманути можуть бути виявлені на підставі слів, які вимовляє людина. Ознакою, яка найчастіше виникає при цьому, є використання таких слів, як "чесно кажучи", "по правді кажучи" та "якщо бути відвертим до кінця". Ці вислови використовуються для того, щоб показати, наскільки відкрита з інспектором ця людина, однак фактично вони використовуються для того, щоб намагатись справити враження на посадову особу. Звичайно, такими словами користуються люди, які намагаються обманути посадових осіб. Іншим напрямком вербальної поведінки є те, що називають "маскуванням". Це проявляється в тому, що людина надає надмірну інформацію, яка не має відношення до справи або коли вона перебільшує свої заяви та відповіді. У той час, коли дана людина в цілому висловлює готовність до співробітництва, на справді вона намагається поставити посадову особу в оборонну позицію, принизити важливість контролю, ввести посадову особу в оману та/або відволікати її увагу.

Зміна людиною змісту своєї розповіді під час проходження митного контролю є потенційною ознакою стресового стану. Припустимо, що посадова особа, яка здійснює контроль, проявляє інтерес до нижньої та бокових сторін валіз. Початкова позитивна відповідь на ваше запитання: "Це ваша валіза?" змінюється на заяву "Я позичив її у друга" або "Якась людина просила мене відвезти цю валізу". Інша форма змін відбувається, коли у людини починає розвиватись вибіркове відчуття по мірі того, як питання посадової особи підходять ближче до виявлення спроби контрабанди. Відповіді опитуваного змінюються від в цілому точних та інформативних до відповідей типу: "Я не знаю" або "Я не пам'ятаю", або відповіді стають розпливчатыми та носять загальний характер.

Невербальні ознаки

Напрямок та рух очей

Якщо людина дивиться під час проходження митного контролю посадовій особі прямо в очі або, навпаки, намагається не дивитись, то це не обов'язково вказує на підозрілі обставини. Ознакою могло б бути те, що людина відводить очі, коли їй ставлять потенційно небезпечні питання або

питання, на які їй треба давати неправдиві відповіді або відповіді, які вводять в оману. При цьому очі будуть відводитись. Звичайно, коли увагу буде звернено на конкретний предмет, наприклад, на певну частину багажу або товару, то в таких обставинах це не повинно розцінюватись, як підозріла ознака. У стресовій ситуації, яка пов'язана з брехнею, зіниці очей людини розширюються внаслідок реакції організму на ситуацію "боротьба та спасіння втечею". Ця прекрасна ознака, яку доволі важко виявити, є очевиднішою у блакитнооких людей, менше - у карооких. До інших рухів очей, які відображають стресовий напружений стан, відноситься часте блимання або переміщення очей з одного боку до іншого, що говорить про пошук спасіння з важкої ситуації, вираз обличчя.

Обличчя, хоч це і найвиразніша частина тіла, легше всього піддається контролю. Зміна виразу обличчя може відбуватись дуже швидко. Обличчя може водночас показувати більше однієї емоції, вираз змінюється дуже швидко і обличчя може виражати фальшиві емоції. Наприклад, посмішка може бути природною або фальшивою, і це потрібно врахувати в поєднанні з ситуацією, в якій знаходиться людина й іншими ознаками, ще можуть спостерігатись. Такі фальшиві емоції можуть бути виявлені завдяки тому, що вони проявляються у невідповідних до обставин ситуаціях: один і той самий вираз обличчі залишається дуже довго, або доволі часто повторюється, або є ненатурально перебільшеним⁵⁵.

Іншими ознаками стресового стану, що проявляються на обличчі, є напружені губи або, коли людина облизує губи. Колір обличчя також має важливе значення - блідність або втрата кольору вкажуть на ситуацію "боротьби та спасіння за втечею". Підняті брови можуть виражати як стрес, так і здивування. Видима пульсація сонної артерії на шиї та рух кадика також можуть бути помітними в екстремальних ситуаціях.

Рух голови

Рух та положення голови, особливо коли людина не усвідомлює їх, можуть також вказувати на обман. Якщо голова нахилена в будь-який бік, це вказує на жагу до співробітництва та на правдивість того, про що людина каже. Рух голови з одного боку в інший є виразом незгоди з тим, про що йшла мова; кивкові рухи вкажуть на згоду. Нахил голови з втягуванням підборіддя може вказувати на ухилення від ситуації, яка може розглядатись, як загрозна. Позіхання можуть бути викликані не тільки нудотою, але також стресом й напруженням. Видимий виступ поту на лобі або на інших частинах обличчя є ознакою знервованості та стресу.

Рухи тіла

Вивчення ознак, які мають місце при обмані, полягають в тому, що здебільшого тіло знаходиться у стані рівноваги. Коли людина намагається обманути, виникає напруження, яке робить людину менш стійкою. Виникає

⁵⁵ Шталь А. Язык тела. Познание людей в профессиональной и обыденной жизни. - М, 1986.

необхідність знизити напруження та використати енергію, яку виробляє при запуску "механізм боротьби та спасіння втечею". Найкращою спробою досягти цього є виконання фізичних рухів. Це можуть бути незначні рухи обличчя, про які було вказано вище, або явні фізичні рухи кисті руки, передпліччя, ніг та тулуба. У деяких випадках стрес викликає тимчасову втрату координації рухів або недостатню їх точність.

Положення тіла людини може іноді служити ознакою обману. Якщо тіло нахилено вперед, то людина напружена та готує своє тіло до дій. Якщо людина постійно відвертає своє тіло від посадової особи, з якою вона має справу, це вказує на її жагу припинити контакт. Це може бути зроблено тому, що вона боїться, що щось відкриється, якщо контакт продовжиться або ще і тому, що вона поспішає на відлітаючий літак. Загальне напруження чи скутість тіла, крім потенційної вказівки на внутрішню обтяжливість, може також вказувати на напруження та страх⁵⁶.

Руки та положення рук

Положення рук можуть бути важливою ознакою напруження та обману. У багатьох випадках людина не помічає, що вона робить своїми руками та, на що це може вказувати. Використання рук під час спілкування для того, щоб вказати на що-небудь стороннє, є ознакою, яка вказує на спробу відволікати увагу від себе та від теми спілкування. Положення рук біля рота при розмові можуть вказувати на страх сказати правду, так ніби рука змогла закрити рота для запобігання цього. Доторкання до носа або його потирання під час розмови є надійною ознакою того, що людина, яка з вами розмовляє, не вірить, в те, що вона каже, і намагається ввести в оману посадову особу.

Людина, яка грає з яким-небудь предметом, наприклад, ювелірним виробом або яка смикає свій одяг, відчуває напруження та, певна річ, бреше. Змикання рук говорить як про напруження, так і протидію. З іншого боку, якщо долоні відкриті та на виду, людина, як правило, каже правду. До інших рухів, які не обов'язково можуть бути помічені під час тривалого та детального спілкування (допиту), відноситься поглажування волосся, чухання, потягування вуха або стукання пальцями. Все це може бути результатом запуску "механізму боротьби та спасіння втечею" людини та вказує на напруження і вірогідний обман.

Інші рухи: ноги та стопи ніг

Руки ніг, які вказують особливу ознаку обману, відбуваються не так часто. Однак в зв'язку з тим, що вони відбуваються повільніше та не так помітні, вони є важливими ознаками, оскільки більшість людей не очікує, що ці рухи помітять. Ознаками напруження чи обману при

⁵⁶ Єгорова И.В. Психология делового обучения.-М., 2000

цьому є постійне перенесення ваги тіла з однієї ноги на іншу, стукання ступнями, човгання ногами та згинання колін⁵⁷.

Застосування методів спостереження

Спостереження за поведінкою особи, яка проходить митний огляд та аналіз цієї поведінки посадовою особою митниці можуть використовуватись при прямій, один на один, взаємодії з нею. Ставлячи питання і відмічаючи відповіді та реакції на них, посадова особа має можливість виявити ознаки з перелічених вище. Ці ознаки можуть використовуватись для спостереження, також, і в інших ситуаціях: коли людина стоїть у черзі, отримує свій багаж або ще й тоді, коли вона вибирає для себе чергу.

Концепція "блукаючого інспектора" в наземних пропускних пунктах ґрунтується на широкому залученні інспекторів в цивільному, які працюють серед пасажирів і використовують поведінковий аналіз для відбору групи ризику.

Ключове положення, яке необхідно пам'ятати при роботі з особою, яка проходить митний контроль - це необхідність спостереження за нею для того, щоб виявити її реакцію. Це необхідно робити, запитуючи та слухаючи відповіді. Якщо при візуальному огляді транспортного засобу, багажу або документів особи, яка проходить митний контроль, посадова особа помічає що-небудь таке, що викликає в неї бажання поставити питання, перед тим як його поставити, їй належить подивитись на цю людину. Першочергові реакції, перед тим, як людина може повернути контроль над собою, можуть бути більшим показником, ніж реакції, проявлені після того, як людина мала час обміркувати.

Особистий огляд

Відповідно до статті 57 Митного кодексу України особистий огляд є винятковою формою митного контролю, який може проводитись лише за наявності достатніх підстав вважати, що громадянином порушується митне законодавство України, а саме громадянин приховує від митного контролю:

- предмети контрабанди;
- товари, які є безпосередніми предметами порушення митних правил;
- товари, які заборонені для ввезення в Україну, вивезення з України чи транзиту через територію України.

Особистий огляд проводиться за письмовою постановою керівника митного органу або особи, яка його заміщує.

Форма постанови та протокол про проведення особистого огляду, затверджені наказом Державної митної служби України від 21.04.03р. № 262 „Про затвердження форм постанови про проведення особистого огляду та протоколу особистого огляду”.

⁵⁷Пиз Алан Язык телодвижения: Как читать мысли других по их жестам. – М., 1995.

Згідно з ч.2 статті 57 Митного кодексу України, рішення про проведення особистого огляду на митному посту приймає керівник поста або особа, яка його заміщує, з обов'язковим повідомленням протягом доби керівника відповідного митного органу про підстави і результати такого огляду.

Перед початком огляду посадова особа митного органу повинна:

- запропонувати добровільно пред'явити приховувані товари;
- пред'явити громадянину письмову постанову керівника митного органу, керівника митного поста чи особи, яка їх заміщує;
- ознайомити громадянина з його правами та обов'язками під час проведення такого огляду.

Митний кодекс України визначає, які особи можуть бути присутніми при огляді:

- посадова особою митного органу однієї статі з громадянином, який проходить огляд;
- поняті тієї ж статі, не менш ніж два;
- якщо необхідно проводити обстеження органів тіла громадянина, який підлягає огляду, залучається медичний працівник і дані дії проводяться тільки ним.

Приміщення у якому проводиться огляд повинно бути: ізольованим, відповідати встановленим санітарно-гігієнічним вимогам, доступ до приміщення з боку осіб, що не беруть участь в огляді має бути виключений, також має бути виключена можливість спостерігати за проведенням огляду з боку осіб, що не беруть участь у огляді.

Приміщення, в якому має проводитися особистий огляд, повинно до початку огляду бути обстежене посадовими особами митного органу. Двері в суміжні приміщення, вікна, ілюмінатори та таке інше повинні бути зачиненими, предмети, які можуть бути використані як засоби нападу - вилучені.

Під час проведення особистого огляду:

- оглядаються усі дрібні предмети, що є у громадянина, який підлягає огляду (палиці, парасолі, запальнички, самописки, цигарниці та т.п.), а також головні убори;
- оглядається верхній одяг і взуття;
- крізь білизну на дотик перевіряється наявність сторонніх предметів на тілі;
- оглядається білизна, знята громадянином;
- оглядається зачіска, кисті рук, ступні ніг та т.д.

При огляді одягу та взуття особливу увагу слід звертати на предмети кустарного виробництва, ортопедичне взуття, а також шви, латки, манжети, підкладки, пояси, халяви, устілки, каблучки, головні убори.

Під час особистого огляду необхідно уважно стежити за громадянином, щодо якого здійснюється такий огляд, беручи до уваги будь-які зміни в його поведінці, зважувати проміжні наслідки огляду і демаскуючі ознаки (сліди ремонту одягу і взуття, бинти або пов'язки на окремих

частинах тіла та т.п.), використовуючи знання характерних способів приховування тих чи інших предметів та цінностей.

Результати особистого огляду фіксуються у протоколі особистого огляду, який підписується посадовою особою митного органу, що проводила огляд, громадянином, який проходив огляд, понятими, які були присутні під час огляду, а у разі обстеження медичним працівником - також цим працівником. Громадянин, який проходив огляд, має право зробити заяву в такому протоколі.

У разі відмови громадянина підписати протокол особистого огляду, у ньому робиться відповідний запис про це, що засвідчується підписами осіб, які брали участь у проведенні огляду.

Копія даного протоколу надається громадянину.

Особистому огляду не підлягають: Президент України, Голова Верховної Ради України, народні депутати України, Прем'єр-міністр України, Перший віце-прем'єр-міністр України, Голова та судді Верховного Суду України, Голова та судді Конституційного Суду України, Міністр закордонних справ України, Генеральний прокурор України та члени їхніх сімей, які прямують разом з ними.

Окремо необхідно зазначити, що особи, які користуються дипломатичним імунітетом у відповідності до положень статті 29 Віденської конвенції про дипломатичні зносини (від 18.04.1961), статті 41 Віденської конвенції про консульські зносини (від 24.04.1963), статті 58 Віденської конвенції про представництво держав у їх відносинах з міжнародними організаціями універсального характеру (від 14.03.1975) є недоторканими особами і таким чином можуть підлягати особистому огляду лише з їх особистої згоди.

Контрольні питання до розділу 6

1. Які основні методи, що сприяють психологічній діагностиці особи у процесі декларування?
2. Які зовнішні ознаки перебування особи під стресом?
3. Що таке вербальні ознаки?
4. Які є невербальні ознаки?
5. Який порядок проведення особистого огляду?
6. Хто приймає рішення про проведення особистого огляду, у якій формі?
7. Які найбільш типові місця приховування предметів порушення митних правил?

РОЗДІЛ 7. ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ТА ПРИКЛАДИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Задача 1

Двоє громадян України прямували автомобілем „Хонда Цівік” до Чехії через митний пост „Краковець”. Громадяни для проходження митного контролю скористалися спрощеною системою („зелений коридор”). Саме це мало означати, що обос не мають предметів, обов’язкових до декларування. Однак після того, як автомобіль було виведено з загальної черги, громадянам було запропоновано заповнити митну декларацію, де вони зазначили лише особисті речі та невелику суму валюти. Проте, як виявилось, в портмоне чоловіка знаходилися 10 тисяч євро. Дані про цю валюту не були повідомлені усно та не задекларовані письмово.

Питання

Як кваліфікувати дане діяння та, які дії інспектора митного органу?

Відповідь

Дане діяння містить ознаки, передбачені ст. 339, ст. 340 Митного кодексу України. Інспектор ознайомлює громадянина з ст. 63 Конституції України, відбирає пояснення та складає протокол про порушення митних правил. Незадекларована валюта вилучається.

Задача 2

Через митний пост „Вилко” Виноградівської митниці на батьківщину автомобілем поверталася громадянка України, обравши при цьому смугу спрощеного проходження митного контролю (зелений коридор), яка повідомила митникам, що не має предметів, обов’язкових до декларування. Однак, в жіночій сумці під час прикордонно-митної перевірки серед особистих речей громадянки було виявлено 25 таблеток «Феназепам».

Питання

Як кваліфікувати дане діяння та які дії інспектора митного органу?

Відповідь

Дане діяння містить ознаки, передбачені ст. 339 Митного кодексу України. Інспектор ознайомлює громадянку з ст. 63 Конституції України, відбирає пояснення та складає протокол про порушення митних правил. Таблетки вилучаються.

Задача 3

На адресу одного з вітчизняних підприємств, розташованих в зоні діяльності Івано-Франківської митниці, з Нідерландів прямувало 120 живих зрізаних орхідей. Однак, під час перевірки виявилось, що у вантажівці рослин було набагато більше задекларованої кількості – 378, окрім цього, в автомобілі знаходилося 5000 хризантем, які були накріті брезентом. Дані про ці квіти взагалі не були зазначені в товаросупровідних документах.

Питання

Як кваліфікувати дане діяння?

Відповідь

Дане діяння містить ознаки передбачені ст. 352 Митного кодексу України.

Задача 4

Наш співвітчизник відлітав з аеропорту «Бориспіль» до Туреччини, скориставшись для проходження митного контролю спрощеною системою („зелений коридор”), чим мав гарантувати, що не має предметів, які варто було б зазначити в митній декларації.

В кишені брюк, в які був одягнений іноземець, знаходилося 20000 доларів США.

Питання

Як кваліфікувати дії громадянина Туреччини?

Відповідь

Дії громадянина Туреччини слід кваліфікувати за ст. 339 Митного кодексу України.

Задача 5

Через митний пост „Успенка” Амвросіївської митниці автомобілем на батьківщину поверталася громадянка Росії, яка повідомила, що переміщує лише особисті речі. Однак, після завірення митної декларації виявилось, що в кишені куртки, у футлярі для окулярів, приховувалося від митного контролю 17 монет металу жовтого кольору. Жодних документів на вивезення предметів виявлено не було.

Серед виявленого: сім монет номіналом „10 рублів” 1899 року карбування, одна монета 1911 року номіналом „10 рублів”, дві монети 1979 року „один червонець” та монети іноземного виробництва – чотири монети 1915 року, одна монета 1913 року та інші.

Питання

Як кваліфікувати дане діяння та, які дії інспектора митного органу?

Відповідь

Дане діяння містить, ознаки передбачені ст. 352 Митного кодексу України. Інспектор ознайомлює громадянку з ст. 63 Конституції України, відбирає пояснення та складає протокол про порушення митних правил. Монети вилучаються.

Задача 6

Через міжнародний автомобільний пункт пропуску „Краковець” транзитом з Азербайджану до Німеччини прямувала вантажівка під керуванням громадянина України, який повідомив, що переміщує 15 тонн горіхів фундук. Проте, під час перевірки вантажу під мішками з горіхами у

паперових коробках було виявлено 23600 пачок цигарок „ЛМ” українського виробництва без жодних супровідних документів.

Питання

Як кваліфікувати дане діяння та, які дії інспектора митного органу?

Відповідь

Дане діяння містить ознаки, передбачені ст. 352 Митного кодексу України. Інспектор ознайомлює громадянина з ст. 63 Конституції України, відбирає пояснення та складає протокол про порушення митних правил. Цигарки та транспортний засіб вилучаються.

Задача 7

Вийжджаючи з України до Угорщини автомобілем „Тойота Королла”, громадянин Угорщини для перетину кордону обрав смугу спрощеного контролю «зелений коридор», при виборі якої громадянин автоматично засвідчує, що не мають обов’язкових для декларування предметів. Однак, коли працівники митного поста „Тиса” вивели автомобіль з «зеленого коридору», іноземець почав помітно нервувати. Після проведення митного огляду автомобіля виявилось, що колеса даного автомобіля були заповненні цигарками „Прилуки” та „Next” - всього 1000 пачок на загальну суму 3 тисячі гривень.

Питання

Як кваліфікувати дане діяння та, які дії інспектора митного органу?

Відповідь

Дане діяння містить ознаки, передбачені ст. 352 Митного кодексу України. Інспектор ознайомлює громадянина з ст. 63 Конституції України, відбирає пояснення та складає протокол про порушення митних правил. Цигарки та транспортний засіб вилучаються.

Задача 8

З Польщі в Україну через Ягодинську митницю вантажівкою „Сканія” прямував громадянин Росії, який повідомив, що не має предметів, обов’язкових до декларування. Проте, під час перевірки кабінки транспортного засобу та сидіння поруч з водієм, було виявлено сумку, в якій знаходилися автозапчастини до іномарок різних найменувань вартістю понад 15 тисяч гривень.

Питання

Як кваліфікувати дане діяння та, які дії інспектора митного органу?

Відповідь

Дане діяння містить ознаки, передбачені ст. 340 Митного кодексу України. Інспектор ознайомлює громадянина з ст. 63 Конституції України, відбирає пояснення та складає протокол про порушення митних правил. Сумка із запчастинами вилучається.

Задача 9

Під час митного контролю поїзда сполученням „Миколаїв-Москва” службовий собака митників „спрацював” на пасажирське місце № 38, на якому подорожував громадянин України. Саме там, у подушці під наволочкою, знаходився поліетиленовий пакунок з подрібненою речовиною рослинного походження сіро – зеленого кольору.

Питання

Як кваліфікувати дане діяння та, які дії інспектора митного органу?

Відповідь

Дане діяння містить ознаки, передбачені ст. 352 Митного кодексу України. Інспектор ознайомлює громадянина з ст. 63 Конституції України, відбирає пояснення у даного громадянина та усіх пасажирів, які слідували разом з ним у купе. Складає протокол про порушення митних правил, викликає чергового дізнавача. Дана речовина у присутності понятих вилучається, проводиться її експрес-аналіз. Місце приховування фотографується. Дізнавач складає протокол огляду місця події. Особа затримується.

У даному випадку є підстава, щоб застосувати щодо даної особи вняткову форму митного контролю – особистий огляд.

Задача 10

Громадянка України Іванова М.Р. прямувала автомобілем до Польщі через Ягодинську митницю і задекларувала 6000 євро та 500 доларів США. Однак, після завірення митної декларації виявилось, що поруч з належним чином задекларованою валютою знаходяться ще 50600 гривень, дані про які не були повідомлені усно та не задекларовані письмово.

Питання

Як кваліфікувати дане діяння та, які дії інспектора митного органу?

Відповідь

Дане діяння містить ознаки, передбачені ст. 340 Митного кодексу України. Інспектор ознайомлює громадянку з ст. 63 Конституції України, відбирає пояснення та складає протокол про порушення митних правил. Незадекларована валюта вилучається.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. - К.: Юрінком Інтер, 1998.
2. Митний кодекс України Закон України від 11 липня 2002 р. № 92-IV.-К.: Атіка, 2002.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. Офіційний текст із змінами та доп. Станом на 25 жовтня 2005 р.
4. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квітня 2001 року №2341-III // Відомості Верховної Ради України. - 2001.-№25-26. (набрав чинності з 1 вересня 2001 року).
5. Кримінально - процесуальний кодекс України від 28 груд. 1960р. Текст відповід. офіц. За станом на 1 берез. 2003р. - К., 2003 - 249с.
6. Коментар до Митного кодексу України / За ред. П.В. Пашка, М.М. Каленського.-К.: Юстиніан, 2004.-736 с
7. Науково - практичний коментар Кримінального кодексу України від 5 квітня 2001 року / За ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. - К.:Каннон, А.С.К.,2002.- 1104 с.
8. Науково – практичний коментар до Кримінального кодексу України. – 4 – те вид., переробл. та доповн. / Відп. ред. С.С. Яценко. – К.: А.С.К., 2005. – 848с. – (Нормат. док. та комент.).
9. В. М. Тертишник Науково-практичний коментар до кримінально-процесуального кодексу України. – К.: А. С. К., 2002.
10. Закон України від 22. 05. 03 № 889-IV „Про податок з доходів фізичних осіб”.
11. Закон України від 29.12.07р. №107-VI «Про Державний бюджет України на 2008 рік та про внесення змін до деяких законодавчих актів України».
12. Закон України від 15.02.95р. №60/95 „Про обіг в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів” // Відомості Верховної Ради України. - 1995. - № 10. - Ст.60.
13. Закон України від 18.07.99р. №863-XIV-ВР „Про внесення змін до Закону України „Про обіг в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин їх аналогів і прекурсорів”.
14. Закон України від 15.02.95 р. №62/95 „Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними” // Відомості Верховної Ради України. -1995.-№10.- Ст.62.
15. Закон України від 21 09 99р. № 1068 „Про ввезення, вивезення та повернення культурних цінностей”.
16. Постанова Кабінету Міністрів України від 06.05.00 р. № 770 „Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин

і прекурсорів”.

17. Постанова Кабінету Міністрів України від 3.02.97р. №146 „Про затвердження Порядку видачі сертифікатів на ввезення в Україну та вивезення з України наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів”.
18. Постанова Кабінету Міністрів України від 25.12.02р. №1950 “Про затвердження пунктів пропуску через митний кордон України, через які дозволяється переміщення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів”.
19. Постанова Кабінету Міністрів України від 18.01.03 №58 “Про затвердження Порядку здійснення контролю за обігом наркотичних (психотропних) лікарських засобів”.
20. Наказ ДМСУ від 06.01.99р. № 8 “Положення про порядок передачі до відділення або служби по боротьбі з контрабандою і порушеннями митних правил матеріалів справ про порушення митних правил, заведених іншими підрозділами митниці”.
21. Наказ ДМСУ від 21.12.98р. №794 „Про затвердження Положення про порядок реєстрації справ про порушення митних правил”.
22. Наказ ДМСУ від 20.11.03р. № 776 „Про затвердження Порядку реєстрації кримінальних справ про контрабанду”.
23. Наказ ДМСУ від 10.12.2002р. №689 „Про затвердження форм документів адміністративного затримання”.
24. Наказ ДМСУ від 21. 04. 03р. №261 „Про затвердження форм процесуальних документів у справах про порушення митних правил”.
25. Наказ ДМСУ від 21. 04. 03р. №262 „Про затвердження форм постанови про проведення особистого огляду та протоколу особистого огляду”.
26. Наказ ДМСУ від 30. 12. 04р. №936 „Про затвердження Методичних рекомендацій щодо провадження у справах про порушення митних правил”.
27. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 01.08.00р. №188 „Про затвердження Таблиць невеликих, великих та особливо великих розмірів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, які знаходяться в незаконному обігу”.
28. Наказ МВС України від 21. 08. 98. № 622 „Інструкція про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної і холодної зброї, а також боєприпасів та вибухових матеріалів”.
29. Наказ МВС України від 13. 02. 99р. № 292 „Про внесення доповнень до Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної і холодної зброї, а також боєприпасів та вибухових матеріалів”.
30. Наказ АДПСУ / ДМСУ від 24. 11. 03р. №297/793 «Про затвердження Технології прикордонного та митного контролю у пунктах пропуску через державний кордон».

31. Постанова Пленуму Верховного суду України від 26 08 02 року №3 „Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами”.
32. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 03. 06. 05р. №8 „Про судову практику в справах про контрабанду та порушення митних правил”.
33. Інструкція по веденню дел о контрабанде, утвержденная ГТУ
34. 3 дек. 1942 г// Таможенный кодекс СССР. - М., 1946. – С.292. (Приложение).
35. Аналітичний огляд контрабанди наркотиків за 1996 рік. //Інформаційний бюлетень Управління організації боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил Держмитслужби України. -1997.-№3.
36. Аналітичний огляд боротьби з контрабандою наркотиків. //Інформаційний бюлетень Управління організації боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил Держмитслужби України.-1998.-№3.
37. Інформаційно – аналітичний бюлетень Держмитслужби України – К.,2003.
38. Прес-служба Державної митної служби України: прес-релізи від 30.01.2004 р.
39. Бажанов М.И. Уголовное право Украины: Общ. ч. - Д.: Пороги – 1992 – 166 с., с. 33.
40. Багрій-Шахматов Л.В., Бойко В.М., Попов Г.В., Лозгачов І.І. Історія боротьби з контрабандою. К.: Видавець Вадим Карпенко, 2003р. – 32 с.
41. Блага А.Б. Жінки як суб’єкт корупції та контрабанди: кримінологічна характеристика // Проблеми боротьби з корупцією, організованою злочинністю та контрабандою. Аналітичні розробки, пропозиції наукових і практичних працівників: Міжвід. наук. зб. /З а ред. А.І. Комарової. – К., 1999. – Т. 18. – С. 408-413.
42. Брич Л.П., Навроцький В.О. Кримінально-правова кваліфікація ухилення від оподаткування в Україні: Моногр. – К.: Атіка, 2000. – 288 с., с. 227.
43. Ведерніков Ю.А., Шкарупа В.К. Адміністративне право України: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 336с.
44. Таможенный кодекс 1964 года: Закон Союза ССР – 19М - №20 – С. 2-12.
45. Давитадзе Д.Д. Уголовная ответственность за контрабанду: вопросы квалификации (по материалам республики Грузия): Автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.08 / Укр. юрид. акад. – Х., 1992. – 21 с., с. 19.
46. Дорофеева Л.М. Дізнання в митних органах України: Монографія. – Харків: Видавець СПД ФО Вапнярчук Н.М., 2006. – 192 с.

47. Жорін Ф. Л. Правові основи митної справи в Україні (конспект курсу лекцій з програмних тем): Навч. пос. – К.:КНЕУ, 2001. – 248с., с. 51.
48. Загальна характеристика основних наркотичних засобів та шляхів контрабанди. -Х., 1998.
49. Золотарьова Н. Проблеми вдосконалення адміністративного законодавства, що регулює протидію незаконному обігу наркотиків // Право України. – 2002. - №9. – С.95-99.
50. Кузмічов В. С., Прокопенко Г. І. Криміналістика: Навч. Посіб. / За заг. ред. В. Г. Гончаренка та Є. М. Моїсєєва. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – 368 с.
51. Ковтуненко В.О. Лікарські засоби з дією на центральну нервову систему: Навч. посіб. для студ. природн. фак. ун - тів. –К.: ВТФ “Перун”, 1997.
52. Кудрявцев В.Н. Общая теория квалификации преступлений. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Юристь, 2001. – 304 с., с. 138-139.
53. Курс советского уголовного права. Часть общая. Т. 1. – Л.: Изд-во ЛГУ. – 1968. – 646 с., с. 143.
54. Матишевський П.С. Кримінальне право України: Заг. ч.: Підруч. для студ. юрид. вузів і фак. – К.: А.С.К., 2001. – 352 с., с. 105.
55. Матеріали науково – практичної конференції, м. Дніпропетровськ, 20-21 листоп. 2003р. – Д.: Акад. митної служби України, 2003. – С. 199-201.
56. Михайленко П.П. Уголовное право Украины. Общ. ч. – К., – 1995. – 249 с
57. Музика А. Об'єкт злочинів, пов'язаних з наркоманією // Право України. – 1997. – № 12. – С. 90-95., с. 94.
58. Костін М. І. Контрабанда. Доказування обставин вчинення злочину на досудовому слідстві: Монографія. – К.: “ДІЯ”, 2003. – 185 с.
59. Наумов А.В. Российское уголовное право: Общ. ч.: Курс лекций. – М.: Изд - во БЕК, 1996. – 560 с., с. 206.
60. Огляд місця події при розслідуванні окремих видів злочинів: Наук. – практ. посібник / За ред. Н.І.Клименко. – К.: Хрінком Інтер, 2005. – 216 с.
61. Омельчук О. Суб'єкт контрабанди // Митна справа. – 2001. - №3 – С. 18–23.
62. Орлов В.С. Субъект преступления по советскому уголовному праву. – М.: Госюриздат, 1958. – 260 с., с. 6-30.
63. Петрова В.И., Ревяко Г.И. Наркотики и яды. Психоделики и токсические вещества, ядовитые животные и растения: Энциклопедия преступлений и катастроф. - Минск: Литература, 1996.
64. Підсумки роботи митних органів України за 2003 рік – К.: Вид-во Держмитслужби України.- 2004.

65. Посібник з питань організації боротьби з контрабандою наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів. – К.: Вид. Держмитслужби України, 1998. – 250с.
66. Популярна юридична енциклопедія / Кол. Авт.: В.К. Гіжевський, В.В. Головченко В.С. Ковальський (кер.) та ін. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 528с.
67. Селіванов М.П., Хруппа М.С. Антинаркотичне законодавство України: Теорія. Історія. Коментар. – К.: Юрінком, 1997.
68. Словник іншомовних слів: 23000 слів та термінологічних словосполучень / Уклад. Л. О. Пустовіт та ін.- К.: Довіра, 2000. – 1018с.
69. Смирнова Н.Н. Уголовное право: Учеб. - СПб.: Изд-во Михайлова В.А., 1998. – 675с., с. 108.
70. Советский энциклопедический словарь /Гл. ред. А.М.Прохоров. – М.: Сов. энцикл., 1990.
71. Таран Ю. Деякі питання боротьби з контрабандою наркотичних речовин // Вісн. Акад. митної служби України. - 1999. - №3. - С.75 – 78.
72. Уголовное право. Общ. ч.: Учеб. / Под ред. М.П.Журавлева, А.И.Рарога. – М.: Ин - т междунароод. права и экономики, 1996. – 181 с.
73. Уголовное право УССР: Ч. общ. – К.: Виша шк. – 1984. – 383 с., с. 97.
74. Уголовное право. Общ. ч.: Учеб. / Под ред. В.Н.Петрашева. – М.: ПРИОР, 1999. – 544 с.
75. Украинская Советская энциклопедия. К., 1982. Т.7. С.543.
76. Костін М. І. Контрабанда. Доказування обставин вчинення злочину на досудовому слідстві: Монографія. – К.: “ДІЯ”, 2003. – 185 с.
77. Фролов Е.А. Спорные вопросы общего учения об объекте преступления: Сб. науч. тр. Вып. 10. – Свердловск: Свердл. юрид. ин-т, - 1969. - С. 184-225.
78. Шепітько В.Ю. Довідник слідчого. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. – 208 с. – (Б-ка слідчого).
79. Юридична енциклопедія: В 6 т. Т. 4: Н - П. - К.: Укр. енцикл, 2002. – С.375.
80. Яворницький Д.І Історія запорізьких козаків. – Львів, 1990. – Т. 1. – С. 291.

ДОДАТКИ*

Додаток 1

АКТ

прийому-передачі матеріалів

справи про порушення митних правил №0056/34009/06

«25» лютого 2006 року, 17 год. 40 хв.

Цим Актом ст. інспектор пасажирського відділу м/п „Тиса”

(посада, назва підрозділу)

Воробчук Іван Петрович

(прізвище, ім'я, по-батькові)

Передав матеріали справи про порушення митних правил № 0056/34009/06

№ справи/код підрозділу/рік

в складі:

№ з/п	Назва документа	Кількість аркушів
1.	Протокол про порушення митних правил від 25 лютого 2006 р. № 0056/34009/06	1 прим. 3 арк.
2	Пояснення громадянина України Петрова О.Т.	1 арк.
3	Заява до суду	1 арк.
4	Доповідна записка	1 арк.
5	Опис вилучених предметів	1 арк.

Матеріали справи передав ст. інспектор Воробчук підпис

(посада) (прізвище,) підпис

З матеріалами справи ознайомився:

Начальник Чопської митниці Іванов П.П.

підпис

(підпис)

Дата «25»лютого2006 року

Матеріали справи прийняв заст. нач. митниці – нач. СБК та МВ Марчук підпис

(посада)

(прізвище)

(підпис)

Дата «25» лютого 2006 року, 17 год. 40 хв.

* Всі прізвища наведені в додатках є вигаданими і не мають нічого спільного з реальними подіями.

**Організацію провадження у
справі доручаю**

Нач. від. Савченку О. М.
(посада, прізвище, ініціали)

Начальник Служби БК та МВ
Чопської митниці

Марчук М. М.
(прізвище, ініціали)

«25» лютого 2006 року

Провадження у справі доручаю

Гол. інсп-ру Камінському А. П.
(посада, прізвище, ініціали)

Начальник відділу дізнання та провадження
у справах про ПМП СБК та МВ Чопської
митниці

Савченко О. М
(прізвище, ініціали)

«25» лютого 2006 року

Державна митна служба України

РІШЕННЯ

про адміністративне затримання

"25" травня 2004 р.

м. Овруч

Я, начальник Житомирської митниці Іванов Микола Петрович, беручи до уваги, що громадянином (кою) України Павленко Марією Василівною, 15.10.1971 р.н., уродженки м. Сміла Черкаської обл., тимчасово непрацюючої, яка проживає в м. Черкаси по вул. Київській, буд. 10, кв. 93, паспорт ВН 025236, виданий 10.05.1996 р. Смілянським РВ МВС в Черкаській обл. вчинено порушення митних правил, передбачене ст. 374 Митного кодексу України

ВИРІШИВ:

1. З метою припинення порушення митних правил (установлення особи, що вчинила порушення митних правил; складання протоколу про порушення митних правил) здійснити адміністративне затримання на строк до трьох годин громадянина (ки) України Павленко Марію Василівну.

2. У разі вчинення особою, зазначеною в п. 1 цього рішення, опору виконанню рішення про адміністративне затримання, застосувати до неї фізичну силу або спеціальні засоби.

3. Про адміністративне затримання особи, зазначеної в п. 1 цього рішення, повідомити її батькам або особам, що їх замінюють (заповнюється, якщо особа, зазначена в п. 1 цього рішення, не досягла повноліття)

Підпис посадової особи митного органу, яка винесла рішення: _____

Рішення мені пред'явлено.

Підпис особи, щодо адміністративного затримання якої винесено рішення:
_____

Державна митна служба України

Протокол адміністративного затримання

"25" травня 2004 р.

м. Овруч, пасажирський відділ

Я, інспектор *пасажирського відділу М/П „Овруч” Житомирської митниці Огієнко Василь Олегович*, згідно з рішенням начальника М/П «Овруч» Житомирської митниці *Іванова М.П.* про здійснення адміністративного затримання на підставі ст. 374 Митного кодексу України у присутності свідків (якщо вони є):

1. *Козака Івана Івановича, м. Коростень, вул. Гоголя 80, кв.10*
2. *Мартиненка Вадима Едуардовича, м. Житомир, вул. Київська, 1*

здійснив (ла) адміністративне затримання громадянина (ки) України *Куцої Ілони Василівни, 25.10.1970 р.н, уродженки м. Сміла Черкаської обл... тимчасово непрацюючої, яка проживає в м. Черкаси по вул. Київській, буд. 2, паспорт ВН 158800, виданий 05.10.1996 р. Смілянським РВ МВС в Черкаській обл.*

Передбачені ст.371 Митного кодексу України обов'язки свідка (з'явитися в призначений час за викликом органу, у провадженні якого перебуває справа про порушення митних правил, до цього органу й дати детальні та правдиві пояснення, повідомити все відоме в справі та відповіді на поставлені запитання) мені роз'яснено.

Підписи свідків (якщо вони є):

1. _____
2. _____

Адміністративне затримання здійснено з метою припинення порушення митних правил (установлення особи, що вчинила

порушення митних правил; складання протоколу про порушення митних правил) (непотрібне закреслити)

Під час адміністративного затримання застосовувалися фізична сила та спецзасоби:

Не застосовувались

Затриману особу доставлено в: адмінприміщення м/п „Овруч” Житомирської митниці, вул. Сабурова, 1/21

Строк адміністративного затримання обчислюється з 16 год. 25 хв. “25” травня 2004 р., тобто з моменту доставки в службове приміщення митного органу (інше приміщення, зазначити яке); з часу витвердження; закінчення митного контролю або митного оформлення (непотрібне закреслити) в адмінприміщення МП „Овруч” Житомирської митниці, вул. Сабурова, 1/21

Під час адміністративного затримання виконувалися такі дії: складання протоколу про порушення митних правил, відібрання пояснення

Копію протоколу отримав.

Підпис особи, адміністративне затримання якої здійснено:

Записано правильно.

Підписи свідків (якщо вони є):

1. _____

2. _____

Підпис посадової особи митного органу, яка склала протокол:

_____

Державна митна служба України

ПОСТАНОВА
про призначення експертизи
у справі про порушення митних правил № 308/40601/06

"23" березня 2006 р.

м. Могилів-Подільський

Я, головний інспектор ВД СБК та МВ Дністрянської митниці
Петров Іван Васильович, здійснюючи провадження у справі про порушення
митних правил №308/40601/06

УСТАНОВИВ:

21.03.2006 року на митному посту "Могилів-Подільський автомобільний" Дністрянської митниці під час проходження митного контролю громадянин Р. Молдови – Васьков Олег Петрович порушив встановлений порядок проходження митного контролю в зонах (коридорах) спрощеного контролю, приховавши в технічних порожнинах автомобіля "Москвич ДЖ 2715" р.н. ОСАІ 207 товар: м'ясо, ввезення якого на територію України, з урахуванням якості чи походження, заборонено.

Для з'ясування питань щодо вартості транспортного засобу „Москвич ДЖ 2715” р.н. ОСАІ 207, вилученого у справі про порушення митних правил №308/40601/06, виникла потреба в спеціальних знаннях у галузі товарознавства

На підставі викладеного й керуючись статтями 375, 380, 381 Митного кодексу України,

ПОСТАНОВИВ:

1. Призначити проведення товарознавчої експертизи вартості транспортного засобу- автомобіля „Москвич ДЖ 2715” р.н. ОСАІ 207, 1999 року виготовлення, номер двигуна W7911278, номер кузова ХТК272800W0612523, вилученого у справі про порушення митних правил №308/40601/06.
2. Проведення експертизи доручити експертам ВЕКЗР Могилів-Подільського МРВ УМВС у Вінницькій області.
3. Поставити перед експертами такі запитання:
  - чи відповідають назва, тип, рік випуску, номер двигуна, об'єм та тип двигуна, номер кузова наданого на експертизу транспортного засобу даним, вказаним у технічному паспорті №088603411?
  - яка залишкова вартість автомобіля „Москвич ДЖ 3715” р.н. ОСАІ 207, 1999 року виготовлення, станом на 21.03.2006 року?

4. Передати в розпорядження експерта такі матеріали:
- ксерокопія технічного паспорта №088603411 автомобіля "ІЖ 2715-014-01 р.н. ОСА1 207, 1999 року виготовлення, номер двигуна W7411278, номер кузова ХТК272800W0612523.
  - транспортний засіб автомобіль „Москвич ІЖ 2715” та технічний паспорт №088603411 знаходяться на складі Дністрянської митниці за адресою м. Могилів-Подільський вул. Спортивна, 152.

Головний інспектор ВД СБК та МВ
Дністрянської митниці

І.В. Петров

Зразки протоколів про порушення митних правил

СТ.329 МКУ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Держмитолужби України
21.04.2003 № 261Державна митна служба України
ПРОТОКОЛ
про порушення митних правил № 0044 /20900/07"16" лютого 2007 рокум.Шепетівка
(місце складення протоколу)Я, старший інспектор відділу митного оформлення Ковальський Олег
Олегович,

(посада, митний орган, прізвище, ім'я та по-батькові особи, що склала протокол)

у присутності: особи, що притягується до відповідальності,
гр. України Іванова Івана Івановича, 25.03.1970 р.н., місце народження м.
(необхідні для розгляду справи відомості про особу, що притягується до відповідальності,
Шепетівка, Хмельницької області, проживає, м. Шепетівка, вул.
якщо її встановлено:Козача, 19/1, який працює у ДП «Іванна» ВАТ «Торгова група
громадянство, прізвище, ім'я та по-батькові, день, місяць і рік народження, місце
«Буг», заступником директора, паспорт НС №809215, виданий 06.10.99р.
народження місце роботи, посада, або рід занять,
Шепетівським МРВ УМВС України в Хмельницькій області
місце проживання, дані про документ, що засвідчує особу

свідків:

1. Ільїна І.І. Хмельницька область, м. Шепетівка, вул. Миру, 5
(прізвища, адреси свідків, якщо вони є)
2. Петрова П.П. Хмельницька область, м. Шепетівка вул. Миру, 10

керуючись вимогами статей 359, 363 і 375 Митного кодексу України, склав
цей протокол про порушення митних правил.Протокол складено за участю перекладача _____ не залучався
(посада, місце роботи, прізвище, ім'я та по-батькові, якщо перекладач брав участь)Передбачені ст. 370 Митного кодексу України обов'язки
перекладача (точно й у повному обсязі здійснювати доручений переклад)
мені роз'яснено.

Підпис перекладача: _____

Передбачені статтями 363 ч. 4 і 366 Митного кодексу України права
особи, що притягується до відповідальності за порушення митних правил
(дати пояснення та висловити зауваження щодо змісту протоколу; письмово
викласти мотиви своєї відмови від підписання протоколу; ознайомитися під

час розгляду справи про порушення митних правил у митному органі або суді з матеріалами справи, зробити з них витяги, одержати копії рішень, постанов та інших документів, що є в справі; бути присутнім під час розгляду справи в митному органі та брати участь у судових засіданнях, подавати докази, брати участь у їх дослідженні, заявляти клопотання та відводи, давати усні й письмові пояснення, подавати свої доводи, міркування та заперечення, оскаржувати постанови митного органу, суду (судді); користуватись іншими правами, наданими законом), мені роз'яснено.

Підпис особи, що притягується до відповідальності: Підпис Іванов І.І.

Предбачені ст. 371 Митного кодексу України обов'язки свідка (з'явитися за викликом органу, у провадженні якого перебуває справа про порушення митних правил, у призначений час до цього органу й дати детальні та правдиві пояснення, повідомити все відоме в справі та відповісти на поставлені запитання) мені роз'яснено.

Підписи свідків: 1. Підпис

2. Підпис

Установлено: 16.02.2007р. о 14 год. 40 хв. громадянин України Іванов Іван Іванович без дозволу митного органу знаходився в зоні митного контролю, відділу митного оформлення митного поста «Нетішин» у місті Шепетівка Хмельницької митниці, зона митного контролю розташована за адресою Хмельницька область, м. Шепетівка, вул. Польова 3.(за відсутності товарів, транспортних засобів – безпосередніх предметів порушення митних правил) тим самим порушивши режим зони митного контролю - встановлений законодавством України порядок доступу та перебування в таких зонах товарів транспортних засобів та громадян.

(місце, час учинення та суть порушень митних правил)

Зазначені дії мають ознаки порушення (порушень) митних правил, передбаченого (передбачених) статтями 329 Митного кодексу України.

На підставі ст. 377 Митного кодексу України за цим протоколом вилучено:

а) товари, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України

№ з/п	Назва вилученого товару, транспортного засобу, їх особливі ознаки	Кількість (вага)	Вартість, грн.

(підпис перекладача, якщо перекладач залучався)

Підписи свідків: 1. _____
2. _____

Підпис посадової особи митного органу, що склала протокол:

підпис Ковальський О.О.

Державна митна служба України
ПРОТОКОЛ
про порушення митних правил № 0078/99000/06

"16" лютого 2006 року

м. Львів, Західна регіональна митниця
(місце складення протоколу)

Я, старший інспектор відділу митного оформлення №1 ЗРМ Ковальчук
(посада, митний орган, прізвище, ім'я та по-батькові особи, що склала протокол)

Олег Олегович,

у присутності: особи, що притягується до відповідальності,
гр. України Сидорова Петра Петровича, 20.03.1978 р.н., місце народження
(необхідні для розгляду справи відомості про особу, що притягується до відповідальності, якщо її

м. Львів, який проживає, у м. Львів, вул. Коломийська, 1/1, працює у ВАТ «Захід» заступником директора, паспорт НА 890210, виданий 07.08.99р.
встановлено: громадянство, прізвище, ім'я та по-батькові, день, місяць і рік народження, місце народження,

Львівським МВ УМВС України у Львівській області

місце роботи, посада, або рід занять, місце проживання, дані про документ, що засвідчує особу)

свідків:

1. _____
(прізвища, адреси свідків, якщо вони є)
2. _____

керуючись вимогами статей 359, 363 і 375 Митного кодексу України, склав цей протокол про порушення митних правил.

Протокол складено за участю перекладача

(посада, місце роботи, прізвище, ім'я та по-батькові, якщо перекладач брав участь)

Передбачені ст. 370 Митного кодексу України обов'язки перекладача (точно й у повному обсязі здійснювати доручений переклад) мені роз'яснено.

Підпис перекладача: _____

Передбачені статтями 363 ч. 4 і 366 Митного кодексу України права особи, що притягується до відповідальності за порушення митних правил (дати пояснення та висловити зауваження щодо змісту протоколу; письмово

викласти мотиви своєї відмови від підписання протоколу; ознайомитися під час розгляду справи про порушення митних правил у митному органі або суді з матеріалами справи, зробити з них витяги, одержати копії рішень, постанов та інших документів, що є в справі; бути присутнім під час розгляду справи в митному органі та брати участь у судових засіданнях, подавати докази, брати участь у їх дослідженні, заявляти клопотання та відводи, давати усні й письмові пояснення, подавати свої доводи, міркування та заперечення, оскаржувати постанови митного органу, суду (судді); користуватись іншими правами, наданими законом), мені роз'яснено.

Підпис особи, що притягується до відповідальності: підпис

Передбачені ст. 371 Митного кодексу України обов'язки свідка (з'явитися за викликом органу, у провадженні якого перебуває справа про порушення митних правил, у призначений час до цього органу й дати детальні та правдиві пояснення, повідомити все відоме в справі та відповіді на поставлені запитання) мені роз'яснено.

Підписи свідків: 1. _____
2. _____

Установлено: 16.02.2006р. ВАТ «Захід» у Західній РМ було оформлено вантажну митну декларацію типу "АТЗ" №28060/5/206584 для багаторазового переміщення через митний кордон України належного йому автомобіля марки Volkswagen Passat 1.8 T, 2004 року випуску, державний реєстраційний номер 551-92 ТА, терміном на один рік. Однак, ВАТ «Захід» не було подано у Західну РМ документи, необхідні для здійснення митного контролю вказаного вище транспортного засобу.

(місце, час учинення та суть порушень митних правил)

Зазначені дії мають ознаки порушення (порушень) митних правил, передбаченого (передбачених) статтями 330 Митного кодексу України.

На підставі ст. 377 Митного кодексу України за цим протоколом вилучено:

а) товари, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України

№ з/п	Назва вилученого товару, транспортного засобу, їх особливі ознаки	Кількість (вага)	Вартість, грн.

Підписи свідків: 1. _____
2. _____

Підпис посадової особи митного органу, що склала протокол:

підпис Ковальчук О.О.

Державна митна служба України
ПРОТОКОЛ
про порушення митних правил № 0044 /20900/07

"06" березня 2007 року

м. Хмельницький
(місце складення протоколу)

Я, старший інспектор відділу охорони митних об'єктів і супроводження вантажів служби боротьби з контрабандою та митної варті Хмельницької митниці Ковальський Олег Олегович,

(посада, митний орган, прізвище, ім'я та по-батькові особи, що склала протокол)

у присутності: особи, що притягується до відповідальності,
гр. України Іванова Івана Івановича, 27.03.1970 р.н., місце народження
(необхідні для розгляду справи відомості про особу, що притягується до відповідальності, якщо її

м. Одеса, проживає у м. Одеса, вул. Козача, 19/1, тимчасово не працює
встановлено: громадянство, прізвище, ім'я та по-батькові, день, місяць і рік народження, місце народження

паспорт НС №809215, виданий 08.10.98р. Одеським МВ УМВС України в Одеській області.

місце роботи, посада, або рід занять, місце проживання, дані про документ, що засвідчує особу

свідків:

1. Ільїна І.І. м. Хмельницький, вул. Миру, 5
(прізвища, адреси свідків, якщо вони є)

2. Петрова П.П. м. Хмельницький, вул. Миру, 10,

керуючись вимогами статей 359, 363 і 375 Митного кодексу України, склав цей протокол про порушення митних правил.

Протокол складено за участю перекладача не залучався
(посада, місце роботи, прізвище, ім'я та по-батькові, якщо перекладач брав участь)

Передбачені ст. 370 Митного кодексу України обов'язки перекладача (точно й у повному обсязі здійснювати доручений переклад) мені роз'яснено.

Підпис перекладача: _____

Передбачені статтями 363 ч. 4 і 366 Митного кодексу України права особи, що притягується до відповідальності за порушення митних правил (дати пояснення та висловити зауваження щодо змісту протоколу; письмово викласти мотиви своєї відмови від підписання протоколу; ознайомитися під час розгляду справи про порушення митних правил у митному органі або суді з матеріалами справи, зробити з них витяги, одержати копії рішень, постанов та інших документів, що є в справі; бути присутнім під час розгляду справи в митному органі та брати участь у судових засіданнях,

подавати докази, брати участь у їх дослідженні, заявляти клопотання та відводи, давати усні й письмові пояснення, подавати свої доводи, міркування та заперечення, оскаржувати постанови митного органу, суду (судді); користуватись іншими правами, наданими законом), мені роз'яснено.

Підпис особи, що притягується до відповідальності: Підпис Іванов І.І.

Передбачені ст. 371 Митного кодексу України обов'язки свідка (з'явитися за викликом органу, у провадженні якого перебуває справа про порушення митних правил, у призначений час до цього органу й дати детальні та правдиві пояснення, повідомити все відоме в справі та відповіді на поставлені запитання) мені роз'яснено.

Підписи свідків: 1. Підпис

2. Підпис

Установлено: 06.03.2007р. об 11 год. 40 хв. працівниками ДПС УМВС України був зупинений автомобіль «Камаз 5510/TFK – 010», 1985 року випуску, кузов 654449876585, державний реєстраційний номер Z – 87068 під керуванням громадянина України Петрова Івана Івановича, який надав працівникам ДПС для перевірки митну декларацію від 03.03.2007 року №550998765/700998877 видану на ім'я Іванова Івана Івановича, уніфіковану митну декларацію МД – І від 03.03.2007 року серія НК №543876, уніфіковану митну декларацію МД – І від 03.03.2007 року серія НК № 876990, технічні паспорти на автомобіль «Камаз 5510/TFK – 010» BW34887 і D189076, рахунок – фактуру на даний автомобіль, експортну ВМД з Угорщини від 02. 03.2007року, копію акту про огляд транспортного засобу від 02 березня №65ГЗ, а також доручення від 02.03.2007 року, згідно з яким Іванов Іван Іванович давав доручення Сидорову Петру Петровичу представляти його інтереси щодо вирішення питань вивезення з території України належних йому автомобілів КАМАЗи – державні реєстраційні номери: Z – 87068 та Z – 87069.

Перевіркою встановлено, що автомобіль «Камаз 5510/TFK – 010», 1985 року випуску, кузов 654449876585, державний реєстраційний номер Z – 87068, дійсно був ввезений на територію України 02.03.2007 року через Чопську митницю в митний режим «транзит» громадянином України Івановим Іваном Івановичем, якого на момент перевірки в автомобілі не було і який особисто давав зобов'язання вивезти цей транспортний засіб за межі митної території України до 15.03.2007 року.

Таким чином, автомобіль «Камаз 5510/TFK – 010», 1985 року випуску, кузов 654449876585, відповідно до наказу ДМСУ від 17.11.2005 року №1118 «Про затвердження Правил митного контролю та митного оформлення транспортних засобів, що переміщуються громадянами через митний кордон України», перебуває під митним контролем (при ввезенні з метою транзиту – з моменту перетину митного кордону України до вивезення за межі митної території).

У своїх поясненнях громадянин України Петров Іван Іванович підтверджує факт, що даний автомобіль не належить йому і він керував та розпоряджався ним з відома та дозволу Іванова Івана Івановича. До

митного органу Петров Іван Іванович та Іванов Іван Іванович щодо отримання дозволу на керування вищевказаним транспортним засобом Петровим Іваном Івановичем не звертались.

Від дачі пояснень Іванов Іван Іванович відмовився.

Таким чином громадянин України Іванов Іван Іванович видав без дозволу митного органу автомобіль автомобіль «Камаз 5510/TFK – 010», 1985 року випуску, кузов 654449876585, державний реєстраційний номер Z – 87068, який знаходиться під митним контролем.

Вартість автомобіля буде встановлено додатково.

(місце, час учинення та суть порушень митних правил)

Зазначені дії мають ознаки порушення (порушень) митних правил, передбаченого (передбачених) статтями 331 Митного кодексу України.

На підставі ст. 377 Митного кодексу України за цим протоколом вилучено:

а) товари, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України

№ з/п	Назва вилученого товару, транспортного засобу, їх особливі ознаки	Кількість (вага)	Вартість, грн.

б) документи, потрібні для розгляду справи про порушення митних правил

№ з/п	Назва вилученого документа, його особливі ознаки
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	

в) в особи, що не має в Україні постійного місця проживання або адреси, – товари, транспортні засоби в розмірах, необхідних для забезпечення стягнення штрафу або вартості товарів, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України

№ з/п	Назва вилученого товару, транспортного засобу, їх особливі ознаки	Кількість (вага)	Вартість, грн.

Якщо є додаток до протоколу, то зазначити: "Дивись додаток _____ на _____ аркушах".

Пояснення, зауваження особи, що притягується до відповідальності:

Розгляд справи відбудеться "16" березня 2007р. о "14" год. "00" хв. за адресою: м. Хмельницький, вул. Костюшка 9, кабінет №10
(заповнюється в разі потреби)

Копію протоколу отримав "16" лютого 2007 р. підпис Іванов
(підпис особи, що притягується до відповідальності. Заповнюється, якщо цю особу встановлено та вона була присутня при складанні протоколу)

Від підпису протоколу та одержання його копії особа, що притягується до відповідальності, відмовилася. _____
(підпис посадової особи митного органу, що склала протокол)

Підписи свідків: 1. _____
2. _____

Зміст протоколу перекладено на _____ мову.

(підпис перекладача, якщо перекладач залучався)

Підписи свідків: 1. _____
2. _____

Підпис посадової особи митного органу, що склала протокол:
підпис Ковальський О.О.

Державна митна служба України
ПРОТОКОЛ
про порушення митних правил № 0044 /20900/07

“21” березня 2007 року

м. Хмельницький
(місце складення протоколу)

Я, старший інспектор відділу митного оформлення №1 Хмельницької митниці Синиця Сидор Сидорович,

(посада, митний орган, прізвище, ім'я та по-батькові особи, що склала протокол)

у приєднанні: особи, що притягується до відповідальності,
гр. України Іванова Івана Івановича, 27.03.1970 р.н., місце народження
(необхідні для розгляду справи відомості про особу, що притягується до відповідальності, якщо її

м. Одеса, проживає у м. Кам'янець – Подільський, вул. Козача, 19/1, працює
встановлено: громадянство, прізвище, ім'я та по-батькові, день, місяць і рік народження, місце

водієм – ПП «АКС», паспорт НС №809215, виданий 08.10.98р. Кам'янець –
народження місце роботи, посада, або рід занять, місце проживання, дані про документ, що
засвідчує особу

Подільським МРВ УМВС України в Хмельницькій області.

свідків:

1. _____
(прізвища, адреси свідків, якщо вони є)

2. _____

керуючись вимогами статей 359, 363 і 375 Митного кодексу України, склав цей протокол про порушення митних правил.

Протокол складено за участю перекладача _____ не залучався
(посада, місце роботи, прізвище, ім'я та по-батькові, якщо перекладач брав участь)

Передбачені ст. 370 Митного кодексу України обов'язки перекладача (точно й у повному обсязі здійснювати доручений переклад) мені роз'яснено.

Підпис перекладача: _____

Передбачені статтями 363 ч. 4 і 366 Митного кодексу України права особи, що притягується до відповідальності за порушення митних правил (дати пояснення та висловити зауваження щодо змісту протоколу; письмово викласти мотиви своєї відмови від підписання протоколу; ознайомитися під час розгляду справи про порушення митних правил у митному органі або суді з матеріалами справи, зробити з них витяги, одержати копії рішень, постанов та інших документів, що є в справі; бути присутнім під час розгляду справи в митному органі та брати участь у судових засіданнях,

подавати докази, брати участь у їх дослідженні, заявляти клопотання та відводи, давати усні й письмові пояснення, подавати свої доводи, міркування та заперечення, оскаржувати постанови митного органу, суду (судді); користуватись іншими правами, наданими законом), мені роз'яснено.

Підпис особи, що притягується до відповідальності: Підпис

Передбачені ст. 371 Митного кодексу України обов'язки свідка (з'явитися за викликом органу, у провадженні якого перебуває справа про порушення митних правил, у призначений час до цього органу й дати детальні та правдиві пояснення, повідомити все відоме в справі та відповіді на поставлені запитання) мені роз'яснено.

Підписи свідків: 1. _____
2. _____

Установлено: 11.09.2007 року Хмельницькою митницею було оформлено ВМД №800028888/7/123654 в режимі ЕК10 на товар – провід на напругу понад 10000В із ніхромового дроту, загальною вагою – 3556кг, загальною фактурною вартістю – 120408,5грн., строк доставки у митницю призначення у ВМД було встановлено до 16.09.2007 року та продовжено до 19.09.2007 року. У ВМД №800028888/7/123654 громадянин Іванов Іван Іванович дав зобов'язання про доставлення товарів в митницю призначення у встановлений митним органом строк, а саме до 19.09.2007 року. У призначений строк 19.09.2007 року, товар у митницю призначення (Чернігівську митницю) доставлений не був.

(місце, час учинення та суть порушень митних правил)

Зазначені дії мають ознаки порушення (порушень) митних правил, передбаченого (передбачених) статтями 332 Митного кодексу України.

На підставі ст. 377 Митного кодексу України за цим протоколом вилучено:

а) товари, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України

№ з/п	Назва вилученого товару, транспортного засобу, їх особливі ознаки	Кількість (вага)	Вартість, грн.

б) документи, потрібні для розгляду справи про порушення митних правил

№ з/п	Назва вилученого документа, його особливі ознаки
1.	ВМД №800028888/7/123654 від 11.09.2007 р. копія

Державна митна служба України

ПРОТОКОЛ

про порушення митних правил № 0889/30924/07

“ 09 ” листопада 2007 р.м/п “ Вилок ”*(місце складення протоколу)*Я, гол. інспектор Виноградівської митниці Сідоров Олег Іванович та старший інспектор Служби БКБ та МВ Петров Іван Михайлович,*(посада, митний орган, прізвище, ім'я та по-батькові особи, що склали протокол)*

у присутності:

особи, що притягується до відповідальності, особа не встановлена.
свідків:

1. Ващук Василь Васильович, Виноградівський р-н, с. Сасово, вул. Миру, буд. 1.
(прізвища, адреси свідків, якщо вони є)
2. Шашко Олег Васильович, Виноградівський р-н, с. Сасово, вул. Миру, буд. 2
керуючись вимогами статей 359, 363 і 375 Митного кодексу України, склав цей протокол про порушення митних правил.

Протокол складено за участю перекладача

(посада, місце роботи, прізвище, ім'я та по-батькові, якщо перекладач брав участь)

Передбачені ст. 370 Митного кодексу України обов'язки перекладача (точно й у повному обсязі здійснювати доручений переклад) мені роз'яснено.

Підпис перекладача: _____

Передбачені статтями 363 ч. 4 і 366 Митного кодексу України права особи, що притягується до відповідальності за порушення митних правил (дати пояснення та висловити зауваження щодо змісту протоколу; письмово викласти мотиви своєї відмови від підписання протоколу; ознайомитися під час розгляду справи про порушення митних правил у митному органі або суді з матеріалами справи, зробити з них витяги, одержати копії рішень, постанов та інших документів, що є в справі; бути присутнім під час розгляду справи в митному органі та брати участь у судових засіданнях, подавати докази, брати участь у їх дослідженні, заявляти клопотання та відводи, давати

усні й письмові пояснення, подавати свої доводи, міркування та заперечення, оскаржувати постанови митного органу, суду (судді); користуватись іншими правами, наданими законом), мені роз'яснено.

Підпис особи, що притягується до відповідальності: _____

Передбачені ст. 371 Митного кодексу України обов'язки свідка (з'явитися за викликом органу, у провадженні якого перебуває справа про порушення митних правил, у призначений час до цього органу й дати детальні та правдиві пояснення, повідомити все відоме в справі та відповіді на поставлені запитання) мені роз'яснено.

Підписи свідків: 1. підпис /Ващук В.В./
2. підпис /Васін В.В./

Установлено: 09 листопада 2007 року о 01 годині 30 хвилин через митний пост «Вилок» Виноградівської митниці з Угорщини на територію України на великій швидкості, без зупинки для паспортного та прикордонно – митного контролю смугою спрощеного контролю, прослідкував легковий автомобіль із затонованими вікнами марки «TOYOTA LANDCRUISER», сірого кольору з іноземними номерами. При слідуванні встановити, хто знаходиться в салоні автомобіля, не було можливим із-за повної затонованості вікон та великої швидкості автомобіля.

Відповідно до даної ситуації, працівниками прикордонної служби було оголошена команда «Бар'єр», після чого на виїзді з митного поста було розгорнуто засіб примусової зупинки транспортного засобу типу «Кактус».

Не дивлячись на вжиті заходи, автомобіль «TOYOTA LANDCRUISER», сірого кольору з іноземними номерами на великій швидкості виїхав із митного поста «Вилок» і прослідкував на територію України в напрямку села Бобове.

Після того, черговими силами прикордонної служби пункту пропуску «Вилок», здійснено виїзд на територію України і виявлено на відстані близько п'яти кілометрів від митного поста «Вилок» в селі Бобове легковий автомобіль марки «TOYOTA LANDCRUISER», сірого кольору, реєстраційний номера CN 160 V із пробитими передніми шинами. У подальшому вищевказаний транспортний засіб доставлено на територію митного поста «Вилок».

Під час огляду салону легкового автомобіля марки «TOYOTA LANDCRUISER», сірого кольору, реєстраційний номерний знак CN 160 V виявлено мішки з синтетичного матеріалу, білого кольору покритих жовтим пилом в яких знаходилась невідома речовина світло-коричневого кольору. В ході зважування встановлено, що в салоні автомобіля знаходилася в 24 мішках речовина світло-коричневого кольору рослинного походження з характерним запахом, загальною вагою 384,7 кілограма.

Таким чином, мало місце незаконного переміщення через митний кордон України зоною спрощеного прикордонно-митного контролю, легковим автомобілем марки «TOYOTA LANDCRUISER», сірого кольору, реєстраційний номерний знак CN 160 V, під керуванням невстановленою особою иляхом незупинення транспортного засобу, неперед'явлення автомобіля та багажу до прикордонно-митного контролю приховуванням у салоні автомобіля за тонованими вікнами 24 мішків з речовиною світло-коричневого кольору рослинного походження, з характерним запахом, загальною вагою 384,7 кілограм, щодо якої є підозра, що дана речовина є «маковою соломкою».

Зазначені дії мають ознаки порушення митних правил, передбаченого статтями 333, 339 Митного кодексу України.

На підставі ст. 377 Митного кодексу України за цим протоколом вилучено:

а) товари, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення

№ з/п	Назва вилученого документа, його особливі ознаки

митних правил через митний кордон України

№ з/п	Назва вилученого товару, транспортного засобу, їх особливі ознаки	Кількість (вага)	Вартість, грн.
1.	Речовина світло-коричневого кольору з характерним запахом 24 мішках	384,7 кг брутто	Без оцінки

б) документи, потрібні для розгляду справи про порушення митних правил

в) в особи, що не має в Україні постійного місця проживання або адреси, – товари, транспортні засоби в розмірах, необхідних для забезпечення стягнення штрафу або вартості товарів, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України

№ з/п	Назва вилученого товару, транспортного засобу, їх особливі ознаки	Кількість (вага)	Вартість, грн.
1.	л/а TOYOTA LANDCRUISER HDJ100L	1	115407,30

Якщо є додаток до протоколу, то зазначити:

“Дивись додаток _____ на _____ аркушах”.

Пояснення, зауваження особи, що притягується до відповідальності:

Пояснень та зауважень до складання протоколу немає

Розгляд справи відбудеться

(заповнюється в разі потреби)

Копію протоколу отримав _____

(підпис особи, що притягується до відповідальності. Заповнюється, якщо цю особу встановлено та вона була присутня при складанні протоколу)

Від підпису протоколу та одержання його копії особа, що притягується до відповідальності, відмовилася.

(підпис посадової особи митного органу, що склала протокол)

Підписи свідків: 1. _____
2. _____

Зміст протоколу перекладено на _____ мову

(підпис перекладача, якщо перекладач залучався)

Підписи свідків: 1. підпис _____ / Ващук В.В./
2. підпис _____ / Васін В.В./

Підпис посадової особи митного органу, що склала протокол:

підпис / Сідоров О.І./

підпис / Петров І. М./

Державна митна служба України
ПРОТОКОЛ
про порушення митних правил №0849/30301/07

“09” червня 2007 р.

митний пост „Астей”
(місце складення протоколу)

Я, гол.інспектор Виноградівської митниці Петров Петро Петрович

(посада, митний орган, прізвище, ім'я та по-батькові особи, що склала протокол)

у присутності:

особи, що притягується до відповідальності, громадянина України
Сідорова Михайла Михайловича 15.03.1970 року народження м.
Виноградів, що працює водієм у фірмі «АВС» м. Виноградів, проживає за
адресою: Україна Закарпатська обл., м. Виноградів паспорт РА98000 від
16.10.2004 року

свідків:

1. Борейко Віталій Віталійович Виноградівський р-н с. Олейник, вул.
Галана, 2
(прізвища, адреси свідків, якщо вони є)

керуючись вимогами статей 359, 363 і 375 Митного кодексу України,
склав цей протокол про порушення митних правил.

Протокол складено за участю перекладача _____ посада, місце
роботи, прізвище)

Передбачені ст. 370 Митного кодексу України обов'язки
перекладача (точно й у повному обсязі здійснювати доручений переклад)
мені роз'яснено.

Підпис перекладача: _____ не залучався

Передбачені статтями 363 ч. 4 і 366 Митного кодексу України права
особи, що притягується до відповідальності за порушення митних правил
(дати пояснення та висловити зауваження щодо змісту протоколу; письмово
викласти мотиви своєї відмови від підписання протоколу; ознайомитися під
час розгляду справи про порушення митних правил у митному органі або
суді з матеріалами справи, зробити з них витяги, одержати копії рішень,
постанов та інших документів, що є в справі; бути присутнім під час
розгляду справи в митному органі та брати участь у судових засіданнях,
подавати докази, брати участь у їх дослідженні, заявляти клопотання та
відводи, давати усні й письмові пояснення, подавати свої доводи, міркування

та заперечення, оскаржувати постанови митного органу, суду (судді); користуватись іншими правами, наданими законом), мені роз'яснено.

Підпис особи, що притягується до відповідальності: підпис Сідоров.
передбачені ст. 371 Митного кодексу України обов'язки свідка (з'явитися за викликом органу, у провадженні якого перебуває справа про порушення митних правил, у призначений час до цього органу й дати детальні та правдиві пояснення, повідомити все відоме в справі та відповісти на поставлені запитання) мені роз'яснено.

Підписи свідків: 1. підпис /Борейко В. В /

2. _____ / _____ . /

Установлено: 09.06.2007 року, о 11год. 55хв.на території пункту пропуску „Лужанка” з Угорщини прибув легковий автомобіль марки „LEXUS RX 300”, р.н. KJJ 349, яким керував громадянин України Сідоров Михайло Михайлович. Для проведення спільного прикордонно – митного контролю транспортного засобу шляхом здійснення поглибленого огляду, автомобіля марки „LEXUS RX 300” реєстраційний номер KJJ 349, його було виведено з загального потоку. Громадянинові Сідорову Михайлу Михайловичу було вручено митну декларацію для заповнення. Деякий час транспортний засіб знаходився на майданчику для поглибленого огляду, а потім самовільно, без дозволу митного органу, відправився із зони митного контролю в сторону митної території України. В подальшому транспортний засіб було повернуто прикордонним нарядом в зону митного контролю.

Таким чином, громадянин Сідоров Михайло Михайлович на легковому автомобілі „LEXUS RX 300” р.н. KJJ 349, що перебував під митним контролем, без дозволу митного органу, до закінчення митного контролю, самовільно відправився на митну територію України.

Зазначені дії мають ознаки порушення митних правил, передбаченого статтями 334 Митного кодексу України.

На підставі ст. 377 Митного кодексу України за цим протоколом вилучено:

а) товари, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України

№ з/п	Назва вилученого товару, транспортного Засобу, їх особливі ознаки	Кількість (вага)	Вартість, Грн.

б) документи, потрібні для розгляду справи про порушення митних правил

Державна митна служба України
ПРОТОКОЛпро порушення митних правил № 0001 / 51100 / 07"01" листопада 2007р.ВМО № 3 Приморської митниці

(місце складення протоколу)

Я, головний інспектор відділу митного оформлення №3 Приморської митниці Петров Петро Петрович
(посада, митний орган, прізвище, ім'я та по-батькові особи, що склала протокол)Гр. України Іванова Івана Івановича, 26.04.1981 р.н. м. Одеса, який працює (необхідні для розгляду справи відомості про особу, що притягується до відповідальності, судовим агентом фірми "ІВАНОВ" , мешкає: м. Одеса, вул. Приморська, якщо її встановлено: громадянство, прізвище, ім'я та по-батькові 5: паспорт № RA98000, виданий 16.10.2004 року Одеським МВ УМВС місце роботи, посада або рід занять, місце проживання, України у Одеській області

дані про документ, що засвідчує особу)

свідків:

1. _____

(прізвища, адреси свідків, якщо вони є)

2. _____

керуючись вимогами статей 359, 363 і 375 Митного кодексу України, склав цей протокол про порушення митних правил.

Протокол складено за участю перекладача не залучався

(посада, місце роботи, прізвищем'я та по-батькові, якщо перекладач брав участь)

Передбачені ст. 370 Митного кодексу України обов'язки перекладача (точно й у повному обсязі здійснювати доручений переклад) мені роз'яснено.

Підпис перекладача: не залучався

Передбачені статтями 363 ч. 4 і 366 Митного кодексу України права особи, що притягується до відповідальності за порушення митних правил (дати пояснення та висловити зауваження щодо змісту протоколу; письмово викласти мотиви своєї відмови від підписання протоколу; ознайомитися під час розгляду справи про порушення митних правил у митному органі або суді з матеріалами справи, зробити з них витяги, одержати копії рішень, постанов та інших документів, що є в справі; бути присутнім під час розгляду справи в митному органі та брати участь у судових засіданнях,

подавати докази, брати участь у їх дослідженні, заявляти клопотання та відводи, давати усні й письмові пояснення, подавати свої доводи, міркування та заперечення, оскаржувати постанови митного органу, суду (судді); користуватись іншими правами, наданими законом), мені роз'яснено.

Підпис особи, що притягується до відповідальності: підпис Іванов І.І.

Передбачені ст. 371 Митного кодексу України обов'язки свідка (з'явитися за викликом органу, у провадженні якого перебуває справа про порушення митних правил, у призначений час до цього органу й дати детальні та правдиві пояснення, повідомити все відоме в справі та відповісти на поставлені запитання) мені роз'яснено.

Підписи свідків: 1. _____ / _____ /
2. _____ / _____ /

Установлено: 07.06.07 р. о 14.30 год. в зоні діяльності ВМО №3 м/н "Іллічівськ" Приморської митниці співробітниками митниці було встановлено, що під час здійснення митного контролю пароплаву "Художник Пластов", який прийшов з Іллічівського СРЗ після ремонту, та знаходився під митним контролем, було здійснено причалювання збиральника л'яльних вод "СЛВ 303", без дозволу митного органу.

Таким чином, судновий агент фірми "ІВАНОВ", гр. України Іванов Іван Іванович здійснив причалювання збиральника л'яльних вод "СЛВ 303" до пароплаву "Художник Пластов" без дозволу митного органу, чим скоїв порушення митних правил передбачених ст. 335 МК України.

На підставі ст. 377 Митного кодексу України за цим протоколом вилучено:

а) товари, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України,

№ з/п	Назва вилученого товару, транспортного засобу, їх особливі ознаки	Кількість (вага)	Вартість, грн.

б) документи, потрібні для розгляду справи про порушення митних правил

№ з/п	Назва вилученого документа, його особливі ознаки
1.	

в) в особи, що не має в Україні постійного місця проживання або адреси, - товари, транспортні засоби в розмірах, необхідних для забезпечення стягнення штрафу або вартості товарів, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України

№ з/п	Назва вилученого товару, транспортного засобу, їх особливі ознаки	Кількість (вага)	Вартість, грн.

Якщо є додаток до протоколу, то зазначити: дивись «додаток _____ на _____ аркушах».

Пояснення, зауваження особи, що притягується до відповідальності:

Розгляд справи відбудеться: 21.11.2007 року "10" год. "00" хв. за адресою: м. Ізлічівськ, вул. Промислова, 2, Приморська митниця
(заповнюється в разі потреби)

Копію протоколу вручено "01" 11. 2007 р.

Особі що притягується до відповідальності: підпис Іванов І.І.

(підпис особи, що притягується до відповідальності. Заповнюється, якщо цю особу встановлено та вона була присутня при складанні протоколу)

Від підпису протоколу та одержання його копії особа, що притягується до відповідальності, відмовилася.

Підписи свідків:
1. _____
2. _____

Зміст протоколу перекладено на _____ **мову.** _____
(підпис перекладача, якщо перекладач залучався)

Підписи свідків:
1. _____ / _____ /
2. _____ / _____ /

Підпис посадової особи митного органу, що складала протокол:

підпис/ Петров П.П. /

Державна митна служба України

ПРОТОКОЛ
про порушення митних правил № 0807 /39874/07“18” червня 2007 р.м/п “Лужанка”

(місце складення протоколу)

Я, старший інспектор Виноградівської митниці Іванов Іван Іванович

(посада, митний орган, прізвище, ім'я та по-батькові особи, що склала протокол)

у присутності:

особи, що притягується до відповідальності, громадянина Німеччини
(необхідні для розгляду справи відомості про особу, що притягується до відповідальності,
Адольфа Тирла (ADOLFA TIERLA) 30.02.1959р.н. народження, Німеччина
якщо її встановлено: громадянство, прізвище, ім'я та по-батькові,
паспорт 0056700 від 29.12.2003 р., тимчасово не працюючий

день, місяць і рік народження, місце народження, місце роботи, посада, або рід занять, місце проживання, дані про документ, що засвідчує особу)

свідків:

1. Борець Б.Б. м. Виноградів, вул. Щорса, 4

(прізвища, адреси свідків, якщо вони є)

2. Кримський М.М. м. Виноградів, вул. Фогодов, 101керуючись вимогами статей 359, 363 і 375 Митного кодексу України,
склав цей протокол про порушення митних правил.

Протокол складено за участю перекладача _____

(посада, місце роботи, прізвище, ім'я та по-батькові, якщо перекладач брав участь)

Передбачені ст. 370 Митного кодексу України обов'язки перекладача (точно й у повному обсязі здійснювати доручений переклад) мені роз'яснено.

Підпис перекладача: _____

Передбачені статтями 363 ч. 4 і 366 Митного кодексу України права особи, що притягується до відповідальності за порушення митних правил (дати пояснення та висловити зауваження щодо змісту протоколу; письмово викласти мотиви своєї відмови від підписання протоколу; ознайомитися під час розгляду справи про порушення митних правил у митному органі або суді з матеріалами справи, зробити з них витяги, одержати копії рішень, постанов та інших документів, що є в справі; бути присутнім під час

розгляду справи в митному органі та брати участь у судових засіданнях, подавати докази, брати участь у їх дослідженні, заявляти клопотання та відводи, давати в усній письмовій пояснення, подавати свої доводи, міркування та заперечення, оскаржувати постанови митного органу, суду (судді); користуватись іншими правами, наданими законом), мені роз'яснено.

Підпис особи, що притягується до відповідальності: підпис/Тирл Адольф/

Передбачені ст. 371 Митного кодексу України обов'язки свідка (з'явитися за викликом органу, у провадженні якого перебуває справа про порушення митних правил, у призначений час до цього органу й дати детальні та правдиві пояснення, повідомити все відоме в справі та відповісти на поставлені запитання) мені роз'яснено.

Підписи свідків: 1. підпис / Борець Б.Б./
2. підпис / Кримський М.М./

Установлено: в пункті пропуску "Лужанка", 18.06.2007 року о 13 год. 50 хв., під час здійснення митного контролю легкового автомобіля "OPEL", реєстраційний номер SF-CD061, що слідував з України в Німеччину під керуванням громадянина Німеччини Тирл Адольфа, виявлено технічний паспорт на транспортний засіб "Volkswagen Polo" та реєстраційні номери на даний автомобіль. Згідно із прикордонними відмітками у паспорті, даний транспортний засіб був ввезений на територію України 26.05.2005 року через пункт пропуску по Рава-Руській митниці. Транспортний засіб "Volkswagen Polo" перебуває під митним контролем, але із пояснень громадянина Тирл Адольфа з'ясовано, що транспортний засіб реалізовно ним на митній території України за 50 (п'ятдесят) Євро.

Таким чином, громадянин Німеччини Тирл Адольф скоїв неправомірні дії з транспортним засобом на території України шляхом розпорядження ним без дозволу митних органів.

Зазначені дії мають ознаки порушення митних правил, передбаченого статтею 336 Митного кодексу України.

На підставі ст. 377 Митного кодексу України за цим протоколом вилучено:

а) товари, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України

№	Назва вилученого товару, транспортного	Кількість	Вартість,
---	--	-----------	-----------

з/п	засобу, їх особливі ознаки	(вага)	грн.
1.			
	Всього:		

б) документи, потрібні для розгляду справи про порушення митних правил

№ з/п	Назва вилученого документа, його особливі ознаки
1.	<i>Технічний паспорт 010214 0600 661042 від 22.03.2005р.</i>

в) в особи, що не має в Україні постійного місця проживання або адреси, – товари, транспортні засоби в розмірах, необхідних для забезпечення стягнення штрафу або вартості товарів, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України

№ з/п	Назва вилученого товару, транспортного засобу, їх особливі ознаки	Кількість (вага)	Вартість, грн.
1.	Одна тисяча сімсот євро	1700євро	1700євро

Якщо є додаток до протоколу, то зазначити: "Дивись додаток _____ на _____ аркушах".

Пояснення, зауваження особи, що притягується до відповідальності: додається на окремому аркуші

Розгляд справи відбудеться: "09" липня 2007 р. о "10" год. "00" хв за адресою: м.Виноградів, вул. Прикордонна, 2, Виноградівський районний суд
(заповнюється в разі потреби)

Копію протоколу отримав "18" червня 2007 р.

підпис / Тиря Адольф/

(підпис особи, що притягується до відповідальності. Заповнюється, якщо ця особу встановлено та вона була присутня при складанні протоколу)

притягується до відповідальності, відмовилася.

Від підпису протоколу та одержання його копії особа, що

(підпис посадової особи митного органу, що складала протокол)

Підписи свідків: 1. _____
2. _____

Зміст протоколу перекладено на _____ мову.

(підпис перекладача, якщо перекладач залучається)

Підписи свідків: 1. підпис / Борець Б.Б./

2. _____ підпис _____ / Кримський М.М

Підпис посадової особи митного органу, що склала протокол:
підпис _____ / Іванов І. І.

СТ. 337 МКУ

Державна митна служба України

ПРОТОКОЛ
про порушення митних правил № 0285/10908/07"20" лютого 2007 р.Відділ митного оформлення №1 м.Рахів
(місце складення протоколу)Я, головний інспектор ВМОН №1 МП «Рахів» Василюк Василь
Васильович,(посада, митний орган, прізвище, ім'я та по-батькові особи, що склала протокол)**у присутності:****особи, що притягується до відповідальності, громадянина України**
Петрова(необхідні для розгляду справи відомості про особу, що притягується до відповідальності,
Петра Петровича 14.09.1965 року народження, с.Ясія, Рахівського р-ну,якщо її встановлено: громадянство, прізвище, ім'я та по-батькові,
інженер ТОВ «Видипел», який проживає м. Рахів, вул.Миру,9, паспорт ВН
день, місяць і рік народження, місце народження, місце роботи, посада
000990, виданий 24 листопада 1998 року Рахівським РВ УМВС в
Закарпатській області,або рід занять, місце проживання, дані про документ, що засвідчує особу)**свідків:**1. Сідоров М.М., м.Рахів, вул.Франка, 2/2,

2. _____

керуючись вимогами статей 359, 363 і 375 Митного кодексу України,
склав цей протокол про порушення митних правил.Протокол складено за участю перекладача не залучався

Передбачені ст. 370 Митного кодексу України обов'язки перекладача (точно й у повному обсязі здійснювати доручений переклад) мені роз'яснено.

Підпис перекладача: не залучався

Передбачені статтями 363 ч. 4 і 366 Митного кодексу України права особи, що притягується до відповідальності за порушення митних правил (дати пояснення та висловити зауваження щодо змісту протоколу; письмово викласти мотиви своєї відмови від підписання протоколу; ознайомитися під час розгляду справи про порушення митних правил у митному органі або суді з матеріалами справи, зробити з них витяги, одержати копії рішень, постанов та інших документів, що є в справі; бути присутнім під час розгляду справи в митному органі та брати участь у судових засіданнях,

подавати докази, брати участь у їх дослідженні, заявляти клопотання та відводи, давати усні й письмові пояснення, подавати свої доводи, міркування та заперечення, оскаржувати постанови митного органу, суду (судді); користуватись іншими правами, наданими законом), мені роз'яснено.

Підпис особи що притягується до відповідальності: підпис /Петров П.П./

Передбачені ст. 371 Митного кодексу України обов'язки свідка (з'явитися за викликом органу, у провадженні якого перебуває справа про порушення митних правил, у призначений час до цього органу й дати детальні та правдиві пояснення, повідомити все відоме в справі та відповіді на поставлені запитання) мені роз'яснено.

Підписи свідків: 1. підпис (Сідоров М.М)

2. _____

Установлено: 20.02.2007 р., ВМО №1 МП "Рахів" о 15.05

інженером ТОВ «Вимпел» Петровим Петром Петровичем подано вантажну митну декларацію та супровідні документи на вантаж "Пиломатеріали обрізні з ялини 1-3 сорт (дошка)", який відправляється суб'єктом ЗЕД ТОВ «Вимпел», на адресу фірми "ABC", Чехія. Згідно з "Порядком здійснення митного контролю й митного оформлення товарів із застосуванням вантажної митної декларації". ВМД було присвоєно №399010108/7/098151, проведено статистичний контроль і проставлено штамп "Під митним контролем" на товаросупровідних документах та ВМД, згідно з чим, вантаж перебуває під митним контролем.

При виїзді в тимчасову зону митного контролю ТОВ «Вимпел», (територія лісозаводу ТОВ «Вимпел», за адресою: м. Рахів, вул.Гуцульська, 6, де ТОВ «Вимпел», проводить розпилювання і навантаження пиломатеріалів), було встановлено, що вантаж, який знаходиться під митним контролем, завантажено без дозволу митного органу у вантажний автомобіль № АО 1819 причіп АХ 9710 ХХ за вказівкою інженера ТОВ «Вимпел» Петрова Петра Петровича.

Таким чином, за розпорядженням інженера Петрова Петра Петровича здійснено вантажні операції без дозволу митного органу.

Зазначені дії мають ознаки порушення митних правил, передбаченого статтею 337 Митного кодексу України.

На підставі ст. 377 Митного кодексу України за цим протоколом вилучено:

а) товари, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України

№ з/п	Назва вилученого товару, транспортного Засобу, їх особливі ознаки	Кількість (вага)	Вартість, Грн.
-------	---	------------------	----------------

	Не вилучалися		
--	---------------	--	--

б) документи, потрібні для розгляду справи про порушення митних правил

№ з/п	Назва вилученого документа, його особливі ознаки
	Не вилучалися

в) в особи, що не має в Україні постійного місця проживання або адреси, – товари, транспортні засоби в розмірах, необхідних для забезпечення стягнення штрафу або вартості товарів, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України

№ з/п	Назва вилученого товару, транспортного Засобу, їх особливі ознаки	Кількість (вага)	Вартість, Грн.
	Не вилучалися		

Якщо є додаток до протоколу, то зазначити: “Дивись додаток _____ на _____ аркушах”.

Пояснення, зауваження особи, що притягується до відповідальності: додається на 1 аркуші.

Розгляд справи відбудеться “03” березня 2007 р. о “10” год. “00” хв. за адресою: м.Виноградів, вул.Карпатська, 9 Виноградівська митниця

Копію протоколу отримав “20” лютого 2007 р. підпис /Петров П.П./

Від підпису протоколу та одержання його копії особа, що притягується до відповідальності, відмовилася. _____

Підписи свідків: 1. _____
2. _____

Зміст протоколу перекладено на _____ мову.

Підписи свідків: 1. підпис (Сідоров М.М.)
2. _____

Підпис посадової особи митного органу, що склала протокол:

підпис /Василюк В.В./

Державна митна служба України

ПРОТОКОЛ
про порушення митних правил № 0285/10908/07

"20" лютого 2007 р.

м. Хмельницький
(місце складення протоколу)Я, головний інспектор Хмельницької митниці Василюк Василь Васильович,

(посада, митний орган, прізвище, ім'я та по-батькові особи, що склала протокол)

у присутності:

особи, що притягується до відповідальності, громадянина України
(необхідні для розгляду справи відомості про особу, що притягується до відповідальності,
Петрова Петра Петровича, який народився 14.09.1965 року м.якщо її встановлено: громадянство, прізвище, ім'я та по-батькові,Хмельницький, працює керуючим складом тимчасового зберігання ПП
день, місяць і рік народження, місце народження, місце роботи, посада або рід занять,
Огієнко (м. Хмельницький, вул. Миру 1), який проживає у м. Хмельницький,
місце проживання, дані про документ, що засвідчує особу)вул. Миру, 5, паспорт ВН 000990, виданий 24 листопада 1998 року
Хмельницьким МУ УМВС в Хмельницькій області

свідків:

1. _____
2. _____

керуючись вимогами статей 359, 363 і 375 Митного кодексу України,
склав цей протокол про порушення митних правил.Протокол складено за участю перекладача не залучавсяПередбачені ст. 370 Митного кодексу України обов'язки
перекладача (точно й у повному обсязі здійснювати доручений переклад)
мені роз'яснено.Підпис перекладача: не залучавсяПередбачені статтями 363 ч. 4 і 366 Митного кодексу України права
особи, що притягується до відповідальності за порушення митних правил
(дати пояснення та висловити зауваження щодо змісту протоколу; письмово
викласти мотиви своєї відмови від підписання протоколу; ознайомитися під
час розгляду справи про порушення митних правил у митному органі або

суді з матеріалами справи, зробити з них витяги, одержати копії рішень, постанов та інших документів, що є в справі; бути присутнім під час розгляду справи в митному органі та брати участь у судових засіданнях, подавати докази, брати участь у їх дослідженні, заявляти клопотання та відводи, давати усні й письмові пояснення, подавати свої доводи, міркування та заперечення, оскаржувати постанови митного органу, суду (судді); користуватись іншими правами, наданими законом), мсні роз'яснено.

Підпис особи що притягується до відповідальності: підпис /Петров П.П./

Передбачені ст. 371 Митного кодексу України обов'язки свідка (з'явитися за викликом органу, у провадженні якого перебуває справа про порушення митних правил, у призначений час до цього органу й дати детальні та правдиві пояснення, повідомити все відоме в справі та відповідати на поставлені запитання) мені роз'яснено.

Підписи свідків: 1. _____
2. _____

Установлено: 20.02.2007 р., керуючий складом тимчасового зберігання ПП Огієнко, Петров Петро Петрович, з метою отримання інструменту для ліквідації поломки водогону, без дозволу митниці пошкодив митне забезпечення 300/026, накладене на склад тимчасового зберігання ПП Огієнко (м. Хмельницький, вул. Мирн, 1), при розміщенні на зберігання вантажу ТОВ «ООО», згідно з відповідним Актом №90/54 від 15 лютого 2007 року.

Зазначені дії мають ознаки порушення митних правил, передбаченого статтею 338 Митного кодексу України.

На підставі ст. 377 Митного кодексу України за цим протоколом вилучено:

а) товари, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України

№ з/п	Назва вилученого товару, транспортного Засобу, їх особливі ознаки	Кількість (вага)	Вартість, Грн.
	Не вилучалися		

б) документи, потрібні для розгляду справи про порушення митних правил

№ з/п	Назва вилученого документа, його особливі ознаки
	<i>Не вилучалися</i>

в) в особи, що не має в Україні постійного місця проживання або адреси, – товари, транспортні засоби в розмірах, необхідних для забезпечення стягнення штрафу або вартості товарів, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України

№ з/п	Назва вилученого товару, транспортного Засобу, їх особливі ознаки	Кількість (вага)	Вартість, Грн.
	<i>* Не вилучалися</i>		

Якщо є додаток до протоколу, то зазначити: “Дивись додаток _____ на _____ аркушах”.

Пояснення, зауваження особи, що притягується до відповідальності:
Пояснень та зауважень до складання протоколу немає

Розгляд справи відбудеться “03” березня 2007 р. о “10” год. “00” хв. за адресою: м. Хмельницький, вул. Костюшка, 9, кабінет №10

Копію протоколу отримав “20” лютого 2007 р. підпис /Петров П.П./

Від підпису протоколу та одержання його копії особа, що притягується до відповідальності, відмовилася. _____

Підписи свідків: 1. _____
2. _____

Зміст протоколу перекладено на _____ мову. _____

Підписи свідків: 1. _____
2. _____

Підпис посадової особи митного органу, що складала протокол:

підпис _____ / Васильюк В.В. /

Державна митна служба України

ПРОТОКОЛ
про порушення митних правил № 7885/00907/06

"20" грудня 2006 р.

Рава-Руська митниця
(місце складення протоколу)Я, головний інспектор Рава-Руської митниці Василюк Василь
Васильович,

(посада, митний орган, прізвище, ім'я та по-батькові особи, що склала протокол)

у присутності:

особи, що притягується до відповідальності, громадянина України
Петрова Петра Петровича, який народився 14.09.1979 року у м. Львів,
(необхідні для розгляду справи відомості про особу, що притягується до відповідальності,
працює водієм АТП 36786, м. Львів, вул. Тернопільська, 1, проживає у м.якщо її встановлено: громадянство, прізвище, ім'я та по-батькові,Львів, вул. Паркова, 9, паспорт АК 765490, виданий 06. 09. 2004 рокудень, місяць і рік народження, місце народження, місце роботи, посадаЛьвівським МУ УМВС у Львівській областіабо рід занять, місце проживання, дані про документ, що засвідчує особу)

свідків:

1. Савін О.О. м. Львів, вул. Зелена, 60

(Прізвища та адреси свідків, якщо вони є)

2. Сідоров О.О. м. Львівська обл. м. Миколаїв, вул. Миру, 5керуючись вимогами статей 359, 363 і 375 Митного кодексу України,
склав цей протокол про порушення митних правил.Протокол складено за участю перекладача не залучавсяПередбачені ст. 370 Митного кодексу України обов'язки
перекладача (точно й у повному обсязі здійснювати доручений переклад)
мені роз'яснено.Підпис перекладача: не залучавсяПередбачені статтями 363 ч. 4 і 366 Митного кодексу України права
особи, що притягується до відповідальності за порушення митних правил
(дати пояснення та висловити зауваження щодо змісту протоколу; письмово
викласти мотиви своєї відмови від підписання протоколу; ознайомитися під
час розгляду справи про порушення митних правил у митному органі або
суді з матеріалами справи, зробити з них витяги, одержати копії рішень,

постанов та інших документів, що є в справі; бути присутнім під час розгляду справи в митному органі та брати участь у судових засіданнях, подавати докази, брати участь у їх дослідженні, заявляти клопотання та відводи, давати усні й письмові пояснення, подавати свої доводи, міркування та заперечення, оскаржувати постанови митного органу, суду (судді); користуватись іншими правами, наданими законом), мені роз'яснено.

Підпис особи що притягується до відповідальності: підпис /Петров П.П./

Передбачені ст. 371 Митного кодексу України обов'язки свідка (з'явитися за викликом органу, у провадженні якого перебуває справа про порушення митних правил, у призначений час до цього органу й дати детальні та правдиві пояснення, повідомити все відоме в справі та відповісти на поставлені запитання) мені роз'яснено.

Підписи свідків: 1 підпис Савін О.О.

2. підпис Сідоров О.О

Установлено: що через Рава-Руську митницю 20.12.2006 року о 05 год. 25 хв., громадянин України Петров Петро Петрович, який керував рейсовим автобусом марки «ЛАЗ» реєстраційний номер 54789 ТА, прямував в Україну з Республіки Польща за маршрутом «Варшава-Миколаїв», де перебував у службовій поїзді. Даний громадянин прямував смугою спрощеного митного контролю. Під час митного контролю в салоні та багажному відділенні транспортного засобу було виявлено товар, обмежений відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України №1652 від 13.12.2001 року до переміщення через митний кордон України, а саме: 1375кг м'ясопродуктів на загальну суму 7354,50 грн.

Зазначені дії мають ознаки порушення митних правил, передбаченого статтею 339 Митного кодексу України.

На підставі ст. 377 Митного кодексу України за цим протоколом вилучено:

а) товари, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України

№ з/п	Назва вилученого товару, транспортного засобу, їх особливі ознаки	Кількість (вага)	Вартість, Грн.
1	<i>Бочок копчений</i>	<i>100 кг.</i>	<i>860,00</i>
2	<i>Сало свіже</i>	<i>1070 кг.</i>	<i>5457,00</i>
3	<i>Шкіра свинна</i>	<i>120 кг.</i>	<i>516,00</i>
4	<i>Фарш свинний</i>	<i>40 кг.</i>	<i>328,00</i>
5	<i>Ноги свинні</i>	<i>45 кг.</i>	<i>193,50</i>
	ВСЬОГО	1375 кг	7354,50

б) документи, потрібні для розгляду справи про порушення митних правил

№ з/п	Назва вилученого документа, його особливі ознаки
	Не вилучалися

в) в особи, що не має в Україні постійного місця проживання або адреси, – товари, транспортні засоби в розмірах, необхідних для забезпечення стягнення штрафу або вартості товарів, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України

№ з/п	Назва вилученого товару, транспортного Засобу, їх особливі ознаки	Кількість (вага)	Вартість, Грн.
	Не вилучалися		

Якщо є додаток до протоколу, то зазначити: “Дивись додаток _____ на _____ аркушах”.

Пояснення, зауваження особи, що притягується до відповідальності:

Пояснень та зауважень до складання протоколу немає

Розгляд справи відбудеться “09” січня 2007 р. о “10” год. “00” хв. за адресою: м. Жовква, вул. Костюшка, 9, Жовківський районний суд

Копію протоколу отримав “20” грудня 2006 р. підпис /Петров П.П./

Від підпису протоколу та одержання його копії особа, що притягується до відповідальності, відмовилася. _____

Підписи свідків: 1. _____

2. _____

Зміст протоколу перекладено на _____ мову. _____

Підписи свідків: 1. _____

2. _____

Підпис посадової особи митного органу, що склала протокол:

підпис _____ /Васильюк В.В./

Державна митна служба України

ПРОТОКОЛ
про порушення митних правил № 7888/00907/06

"20" грудня 2006 р.

Рава-Руська митниця
(місце складення протоколу)Я, головний інспектор Рава-Руської митниці Василюк Василь Васильович,

(посада, митний орган, прізвище, ім'я та по-батькові особи, що склала протокол)

у присутності:

особи, що притягується до відповідальності, громадянина України
(необхідні для розгляду справи відомості про особу, що притягується до відповідальності,
Петрова Петра Петровича, який народився 14.09.1979 року у м. Львів,
якщо її встановлено: громадянство, прізвище, ім'я та по-батькові
працює водієм АТП 36786, м. Львів, вул. Тернопільська, 1, проживає м. Львів,
день, місяць і рік народження, місце народження, місце роботи, посада
вул. Паркова, 9, паспорт АК 765490 виданий 06.09.2004 року, Львівським
або рід занять, місце проживання, дані про документ, що засвідчує особу)
МУ УМВС у Львівській області

свідків:

1. Онищук О.О. Львівська обл., м. Рава-Руська, вул. Зелена, 60
(Прізвища та адреси свідків, якщо вони є)
2. Сідоров О.О. Львівська обл., м. Рава-Руська, вул. Миру, 5

керуючись вимогами статей 359, 363 і 375 Митного кодексу України,
склав цей протокол про порушення митних правил.Протокол складено за участю перекладача не залучався

Передбачені ст. 370 Митного кодексу України обов'язки перекладача (точно й у повному обсязі здійснювати доручений переклад) мені роз'яснено.

Підпис перекладача: не залучався

Передбачені статтями 363 ч. 4 і 366 Митного кодексу України права особи, що притягується до відповідальності за порушення митних правил (дати пояснення та висловити зауваження щодо змісту протоколу; письмово викласти мотиви своєї відмови від підписання протоколу; ознайомитися під час розгляду справи про порушення митних правил у митному органі або

суді з матеріалами справи, зробити з них витяги, одержати копії рішень, постанов та інших документів, що є в справі; бути присутнім під час розгляду справи в митному органі та брати участь у судових засіданнях, подавати докази, брати участь у їх дослідженні, заявляти клопотання та відводи, давати усні й письмові пояснення, подавати свої доводи, міркування та заперечення, оскаржувати постанови митного органу, суду (судді); користуватись іншими правами, наданими законом), мені роз'яснено.

Підпис особи що притягується до відповідальності: підпис /Петров П.П./

Передбачені ст. 371 Митного кодексу України обов'язки свідка (з'явитися за викликом органу, у провадженні якого перебуває справа про порушення митних правил, у призначений час до цього органу й дати детальні та правдиві пояснення, повідомити все відоме в справі та відповідати на поставлені запитання) мені роз'яснено.

Підписи свідків: 1 підпис Опишук О.О.

2. підпис Сідоров О.О.

Установлено: що 20.12.2006 року о 05 год. 25 хв., громадянин України Петров Петро Петрович автомобілем марки «МАН», реєстраційний номер ВС 20-30, прямував через Рава-Руську митницю з Республіки Польща в Україну, де перебував у службовій поїздки. Під час проведення письмового декларування гр. Петров Петро Петрович вказав на відсутність у нього товару. Після завірення декларації ОНП-063, під час проведення митного контролю у кабіні даного транспортного засобу було виявлено 80 кг шинки копченої, 30 кг сала копченого та 26 кг обрізків м'яса, на загальну суму 1350,00 гривень.

Зазначені дії мають ознаки порушення митних правил, передбаченого статтею 340 Митного кодексу України.

На підставі ст. 377 Митного кодексу України за цим протоколом вилучено:

а) товари, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України

№ з/п	Назва вилученого товару, транспортного засобу, їх особливі ознаки	Кількість (вага)	Вартість, Грн.
1	Шинка копчена	80 кг.	850,00
2	Сало копчене	30 кг.	200,00
3	Обрізки м'яса	20 кг.	300,00
	ВСЬОГО	130 кг	1350,00

б) документи, потрібні для розгляду справи про порушення митних правил

№ з/п	Назва вилученого документа, його особливі ознаки
	<i>Не вилучалися</i>

в) в особи, що не має в Україні постійного місця проживання або адреси, – товари, транспортні засоби в розмірах, необхідних для забезпечення стягнення штрафу або вартості товарів, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України

№ з/п	Назва вилученого товару, транспортного Засобу, їх особливі ознаки	Кількість (вага)	Вартість, Грн.
	<i>Не вилучалися</i>		

Якщо є додаток до протоколу, то зазначити: “Дивись додаток _____ на _____ аркушах”.

Пояснення, зауваження особи, що притягується до відповідальності:
Пояснень та зауважень до складання протоколу немає

Розгляд справи відбудеться “09” січня 2007 р. о “10” год. “00” хв. за адресою: м. Жовква, вул. Костюшка, 9, Жовківський районний суд
Копію протоколу отримав “20” грудня 2006 р. підпис /Петров П.П./

Від підпису протоколу та одержання його копії особа, що притягується до відповідальності, відмовилася. _____

Підписи свідків: 1. _____
2. _____

Зміст протоколу перекладено на _____ мову. _____

Підписи свідків: 1. _____
2. _____

Підпис посадової особи митного органу, що складала протокол:
підпис _____ /Васильюк В.В./

Державна митна служба України
ПРОТОКОЛ
про порушення митних правил №0001/30020/07

"06" 2007 р. Відділ митного оформлення №1 Чопської митниці
(місце складення протоколу)

Я, головний інспектор відділу митного оформлення №1 Іванов Іван Іванович

(посада, митний орган, прізвище, ім'я та по-батькові особи, що склали протокол)

у присутності:

особи, що притягується до відповідальності, зр Голбарт Роя (Golbart Roy),
(необхідні для розгляду справи

вул. Шербавка (Sherbauka) 458, м. Монреаль (Montreal), Канада (згідно з ст. 56
відомості про особу, що притягується до відповідальності

Митного кодексу України, митний огляд дрібного пакету валовий №649867
якщо її встановлено: громадянство, прізвище, ім'я та по-батькові,

здійснювався за відсутності громадянина, відомості про особу встановлено за
адресою на оболонці дрібного пакету,

або рід занять, місце проживання, дані про документ, що засвідчує особу)

свідків:

1. Оператора місця міжнародного поштового обміну м. Чоп Михася М. М., Закарпатська обл., м. Чоп, вул. Зелена, 6.
(прізвища, адреси свідків, якщо вони є)

2. Оператора місця міжнародного поштового обміну м. Чоп Сідорова П.П., Закарпатська обл., м. Чоп, вул. Зелена, 16

керуючись вимогами статей 359, 363 і 375 Митного кодексу України, склав цей протокол про порушення митних правил.

Протокол складено за участю перекладача _____
(посада, місце роботи, прізвище ім'я та по-батькові, якщо перекладач брав участь)

Передбачені ст. 370 Митного кодексу України обов'язки перекладача (точно й у повному обсязі здійснювати доручений переклад) мені роз'яснено.

Підпис перекладача: _____

Передбачені статтями 363 ч. 4 і 366 Митного кодексу України права особи, що притягується до відповідальності за порушення митних правил (дати пояснення та висловити зауваження щодо змісту протоколу; письмово викласти мотиви своєї відмови від підписання протоколу; ознайомитися під час розгляду справи про порушення митних правил у митному органі або суді з матеріалами справи, зробити з них витяги, одержати копії рішень,

постанов та інших документів, що є в справі; бути присутнім під час розгляду справи в митному органі та брати участь у судових засіданнях, подавати докази, брати участь у їх дослідженні, заявляти клопотання та відводи, давати усні й письмові пояснення, подавати свої доводи, міркування та заперечення, оскаржувати постанови митного органу, суду (судді); користуватись іншими правами, наданими законом), мені роз'яснено.

Підпис особи, що притягується до відповідальності: _____ /

Передбачені ст. 371 Митного кодексу України обов'язки свідка (з'явитися за викликом органу, у провадженні якого перебуває справа про порушення митних правил, у призначений час до цього органу й дати детальні та правдиві пояснення, повідомити все відоме в справі та відповісти на поставлені запитання) мені роз'яснено.

Підписи свідків:

1. підпис / *Михась М. М.* /
2. підпис / *Сідоров П. П.* /
(місце, час учинення та суть порушень митних правил)

Установлено: 06"січня 2007 р. о 10.25 під час митного контролю дрібного пакету, валовий №649867, який переслався з Канади в Україну на адресу: м.Донецьк, вул. Шахтарська, 5, на ім'я Бред Олівер (Bred Oliver), було виявлено 10 колекційних монет з дорогоцінних металів номіналом 20 канадських доларів кожна, що знаходились у футлярі разом з сертифікатами до них. Згідно із п. 7.1 Постанови Правління НБУ від 12.07.2000р. №283 дозволяється пересилати в Україну монети із недорогоцінних металів у міжнародних поштових відправленнях з оголошеною цінністю п.б.1.1. ст. 15 Всесвітньої поштової конвенції (Бухарест 2004) заборонено до переселання у письмовій кореспонденції без оголошеної цінності монети.

Зазначені дії мають ознаки порушення митних правил, передбаченого статтею 341 Митного кодексу України.

На підставі ст. 377 Митного кодексу України за цим протоколом вилучено:

а) товари, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України

№ з/п	Назва вилученого товару, транспортного засобу, їх особливі ознаки	Кількість (вага)	Вартість, грн.
1.	Колекційні монети з дорогоцінних металів номіналом 20 канадських доларів	10 шт.	2611,42
2.	Футляр для десяти монет	1шт.	---
		Всього	2611,42
	Дві тисячі шістьсот одинадцять грн, 42 коп		

Курс НБУ на 06.01.2007		
100 канадських доларів – 435,236 грн.		

б) документи, потрібні для розгляду справи про порушення митних правил:

№ з/п	Назва вилученого документа, його особливі ознаки
1	Сертифікати до кожної окремої монети – 10 шт.

в) в особи, що не має в Україні постійного місця проживання або адреси, – товари, транспортні засоби в розмірах, необхідних для забезпечення стягнення штрафу або вартості товарів, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України

№ з/п	Назва вилученого товару, транспортного засобу, їх особливі ознаки	Кількість (вага)	Вартість, грн.

Якщо є додаток до протоколу, то зазначити: “Дивись додаток на _____ аркушах”.

Пояснення, зауваження особи, що притягується до відповідальності:

Розгляд справи відбудеться _____
(заповнюється в разі потреби)

Копію протоколу отримав “ 06 ” січня 2007 р. співробітник підприємства звязку _____ / Петров П.П./ для вручення одержувачу (відправнику) МПВ

(підпис особи, що притягується до відповідальності. Заповнюється, якщо цю особу встановлено та вона була присутня при складанні протоколу)

Від підпису протоколу та одержання його копії особа, що притягується до відповідальності, відмовилася.

(підпис посадової особи митного органу, що склала протокол)

Підписи свідків: 1. _____
2. _____

Зміст протоколу перекладено _____ / _____ /
(підпис перекладача, якщо перекладач залучався)

Підписи свідків: 1. _____ / Михась М. М./
2. _____ / Сідоров П.П./

Підпис посадової особи митного органу, що склала протокол:
_____ підпис / Іванов І. І./

СТ. 342 МКУ

Державна митна служба України
ПРОТОКОЛпро порушення митних правил № 0009 / 51100 / 07"11" листопада 2007 р.ВМО № 3 Приморської митниці

(місце складення протоколу)

Я, головний інспектор відділу митного оформлення № 3 Приморської митниці Петров Петро Петрович
(посада, митний орган, прізвище, ім'я та по-батькові особи, що склала протокол)

у присутності:

особи, що притягується до відповідальності, гр. України Іванова Івана

(необхідні для розгляду справи

Івановича, 26.04.1981 р.н. м. Одеса, який працює завідуючим складом ПП
відомості про особу, що притягується до відповідальності, громадянство, прізвище, ім'я та
"Смирнов", мешкає у м. Одеса, вул. Приморська, 5; паспорт № РА98000,
по-батькові, день, місяць і рік народження, місце народження, місце роботи, посада або рід
виданий 16.10.2004 року Одеським МВ УМВС України в Одеській області
занять, місце проживання, дані про документи, що засвідчує особу)

свідків:

1. _____
(прізвища, адреси свідків, якщо вони є)
2. _____

керуючись вимогами статей 359, 363 і 375 Митного кодексу України, склав цей протокол про порушення митних правил.

Протокол складено за участю перекладача не залучався
(посада, місце роботи, прізвище ім'я та по-батькові, якщо перекладач брав участь)

Передбачені ст. 370 Митного кодексу України обов'язки перекладача (точно й у повному обсязі здійснювати доручений переклад) мені роз'яснено.

Підпис перекладача: не залучався

Передбачені статтями 363 ч. 4 і 366 Митного кодексу України права особи, що притягується до відповідальності за порушення митних правил (дати пояснення та висловити зауваження щодо змісту протоколу; письмово викласти мотиви своєї відмови від підписання протоколу; ознайомитися під час розгляду справи про порушення митних правил у митному органі або суді з матеріалами справи, зробити з них витяги, одержати копії рішень, постанов та інших документів, що є в справі; бути присутнім під час розгляду справи в митному органі та брати участь у судових засіданнях,

подавати докази, брати участь у їх дослідженні, заявляти клопотання та відводи, давати усні й письмові пояснення, подавати свої доводи, міркування та заперечення, оскаржувати постанови митного органу, суду (судді); користуватись іншими правами, наданими законом), мені роз'яснено.

Підпис особи, що притягується до відповідальності: підпис Іванов І.І.

Передбачені ст. 371 Митного кодексу України обов'язки свідка (з'явитися за викликом органу, у провадженні якого перебуває справа про порушення митних правил, у призначений час до цього органу й дати детальні та правдиві пояснення, повідомити все відоме в справі та відповіді на поставлені запитання) мені роз'яснено.

Підписи свідків:

1. _____ / _____ /
2. _____ / _____ /

Установлено: 08.01.2004р. о 15 год. 00 хв. під час здійснення митного контролю вантажу ТНС, що знаходився на відповідальному зберіганні на складі ПП "Смирнов" згідно з актом №45 від 23.12.2003р. громадянин України Іванов Іван Іванович перешкоджав в доступі на територію вказаного приміщення з метою проведення митного контролю.

Зазначені дії мають ознаки порушення (порушень) митних правил, передбаченого (передбачених) статтею 342 Митного кодексу України.

На підставі ст. 377 Митного кодексу України за цим протоколом вилучено:

а) товари, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України,

№ з/п	Назва вилученого товару, транспортного засобу, їх особливі ознаки	Кількість (вага)	Вартість, грн.

б) документи, потрібні для розгляду справи про порушення митних правил

№ з/п	Назва вилученого документа, його особливі ознаки
1.	

в) в особи, що не має в Україні постійного місця проживання або адреси, - товари, транспортні засоби в розмірах, необхідних для забезпечення стягнення штрафу або вартості товарів, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування

безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України

№ з/п	Назва вилученого товару, транспортного засобу, їх особливі ознаки	Кількість (вага)	Вартість, грн.

Якщо є додаток до протоколу, то зазначити: дивись «додаток _____ на _____ аркушах».

Пояснення, зауваження особи, що притягується до відповідальності:

_____

Розгляд справи відбудеться: 21.11.2007 року "10" год. "00" хв. за адресою:
м. Іллічівськ, вул. Промислова, 2, Приморська митниця
(заповнюється в разі потреби)

Копію протоколу вручено 11.11.2007 р.
Особі що притягується до відповідальності: підпис Іванов І.І.

(підпис особи, що притягується до відповідальності. Заповнюється, якщо цю особу встановлено та вона була присутня при складанні протоколу)

Від підпису протоколу та одержання його копії особа, що притягується до відповідальності, відмовилася.

Підписи свідків: 1. _____
2. _____

Зміст протоколу перекладено на _____ мову.

(підпис перекладача, якщо перекладач залучався)

Підписи свідків: 1. _____ / _____ /
2. _____ / _____ /

Підпис посадової особи митного органу, що складала протокол:
підпис /Петров П.П./

Державна митна служба України
ПРОТОКОЛ
про порушення митних правил № 0044 /з0900/07

"21" березня 2007 року

м/п Кам'янець-Подільський
(місце складення протоколу)

Я, старший інспектор м/п Кам'янець-Подільський Синиця Сидор
Сидорович,

(посада, митний орган, прізвище, ім'я та по-батькові особи, що склала протокол)

у присутності: особи, що притягується до відповідальності,
гр. України Іванова Івана Івановича, 27.03.1970 р.н., місце народження
(необхідні для розгляду справи відомості про особу, що притягується до відповідальності,
якщо її

м.Одеса, проживає, м.Кам'янець - Подільський, вул. Козача,19/1, працює
встановлено: громадянство, прізвище, ім'я та по-батькові, день, місяць і рік народження,
місце народження

начальником бюро митних оформлень ВАТ «Альфа», паспорт НС №809215,
місце роботи, посада, або рід занять, місце проживання, дані про документ, що засвідчує
особу

виданий 08.10.98р Кам'янець – Подільським МРВ УМВС України в
Хмельницькій області.

свідків:

1. _____
(прізвища, адреси свідків, якщо вони є)
2. _____

керуючись вимогами статей 359, 363 і 375 Митного кодексу України,
склав цей протокол про порушення митних правил.

Протокол складено за участю перекладача не залучався
(посада, місце роботи, прізвище, ім'я та по-батькові, якщо перекладач брав участь)

Передбачені ст. 370 Митного кодексу України обов'язки
перекладача (точно й у повному обсязі здійснювати доручений переклад)
мені роз'яснено.

Підпис перекладача: _____

Передбачені статтями 363 ч. 4 і 366 Митного кодексу України права
особи, що притягується до відповідальності за порушення митних правил
(дати пояснення та висловити зауваження щодо змісту протоколу; письмово
викласти мотиви своєї відмови від підписання протоколу; ознайомитися під
час розгляду справи про порушення митних правил у митному органі або
суді з матеріалами справи, зробити з них витяги, одержати копії рішень,
постанов та інших документів, що є в справі; бути присутнім під час

розгляду справи в митному органі та брати участь у судових засіданнях, подавати докази, брати участь у їх дослідженні, заявляти клопотання та відводи, давати усні й письмові пояснення, подавати свої доводи, міркування та заперечення, оскаржувати постанови митного органу, суду (судді); користуватись іншими правами, наданими законом), мені роз'яснено.

Підпис особи, що притягується до відповідальності: підпис Іванов І.І.

Передбачені ст. 371 Митного кодексу України обов'язки свідка (з'явитися за викликом органу, у провадженні якого перебуває справа про порушення митних правил, у призначений час до цього органу й дати детальні та правдиві пояснення, повідомити все відоме в справі та відповісти на поставлені запитання) мені роз'яснено.

Підписи свідків: 1. _____
2. _____

Установлено: ВАТ «Альфа» є власником складу тимчасового зберігання, що знаходиться за адресою: м.Кам'янець - Подільський, вул. Козача 1(дозвіл Подільської регіональної митниці №70000/0087 від 07.06.2005 року на право використання майданчика, як складу тимчасового зберігання, товар – сталь холоднокатан). Згідно з п.7.4. наказу ДМСУ від 07.10.2003р. №764 власник СТЗ зобов'язаний до 10 числа місяця наступного за звітним подати митному органу звіт про товари, що зберігаються на СТЗ. Посадова особа власника СТЗ ВАТ «Альфа» Іванов Іван Іванович, в обов'язки якого входить подавати звіти до митного органу, не подав звіт до 10 березня про товари, що зберігаються на СТЗ ВАТ «Альфа», на митний пост Кам'янець - Подільський Хмельницької митниці, чим порушив вимоги п.7.4 наказу ДМСУ від 07.10.2003р. №674.

(місце, час учинення та суть порушень митних правил)

Зазначені дії мають ознаки порушення (порушень) митних правил, передбаченого (передбачених) статтями 343 Митного кодексу України.

На підставі ст. 377 Митного кодексу України за цим протоколом вилучено:

а) товари, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України

№ з/п	Назва вилученого товару, транспортного засобу, їх особливі ознаки	Кількість (вага)	Вартість, грн.

б) документи, потрібні для розгляду справи про порушення митних правил

№ з/п	Назва вилученого документа, його особливі ознаки
1.	
2.	

в) в особи, що не має в Україні постійного місця проживання або адреси, – товари, транспортні засоби в розмірах, необхідних для забезпечення стягнення штрафу або вартості товарів, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України

№ з/п	Назва вилученого товару, транспортного засобу, їх особливі ознаки	Кількість (вага)	Вартість, грн.

Якщо є додаток до протоколу, то зазначити: "Дивись додаток _____ на _____ аркушах".

Пояснення, зауваження особи, що притягується до відповідальності:

Зауважень до складення протоколу немає

Розгляд справи відбудеться "1" квітня 2007р. о "14" год. "00" хв. за адресою: м. Хмельницький, вул. Костюшка, 9, кабінет №10

(заповнюється в разі потреби)

Копію протоколу отримав "21" березня 2007 р.

підпис Іванов І.І.

(підпис особи, що притягується до відповідальності. Заповнюється, якщо ця особу встановлено та вона була присутня при складанні протоколу)

Від підпису протоколу та одержання його копії особа, що притягується до відповідальності, відмовилася. _____

(підпис посадової особи митного органу, що склала протокол)

Підписи свідків: 1. _____

2. _____

Зміст протоколу перекладено на _____ мову.

(підпис перекладача, якщо перекладач залучався)

Підписи свідків: 1. _____

2. _____

Підпис посадової особи митного органу, що склала протокол:

підпис Синиця С.С.

Державна митна служба України
ПРОТОКОЛпро порушення митних правил № 0059 / 51100 / 07"08" листопада 2007 р.

ВМО № 3 Приморської митниці

(місце складення протоколу)

Я. головний інспектор відділу відділу митного оформлення №3
Приморської митниці Сидоров Сидор Сидорович

(посада, митний орган, прізвище, ім'я та по-батькові особи, що склала протокол)

у присутності:

особи що притягується до відповідальності, гр. України Іванова Івана

(необхідні для розгляду справи)

Івановича, 26.04.1981 р.н. м. Одеса, який працює директором ПП
відомості про особу, що притягується до відповідальності, громадянство, прізвище, ім'я та
"Іванов", мешкає у м. Одеса, вул. Приморська 5; паспорт № RA98000,
по-батькові, день, місяць і рік народження, місце народження, місце роботи, посада або рід
виданий 16.10.2004 року Одеським МВ УМВС України в Одеській областізанять, місце проживання, дані про документ, що засвідчує особу)

свідків:

1. _____

(прізвища, адреси свідків, якщо вони є)

2. _____

керуючись вимогами статей 359, 363 і 375 Митного кодексу України, склав цей протокол про порушення митних правил.

Протокол складено за участю перекладача не залучався

(посада, місце роботи, прізвище, ім'я та по-батькові, якщо перекладач брав участь)

Передбачені ст. 370 Митного кодексу України обов'язки перекладача (точно й у повному обсязі здійснювати доручений переклад мені роз'яснено.

Підпис перекладача: не залучався

Передбачені статтями 363 ч. 4 і 366 Митного кодексу України права особи, що притягується до відповідальності за порушення митних правил (дати пояснення та висловити зауваження щодо змісту протоколу; письмово викласти мотиви своєї відмови від підписання протоколу; ознайомитися під час розгляду справи про порушення митних правил у митному органі або суді з матеріалами справи, зробити з них витяги, одержати копії рішень,

постанов та інших документів, що є в справі; бути присутнім під час розгляду справи в митному органі та брати участь у судових засіданнях, подавати докази, брати участь у їх дослідженні, заявляти клопотання та відводи, давати усні й письмові пояснення, подавати свої доводи, міркування та заперечення, оскаржувати постанови митного органу, суду (судді); користуватись іншими правами, наданими законом), мені роз'яснено.

Підпис особи, що притягується до відповідальності: підпис Іванов І.І.

Передбачені ст. 371 Митного кодексу України обов'язки свідка (з'явитися за викликом органу, у провадженні якого перебуває справа про порушення митних правил, у призначений час до цього органу й дати детальні та правдиві пояснення, повідомити все відоме в справі та відповіді на поставлені запитання) мені роз'яснено.

Підписи свідків:

1. _____ / _____ /
2. _____ / _____ /

Установлено: 08.11.2007р. з метою здійснення митного контролю та митного оформлення товарів народного споживання (куртки), що надійшов на адресу ПП "Іванов," за письмовим розпорядженням начальника Приморської митниці було прийнято рішення про взяття проб та зразків зазначених товарів для подальшого проведення дослідження. Однак, директором ПП "Іванов" Івановим І.І. не були подані на вимогу митного органу відповідні зразки товарів, необхідних для проведення дослідження.

Зазначені дії мають ознаки порушення (порушень) митних правил, передбаченого (передбачених) статтею 344 Митного кодексу України.

На підставі ст. 377 Митного кодексу України за цим протоколом вилучено:

а) товари, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України,

№ з/п	Назва вилученого товару, транспортного засобу, їх особливі ознаки	Кількість (вага)	Вартість, грн.

б) документи, потрібні для розгляду справи про порушення митних правил

№ з/п	Назва вилученого документа, його особливі ознаки

Державна митна служба України

ПРОТОКОЛ

про порушення митних правил № 0456 / 51100 / 07"11" листопада 2007 р.ВМО №3 Приморської митниці

(місце складення протоколу)

Я, головний інспектор відділу відділу митного оформлення №3 Приморської митниці Сидоров Сидор Сидорович

(посада, митний орган, прізвище, ім'я та по-батькові особи, що склала протокол)

у присутності:

особи, що притягується до відповідальності,

гр. України Іванова Івана Івановича, 26.04.1981 р.н. м. Одеса, який

(необхідні для розгляду справивідомості про особу, що притягується до

працює директором ПП "Іванов", мешкає у м. Одеса, вул.відповідальності, громадянство, прізвище, ім'я та по-батькові, день, місяць і рікПриморська 5; паспорт № RA98000, виданий 16.10.2004 року Одеськимнародження, місце народження, місце роботи, посада або рід занять, місце проживання,МВ УМВС України в Одеській області

дані про документ, що засвідчує особу)

свідків:

1. _____
(прізвища, адреси свідків, якщо вони є)

2. _____

керуючись вимогами статей 359, 363 і 375 Митного кодексу України, склав цей протокол про порушення митних правил.

Протокол складено за участю перекладача не залучався

(посада, місце роботи, прізвище, ім'я та по-батькові, якщо перекладач брав участь)

Передбачені ст. 370 Митного кодексу України обов'язки перекладача (точно й у повному обсязі здійснювати доручений переклад) мені роз'яснено.

Підпис перекладача: не залучався

Передбачені статтями 363 ч. 4 і 366 Митного кодексу України права особи, що притягується до відповідальності за порушення митних правил (дати пояснення та висловити зауваження щодо змісту протоколу; письмово викласти мотиви своєї відмови від підписання протоколу; ознайомитися під час розгляду справи про порушення митних правил у митному органі або суді з матеріалами справи, зробити з них витяги, одержати копії рішень,

постанов та інших документів, що є в справі; бути присутнім під час розгляду справи в митному органі та брати участь у судових засіданнях, подавати докази, брати участь у їх дослідженні, заявляти клопотання та відводи, давати усні й письмові пояснення, подавати свої доводи, міркування та заперечення, оскаржувати постанови митного органу, суду (судді); користуватись іншими правами, наданими законом), мені роз'яснено.

Підпис особи, що притягується до відповідальності: підпис Іванов І.І.

Предбачені ст. 371 Митного кодексу України обов'язки свідка (з'явитися за викликом органу, у провадженні якого перебуває справа про порушення митних правил, у призначений час до цього органу й дати детальні та правдиві пояснення, повідомити все відоме в справі та відповіді на поставлені запитання) мені роз'яснено.

Підписи свідків:
1. _____ / _____ /
2. _____ / _____ /

Установлено: 08.01.2004р. о 14 год. 00 хв. в ІМТП під час здійснення митного контролю особистих речей гр. України Іванова Івана Івановича, який відбував в якості пасажирів туристичного лайнера "Олімпік Вояджер", рейс №545 до ОАЕ, було виявлено 60 компакт-дисків з програмним забезпеченням без будь яких ліцензійних товаросупровідних документів на них, тобто зазначені диски переміщувались через митний кордон України з порушенням прав інтелектуальної власності.

Зазначені дії мають ознаки порушення (порушень) митних правил, передбаченого (передбачених) статтею 345 Митного кодексу України.

На підставі ст. 377 Митного кодексу України за цим протоколом вилучено:

а) товари, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України,

№ з/п	Назва вилученого товару, транспортного засобу, їх особливі ознаки	Кількість (вага)	Вартість, грн.

б) документи, потрібні для розгляду справи про порушення митних правил

№ з/п	Назва вилученого документа, його особливі ознаки
1.	

в) в особи, що не має в Україні постійного місця проживання або адреси, - товари, транспортні засоби в розмірах, необхідних для забезпечення стягнення штрафу або вартості товарів, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України

№ з/п	Назва вилученого товару, транспортного засобу, їх особливі ознаки	Кількість (вага)	Вартість, грн.

Якщо є додаток до протоколу, то зазначити: дивись «додаток _____ на _____ аркушах».

Пояснення, зауваження особи, що притягується до відповідальності:

Зауважень до складення протоколу немає

Розгляд справи відбудеться: 21.11.2007 року "10" год. "00" хв. за адресою:
м. Іллічівськ, вул. Промислова, 2. Приморська митниця

(заповнюється в разі потреби)

Копію протоколу вручено "11" 11. 2007 р.

Особі що притягується до відповідальності: підпис Іванов І.І.

(підпис особи, що притягується до відповідальності. Заповнюється, якщо ця особу встановлено та вона була присутня при складанні протоколу)

Від підпису протоколу та одержання його копії особа, що притягується до відповідальності, відмовилася.

Підписи свідків:
 1. _____
 2. _____

Зміст протоколу перекладено на _____ **мову.**
(підпис перекладача, якщо перекладач залучався)

Підписи свідків:
 1. _____ / _____ /
 2. _____ / _____ /

Підпис посадової особи митного органу, що складала протокол:
підпис/ Сидоров С.С. /

Державна митна служба України

ПРОТОКОЛ
про порушення митних правил №0044 /20900/07

“10” червня 2007 р.

м. Одеса

місце складення протоколу

Я, головний інспектор відділу митного оформлення №3 Південної
регіональної митниці Петров Петро Петрович

(посада, митний орган, прізвище, ім'я та по-батькові особи, що склала протокол)

у присутності

особи, що притягується до відповідальності, гр. України Івановський

(необхідні для розгляду справи

Олександр Олександрович, паспорт МЕ №029041, виданий 20.04.2002р.

відомості про особу, що притягується до відповідальності, якщо її встановлено:

Голосіївським РУ ГУМВС України в місті Києві, який мешкає за адресою: м.громадянство, П.І.Б, посада або рід занять, місце проживання, дані про документ, щоКиїв, вул. Козацька, 8, що працює менеджером логістики ТОВ «Одесько»,
засвідчує особу)юридична адреса: м.Київ, вул. Васильківська, 23.

свідків: 1. _____

(прізвища, адреси свідків, якщо вони є)

2. _____

керуючись вимогами статей 359, 363 і 375 Митного кодексу України,
склав цей протокол про порушення митних правил.Протокол складено за участю перекладача не перекладався

(посада, місце роботи, прізвище, ім'я та по-батькові, якщо перекладач брав участь)

Передбачені ст. 370 Митного кодексу України обов'язки перекладача (точно
й у повному обсязі здійснювати доручений переклад) мені роз'яснено.

Підпис перекладача: _____

Передбачені статтями 363 ч. 4 і 366 Митного кодексу України права
особи, що притягується до відповідальності за порушення митних правил
(дати пояснення та висловити зауваження щодо змісту протоколу, письмово
викласти мотиви своєї відмови від підписання протоколу; ознайомитися під
час розгляду справи про порушення митних правил у митному органі або
суді з матеріалами справи, зробити з них витяги, одержати копії рішень,
постанов та інших документів, що є в справі; бути присутнім під час
розгляду справи в митному органі та брати участь у судових засіданнях,

подавати докази, брати участь у їх дослідженні, заявляти клопотання та відводи, давати усні й письмові пояснення, подавати свої доводи, міркування та заперечення, оскаржувати постанови митного органу, суду (судді); користуватись іншими правами, наданими законом), мені роз'яснено.

Підпис особи, що притягується до відповідальності: підпис Івановський О. О.

Передбачені ст. 371 Митного кодексу України обов'язки свідка (з'явитися за викликом органу, у провадженні якого перебуває справа про порушення митних правил, у призначений час до цього органу й дати детальні та правдиві пояснення, повідомити все відоме в справі та відповісти на поставлені запитання) мені роз'яснено.

Підписи свідків: 1. _____
2. _____

Установлено: 10.06.05р. в зоні діяльності м/п "Одеса - вантажний" під час митного контролю за роботою митного ліцензійного складу ТОВ "ПБК" (дозвіл №50000/090 СВ-00891), мною було встановлено, що на МЛС ТОВ "ПБК" з порушенням строку зберігання (до 20.05.05р. відповідно до ВМД 50000/3/026500 від 15.10.03р.) знаходиться токовий прес-підбирач фірми "КЛААС" в кількості 1 шт.

Таким чином менеджером логістики ТОВ «Цетелін-Україна» гр-м України Івановським Олександром Болеславовичем (м. Київ, вул. Козацька, 10) в обов'язки якого входить митне оформлення зазначеного вантажу, було порушено порядок зберігання товарів на митному ліцензійному складі, а саме: порушено строки зберігання товару установлені наказом ДМСУ від 31.12.1996р. №592 п. 5.6 та вимоги ст. 214 МК України.

Тим самим менеджер логістики ТОВ «Цетелін-Україна» гр-м України Івановський О.Б. допустив порушення митних правил, передбачене ст. 346 МК України.

Зазначені дії мають ознаки порушення митних правил, передбаченого статтею 346 Митного кодексу України.

На підставі ст. 377 Митного кодексу України за цим протоколом вилучено:

а) товари, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України

№ з/п	Назва вилученого товару, транспортного засобу, їх особливі ознаки	Кількість (вага)	Вартість, грн.
	Не вилучався		

б) документи, потрібні для розгляду справи про порушення митних правил

№ з/п	Назва вилученого документа, його особливі ознаки
1	
2	

в) в особи, що не має в Україні постійного місця проживання або адреси, - товари, транспортні засоби в розмірах, необхідних для забезпечення стягнення штрафу або вартості товарів, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України

№ з/п	Назва вилученого товару, транспортного засобу, їх особливі ознаки	Кількість (вага)	Вартість, грн.
	<i>Не вилучалось</i>		

Якщо є додаток до протоколу, то зазначити: "Дивись додаток _____ на _____ аркушах".

Пояснення, зауваження особи, що притягується до відповідальності:
зауважень до складення протоколу немає

Розгляд справи відбудеться "20" червня 2007 р. о "15" год. "00" хв. за адресою: м. Одеса, вул. Приморська 10, каб. №15
(заповнюється в разі потреби)

Копію протоколу отримав "10" червня 2007р.
підпис Івановський О.О.

(підпис особи, що притягується до відповідальності. Заповнюється, якщо цю особу встановлено та вона була присутня при складанні протоколу)

Від підпису протоколу та одержання його копії особа, що притягується до відповідальності, відмовилася.

(підпис посадової особи митного органу, що склала протокол)

Підписи свідків: 1. _____
2. _____

Зміст протоколу перекладено на мову _____ *не*
перекладався

(підпис перекладача, якщо перекладач залучався)

Підписи свідків: 1. _____
2. _____

Підпис посадової особи митного органу, що склала протокол:
підпис Петрова П.П.

Державна митна служба України
ПРОТОКОЛпро порушення митних правил № 0008 / 51100 / 07

"09" листопада 2007 р.

ВМО №3 Приморської митниці

(місце складення протоколу)

Я, головний інспектор відділу митного оформлення №3 Приморської митниці Сидоров Сидор Сидорович

(посада, митний орган, прізвище, ім'я та по-батькові особи, що склала протокол)

у присутності:

особи, що притягується до відповідальності, _____

Гр. України Іванова Івана Івановича, 26.04.1981 р.н. м. Одеса, який
(необхідні для розгляду справи відомості про особу, що притягується до відповідальності,
працює директором складу ПП «Іванов», проживає м. Одеса, вул.
громадянство, прізвище, ім'я та по-батькові, день, місяць і рік народження, місце народження,
Приморська 5; паспорт № РА98000, виданий 16.10.2004 року Одеським МВ
місце роботи, посада або рід занять, місце проживання, дані про документ, що засвідчує особу)
УМВС України у Одеській області.

свідків:

1. _____
(прізвища, адреси свідків, якщо вони є)
2. _____

керуючись вимогами статей 359, 363 і 375 Митного кодексу України, склав цей протокол про порушення митних правил.

Протокол складено за участю перекладача не залучався

(посада, місце роботи, прізвище, ім'я та по-батькові, якщо перекладач брав участь)

Передбачені ст. 370 Митного кодексу України обов'язки перекладача (точно й у повному обсязі здійснювати доручений переклад) мені роз'яснено.

Підпис перекладача: не залучався

Передбачені статтями 363 ч. 4 і 366 Митного кодексу України права особи, що притягується до відповідальності за порушення митних правил (дати пояснення та висловити зауваження щодо змісту протоколу; письмово викласти мотиви своєї відмови від підписання протоколу; ознайомитися під час розгляду справи про порушення митних правил у митному органі або суді з матеріалами справи, зробити з них витяги, одержати копії рішень, постанов та інших документів, що є в справі; бути присутнім під час розгляду справи в митному органі та брати участь у судових засіданнях, подавати докази, брати участь у їх дослідженні, заявляти клопотання та

відводи, давати усні й письмові пояснення, подавати свої доводи, міркування та заперечення, оскаржувати постанови митного органу, суду (судді); користуватись іншими правами, наданими законом), мені роз'яснено.

Підпис особи, що притягується до відповідальності: *підпис Іванов ІІ*

Передбачені ст. 371 Митного кодексу України обов'язки свідка (з'явитися за викликом органу, у провадженні якого перебуває справа про порушення митних правил, у призначений час до цього органу й дати детальні та правдиві пояснення, повідомити все відоме в справі та відповіді на поставлені запитання) мені роз'яснено.

Підписи свідків: 1. _____ / _____ /
2. _____ / _____ /

Установлено: 08.01.2004р. під час здійснення митного контролю вантажу "банани", у кількості 5000 кг, який надійшов з Туреччини від фірми "SSS" до України та розміщений на відповідальному зберіганні на складі ПП "Іванов" за документами: ВМД №50000\4\23409 від 07.01.2000р. та іншими товаросупровідними документами було встановлено, що директор складу гр. України Іванов ІІ. знищив вищевказаний вантаж без дозволу митного органу України.

Зазначені дії мають ознаки порушення (порушень) митних правил, передбаченого (передбачених) статтею 347 Митного кодексу України.

На підставі ст. 377 Митного кодексу України за цим протоколом вилучено:

а) товари, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України,

№ з/п	Назва вилученого товару, транспортного засобу, їх особливі ознаки	Кількість (вага)	Вартість, грн.

б) документи, потрібні для розгляду справи про порушення митних правил

№ з/п	Назва вилученого документа, його особливі ознаки
1.	

в) в особи, що не має в Україні постійного місця проживання або адреси, - товари, транспортні засоби в розмірах, необхідних для забезпечення стягнення штрафу або вартості товарів, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими

сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України

№ з/п	Назва вилученого товару, транспортного засобу, їх особливі ознаки	Кількість (вага)	Вартість, грн.

Якщо є додаток до протоколу, то зазначити: дивись «додаток _____ на _____ аркушах».

Пояснення, зауваження особи, що притягується до відповідальності:

Розгляд справи відбудеться: 21.11.2007 року "10" год. "00" хв. за адресою:
м. Іллічівськ, вул. Промислова, 2, Приморська митниця
(заповнюється в разі потреби)

Копію протоколу вручено "09" 11. 2007 р.

Особі що притягується до відповідальності: Підпис Іванов І.І.

(підпис особи, що притягується до відповідальності. Заповнюється, якщо цю особу встановлено та вона була присутня при складанні протоколу)

Від підпису протоколу та одержання його копії особа, що притягується до відповідальності, відмовилася.

Підписи свідків: 1. _____

2. _____

Зміст протоколу перекладено на _____ **мову.**

(підпис перекладача, якщо перекладач залучався)

Підписи свідків: 1. _____ / _____ /

2. _____ / _____ /

Підпис посадової особи митного органу, що складала протокол:

підпис / Сидоров

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказом Державної митної служби
України від 21 квітня 2003 р №261

СТ. 348 МКУ

ДЕРЖАВНА МИТНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

ПРОТОКОЛ

про порушення митних правил N 0125/50100/06

"28" квітня 2006 р.

м. Білгород-Дністровський
(місце складення протоколу)

Я, головний інспектор Служби боротьби з контрабандою та митної варті Білгород-Дністровської митниці Драгонер Володимир Володимирович у присутності:

особи, що притягується до відповідальності, громадянин України Голубенко Дмитро Федорович, 01.11.1961 р.н., Одеська обл., смт. Татарбунари. Не працює. Мешкає: Одеська обл., смт. Татарбунари, вул. Миру 24. Паспорт гр. України XII-ЖД 637931, виданий відділом внутрішніх справ Татарбунарського району, Одеської області 24.06.1992 р.

свідків:

1. _____
2. _____
(прізвища, адреси свідків, якщо вони є)

керуючись вимогами статей 359, 363 і 375 Митного кодексу України, склав цей протокол про порушення митних правил.

Протокол складено за участю перекладача _____
(посада, місце роботи, прізвище, ім'я та по-батькові, якщо перекладач брав участь)

Передбачені ст. 370 Митного кодексу України обов'язки перекладача (точно й у повному обсязі здійснювати доручений переклад) мені роз'яснено.

Підпис перекладача: _____

Передбачені статтями 363 ч. 4 і 366 Митного кодексу України права особи, що притягується до відповідальності за порушення митних правил (дати пояснення та висловити зауваження щодо змісту протоколу; письмово викласти мотиви своєї відмови від підписання протоколу; ознайомитися під час розгляду справи про порушення митних правил у митному органі або суді з матеріалами справи, зробити з них витяги, одержати копії рішень, постанов та інших документів, що є в справі; бути присутнім під час розгляду справи в митному органі та брати участь у судових засіданнях, подавати докази, брати участь у їх дослідженні, заявляти клопотання та відводи, давати усні й письмові пояснення, подавати свої доводи, міркування

та заперечення, оскаржувати постанови митного органу, суду (судді); користуватись іншими правами, наданими законом), мені роз'яснено.

Підпис особи, що притягується до відповідальності:

підпис Голубенко Д.Ф.

Передбачені ст. 371 Митного кодексу України обов'язки свідка (з'явитися за викликом органу, у провадженні якого перебуває справа про порушення митних правил, у призначений час до цього органу й дати детальні та правдиві пояснення, повідомити все відоме в справі та відповісти на поставлені запитання) мені роз'яснено.

Підписи свідків:

1. _____
2. _____

Установлено: 12.11.2003 р. Білгород- Дністровською митницею була оформлена митна декларація МД-7 №50100/03/0000007 на зворотнє вивезення з України в Молдову причепу до легкового транспортного засобу. Марка причепу 8224, 1995 р.в., шасі № 03034. Зобов'язання про вивезення вказаного причепу через пункти пропуску Білгород- Дністровської митниці, в термін до 15.11.2003 року взяв на себе гр. України Голубенко Дмитро Федорович.

Станом на 28 квітня 2006 року, згідно з інформацією, отриманою з пунктів пропуску Білгород- Дністровської митниці причіп марки 8224, 1995 р.в., шасі № 03034 громадянином Голубенко Д.Ф. за межі митної території України не вивозився.

Таким чином громадянин Голубенко Д.Ф. порушив зобов'язання про зворотнє вивезення вказаного причепу в термін, встановлений митним органом.

Зазначені дії мають ознаки порушення митних правил, передбаченого статтею 348 Митного кодексу України.

На підставі ст. 377 Митного кодексу України за цим протоколом вилучено:

а) товари, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України

№ з/п	Назва вилученого товару, транспортного засобу, їх особливі ознаки	Кількість (вага)	Вартість, грн.
1.	Причіп марки 8224, 1995 р.в., шасі № 03034	один	50 дол. США (згідно з МД-7 №50100/03/0000007

		від 12.11.2003 р.) Станом на 12.11.2003 р. за курсом НБУ складає 266,60 грн.
--	--	--

б) документи, потрібні для розгляду справи про порушення митних правил

N з/п	Назва вилученого документа, його особливі ознаки
1.	

в) в особи, що не має в Україні постійного місця проживання або адреси, - товари, транспортні засоби в розмірах, необхідних для забезпечення стягнення штрафу або вартості товарів, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України

N з/п	Назва вилученого товару, транспортного засобу, їх особливі ознаки	Кількість (вага)	Вартість, грн.
1.			

Якщо є додаток до протоколу, то зазначити: "Дивись додаток _____ на _____ аркушах".

Пояснення, зауваження особи, що притягується до відповідальності:

Розгляд справи відбудеться 12 травня 2006 р. о "10" год. "00" хв. за адресою: м. Білгород-Дністровський, вул. Енгельса, 5, (Білгород-Дністровський райміськсуд).

Копію протоколу отримав підпис Голубенко Д.Ф
(підпис особи, що притягується до відповідальності. Зановиньється, якщо цю особу встановлено та вона була присутня при складанні протоколу)

Від підпису протоколу та одержання його копії особа, що притягується до відповідальності, відмовилася _____

(підпис посадової особи митного органу, що склала протокол)

Зміст протоколу перекладено на _____ мову. _____
(підпис перекладача, якщо перекладач залучався)

Підписи свідків:
1. _____
2. _____

Підпис посадової особи митного органу, що склала протокол:

підпис Драгочер В.В.

Державна митна служба України
ПРОТОКОЛ
про порушення митних правил № 0087 /30200/07

"06" листопада 2007 р.Івано-Франківська митниця
(місце складення протоколу)Я, головний інспектор відділу інформаційно-аналітичної і організаційної роботи СБК та МВ Івано-Франківської митниці Іванов Іван Іванович

(посада, митний орган, прізвище, ім'я та по-батькові особи, що склала протокол)

у присутності:**особи, що притягується до відповідальності, громадянина України Сидорова**
(необхідні для розгляду справи)Сидора Сидоровича, 02.04.1981 року народження, Закарпатська обл.,
відомості про особу, що притягується до відповідальності,Хустський р-н смт. Виково, не працюючого, проживає с. Микулинці,
якщо встановлено: громадянство, прізвище, ім'я та по-батькові,Яремчанського р-ну, Івано-Франківської обл. Документ, що засвідчує особу:день, місяць і рік народження, місце народження, місце роботи, посада
паспорт ВО 000000 виданий, 30.10.2005 року Хустським РВ УМВС України в
Закарпатській областіабо рід занять, місце проживання, дані про документ, що засвідчує особу)**свідків:**

1. _____

(прізвища, адреси свідків, якщо вони є)

2. _____

керуючись вимогами статей 359, 363 і 375 Митного кодексу України,
склав цей протокол про порушення митних правил.

Протокол складено за участю перекладача _____

(посада, місце роботи, прізвище ім'я та по-батькові, якщо перекладач брав участь)

Передбачені ст. 370 Митного кодексу України обов'язки перекладача (точно й у повному обсязі здійснювати доручений переклад мені роз'яснено.

Підпис перекладача: _____

Передбачені статтями 363 ч. 4 і 366 Митного кодексу України права особи, що притягується до відповідальності за порушення митних правил (дати пояснення та висловити зауваження щодо змісту протоколу; письмово викласти мотиви своєї відмови від підписання протоколу; ознайомитися під час розгляду справи про порушення митних правил у митному органі або суді з матеріалами справи, зробити з них витяги, одержати копії рішень, постанов та інших документів, що є в справі; бути присутнім під час

розгляду справи в митному органі та брати участь у судових засіданнях, подавати докази, брати участь у їх дослідженні, заявляти клопотання та відводи, давати усні й письмові пояснення, подавати свої доводи, міркування та заперечення, оскаржувати постанови митного органу, суду (судді); користуватись іншими правами, наданими законом), мені роз'яснено.

Підпис особи, що притягується до відповідальності: підпис/Сидоров С.С./

Передбачені ст. 371 Митного кодексу України обов'язки свідка (з'явитися за викликом органу, у провадженні якого перебуває справа про порушення митних правил, у призначений час до цього органу й дати детальні та правдиві пояснення, повідомити все відоме в справі та відповісти на поставлені запитання) мені роз'яснено.

Підписи свідків: 1. _____
2. _____/

Установлено: 25.09.2007р., гр.України Сидоров Сидор Сидорович
(місце, час учинення та суть порушень митних правил)

ввіз на митну територію України в режимі «транзит» автомобіль «Ауді 80», 1989р.в., кузов № AUZZZ76ZGA65908. У митній декларації форми МД-7 №6497653/2007/4543 від 25.09.07, оформленій Яворівською митницею, Сидоров Сидор Сидорович дав письмове зобов'язання про доставку даного автомобіля у Мостиську митницю та вивезення його транзитом за межі митної території України в термін до 29.09.2007р. Дане зобов'язання гр. Сидоров Сидор Сидорович не виконав, автомобіль за межі митної території не вивіз. Вартість автомобіля «Ауді 80», 1989р.в., згідно з декларацією форми МД-7 № 6497653/2007/4543 від 25.09.07, становить 700 USD, що за курсом НБУ на момент скоєння правопорушення складає 3534 грн.

Зазначені дії мають ознаки порушення митних правил, передбаченого статтею 349 Митного кодексу України.

На підставі ст. 377 Митного кодексу України за цим протоколом вилучено:

а) товари, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України

№ з/п	Назва вилученого товару, транспортного засобу, їх особливі ознаки	Кількість (вага)	Вартість, грн.
1.	Автомобіль «Ауді80», 1989р.в., кузов № AUZZZ76ZGA65908, згідно з описом	1шт.	3535

б) документи, потрібні для розгляду справи про порушення митних правил:

№ з/п	Назва вилученого документа, його особливі ознаки
1	МД-7 № 27896546/2007/5673 від 25.09.07. – 1 арк.
2	Копія технічного паспорта ВАР 765456 – 1 арк.

в) в особи, що не має в Україні постійного місця проживання або адреси, – товари, транспортні засоби в розмірах, необхідних для забезпечення стягнення штрафу або вартості товарів, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України

№ з/п	Назва вилученого товару, транспортного засобу, їх особливі ознаки	Кількість (вага)	Вартість, грн.

Якщо є додаток до протоколу, то зазначити: “Дивись додаток _____ на _____ аркушах”.

Пояснення, зауваження особи, що притягується до відповідальності:
додається на окремому аркуші

Розгляд справи відбудеться про дату, час та місце розгляду справи
судом буде повідомлено додатково
(заповнюється в разі потреби)

Копію протоколу отримав “ 06 ” листопада 2007 р.

підпис / Вейбер Г.К./

(підпис особи, що притягується до відповідальності. Заповнюється, якщо цю особу встановлено та вона була присутня при складанні протоколу)

Від підпису протоколу та одержання його копії особа, що притягується до відповідальності, відмовилася.

(підпис посадової особи митного органу, що склала протокол)

Підписи свідків: 1. підпис /Кучерявий М.М./
2. підпис /Чобан В.І./

Зміст протоколу перекладено _____ / _____ /
(підпис перекладача, якщо перекладач залучався)

Підписи свідків: 1. _____ /
2. _____ /

Підпис посадової особи митного органу, що склала протокол:
підпис /Дьомін І.В./

Державна митна служба України
ПРОТОКОЛпро порушення митних правил № 0008 / 51100 / 07"08" листопада 2007 р.ВМО №3 Приморської митниці

(місце складення протоколу)

Я, головний інспектор відділу митного оформлення Приморської митниці Петренко Петро Петрович

(посада, митний орган, прізвище, ім'я та по-батькові особи, що склала протокол)

у присутності:

особи, що притягується до відповідальності,

Гр. України Іванова Івана Івановича, 26.04.1981 р.н. м. Одеса, який працює:(необхідні для розгляду справи відомості про особу, що притягується до відповідальності,Головний спеціаліст ВАТ "ООО", мешкає: м. Одеса, вул. Приморська 5;громадянства, прізвище, ім'я та по-батькові, день, місяць і рік народження, місце народження,паспорт № RA98000, виданий 16.10.2004 року Одеським МВ УМВС України умісце роботи, посада або рід занять, місце проживання, дані про документ, що засвідчує особу)Одеській області

свідків:

1. _____

(прізвища, адреси свідків, якщо вони є)

2. _____

керуючись вимогами статей 359, 363 і 375 Митного кодексу України, склав цей протокол про порушення митних правил.

Протокол складено за участю перекладача не залучався

(посада, місце роботи, прізвище, ім'я та по-батькові, якщо перекладач брав участь)

Передбачені ст. 370 Митного кодексу України обов'язки перекладача (точно й у повному обсязі здійснювати доручений переклад) мені роз'яснено.

Підпис перекладача: не залучався

Передбачені статтями 363 ч. 4 і 366 Митного кодексу України права особи, що притягується до відповідальності за порушення митних правил (дати пояснення та висловити зауваження щодо змісту протоколу; письмово викласти мотиви своєї відмови від підписання протоколу; ознайомитися під

час розгляду справи про порушення митних правил у митному органі або суді з матеріалами справи, зробити з них витяги, одержати копії рішень, постанов та інших документів, що є в справі; бути присутнім під час розгляду справи в митному органі та брати участь у судових засіданнях, подавати докази, брати участь у їх дослідженні, заявляти клопотання та відводи, давати усні й письмові пояснення, подавати свої доводи, міркування та заперечення, оскаржувати постанови митного органу, суду (судді); користуватись іншими правами, наданими законом), мені роз'яснено.

Підпис особи, що притягується до відповідальності: підпис Іванов І.І.

Передбачені ст. 371 Митного кодексу України обов'язки свідка (з'явитися за викликом органу, у провадженні якого перебуває справа про порушення митних правил, у призначений час до цього органу й дати детальні та правдиві пояснення, повідомити все відоме в справі та відповісти на поставлені запитання) мені роз'яснено.

Підписи свідків: 1. _____ / _____ /
2. _____ / _____ /

Установлено: 08.01.2004р. на м/п "Кучурган" Роздільнянської митниці під час здійснення митного контролю автомобіля Mercedes (держ.номер 34409 ОА/23367ОЕ) під керуванням гр-на України Іванова І.І., з вантажем "товари народного споживання" було встановлено, що згідно з ВМД від 07.01.2000 р. №5000004\23409 зазначений вантаж повинен був доставлений на м/п "Платоново" Котовської митниці. Таким чином своїми діями гр. Іванов І.І. порушив встановлений маршрут переміщення товарів територією України.

Зазначені дії мають ознаки порушення (порушень) митних правил, передбаченого (передбачених) статтею 350 Митного кодексу України.

На підставі ст. 377 Митного кодексу України за цим протоколом вилучено:

а) товари, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України,

№ з/п	Назва вилученого товару, транспортного засобу, їх особливі ознаки	Кількість (вага)	Вартість, грн.

б) документи, потрібні для розгляду справи про порушення митних

№ з/п	Назва вилученого документа, його особливі ознаки

4.	
----	--

в) в особи, що не має в Україні постійного місця проживання або адреси, - товари, транспортні засоби в розмірах, необхідних для забезпечення стягнення штрафу або вартості товарів, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України

№ з/п	Назва вилученого товару, транспортного засобу, їх особливі ознаки	Кількість (вага)	Вартість, грн.

Якщо є додаток до протоколу, то зазначити: дивись «додаток _____ на _____ аркушах».

Пояснення, зауваження особи, що притягується до відповідальності:

Розгляд справи відбудеться: 21.11.2007 року "10" год. "00" хв. за адресою:
м. Іллічівськ, вул. Промислова, 2. Приморська митниця

(заповнюється в разі потреби)

Копію протоколу вручено "08" 11. 2007 р.

Особі що притягується до відповідальності: підпис Іванов І.І.

(підпис особи, що притягується до відповідальності. Заповнюється, якщо ця особу встановлено та вона була присутня при складанні протоколу)

Від підпису протоколу та одержання його копії особа, що притягується до відповідальності, відмовилася.

Підписи свідків: 1. _____

2. _____

Зміст протоколу перекладено на _____ **мову.** _____

(підпис перекладача, якщо перекладач залучався)

Підписи свідків: 1. _____ / _____ /

2. _____ / _____ /

Підпис посадової особи митного органу, що склала протокол:

підпис/ Петренко П.П. _____ /

Державна митна служба України
ПРОТОКОЛ
про порушення митних правил № /302000000/07

"06" листопада 2007 р.

прикорд. застава «Ракош»

(місце складення протоколу)

Я, головний інспектор відділу митної варті СБК та МВ Виноградівської митниці Долін Іван Володимирович

(посада, митний орган, прізвище, ім'я та по-батькові особи, що склала протокол)

у присутності:

особи, що притягується до відповідальності, громадянина України Вебер
(необхідні для розгляду справи

Габора Карловича, 02.04.1981 року народження, Закарпатська обл.,
відомості про особу, що притягується до відповідальності

Хустський р-н смт. Виково, не працюючого, мешканця смт. Виково,
якщо її встановлено: громадянство, прізвище, ім'я та по-батькові,

вул. Ракоші, 33, документ, що засвідчує особу: паспорт ВО 000000 виданий
день, місяць і рік народження, місце народження, місце роботи, посада

Хустським РВ УМВС України в Закарпатській області 02.09.1998 року
або рід занять, місце проживання, дані про документ, що засвідчує особу)

свідків:

1. Кучеря Микола Миколайович, Закарпатська обл., Хустський р-н.
(прізвища, адреси свідків, якщо вони є)

с. Яблунів, вул. Червоноармійська, 222,

2. Чобан Володимир Іванович, Закарпатська обл., Хустський р-н. вул.
Тиха, 49

керуючись вимогами статей 359, 363 і 375 Митного кодексу України,
склав цей протокол про порушення митних правил.

Протокол складено за участю перекладача _____

(посада, місце роботи, прізвище ім'я та по-батькові, якщо перекладач брав участь)

Передбачені ст. 370 Митного кодексу України обов'язки перекладача (точно й у повному обсязі здійснювати доручений переклад) мені роз'яснено.

Підпис перекладача: _____

Передбачені статтями 363 ч. 4 і 366 Митного кодексу України права особи, що притягується до відповідальності за порушення митних правил (дати пояснення та висловити зауваження щодо змісту протоколу; письмово викласти мотиви своєї відмови від підписання протоколу; ознайомитися під час розгляду справи про порушення митних правил у митному органі або

суді з матеріалами справи, зробити з них витяги, одержати копії рішень, постанов та інших документів, що є в справі; бути присутнім під час розгляду справи в митному органі та брати участь у судових засіданнях, подавати докази, брати участь у їх дослідженні, заявляти клопотання та відводи, давати усні й письмові пояснення, подавати свої доводи, міркування та заперечення, оскаржувати постанови митного органу, суду (судді); користуватись іншими правами, наданими законом), мені роз'яснено.

Підпис особи, що притягується до відповідальності: _____ /*Вебер Г.К.*/

Передбачені ст. 371 Митного кодексу України обов'язки свідка (з'явитися за викликом органу, у провадженні якого перебуває справа про порушення митних правил, у призначений час до цього органу й дати детальні та правдиві пояснення, повідомити все відоме в справі та відповісти на поставлені запитання) мені роз'яснено.

Підписи свідків: 1. _____ /*Кучерявий М. М.*/
2. _____ /*Чобан В.І.*/

Установлено: 06.11.2007р., прикордонна застава „Ракош” о 13 год.

(місце, час учинення та суть порушень митних правил)

30 хв. вивчивши інформацію та матеріали, що отримані від Мукачівського прикордонного загону, про затримання громадян України Вебер Габора Карловича та Гроха Руслана Івановича прикордонним нарядом „Оперативно-пошукова група” від прикордонної застави „Ракош” на напрямку 176 прикордонного знаку о 18 год. 15 хв. 05.11.2007 року при спробі незаконного перетину Державного кордону з тютюновими виробами. Встановлено, що о 17 год. 47 хв. 05.11.2007 року начальником прикордонної застави „Ракош” ст. лейтенантом Артемчук В.В. була отримана інформація про можливу спробу незаконного переміщення тютюнових виробів через державний кордон України в напрямку Румунії в районі 179 прикордонного знаку. Під час перевірки прикордонним нарядом «оперативно-пошукова група» прилеглої до державного кордону місцевості о 18 год. 15 хв. на напрямку 176 прикордонного знаку, що знаходиться на території Вишківської селищної ради, Хустського району, за лінією інженерно-технічних споруд ДПС України, а саме: на відстані 300 метрів за загороджувальним парканом в бік Румунії та в одному кілометрі від лінії державного кордону між Україною та Румунією, було виявлено громадян України Вебера Г. К. та Гроха Р.І. Біля них знаходилось 18 ящиків (9000 пачок) з тютюновими виробами, загорнутими в чорні поліетиленові пакети, ще 2 ящики (1000 пачок) з тютюновими виробами знаходились на відстані 80 метрів до загороджувального паркану. Громадянин Вебер Г.К. під час затримання мав на собі три ящики з тютюновими виробами, які були прикріплені до нього шлеями з металевими гачками. Громадянин Грох Р.І. після виявлення його прикордонним нарядом намагався втекти, але був затриманий прикордонним нарядом за допомогою службової собаки.

Таким чином, громадянин України Вебер Габор Карлович разом з громадянином України Грохом Русланом Івановичем намагалися

перемістити тютюнові вироби марки «Ронсон» через митний кордон України поза митним контролем, а саме поза місцем розташування митного органу.

Зазначені дії мають ознаки порушення митних правил, передбаченого статтею 351 Митного кодексу України.

На підставі ст. 377 Митного кодексу України за цим протоколом вилучено:

а) товари, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України

№ з/п	Назва вилученого товару, транспортного засобу, їх особливі ознаки	Кількість (вага)	Вартість, грн.
1.	Сигарети вітчизняного виробництва з акцизною маркою України „РОНСОН” в твердій упаковці з фільтром Код УКТЗЕД: 2402209020	5000 пачок	7000
	Всього: сім тисяч гривень 00 коп.		

б) документи, потрібні для розгляду справи про порушення митних правил:

№ з/п	Назва вилученого документа, його особливі ознаки

в) в особи, що не має в Україні постійного місця проживання або адреси, – товари, транспортні засоби в розмірах, необхідних для забезпечення стягнення штрафу або вартості товарів, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України

№ з/п	Назва вилученого товару, транспортного засобу, їх особливі ознаки	Кількість (вага)	Вартість, грн.

Якщо є додаток до протоколу, то зазначити: "Дивись додаток на _____ аркушах".

Пояснення, зауваження особи, що притягується до відповідальності: _____
_____ додається на окремому аркуші

Розгляд справи відбувається про дату, час та місце розгляду справи
судом буде повідомлено додатково

(заповнюється в разі потреби)

Копію протоколу отримав " 06 " листопада 2007 р.

підпис / Вебер Г.К./

(підпис особи, що притягується до відповідальності. Заповнюється, якщо цю особу встановлено та вона була присутня при складанні протоколу)

Від підпису протоколу та одержання його копії особа, що притягується до відповідальності, відмовилася.

(підпис посадової особи митного органу, що склала протокол)

Підписи свідків: 1. _____ /Кучерявий М.М./

2. _____ /Чобан В.І./

Зміст протоколу перекладено _____ /

(підпис перекладача, якщо перекладач залучався)

Підписи свідків: 1. _____ /Кучерявий М.М./

2. _____ /Чобан В.І./

Підпис посадової особи митного органу, що склала протокол:

підпис /Дьомін І.В./

Державна митна служба України

ПРОТОКОЛ
про порушення митних правил N 0099/35502/06

"31" січня 2006 р.

м. Чоп, митний пост "Тиса"
(місце складення протоколу)

Я, ст. інспектор Чопської митниці Омельчук Наталія Петрівна
(посада, митний орган, прізвище, ім'я та по-батькові особи, що склала протокол)

у присутності:

особи, що притягується до відповідальності, громадянина України Дюг
(необхідні для розгляду справи)

Руслана Руслановича, 05.09.1980 року народження місце народження :
відомості про особу, що притягується до відповідальності

Чернівецька область, тимчасово не працює, місце проживання: Чернівець
якщо її встановлено: громадянство, прізвище, ім'я та по-батькові,

ка обл. Новоселицький р-н, с. Диніві, вул. ім. Богдана Хмельницького, 8,
день, місяць і рік народження, місце народження, місце роботи, посада

закордонний паспорт № АТ.527819, виданий 19.02.2002 року, ВВІР
№ 2400

(або рід занять, місце проживання, дані про документ, що засвідчує особу)

свідків:

1. Франчук В. В. що проживає за адресою: м. Чоп, вул. Перемоги, 9
(прізвища, адреси свідків, якщо вони є)

2.

керуючись вимогами статей 359, 363 і 375 Митного кодексу України, склав
цей протокол про порушення митних правил.

Протокол складено за участю перекладача Не залучався
(посада, місце роботи, прізвище,

ім'я та по-батькові, якщо перекладач брав участь)

Передбачені ст. 370 Митного кодексу України обов'язки перекладача (точно
й у повному обсязі здійснювати доручений переклад) мені роз'яснено.

Підпис перекладача: _____

Передбачені статтями 363 ч. 4 і 366 Митного кодексу України права особи, що притягується до відповідальності за порушення митних правил (дати пояснення та висловити зауваження щодо змісту протоколу; письмово викласти мотиви своєї відмови від підписання протоколу; ознайомитися під час розгляду справи про порушення митних правил у митному органі або суді з матеріалами справи, зробити з них витяги, одержати копії рішень, постанов та інших документів, що є в справі; бути присутнім під час розгляду справи в митному органі та брати участь у судових засіданнях, подавати докази, брати участь у їх дослідженні, заявляти клопотання та відводи, давати усні й письмові пояснення, подавати свої доводи, міркування та заперечення, оскаржувати постанови митного органу, суду (судді); користуватись іншими правами, наданими законом), мені роз'яснено.

Підпис особи, що притягується до відповідальності: *підпис (Дюг Р. Р.)*

Передбачені ст. 371 Митного кодексу України обов'язки свідка (з'явитися за викликом органу, у провадженні якого перебуває справа про порушення митних правил, у призначений час до цього органу й дати детальні та правдиві пояснення, повідомити все відоме в справі та відповісти на поставлені запитання) мені роз'яснено.

Підписи свідків: 1 *підпис* (Франчук В.В.)

2. _____

Установлено: *31.01.2006 року о 10 годині 50 хвилин на ділянці "прибуття"*

(місце, час учинення та суть порушень митних правил)

митного поста "Тиса" під час митного контролю ручної поклажі та мікроавтобуса марки "Мерседес Бенц" реєстраційний номер 88305 МО, яким керував за дорученням власника громадянин України Дюг Р.Р., було виявлено незаявлене при усному опитуванні, невказане в митній декларації та приховане від митного контролю м'ясо свинне – 20 кг, що знаходилось у багажнику даного автомобіля в місці для зберігання запасного колеса, під запасним колесом, сало свинне – 30 кг., що знаходилось під гумовим килимком біля заднього сидіння у салоні автомобіля, печінка свинка – 10 кг, що була загорнута у поліетиленові пакети чорного кольору та знаходилась у двох коробках з-під пантону /італійський торт/, вага кожної коробки – 5 кг.

Зазначені дії мають ознаки порушення (порушень) митних правил, передбаченого (передбачених) статтями 352 Митного кодексу України.

На підставі ст. 377 Митного кодексу України за цим протоколом вилучено:

а) товари, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що

використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України

N з/п	Назва вилученого товару, транспортного засобу, їх особливі ознаки	Кількість (вага)	Вартість, грн.
	<i>Сало свинне</i>	<i>30кг</i>	<i>Буде встановлено додатково</i>
	<i>М'ясо свинне</i>	<i>20 кг</i>	<i>Буде встановлено додатково</i>
	<i>Печінка свинна</i>	<i>10 кг</i>	<i>Буде встановлено додатково</i>

б) документи, потрібні для розгляду справи про порушення митних правил

N з/п	Назва вилученого документа, його особливі ознаки
1	<i>Технічний паспорт автомобіля №081563490, виданий 31. 01. 2005 року Чернівецьким МРЕВ</i>

в) в особи, що не має в Україні постійного місця проживання або адреси, - товари, транспортні засоби в розмірах, необхідних для забезпечення стягнення штрафу або вартості товарів, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України

N з/п	Назва вилученого товару, транспортного засобу, їх особливі ознаки	Кількість (вага)	Вартість, грн.

Якщо є додаток до протоколу, то зазначити: "Дивись додаток _____ на _____ аркушах".

Пояснення, зауваження особи, що притягується до відповідальності:

Пояснення, зауваження особи, що притягується до відповідальності додаються на окремому аркуші

Розгляд справи відбудеться "10" лютого 2006 р. о "09" год. "30" хв.

в Ужгородському міськрайонному суді за адресою: м. Ужгород, вул.

Прикордонна, 50

(заповнюється в разі потреби)

Копію протоколу отримав "31" 01 2006 р. (підпис) Дюг Р.Р.

(підпис особи, що притягується до відповідальності. Заповнюється, якщо цю особу встановлено та вона була присутня при складанні протоколу)

Від підпису протоколу та одержання його копії особа, що притягується до відповідальності, відмовилася.

_____ (підпис посадової особи митного органу, що склала протокол)

Підписи свідків: 1. _____

2. _____

Зміст протоколу перекладено на _____ МОВУ: _____

(підпис перекладача, якщо перекладач залучався)

Підписи свідків: 1. підпис (Франчук В.В.)

2. _____

Підпис посадової особи митного органу, що складала протокол:

підпис (Омельчук Н.П.)

Державна митна служба України

ПРОТОКОЛ
про порушення митних правил №0789/30200/04

"02" квітня 2004 р.

адмінбудинок митниці
(місце складення протоколу)Я, головний інспектор відділу митної варті Закарпатської митниці
Тарасов Йосип Йосипович

(посада, митний орган, прізвище, ім'я та по-батькові особи, що склала протокол)

у присутності:

особи, що притягується до відповідальності, громадянина України
Петрова Сергія Васильовича, 11.07.1969 року народження, м.Іршава,
працює приватним підприємцем, мешканець України, Закарпатської
області, м.Іршава, вул.Залізнична,б, паспортВВ 000000

свідків:

1. Стричкова Михайла Павловича, 1971 року народження, мешканця
м.Хуст вул. Старозамкова, 36 кв.17, паспорт ВВ 000000
2. Мороза Павла Миколайовича, 1968 року народження, мешканця
м.Хуст, вул.Єнгельса, 2, паспорт ВО 0000000
3. старшого оперуповноваженого МВГІМ ДПІ у Виноградівському
районі Філіпа Михайла Андрійовича

керуючись вимогами статей 359, 363 і 375 Митного кодексу України,
склав цей протокол про порушення митних правил.Протокол складено за участю перекладача не залучавсяПередбачені ст. 370 Митного кодексу України обов'язки
перекладача (точно й у повному обсязі здійснювати доручений переклад)
мені роз'яснено.Підпис перекладача: не залучавсяПередбачені статтями 363 ч. 4 і 366 Митного кодексу України права
особи, що притягується до відповідальності за порушення митних правил
(дати пояснення та висловити зауваження щодо змісту протоколу; письмово
викласти мотиви своєї відмови від підписання протоколу; ознайомитися під
час розгляду справи про порушення митних правил у митному органі або

суді з матеріалами справи, зробити з них витяги, одержати копії рішень, постанов та інших документів, що є в справі; бути присутнім під час розгляду справи в митному органі та брати участь у судових засіданнях, подавати докази, брати участь у їх дослідженні, заявляти клопотання та відводи, давати усні й письмові пояснення, подавати свої доводи, міркування та заперечення, оскаржувати постанови митного органу, суду (судді); користуватись іншими правами, наданими законом), мені роз'яснено.

Підпис особи, що притягується до відповідальності: _____ /Петров С.В./

Передбачені ст. 371 Митного кодексу України обов'язки свідка (з'явитися за викликом органу, у провадженні якого перебуває справа про порушення митних правил, у призначений час до цього органу й дати детальні та правдиві пояснення, повідомити все відоме в справі та відповісти на поставлені запитання) мені роз'яснено.

Підпис свідків:

_____ /Стричков М.П./

_____ /Мороз П.М./

Установлено: 02.04.2004 року о 12 год.00 хв., у процесі виконання спільних заходів відділом митної варту Закарпатської митниці з працівниками Міжрегіонального відділу податкової міліції ДПІ у Виноградівському районі, було здійснено перевірку складу приватного підприємця Петрова С.В., який знаходиться за адресою: м.Іршава, вул.Рильського, б/н. Під час перевірки виявлено зберігання на складі 300 кг риби мороженої іноземного виробництва, фірма виробник "PERISHABLE", країна виробник-Канада, та 360 кг риби мороженої іноземного виробництва, фірма виробник "CAPELIN", країна виробник-Норвегія. Упаковки риби мороженої марковані англійською мовою. На картонних коробках відсутнє маркування українською мовою. На дані продукти не представлені документи, які підтверджують походження та місце придбання їх, а також відсутні сертифікати якості та сертифікати відповідності, що дає підстави вважати, що "риба морожена" ввезена на митну територію України з порушенням порядку переміщення сільськогосподарської продукції (Закону України від 19.11.1997 року № 644/97-ВР "Про державне регулювання імпорту сільськогосподарської продукції"). Таким чином, гр. Петров С.В. зберігав товари, а саме – продукти харчування, переміщені на митну територію України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю нествановленими особами

(місце, час учинення та суть порушень митних правил)

Значені дії мають ознаки порушення митних правил, передбаченого статтями _____ 353 _____ Митного кодексу України.

На підставі ст. 377 Митного кодексу України за цим протоколом вилучено:

а) товари, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України

№ з/п	Назва вилученого товару, транспортного засобу, їх особливі ознаки	Кількість (вага)	Вартість, грн.
1.	Риба морожена іноземного виробництва, фірма виробник-"PERISHABLE", країна виробник-Канада	300 кг	3000,00
2.	Риба морожена іноземного виробництва, фірма виробник-"CAPELIN", країна виробник-Норвегія	360 кг	1 800,00
	Всього:		4 800,00

б) документи, потрібні для розгляду справи про порушення митних правил

№ з/п	Назва вилученого документа, його особливі ознаки

в) в особи, що не має в Україні постійного місця проживання або адреси, – товари, транспортні засоби в розмірах, необхідних для забезпечення стягнення штрафу або вартості товарів, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України

№ з/п	Назва вилученого товару, транспортного засобу, їх особливі ознаки	Кількість (вага)	Вартість, грн.

Якщо є додаток до протоколу, то зазначити: "Дивись додаток _____ на _____ аркушах".

Пояснення, зауваження особи, що притягується до відповідальності: додаються на окремому аркуші

Розгляд справи відбудеться "15" квітня 2004 р., о "10" год. "00" хв. за адресою:

Державна митна служба України

ПРОТОКОЛ

про порушення митних правил № 0067 / 51100 / 07"18" листопада 2007 р.ВМО №3 Приморської митниці*(місце складення протоколу)*Я, головний інспектор відділу митного оформлення Приморської митниці Петренко Петро Петрович*(посада, митний орган, прізвище, ім'я та по-батькові особи, що склала протокол)*

у присутності:

особи, що притягується до відповідальності, Гр. України Іванова Івана
(необхідні для розгляду справи відомості про особу, що притягується до відповідальності,
Івановича, 26.04.1981 р.н. м. Одеса, який працює завідуючий складом
громадянства, прізвище, ім'я та по-батькові, день, місяць і рік народження, місце народження,
благодійної організації "МММ" гр. Іванов Іван Івановичі, мешкає у м. Одеса,
місце роботи, посада або рід занять, місце проживання, дані про документ, що засвідчує особу)
вул. Приморська, 5; паспорт № РА98000, виданий 16.10.2004 року Одеським
МВ УМВС України в Одеській області

свідків:

1. _____

(прізвища, адреси свідків, якщо вони є)

2. _____

керуючись вимогами статей 359, 363 і 375 Митного кодексу України, склав цей протокол про порушення митних правил.

Протокол складено за участю перекладача не залучався
(посада, місце роботи, прізвищем'я та по-батькові, якщо перекладач брав участь)

Передбачені ст. 370 Митного кодексу України обов'язки перекладача (точно й у повному обсязі здійснювати доручений переклад) мені роз'яснено.

Підпис перекладача: не залучався

Передбачені статтями 363 ч. 4 і 366 Митного кодексу України права особи, що притягується до відповідальності за порушення митних правил (дати пояснення та висловити зауваження щодо змісту протоколу; письмово викласти мотиви своєї відмови від підписання протоколу; ознайомитися під час розгляду справи про порушення митних правил у митному органі або

суді з матеріалами справи, зробити з них витяги, одержати копії рішень, постанов та інших документів, що є в справі; бути присутнім під час розгляду справи в митному органі та брати участь у судових засіданнях, подавати докази, брати участь у їх дослідженні, заявляти клопотання та відводи, давати усні й письмові пояснення, подавати свої доводи, міркування та заперечення, оскаржувати постанови митного органу, суду (судді); користуватись іншими правами, наданими законом), мені роз'яснено.

Підпис особи, що притягується до відповідальності: підпис Іванов І.І.

Передбачені ст. 371 Митного кодексу України обов'язки свідка (з'явитися за викликом органу, у провадженні якого перебуває справа про порушення митних правил, у призначений час до цього органу й дати детальні та правдиві пояснення, повідомити все відоме в справі та відповісти на поставлені запитання) мені роз'яснено.

Підписи свідків: 1. _____ / _____ /
2. _____ / _____ /

Установлено: 15.11.2007 року на адресу благодійної організації "МММ" від ПП "DGOLI" (Туреччина, м. Дашгул) в якості гуманітарної допомоги надійшов вантаж "перев'язочний матеріал та засоби особистої гігієни". 18.11.2007 року в результаті спільної перевірки Приморської митниці та ДПА документів та вантажу було встановлено, що частина гуманітарної допомоги була використана не за призначенням, тобто реалізована через приватну мережу аптек м. Ізлічівськ.

Таким чином, в діях посадової особи благодійної організації "МММ" гр. Іванова І.І. є наявні ознаки порушення (порушень) митних правил, передбаченого статтею 354 Митного кодексу України.

На підставі ст. 377 Митного кодексу України за цим протоколом вилучено:

а) товари, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України,

№ з/п	Назва вилученого товару, транспортного засобу, їх особливі ознаки	Кількість (вага)	Вартість, грн.

б) документи, потрібні для розгляду справи про порушення митних правил

№ з/п	Назва вилученого документа, його особливі ознаки
1.	

в) в особи, що не має в Україні постійного місця проживання або адреси, - товари, транспортні засоби в розмірах, необхідних для забезпечення стягнення штрафу або вартості товарів, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України

№ з/п	Назва вилученого товару, транспортного засобу, їх особливі ознаки	Кількість (вага)	Вартість, грн.

Якщо є додаток до протоколу, то зазначити: дивись «додаток _____ на _____ аркушах».

Пояснення, зауваження особи, що притягується до відповідальності:

Розгляд справи відбудеться: 21.11.2007 року "10" год. "00" хв. за адресою:
м. Іллічівськ, вул. Промислова, 2. Приморська митниця
(заповнюється в разі потреби)

Копію протоколу вручено "18." 11. 2007 р.
Особі що притягується до відповідальності: підпис Іванов І.І.

(підпис особи, що притягується до відповідальності. Заповнюється, якщо цю особу встановлено та вона була присутня при складанні протоколу)

Від підпису протоколу та одержання його копії особа, що притягується до відповідальності, відмовилася.

Підписи свідків: 1. _____
 2. _____

Зміст протоколу перекладено на _____ **мову.** _____
(підпис перекладача, якщо перекладач залучався)

Підписи свідків: 1. _____ / _____ /
 2. _____ / _____ /

Підпис посадової особи митного органу, що склала протокол:
підпис/Петренко П.П. /

Державна митна служба України
ПРОТОКОЛ
про порушення митних правил № 0767/20900/05

"05" серпня 2005 року

м. Львів, Львівська митниця
(місце складення протоколу)

Я, старший інспектор ОВ ВБК та ПМП Львівської митниці Петров
Петро Петрович

(посада, митний орган, прізвище, ім'я та по-батькові особи, що складала протокол)

у присутності: особи, що притягується до відповідальності,
гр. України Іванова Івана Івановича, 03.09.1978р.н., місце народження
(необхідні для розгляду справи відомості про особу, що притягується до відповідальності,
якщо її

м. Ангарськ, Росія, проживає м. Львів, вул.К. Левицького, 1, працює
встановлено: громадянство, прізвище, ім'я та по-батькові, день, місяць і рік народження,
місце народження

митним брокером ПП "КОП", м. Львів, вул. Личаківська, 83/2, паспорт
місце роботи, посада, або рід занять, місце проживання, дані про документ, що засвідчує
особу

КВ881784 06. 09. 2004 року, Львівським МУ УМВС у Львівській області

свідків:

1. _____,

(прізвища, адреси свідків, якщо вони є)

2. _____,

керуючись вимогами статей 359, 363 і 375 Митного кодексу України,
склав цей протокол про порушення митних правил.

Протокол складено за участю перекладача

(посада, місце роботи, прізвище, ім'я та по-батькові, якщо перекладач брав участь)

Передбачені ст. 370 Митного кодексу України обов'язки
перекладача (точно й у повному обсязі здійснювати доручений переклад)
мені роз'яснено.

Підпис перекладача: _____

Передбачені статтями 363 ч. 4 і 366 Митного кодексу України права
особи, що притягується до відповідальності за порушення митних правил
(дати пояснення та висловити зауваження щодо змісту протоколу; письмово
викласти мотиви своєї відмови від підписання протоколу; ознайомитися під
час розгляду справи про порушення митних правил у митному органі або
суді з матеріалами справи, зробити з них витяги, одержати копії рішень,
постанов та інших документів, що є в справі; бути присутнім під час
розгляду справи в митному органі та брати участь у судових засіданнях,
подавати докази, брати участь у їх дослідженні, заявляти клопотання та

відводи, давати усні й письмові пояснення, подавати свої доводи, міркування та заперечення, оскаржувати постанови митного органу, суду (судді); користуватись іншими правами, наданими законом), мені роз'яснено.

Підпис особи, що притягується до відповідальності: підпис Іванов І.І.

Передбачені ст. 371 Митного кодексу України обов'язки свідка (з'явитися за викликом органу, у провадженні якого перебуває справа про порушення митних правил, у призначений час до цього органу й дати детальні та правдиві пояснення, повідомити все відоме в справі та відповіді на поставлені запитання) мені роз'яснено.

Підписи свідків:

1. _____
2. _____

Установлено: 21.06.05, 24.06.05, 29.06.05 та 21.07.05 на ВВ-1 м/п "Львів – вантажний" Львівської митниці декларантом ПП "КОП" (м. Львів) Івановим Іваном Івановичем було подано до митного контролю ВМД№№209039904/5/003394, 207730004/5/003631, 208830004/5/003663 та 204530004/5/008036 та товаросупровідні документи до них на імпорту товару: «Гідрогенізована фракція пальмоядрової (рослинної) олії без домішок та інших інгредієнтів з комерційною назвою «стеарин пальмоядровий «Supersocolate Special» розфасовано у коробки масою нетто по 25 кг». Виробник: «Cardill Palm Products SDN BHD» - Малайзія. Код товару 1516209810, ставка мита 0%.

Згідно з вимогами п. 2.1 «Порядку здійснення контролю за ввезенням на митну територію України окремих товарів цільового призначення», затвердженого наказом Держмитслужби від 26.12.2003р. (зарєєстровано в Міністерстві юстиції України 30 грудня 2003 року) при митному оформленні товару за вказаним кодом УКТЗЕД (1516209810) необхідне подання зобов'язання керівника суб'єкта господарювання про цільове використання товарів. Вказане зобов'язання подане не було. За відсутності зобов'язання, згідно з вимогами п. 2.3 вказаного вище Порядку, митне оформлення такого товару здійснюється за кодом згідно з УКТЗЕД, текстовий опис якого не передбачає цільового призначення або/та цільового використання товару. Тобто, даний товар мав бути задекларований за кодом згідно з УКТЗЕД 1516209890.

Таким чином, Івановим Іваном Івановичем заявлено у митних деклараціях неправдиві відомості щодо коду товару з метою ухилення від сплати необхідних податків та зборів. Сума недоборів митних платежів становить згідно з розрахунком (службова записка №18/52-397) 53906,68 грн.

(місце, час учинення та суть порушень митних правил)

Значені дії мають ознаки порушення (порушень) митних правил, передбаченого (передбачених) статтями 355 Митного кодексу України.

На підставі ст. 377 Митного кодексу України за цим протоколом вилучено:

а) товари, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення

митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України

№ з/п	Назва вилученого товару, транспортного засобу, їх особливі ознаки	Кількість (вага)	Вартість, грн.

б) документи, потрібні для розгляду справи про порушення митних правил

№ з/п	Назва вилученого документа, його особливі ознаки

в) в особи, що не має в Україні постійного місця проживання або адреси, – товари, транспортні засоби в розмірах, необхідних для забезпечення стягнення штрафу або вартості товарів, що є безпосередніми предметами порушення митних правил; товари зі спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю; транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України

№ з/п	Назва вилученого товару, транспортного засобу, їх особливі ознаки	Кількість (вага)	Вартість, грн.

Якщо є додаток до протоколу, то зазначити: “Дивись додаток _____ на _____ аркушах”.

Пояснення, зауваження особи, що притягується до відповідальності:
пояснення Іванова І.І. на 1 арк.

Розгляд справи відбудеться “15” серпня 2004р. о “10” год. “00” хв. за адресою: м. Львів, вул. Костоюшка, 1, Львівська митниця
(заповнюється в разі потреби)

Копію протоколу отримав “_____” _____ 200__ р.

(підпис особи, що притягується до відповідальності. Заповнюється, якщо цю особу встановлено та вона була присутня при складанні протоколу)

Від підпису протоколу та одержання його копії особа, що притягується до відповідальності, _____ відмовилася.

(підпис посадової особи митного органу, що склала протокол)

Підписи свідків: 1. _____
2. _____

Зміст протоколу перекладено на _____ мову.
(підпис перекладача, якщо перекладач залучався)

Підписи свідків: 1. _____
2. _____

Підпис посадової особи митного органу, що склала протокол:

підпис _____ Петров П.П.

**КОМІТЕТ
З КОНТРОЛЮ ЗА НАРКОТИКАМИ УКРАЇНИ
Committee on Narcotic Drugs Control**

**СЕРТИФІКАТ
НА ВВЕЗЕННЯ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ
РЕЧОВИН І ПРЕКУРСОРІВ**

Permit to import of narcotic drugs, psychotropic substances and precursors
N _____

Цим засвідчується, що Комітет з контролю за наркотиками України, на який покладено застосування відповідних національних законів, передбачених міжнародними конвенціями про наркотичні засоби та психотропні речовини, дозволяє:

It is hereby certified that Committee on Narcotic Drugs Control, which is obliged to follow the appropriate national laws required in pursuance of the International Conventions on Narcotic Drugs and Psychotropic Substances permits the following import:

Імпортер: назва, адреса
Importer: name, address

Експортер: назва, адреса
Expoter: name, address

Назва та кількість наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів і лікарських засобів:

Name and quantity of the narcotic drugs, psychotropic substances, precursors and medicinal products:

Вид тари та її кількість:
Containers and their quantity:

.....
.....
Назва та кількість контрольованих наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, що містяться в партії:

Name and quantity of the controlled narcotic drugs,
psychotropic
substances and precursors containing in a batch:

*****
*****

Вид транспорту:

Transport means:

*****
*****

**Назва митниці та назва пункту пропуску на державному
кордоні України:**

Customs checkpoint:

*****
*****

Дата видачі:

* Дійсний до:

Date:

* Valid till:

*****
*****

КОМІТЕТ З КОНТРОЛЮ ЗА НАРКОТИКАМИ УКРАЇНИ
Committee on Narcotic Drugs Control

СЕРТИФІКАТ
НА ВИВЕЗЕННЯ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ
РЕЧОВИН І ПРЕКУРСОРІВ

Permit to export of narcotic drugs, psychotropic substances and precursors

N _____

Цим засвідчується, що Комітет з контролю за наркотиками України, на який покладено застосування відповідних національних законів, передбачених міжнародними конвенціями про наркотичні засоби та психотропні речовини, дозволяє:

It is hereby certified that Committee on Narcotic Drugs Control, which is obliged to follow the appropriate national laws required in pursuance of the International Conventions on Narcotic Drugs and Psychotropic Substances permits the following export:

Експортер: назва, адреса
Exporter: name, address

Імпортер: назва, адреса
Importer: name, address

Назва та кількість наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів і лікарських засобів:
Name and quantity of the narcotic drugs, psychotropic substances, precursors and medicinal products:

Вид тари та її кількість
Containers and their quantity:

*****
*****

ПОСТАНОВА
про порушення кримінальної справи

м. Виноградів

15 серпня 2007 року

Начальник Закарпатської митниці - радник митної служби першого рангу Огієнко Микола Петрович, розглянувши матеріали справи про порушення митних правил за № 0045/38209/07 від 12 серпня 2007 року,-

ВСТАНОВИВ:

12 серпня 2007 року о 20 годині 30 хвилин на пункт пропуску "Лужанка" митного поста "Берегове" Закарпатської митниці із Угорщини на територію України зайхав легковий автомобіль марки "ВАЗ 21093", ресстраційний номер АО0790АВ, яким керував громадянин України Вівдич Іван Іванович, 11.08.1974 року народження, мешканець України, Закарпатської області, м.Мукачево, вул.Грушевського, 50. Під час проведення митного контролю легкового автомобіля було виявлено не заявлену при усному опитуванні та не вказану в митній декларації густу речовину невідомого походження, чорного кольору, із різким запахом сухофруктів (підозра на наркотичну речовину), яку вищевказаний громадянин переміщував через митний кордон України з приховування від митного контролю. Виявлена речовина була упакована в поліетиленових пакетах (всього 20 пакетів, близько 20 кг), які знаходилися у пустотілому просторі заднього бампера легкового автомобіля. Доступ став можливим після демонтажу заднього бампера автомобіля.

Згідно з довідкою НДЕКЦ при УМВС України в Закарпатській області № 260А від 15 серпня 2007 року вилучена речовина є особливо небезпечним наркотичним засобом, обіг якого заборонено – концентратом макової соломи (екстракційним опієм). Загальна вага речовини складає приблизно 20 кілограм.

Відповідно до Таблиці невеликих, великих та особливо великих розмірів наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів, які перебувають у незаконному обігу, затвердженої наказом МОЗ від 01.08.2000 року № 188, екстракційний опій вагою приблизно 20 кілограм становить особливо великі розміри.

Таким чином, громадянин України Вівдич Іван Іванович перемістив через митний кордон України близько 20 кілограм екстракційного опію з приховуванням від митного контролю.

Беручи до уваги, що вищевказані матеріали справи містять достатні дані, які вказують на ознаки злочину, передбаченого ч.3 ст.305 КК України, керуючись вимогами ст.ст.4, 94, 98, 103, 104 та 130 КПК України,-----

ПОСТАНОВИВ:

1. Порушити кримінальну справу відносно громадянина України Вівдича Івана Івановича, 11.08.1974 року народження, мешканця України, Закарпатської області, м.Мукачево вул. Грушевського, 50 за ознаками злочину, передбаченого ч.3 ст.305 КК України, надавши їй номер 10/382000000/07.
2. Проведення дізнання по цій справі доручити старшому інспектору-дізнавачу Вовчок В.В.
3. Копію цієї постанови направити прокурору Закарпатської області та прокурору Виноградівського району.
4. Копію постанови вручити гр-ну Вівдичу І.І.

Відповідно до ст. 236⁷ КПК України дана постанова може бути оскаржена до місцевого суду особою, щодо якої було порушено кримінальну справу, її захисником чи законним представником.

Начальник

Закарпатської митниці,

М.П.Огієнко

Копію постанови отримав 15 серпня 2007р.

_____ І.І. Вівдич
підпис особи

ЗАТВЕРДЖУЮ
Начальник
Хмельницької митниці
І.І Іванов
„20” лютого 2007 року

ПОСТАНОВА
про проведення виїмки

„20” березня 2007 року

м. Хмельницький

Старший інспектор сектору провадження у справах про ПМП відділу дізнання та ПС ПМП Хмельницької митниці інспектор митної служби I рангу Петров Петро Іванович, розглянувши матеріали кримінальної справи №06/60905/07, порушеної 11.03.2007р. за ознаками злочину, передбаченого ч.1 ст. 201 КК України -,

ВСТАНОВИВ:

25.02.06 року у зоні діяльності Рава-Руської митниці на митну територію України в режимі імпорт гр. Бойчук Богданом Михайловичем було ввезено автомобіль MERSEDES-BENZ S-350, кузов №JNDAS08W15X28906, 2004р.в. Як підставу для переміщення митному органу було надано рахунок від 23.10.2005р. №375, оформлений фірмою FIRSTCOM TRADING на імя громадянина (Bogdan Boychuk).

У процесі перевірки встановлено, що для митного оформлення вказаного транспортного засобу було подано документи, які містять неправдиві дані.

11.03.2007 року за даним фактом начальником Хмельницької митниці порушено кримінальну справу №06/60905/07 по ч. 1 ст. 201 КК України.

Враховуючи вищевикладене, а також беручи до уваги те, що в приміщенні ВМО Хмельницької митниці знаходяться документи, які були подані для митного оформлення зазначеного транспортного засобу та які мають відношення до справи, керуючись ст.ст. 103, 104, 130,178 КПК України,

ПОСТАНОВИВ:

Провести в приміщенні ВМО Хмельницької митниці виїмку документів, які були подані для оформлення автомобіля MERSEDES-BENZ S-350, кузов №JNDAS08W15X28906, 2004р.в.

**Старший інспектор сектору
провадження у справах про ПМП
відділу дізнання та ПС ПМП
Хмельницької митниці**

П.І. Петров

Постанову мені оголошено „_____” _____ 2007 року

_____

_____

Затверджую
Прокурор Хмельницької області

І.І. Іванов
"12" січня 2007р.

ПОСТАНОВА

про направлення кримінальної справи для провадження досудового слідства

12 січня 2006 року

м. Хмельницький

Старший інспектор відділу дізнання та ПС ПМП Хмельницької митниці Петров Петро Петрович, розглянувши матеріали кримінальної справи №00/00000/07, -

ВСТАНОВИВ:

24.09.2006 року декларантом Хмельницького ЗАТ "Олімп" Петренко Віктором Вікторовичем подано у відділ митного оформлення Хмельницької митниці вантажну митну декларацію на товар – "сорбент біоактивний вуглецевий на основі рослинної сировини СБВРС-2", який відправляється приватним підприємством „Алекс" (м. Донецьк, вул. Польова 1) у Німеччину на фірму «Berlin» згідно з контрактом № 0000 від 10.08.06р, укладеного з фірмою „RHG." (США), в кількості 6000 кг., загальною вартістю 2577845 грн. ВМД було прийнято та зареєстровано за №0000000000/0/000000, у графі 33 ВМД заявлено код товару згідно з Українською класифікацією товарів зовнішнь економічної діяльності 3904909550.

Відповідно до Рішення про визначення коду товару від "18" листопада 2006 р. № 0000 митним органом встановлено, що задекларований товар класифікується за кодом 0472009005.

За ознаками ст.340 було порушено справу про ПМП №0025/67000/06 та призначено проведення експертизи у Київському інституті сорбції.

Згідно з відповіддю НЦБ Інтерполу в Україні № 0000 надісланої від НЦБ Інтерполу у США у наявних базах даних щодо урядових та неурядових та комерційних структур компанія „RHG." не значиться.

На адресу Хмельницької митниці надійшла відповідь від 08.02.07р. від німецької фірми «Berlin», згідно з якою між фірмами «Berlin» та „Алекс" на даний час ніякого контракту не існує.

24.02.07р. від Київського інституту сорбції отримано протокол результатів випробовування зразків речовини "сорбент біоактивний

вуглецевий на основі рослинної сировини”, згідно з яким вона не відповідає технічним умовам.

Вище зазначене свідчить, що було вчинено замах на переміщення через митний кордон України товару “сорбент біоактивний вуглецевий на основі рослинної сировини” з приховуванням від митного контролю, шляхом подання митному органу України, як підстави для переміщення документів, що містять неправдиві дані.

Враховуючи вищевикладене, а також те, що проведення досудового слідства у даній справі віднесено до компетенції слідчих СБ України, керуючись ч.2. ст. 104, ч.1 ст. 108, ч.1 ст. 109, ст. 111, ч.3 ст. 112, ст. 130 КПК України, -

ПОСТАНОВИВ:

Кримінальну справу №00/00000/07, порушену за ознаками злочину, передбаченого ч.2 ст.15, ч.1 ст. 201 КК України, направити через прокурора Хмельницької області у слідчий відділ СБУ в Хмельницькій області для організації досудового слідства.

*Старший інспектор відділу дізнання
та ПС ПМП служби МВ та БК
Хмельницької митниці
Згоден
Начальник Хмельницької митниці*

Петров Петро Петрович

Д.Д. Дюг

Додаток до пункту 2.8
Технології
прикордонного та
митного контролю у
пунктах пропуску
через державний
кордон

АКТ огляду транспортного засобу

1. Місце проведення огляду (митниця, м/п, п/п) Чопська митниця, м/п «Тиса»
2. Дата 21.03.2006р.
3. Час 11 год.
4. Реєстраційний номер 345 23 PE
5. Прізвище, ім'я, по-батькові осіб Бондаренко Іван Петрович
6. Марка Пежо 307
7. Тип легковий - седан
8. Колір червоний
9. N кузова VF456KFWB98656678
10. N, серія реєстраційного талона BJ 08568
11. Товар, вага особисті речі
12. Підпис водія про достовірність унесених даних підпис (Бондаренко)
13. Ініціатор проведення огляду ДПСУ інсп. Жук Микола Миколайович
(контрольний орган, посада, П. І. Б.)
14. Результати проведеного огляду
У багажному відсіку під запасним колесом автомобіля було виявлено мобільні телефони «Нокія» 30 шт. в даному багажному відсіку у двох коробках з – під прального порошку «Омо» було виявлено 30 шт. мобільних телефонів «Моторола», розподілені по 15 шт. у кожній коробці.
Складено протокол про порушення митних правил

Посадова особа Державної прикордонної служби

інсп. Жук М.М. підпис

Посадова особа митної служби інсп. Овчарук О.П. підпис

Інші особи, що залучалися до огляду Гол. інсп. СБК та МВ Іванюк В.В. підпис

Найбільш поширені недоліки під час проведення процесуальних дій

Слід зазначити, що під час виконання своїх посадових обов'язків, посадовими особами митних органів допускаються недоліки у проведенні процесуальних дій.

Найбільш поширеними недоліками у роботі є:

- неналежним чином оформлені процесуальні документи;
- не здійснення всіх необхідних процесуальних або невідкладних слідчих дій для виявлення чи закріплення усіх необхідних слідів вчинення порушення митних правил чи контрабанди;
- недоліки у первинному документуванні способу порушення митних правил;
- не проводиться огляд вантажів після виявлення порушення митних правил, передбаченого ст. 338 Митного кодексу України «Пошкодження або втрата митного забезпечення»;
- порушення вимог ст. 10 Конституції України та ст.361 Митного кодексу України;
- неправомірне порушення справ про порушення митних правил, неправильно встановлений суб'єкт правопорушення;
- недоведення до відома особи, яка притягується до відповідальності та надає пояснення змісту ст.63 Конституції України, відсутність у бланку пояснення підпису, який засвідчує, що особа ознайомена із змістом вищезазначеної статті Конституції України;

Наприклад

У лютому 2007 року громадянин України «Т», прямуючи у ділову поїздку з України у Королівство Бельгія через Рава-Руську митницю в якості пасажира власної автомашини «Крайслер», з приховуванням від митного контролю, використовуючи засоби, що утруднюють виявлення, намагався перемістити через митний кордон України 210 необроблених природних алмазів вагою 63,39 карата, помістивши останні у прозорий поліетиленовий пакет, який розмістив у боковому відділенні особистої ручної сумки (барсетки), призначеному для зберігання мобільного апарату стільникового зв'язку під відповідним технічним пристроєм. Дані предмети в митній декларації не вказані, при усному опитуванні не заявлені. За фактом виявлення 210 необроблених природних алмазів старшим інспектором Рава-Руської митниці відносно громадянина «Т» складено протокол про порушення митних правил за ознаками ст.352 Митного кодексу України. У цей же час, незважаючи на наявність очевидних ознак скоєння кримінально караного злочину (контрабанди), вищезазначеним старшим інспектором та іншими службовими особами митниці, порушуючи ст. 190 Кримінально-процесуального кодексу України з метою виявлення слідів злочину та інших речових доказів, з'ясування обстановки злочину, а також

інших обставин, які мають значення для справи, огляд місця події не проведено і відповідний протокол до матеріалів справи не долучено. Крім цього, в порушуючи вимоги ст. 377 Митного кодексу України, належним чином не проведено вилучення предметів, що були засобом приховування безпосередніх предметів правопорушення, а саме ручної сумки (барсетки), її вмісту, наявних там документів, і про такі дії не вказано в протоколі про порушення митних правил та в доданому до нього описі. Також, під час проведення перевірки за даним фактом, посадовими особами митниці не відібрані пояснення у громадян, які слідували у вищевказаному автомобілі марки «Крайслер» та були присутніми під час виявлення інспектором митниці 210 необроблених природних алмазів.

Досить часто мають місце недоліки у *первинному документуванні* способу порушення митних правил та механізму приховування валюти від митного контролю, у встановленні вини осіб і обставин вчинення правопорушення, які в подальшому вже не можуть бути виправлені працівниками підрозділів по боротьбі з контрабандою та порушеннями митних правил митниць при провадженні у справах про порушення митних правил. Дані недоліки дають можливість правопорушникам змінювати пояснення і надавати в суді докази в своїх інтересах, які суди і беруть за основу своїх рішень, а докази, які зібрано у процесі провадження, до уваги не беруться. Вищезазначені випадки досить часто є наслідками закриття судами адміністративних справ про порушення митних правил з причин невстановлення вини правопорушників, при цьому останнім повертались вилучені товари, транспортні засоби та майно.

Наприклад

У березні 2007 року гр.України «К», прямуючи в приватну поїздку із України в Республіку Польща через м/п «Рава-Руська» Західної регіональної митниці автомобілем марки "Мерседес", під час проведення письмового декларування заявив про наявність у нього 8000 євро, 2200 доларів США, 420 польських злотих та 275 гривень. Після усного опитування та завірення декларації номерною печаткою інспектора митниці, у процесі проведення огляду автомобіля виявлено 12000 євро, що у відповідності до складеного інспектором протоколу про порушення митних правил за ст. 352 Митного кодексу України, знаходились в салоні даного транспортного засобу в «бардачку». Постановою судді склад адміністративного правопорушення перекваліфіковано та громадянина «К» визнано винним у вчиненні правопорушення, передбаченого ст. 340 Митного Кодексу України і на нього накладено адміністративне стягнення у вигляді штрафу в розмірі 2000 грн., а безпосередні предмети порушення митних правил (12000 євро) повернуто правопорушнику. Під час розгляду звернення Західної регіональної митниці щодо опротестування вказаної постанови суду, прокуратурою області опитано інспектора Західної регіональної митниці, який засвідчив, що валюта в сумі 12000 євро була виявлена ним особисто при здійсненні огляду транспортного засобу в

конструктивній ніші з тильної сторони «бардачка», була обтягнута резинкою і ніяких інших речей там не знаходилось, при відкритті «бардачка» даної валюти видно не було. Однак, з невідомих причин вказані обставини не знайшли свого відображення в протоколі про порушення митних правил.

Поширеним недоліком у роботі посадових осіб митних органів є те, що дані особи досить часто *не проводять огляд вантажів після виявлення порушення митних правил, передбаченого ст. 338 Митного кодексу України «Пошкодження або втрата митного забезпечення»*

Наприклад

Інспекторами окремих митниць складались протоколи про порушення митних правил за ознаками, передбаченими диспозицією ст. 338 Митного кодексу України. Проте, вивченням протоколів та інших матеріалів адміністративних справ встановлено, що після виявлення втрати чи пошкодження митних забезпечень, посадовими особами митниці, митний огляд таких вантажів не проводився, акт про проведення огляду не складався, що суперечить вимогам наказу Держмитслужби України від 20.04.2005 року № 314 «Про затвердженню Порядку здійснення митного контролю й митного оформлення товарів із застосуванням вантажної митної декларації».

Мають місце *порушення ст.10 Конституції України та ст.361 Митного кодексу України*. Незважаючи на вимоги даних законодавчих актів, посадовими особами митниць різних регіонів до адміністративних справ долучаються документи іноземною мовою, пояснення правопорушників, міжнародні транспортні накладні CMR, фактури та інші документи українською мовою не перекладаються, а також не залучаються перекладачі до осіб, які не володіють українською мовою, що призводить до порушення конституційних прав громадян при притягненні їх до адміністративної відповідальності.

Грубим порушенням є *неправомірне порушення справ про порушення митних правил* та, як наслідок, незаконне притягнення громадян до адміністративної відповідальності.

Наприклад

Постановою Східної регіональної митниці в справі про порушення митних правил у зв'язку з неподанням митному органу відповідно до вимог Порядку проведення обліку суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності в митних органах, затвердженого наказом ДМКУ від 31.05.96 № 237, заяви щодо внесення змін до облікової картки суб'єкта ЗЕД посадову особу підприємства визнано винною в учиненні правопорушення, передбаченого ст. 330 Митного кодексу України.

Відповідно до ст. 330 Митного кодексу України відповідальність за вчинення передбаченого правопорушення настає у випадку неподання митному органу в установлений законодавством строк, передбачених Митним кодексом України, документів, необхідних для здійснення митного контролю товарів, транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України, незалежно від подання письмової декларації.

Справа про порушення митних правил була розпочата у зв'язку з неподання протягом тижневого терміну відомостей про зміни в обліковій карті суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності.

Тобто, вчинені посадовою особою дії не охоплюються диспозицією ст. 330 Митного кодексу України.

Необхідно зазначити, що інспектор, який виявив порушення митних правил чи ознаки контрабанди, зобов'язаний ознайомити особу, що вчинила дане діяння з правами особи, яка притягується до відповідальності. Перед тим, як відбирати пояснення у особи, що вчинила порушення митних правил, інспектор митного органу зобов'язаний ознайомити дану особу зі змістом ст.63 Конституції України.

Слід відмітити, що порушення всіх вищезазначених вимог призводить до скасування рішень, які були прийняті у справі.

БОРОТЬБА З КОНТРАБАНДОЮ ТА ПОРУШЕННЯМИ МИТНИХ ПРАВИЛ

Підручник

За загальною редакцією
Кандидата економічних наук
Войцещука А.Д.

Редактор: **Войцещук А.Д.**
Коректор: **Нагорічна О.С.**
Верстка: **Бондаренко А.В.**
Дизайн обкладинки: **Осатюк С.С.**

Підписано до друку 14.04.2008 р. Формат 60x84/16.
Гарнітура Times New Roman. Папір офсетний. Друк офсетний.
Ум. Друк. Арк. 20,4 Обл.-вид. Арк. 20,75
Тираж 2000. Зам. 305

Видавництво ПАВФ „Інтрада”

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК № 2755 від 01.02.2007 р.*
Тел. (0382) 70-20-56